

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de mening der Bank.

INHOUD : Statistische methoden voor het onderzoek van de monetaire toestand (§§ 1 en 2), door Dr. F. J. de Jong — Huidige stand van de Belgisch-Luxemburgse reglementering op gebied van wisselcontrole — Literatuur betreffende de monetaire en financiële toestand van België — Economische wetgeving — Statistiek van het indexcijfer der aandelen ter Beurse van Brussel en Antwerpen — Grafieken van de economische toestand van België — Statistieken.

STATISTISCHE METHODEN VOOR HET ONDERZOEK VAN DE MONETAIRE TOESTAND (1)

door Dr. F. J. DE JONG,

Lector aan de Rijksuniversiteit te Groningen

§ 1. — Probleemstelling

Gedurende de laatste tweeëntwintig jaren is in Nederland het een en ander bijgedragen tot het doordenken van het centrale begrip van de monetaire economische theorie, het begrip « monetair evenwicht ». In zijn eenvoudigste vorm gesteld, is de inhoud van dit begrip : het nulpunt tussen inflatie en deflatie. Verbrekking van het monetaire evenwicht naar boven is identiek met inflatie; verbrekking van het monetaire evenwicht naar beneden is identiek met deflatie.

Begint men, omgekeerd, met een nauwkeurige definitie van het begrip monetair evenwicht, dan zijn daarmee de beide begrippen inflatie en deflatie eveneens op ondubbelzinnige wijze gedefinieerd; dit nu is hetgeen men in Nederland gedurende de laatste tweeëntwintig jaren heeft gepoogd te doen. Het is geen overbodige luxe, want weinig begrippen van de theoretische economie zijn zo vaag en worden in de internationale vakliteratuur in een zo groot aantal onderling afwijkende betekenissen gebruikt als juist de begrippen inflatie en deflatie. Daarenboven hebben de moeilijkheden, waarmee een aantal landen bij de zuivering van de geldsfeer van

hun volkshuishouding te doen heeft gekregen, aangetoond, hoe belangrijk het kan zijn voor de economische politiek, als men over een consistent en goed bruikbaar monetair-theoretisch begrippen-instrumentarium beschikt.

De analyse van het begrip monetair evenwicht in Nederland vertoont twee, uiteraard onderling ten nauwste samenhangende, kanten. De eerste is de zuiver theoretische kant; de belangrijkste schrijver is hier Prof. Mr. J.G. Koopmans. De andere is de praktische of monetair-politieke kant; het zal niemand verwonderen, dat de belangrijkste bijdragen in dit opzicht afkomstig zijn van één der monetaire autoriteiten, nl. Dr. M.W. Holtrop, president van De Nederlandsche Bank. Hun bijdragen vindt men tezamen met die van de andere Nederlandse schrijvers, die aan het onderzoek van het begrip monetair evenwicht hebben meegewerkt, in de « Bibliografie » op p. 173. Verwijzingen naar deze bijdragen zullen eenvoudigheidshalve niet in voetnoten, doch in de tekst worden opgenomen en wel met behulp van tussen vierkante haken gezette aanduidingen; zo verwijst bv. [31 : 6] naar p. 6 van het sub [31] in de genoemde bibliografie vermelde artikel van Professor Goedhart, dat in het nummer van juli 1955 van dit *Tijdschrift* is verschenen; zijn tussen de vierkante haken getallen zonder dubbelpunt opgenomen, dan verwijzen deze

(1) In dit nummer zijn de §§ 1 en 2 van onderhavig artikel opgenomen. Het vervolg zal in het Aprilnummer 1956 van dit *Tijdschrift* gepubliceerd worden.

slechts naar het overeenkomstige nummer in de bibliografie zonder aanduiding van een bepaalde bladzijde.

De Nederlandse bijdragen tot de ontwikkeling van het begrip monetair evenwicht zijn in het buitenland weinig bekend, doordat verreweg het grootste aantal van de desbetreffende verhandelingen in de Nederlandse taal is verschenen. Het schijnt mij nuttig toe, de in Nederland ontwikkelde gedachtengangen in de vorm van een tweetal samenvattende artikelen voor buitenlandse lezers, die immers veelal de Nederlandse taal niet beheersen, toegankelijk te maken. Het ene van deze beide artikelen, dat nog dit jaar in het Engels zal verschijnen [37], zal een bepaald onderdeel van de theoretische kant van het vraagstuk weergeven, nl. de uit 1933 daterende theorie van Koopmans betreffende het monetaire evenwicht in een gesloten volkshuishouding en de verhouding, waarin deze theorie staat tot de moderne internationaal bekende postkeynesiaanse dynamische theorie van de effectieve vraag. Dit artikel kunnen we kortheidshalve « het theoretische artikel » noemen, aangezien het louter theorie bevat en nog wel theorie op basis van sterk vereenvoudigende vooronderstellingen.

Het andere artikel — het « praktische » — heeft een gastvrij onderdak gevonden in de huidige aflevering van het *Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting*, dat als orgaan van één der Belgische monetaire autoriteiten ongetwijfeld de beste gastheer voor dit artikel is, die men zich kan denken, te meer, aangezien het niet alleen in de Nederlandse, doch ook in de Franse taal wordt gepubliceerd. Dat dit artikel het « praktische » artikel wordt genoemd, neemt intussen niet weg, dat het tamelijk veel theorie bevat. Met name in § 2 worden de theoretische grondslagen uiteengezet, zonder welke het op de praktijk van de monetaire politiek afgestemde gedeelte van de discussie niet begrijpelijk kan zijn. Aangezien deze uiteenzetting van de theoretische grondslagen in dit « praktische » artikel slechts een dienende taak heeft, is zij zo beperkt mogelijk gehouden, d.w.z. dat alles, wat niet van onmiddellijk belang is voor onze praktische probleemstelling, is weggelaten. Indien de lezer belang mocht stellen in *dieper* gaande theoretische beschouwingen, moge hij worden verwezen naar het reeds genoemde theoretische artikel [37]. Aan de andere kant vereist onze praktische probleemstelling in bepaalde opzichten ook weer een *bredere* behandeling van de theorie, dan in het theoretische artikel zal worden geboden, ten eerste omdat men in de praktijk niet met een gesloten doch met een open volkshuishouding heeft te maken, en ten tweede omdat ook andere schrijvers dan Koopmans zich met het praktische vraagstuk hebben ingelaten, terwijl hun theoretische grondslagen enigszins afwijken van die van Koopmans.

Het zal hierdoor wel duidelijk zijn, dat het « theoretische » en het « praktische » artikel in wezen een

samenhangend geheel vormen, al hoopt de schrijver, dat zij ook elk van beide afzonderlijk leesbaar zullen zijn.

Nadat in § 2 van dit « praktische » artikel de theoretische grondslagen zijn getekend, geven de daarna volgende paragrafen (1) de « praktische » uiteenzetting ten behoeve van de economische politiek.

Het onderdeel van de economische politiek, waar het hier om gaat, is uiteraard de geldpolitiek in de ruimste zin, nl. het samenstel van de « orthodoxe » geldpolitiek met behulp van discontopolitiek, openmarktpolitiek en wisselende verplichte kaspercentages, en de financiële overheidspolitiek (in het Engels *fiscal policy* genoemd). Met weet tegenwoordig wel het een en ander af van de methoden, die men kan toepassen om een deflatore tegendruk tegen een ongewenst geachte inflatore ontwikkeling of een inflatore tegendruk tegen een ongewenst geachte deflatore ontwikkeling te geven; deze methoden van therapie vormen, aangezien zij internationaal reeds algemeen bekendheid genieten, niet het onderwerp van dit artikel.

Aan elke therapie moet echter een diagnose voorafgaan. Een monetaire diagnose, die geschikt is als grondslag voor de monetaire therapie, moet de volgende vragen beantwoorden :

1) *Is de ontwikkeling van de volkshuishouding als geheel inflator dan wel deflator of wel geen van beide? In het laatste geval heerst er een toestand van monetair evenwicht;*

2) *Welke sector resp. sectoren zijn verantwoordelijk voor de formeel vastgestelde inflatore dan wel deflatore ontwikkeling? Dit is het probleem van de plaatsbepaling of localisering van de monetaire storingsverschijnselen;*

3) *Is de opgemerkte inflatore dan wel deflatore ontwikkeling gewenst of ongewenst te achten uit een oogpunt van ontwikkeling van de welvaart? Dit is het vraagstuk van de beoordeling van de monetaire ontwikkelingsstoestand.*

Over het derde onderwerp heeft Professor Goedhart in dit *Tijdschrift* reeds zoveel belangwekkends gezegd [31 : 6 t/m 9, §§ 4, 5 en 6], dat het mij overbodig voorkomt om daarop terug te komen. Mijn uiteenzetting zal zich beperken tot de sub (1) en (2) vermelde onderwerpen. Zij zijn door Goedhart [31] reeds aangestipt en verdienen thans nadere uitwerking.

Deze uitwerking zal in drie stappen geschieden. In § 3 zal de statistische apparatuur, die bij de monetaire diagnostiek wordt gebruikt, in het kort worden behandeld. Vervolgens geeft § 4 een samenvatting van het praktische aspect van de Nederlandse discussie, die zich bedient van deze statistische apparatuur, waarna § 5 een stelselmatig overzicht en enkele conclusies biedt.

(1) Deze zullen in het Aprilnummer 1956 van dit *Tijdschrift* verschijnen.

§ 2. — De problematiek van het monetaire evenwicht : theoretische grondslagen

2.1. — Historische oorsprong : criterium in een verkeersvergelijking

Zoals ik elders heb beschreven [36], vindt de theorie van het monetaire evenwicht, historisch beschouwd, haar oorsprong bij de theorie van de « neutrale interestvoet » van de Zweedse schrijver Knut Wicksell. « Er bestaat », zo schreef Wicksell in de aanhef van het achtste hoofdstuk van zijn boek « *Geldzins und Güterpreise* » van 1898, « een bepaalde interestvoet van leningen, die neutraal is t.o.v. de goederenprijzen en die niet de tendentie heeft deze te doen stijgen of dalen ». Dit is de interestvoet, die zich voordoet, indien de besparingen gelijk zijn aan de investeringen [5 : 203 e.v.], waarbij — om de later door Myrdal ontworpen terminologie te gebruiken — deze beide grootheden *ex ante* (1) moeten worden opgevat [31 : 2]. Duidt men de *ex-ante*besparingen aan met *S* en de *ex-ante*investeringen met *I*, dan is bij gelijkheid van *S* en *I* de interestvoet neutraal, d.w.z. dan is het algemene prijsniveau (*P* in de verkeersvergelijking $MV = PT$ van Fisher) constant; derhalve is dan ook de koopkracht van het geld (d.i. $\frac{1}{P}$) constant. Wicksells theorie was in wezen een poging, de theorie van de koopkracht van het geld te vervolmaken.

De toestand, gekenmerkt door de evenwichtsvoorwaarde $S = I$, is later door Myrdal bestempeld als *monetair evenwicht*. Men kan dus zeggen, dat Wicksells « neutrale interestvoet » synoniem is met « monetair evenwicht », al wijkt de inhoud, die Wicksell en Myrdal aan dit begrip gaven, van elkaar af. Het vervangen van de term « neutrale interestvoet » door « monetair evenwicht » is in zoverre wel in overeenstemming met het dagelijkse

(1) Zoals men weet, hebben de schrijvers van de Zweedse school (o.a. B. Ohlin), de theorie van Myrdal uitwerkende, *ex-antegrootheden* gedefinieerd als de grootheden, zoals deze in de plannen van de economische subjecten aanwezig zijn in de aanvang van de planperiode; gedurende de planperiode blijven deze *ex-ante*- of *plangrootheden* ongewijzigd. Onder *ex-postgrootheden* verstaan de Zweden de feitelijke grootheden aan het einde van de planperiode. De Nederlandse schrijvers De Roos [9 : 328/329] en Holtrop [17 : 711 = 24 : 57] hebben tegen deze Zweedse definities ernstige en m.i. steekhoudende bezwaren ontwikkeld; in mijn theoretische artikel kom ik daarop terug [37]. Ik gebruik de termen in een betekenis, die enigszins afwijkt van die van de School van Stockholm en ben van mening, dat de bezwaren, geopperd door De Roos en Holtrop, op deze afwijkende definities niet van toepassing zijn, terwijl mijn definities de kern van de Zweedse begrippen nochtans handhaven. Onder een *ex-antegrootheid* of *voorgenomen grootheid* of *spontane grootheid* versta ik die waarde van de grootheid, die voldoet aan de desbetreffende *gedragsvergelijking* van het individuele subject of van de groep der subjecten. Wijzigt zich de grootheid, omdat een der onafhankelijke veranderlijken van de gedragsvergelijking een andere waarde aanneemt, dan spreek ik nog steeds van een *ex-antewaarde* van de desbetreffende grootheid, zolang deze maar voldoet aan de gedragsvergelijking. De *ex-postwaarde* is de statistische of feitelijke waarde. Geheel overeenkomstig de Zweedse opvatting bevat ook in mijn definities de *ex-postwaarde* twee componenten, nl. de *ex-ante*component en de « niet-voorgenomen » of « gedwongen » component.

of voor-wetenschappelijke spraakgebruik, dat in Wicksells gedachtengang $S < I$ leidt tot een stijging van *P* en dit is juist hetgeen het spraakgebruik verstaat onder « inflatie »; omgekeerd leidt volgens Wicksell $S > I$ tot daling van *P*, hetgeen deflatie betekent. Aanwezigheid van Wicksells neutrale interestvoet duidt dus op het bestaan van monetair evenwicht of het nulpunt tussen inflatie en deflatie in de zin van het dagelijkse spraakgebruik.

Wicksells theorie ondervond veel bestrijding, o.a. van Davidson, Keynes (1930), Hayek en Myrdal, die allen Wicksells theorie op bepaalde punten wijzigden en aanvulden. Zij zochten tevens naar (lieft ook praktisch) hanteerbare criteria voor monetair evenwicht. Keynes (1930) zocht dit criterium — al was het dan niet zeer wel praktisch hanteerbaar — in de « conditie, dat de toevallige winsten nihil zijn » [31 : 2]; Hayek zocht het in 1929 in een constant blijven van de maatschappelijke geldvoorraad, *M* in Fishers verkeersvergelijking; in 1931 zocht Hayek het in een constant blijven van de geldstroom *MV*. Zowel Wicksell als Hayek zochten dus het criterium voor monetair evenwicht in een constant blijven van één factor dan wel een produkt van factoren, optredende in de verkeersvergelijking van Fisher.

Noemt men het nationale geldinkomen *Y* en het gemiddelde aantal huishoudingen in de geldkringloop *H*, waarbij *H* het gewogen rekenkundige gemiddelde is van de aantallen huishoudingen in alle partiële geldkringlopen van de gehele volkshuishouding met de omvangen van de geldstromen, die de afzonderlijke partiële kringlopen doorlopen, als wegingscoëfficiënten, dan kan men de verkeersvergelijking ook als volgt schrijven : $MV = HY$ [5 : 32/33]. Deelt men beide leden van deze vergelijking door *H*, dan verkrijgt men

$$MV_v = Y, \text{ waarin } V_v \left(\equiv \frac{V}{H} \right) \quad (1)$$

de zg. kringloopsnelheid van het geld voorstelt. Noemt men voorts het reële nationale inkomen Y_r , dan kan men ook schrijven :

$$MV_v = PY_r.$$

Schrijft men de kringlooperperiode van het geld als

$$K_v \text{ (waarbij } K_v \equiv \frac{1}{V_v} \text{),}$$

dan kan men het voorgaande herschrijven als :

$$M = K_v \cdot Y,$$

hetgeen de zg. « verkeersvergelijking van Cambridge » is. Hiervoor kan men uiteraard ook de volgende vorm kiezen :

$$M = K_v \cdot P \cdot Y_r.$$

(1) Dat V_v gelijk is aan $\frac{V}{H}$, geldt krachtens definitie.

Daarom kan men zeggen dat V_v *identiek* is met $\frac{V}{H}$. Dit wordt in geschrifte tot uitdrukking gebracht door middel van het identiteitsteken $\equiv$.

Het zou belangwekkend zijn, in het voetspoor van Zijlstra [5 : hst. II] te laten zien, hoe volgens de moderne geldtheorie de omloopsnelheid van het geld niet slechts wordt bepaald door objectieve determinanten als bv. de betalingsgewoonten (zoals Fisher meende), doch tevens door een subjectieve determinant, nl. de liquiditeitsvoorkeur (Keynes), en hoe daaruit volgt, dat men de vergelijkingen

$$MV = PT$$

$$\text{en } M = K_p Y$$

niet slechts als *ex-post* identiteiten, doch zeer zeker evengoed als *ex-ante* gelijkheden kan interpreteren : meer in de geest van de kasvoorraadtheorie van Robertson. Het is evenzeer verleidelijk, de overeenkomsten en verschillen aan te tonen tussen de beide genoemde vergelijkingen en de varianten (i.a) en (ii.a) van de vier versies van de verkeersvergelijking, die Robertson heeft vermeld in appendix A(I) van zijn beroemde werk « *Money* » (het essentiële verschil schuilt in het begrip inkomen, dat bij Robertson — zie zijn p. 34 — uitsluitend die goederen incl. diensten bevat, die zijn vervat in de gewone consumptie, terwijl ons begrip inkomen het totaal van consumptie en netto-investering voorstelt).

Zulke uiteenzettingen zouden echter de doelstelling van deze paragraaf verre overschrijden. De vermelding van de verkeersvergelijking van Cambridge en het terloops noemen van de varianten hiervan, die Robertson in zijn boek heeft opgenomen, hebben hier slechts een beperkt doel. Het punt, waar het om gaat, is, dat in deze vergelijkingen het nationale geldinkomen Y en het nationale reële inkomen Y_r optreden — twee grootheden, die in de gedachtenwisseling over het monetaire evenwicht een zekere plaats hebben ingenomen. Deze plaats is, dat sommige schrijvers constantheid van Y als een criterium voor monetair evenwicht hebben aanvaard; zo bv. in Engeland niemand minder dan J.R. Hicks, die in « *A Contribution to the Theory of the Trade Cycle* » (Oxford 1950) op p. 147/148, waar hij een spinnewebachtige gedempte schommeling van het nationale geldinkomen Y en de interestvoet beschrijft en waar hij het centrum van het spinneweb, dat uiteindelijk wordt bereikt en waar beide grootheden ophouden te schommelen, betitelt als « het punt van monetair evenwicht ». Een tiental bladzijden eerder had Hicks betoogd, dat er grote overeenstemming bestaat tussen zijn theorie en die van Wicksell. Over wijzigingen in het prijsniveau rept Hicks niet; men kan dus even goed stellen, dat zijn begrip monetair evenwicht constantheid van Y_r impliceert. Hoe dit ook zij, de verwantschap tussen zijn theorie en die van Wicksell (en ook die van Hayek) omvat nog een punt, dat Hicks zek niet noemt, t.w. dat ook hij het criterium voor monetair evenwicht zoekt in het constant blijven van een veranderlijke, die in de verkeersvergelijking optreedt, zij het ook, dat wij hier hebben te doen met een andere gedaante van de verkeersvergelijking (nl. die

van Cambridge) dan die, waarin de criteria volgens Wicksell of Hayek optreden (nl. de verkeersvergelijking van Fisher). Aangezien wij echter reeds hebben laten zien, dat men de variant van het type Cambridge kan afleiden uit de variant van het type Fisher, is dit verschil als zodanig weinig belangrijk. Belangrijker is het verschil in tot criterium verheven veranderlijke.

2.2. — *Het criterium van J.G. Koopmans*

De theorie van het monetaire evenwicht, die Koopmans in 1933 ontwikkelde [1], staat in dit opzicht diametraal tegenover de tot dusverre in het kort beschreven theorieën, dat Koopmans aantoonde, dat een consequente vergelijking tussen de economische gang van zaken in een ruilverkeershuishouding in natura aan de ene kant en een geldverkeershuishouding aan de andere kant leidt tot een begrip monetair evenwicht, dat *niet* noodzakelijk constantheid impliceert van één veranderlijke of een samenstel van variabelen in de verkeersvergelijkingen van Fisher of Cambridge, ook niet indien men deze in de door Robertson gebezigde versies schrijft. Monetair evenwicht kan bestaan *zonder* constantheid van de geldvoorraad M , de geldstroom MV , het algemene prijsniveau P , het nationale geldinkomen Y en/of het reële nationale inkomen Y_r . Voor een streng bewijs van deze stelling, die men ook bij Goedhart vindt behandeld [31 : 3], moet ik naar mijn komende « theoretische » artikel verwijzen [37]; op deze plaats zal ik slechts in het kort de inhoud van het begrip monetair evenwicht in de zin van Koopmans uiteenzetten. Dit kan inderdaad kort geschieden, aangezien ook Goedhart in dit *Tijdschrift* hieraan reeds een bespreking heeft gewijd [31 : 3].

In een ruilverkeershuishouding in natura worden goederen tegen goederen geruild. Stel, dat één hert wordt geruild tegen drie bevers. Deze handeling noemt Koopmans een *gehele* ruiltransactie. In een geldverkeershuishouding wordt deze gehele ruiltransactie door het gebruik van het ruilmiddel gesplitst in twee *halve* ruiltransacties : (1) het hert wordt geruild tegen x geldeenheden, en vervolgens (2) wordt het bedrag van x geldeenheden door de verkoper van het hert geruild tegen drie bevers. Althans, dit is de gedachtengang, die ten grondslag ligt aan de bekende wet van de afzetwegen van J.-B. Say, tegenwoordig gewoonlijk kortweg « de wet van Say » genoemd.

Koopmans verbetert deze gedachtengang van Say op een belangrijk punt. Nadat eerst het hert is geruild tegen x geldeenheden, *kan* vervolgens het bedrag van x geldeenheden worden geruild tegen drie bevers, *doch noodzakelijk is dit niet*. De tweede halve ruiltransactie kan evengoed achterwege blijven, doordat de verkoper van het hert het geld óf wel oppot óf wel het « vernietigt » bv. door er een door hem bij een bank gesloten lening mede af te lossen. Er is nu sprake geweest van een aanbod,

waartegenover in dezelfde periode geen vraag staat; men kan daarom van *zuiver aanbod* spreken.

De term « zuiver aanbod » gebruikte Koopmans in 1933 niet. Wel gebruikte hij de term *zuivere vraag*, die hij ontleende aan H. Neisser (in het Duits : *reine Nachfrage*). Dit begrip is het tegengestelde van het vorige. Sluiten we aan op het voorbeeld van de vorige alinea, dan moeten we zeggen, dat zuivere vraag zich voordoet, indien onze hertenjager voor x geldeenheden drie bevers koopt, zonder dat hij in dezelfde periode een inkomen van x geldeenheden heeft verworven door een hert te verkopen. Hij heeft deze x geldeenheden in dit geval of wel ontpot, of wel geleend bij een bank (geldschepping). Hier is dus sprake van een vraag, waartegenover in dezelfde periode geen aanbod staat; vandaar de term « zuivere vraag ».

Men kan alle gevallen van zuivere vraag en zuiver aanbod, die zich in de gehele volkshuishouding gedurende zekere periode hebben voorgedaan, bij elkander optellen door zuiver aanbod ten bedrage van x geldeenheden identiek te stellen aan zuivere vraag van $-x$ geldeenheden. Is het resultaat van de optelsom positief, dan is er in deze volkshuishouding in de desbetreffende periode *netto zuivere vraag*; de situatie is dan *inflatoor*. Is het resultaat negatief, dan is er *netto zuiver aanbod*; de situatie is dan *deflatoor*. Is het resultaat nul, m.a.w. is de netto zuivere vraag nul, dan is er *monetair evenwicht*. De wet van Say is slechts actueel in het speciale geval, dat er monetair evenwicht is; in de beide andere gevallen gaat deze « wet » echter niet op.

Uit het voorgaande volgt, dat inflatie wordt veroorzaakt door spontane ontpottingen en/of geldschepping; deflatie wordt veroorzaakt door spontane oppotting en/of geldvernietiging. Onder « spontane oppotting » verstaat Koopmans hierbij elke spontane vergroting van de kasvoorraad, overschillig of het om het actieve dan wel het inactieve gedeelte van de kasvoorraad gaat. Koopmans gebruikt het begrip oppotten dus in *ruime* zin. Uit het voorgaande volgt weer de stelling, die Goedhart destijds in dit *Tijdschrift* [31 : 3] als volgt heeft geformuleerd : « Monetair evenwicht zal alleen verzekerd zijn, zolang per periode het totaal van spontane geldschepping en spontane ontpotting gelijk is aan het totaal van spontane geldvernietiging en spontane oppotting ». Men kan deze zelfde stelling ook korter formuleren, indien men ontpotting opvat als negatieve oppotting en geldvernietiging als negatieve geldschepping. De stelling wordt dan als volgt : « Er is monetair evenwicht, indien en zolang de netto spontane geldschepping per tijdseenheid gelijk is aan de netto spontane oppotting per tijdseenheid ».

De vraag rijst, of de interpretatie, die Koopmans zelf hierbij aan zijn term « spontaan » geeft en die Goedhart t.a.p. getrouwelijk weergeeft, wel de theoretisch juiste is. Op dit vraagstuk kan ik hier niet

ingaan; daarvoor zij men verwezen naar het reeds aangekondigde theoretische artikel [37]; laatstgenoemd artikel komt in hoofdzaak overeen met een in de Nederlandse taal geschreven uiteenzetting van mijn hand, die reeds in druk is verschenen [30; zie inzh. 30 : 424/425 en 510/514 voor de kwestie, welke inhoud moet worden toegekend aan het begrip « spontaan »].

Men kan Koopmans' begrip monetair evenwicht ook nog op een andere wijze definiëren : *er is in zekere periode monetair evenwicht, indien het in deze periode verworven inkomen gelijk is aan de in deze periode verrichte uitgaven wegens aankoop van realia*. Onder « realia » is hierbij het samenstel van alle stoffelijke en onstoffelijke goederen te verstaan; vermogenstitels als effecten en promessen vallen er buiten. Het verworven inkomen dient in een gesloten volkshuishouding voor consumptie en voor besparing; de gekochte realia zijn dan consumptiegoederen en investeringsgoederen. De in deze alinea opgenomen gecursiveerde zin kan men dus ook als volgt formuleren : er is in zekere periode in een gesloten volkshuishouding monetair evenwicht, indien in deze periode de volgende gelijkheid geldt : *consumptie + besparing = consumptie + investering*; m.a.w. indien $S = I$ (1). Hiermede is één der criteria voor monetair evenwicht volgens Wicksell terugverkregen. Men kan stellen, dat Koopmans' begrip monetair evenwicht het begrip is, waartoe men komt, indien men Wicksells theorie van de neutrale interestvoet op consistente wijze opnieuw redigeert.

Terwille van een juist begrip van Koopmans' criterium $S = I$ (dat, zoals we reeds hebben gezien, evengoed voldoet als zijn criterium : netto spontane geldschepping = netto spontane oppotting) is het noodzakelijk, op een belangrijk punt de nadruk te leggen. Het uitgangspunt van Koopmans' redenering is de wet van Say, waarvan hij de relevantie onderzoekt. Nu zegt Say in hst. XV van zijn « *Traité de l'économie politique* » het volgende : « Het is goed, op te merken, dat een afgewerkt produkt op hetzelfde ogenblik een afzetmogelijkheid biedt aan andere produkten voor het bedrag van zijn waarde ». Anders gezegd, Say neemt *geen vertraging* aan tussen de verwerking en de besteding van het inkomen. Koopmans doet dit evenmin. Dit

(1) De onderlinge samenhang tussen de alternatieve definities blijkt onmiddellijk uit de kasvergelijking, die Koopmans in 1933 als uitgangspunt voor zijn beschouwingen koos. Hetzelfde uitgangspunt vindt men twintig jaar later bij J. Rueff : « *La régulation monétaire et le problème institutionnel de la monnaie* », Parijs 1953, p. 9; Rueff kende het werk van Koopmans echter niet. Schrijft men de consumptie als C , de besparingen als S , de investeringen als I , de geldschepping als ΔM en de oppottingen als ΔL , dan geldt :

$$C + S + \Delta M = C + I + \Delta L.$$

Hierin stelt $C + S$ het verworven inkomen, $C + I$ de bestedingen voor. Volgens Koopmans' definitie is er monetair evenwicht, indien de bestedingen gelijk zijn aan het verworven inkomen, dus als

$$C + I = C + S;$$

doch dan is ook $S = I$ en $\Delta M = \Delta L$.

brengt echter met noodzakelijkheid mede, dat Koopmans evenmin een vertraging aanneemt tussen de verwerving van het inkomen en de bestedingen, zoals D.H. Robertson in zijn beroemde artikel « *Saving and Hoarding* » van 1933 wél deed [36]. In de theorie van Koopmans is S dus een functie van Y van *dezelfde* periode en niet van de vorige periode. Hiermede bedoelt Koopmans in genen deele te beweren, dat zulk een vertraging in de werkelijkheid nooit zou bestaan; hij zegt slechts, dat monetair evenwicht gelijkheid $S = I$ vereist, waarbij het resultaat precies hetzelfde is als *indien* deze vertraging niet *wou* bestaan. Deze S en I zijn bovendien « spontane » grootheden, zodat hier, evenmin als bij Wicksell, sprake is van een identiteit tussen S en I ; integendeel, $S = I$ heeft het karakter van een evenwichtsvoorwaarde. Hierin staat Koopmans dus tegenover Keynes' formulering van 1936 [25.III].

Een nieuw probleem is nu, hoe men Koopmans' alternatieve definitie van het begrip monetair evenwicht kan herformuleren voor een open volkshuishouding. Naar mijn mening is het antwoord op deze vraag zeer gemakkelijk te geven. De definitie *spontane nettogeldschepping = spontane netto-oppotting* blijft ongewijzigd; alleen moet men er nu rekening mede houden, dat de nettogeldschepping niet slechts het bankwezen en eventueel de overheidsrekening, doch ook de lopende rekening van de betalingsbalans als oorzaken heeft of kan hebben. De alternatieve definitie $S = I$ moet nu aldus worden geïnterpreteerd, dat S voorstelt: de besparingen, voorzover niet geïnvesteerd in geïmporteerde investeringsgoederen; en I stelt nu voor: investeringen in binnenlandse investeringsgoederen. Elders [37] zal ik dit thema nader uitwerken en dan tevens trachten aan te tonen, in hoeverre Goedhart gelijk heeft met zijn stelling [31:7], dat monetair evenwicht wat hij noemt « financiële stabiliteit in ruimere zin » insluit, nl. een toestand, waarbij slechts *tijdelijke* afwijkingen van het evenwicht in de « totale betalingsbalans » mogelijk zijn.

Tenslotte zij er met Goedhart [31:3] nogmaals de aandacht op gevestigd, dat Koopmans' begrip monetair evenwicht niet noodzakelijk een constant nationaal inkomen impliceert. Dit is onmiddellijk in te zien aan de hand van het vereiste voor monetair evenwicht in de vorm: « verworven inkomen = verrichte uitgaven ». Indien beide leden van deze vergelijking gelijktijdig en evenveel veranderen, wijzigt zich het nationale inkomen onder handhaving van het monetaire evenwicht.

2.3. — *Het criterium van M.W. Holtrop*

Verwant aan de gedachtegang van Koopmans, doch nochtans op een bepaald punt daarvan afwijkend, is de definitie van het monetaire evenwicht, zoals deze is ontwikkeld door de president van De Nederlandsche Bank, Dr. M.W. Holtrop [7, 12, en 22 = 24:116/135]. Holtrop definieert

monetair evenwicht als de toestand, waarin, *op een bepaald tijdstip*, liquiditeitsmassa (L_m) en liquiditeitsvraag (L_v) met elkander in overeenstemming zijn [22:989 = 24:117].

Onder de liquiditeitsmassa verstaat hij de totale massa van primaire en secundaire liquiditeiten, welke zich in handen bevindt van het publiek (d.w.z. alle economische subjecten, exclusief de Staat en de geldscheppende instellingen). De massa van primaire liquiditeiten is de maatschappelijke geldvoorraad (M). Secundaire liquiditeiten — in het Engels *near money* genaamd — zijn vermogensbestanddelen, die, ofschoon zij niet de geldvorm hebben, toch in een belangrijk opzicht dezelfde behoefte bevredigen als het geld, nl. de behoefte aan liquiditeit. Het wezenskenmerk van secundaire liquiditeiten — aldus Holtrop in het jaarverslag 1952 van De Nederlandsche Bank op p. 53 — is, dat de houders ervan de feitelijke macht bezitten de schuldenaar, door opvraging *en masse*, tot een beroep op geldschepping te dwingen, doorgaans op directe wijze door op de vervaldag tot tegeldemaking over te gaan, doch ook wel op indirecte wijze, door vóórtijdig afstoten naar de geldmarkt, waar de geldscheppende instellingen verwacht kunnen worden bij overmaat van aanbod als koper te zullen optreden. Op dezelfde plaats en ook in het volgende jaarverslag [12:57] verdeelt Holtrop de massa van secundaire liquiditeiten in drie categorieën, nl.:

1) vorderingen met het karakter van secundaire liquiditeit op het Rijk, omvattende in hoofdzaak het schatkistpapier, de belastingcertificaten en de vrije tegoeden bij 's Rijks schatkist;

2) vorderingen met het karakter van secundaire liquiditeit op de lagere overheid (met inbegrip van de Bank voor Nederlandsche Gemeenten), omvattende in hoofdzaak kas- en daggeldleningen aan de provincies en gemeenten en enige kortlopende verplichtingen van uiteenlopende aard van de Bank voor Nederlandsche Gemeenten;

3) vorderingen met het karakter van secundaire liquiditeit (dus in niet-geldvorm) op geldscheppende instellingen, omvattende in hoofdzaak de termijndeposito's en de tegoeden op valutarekening bij de handelsbanken.

Met Holtrop zelf [12:59, n. 5] kunnen we het begrip « secundaire liquiditeiten » dus in het kort definiëren als die vorderingen op de overheid en de geldscheppende banken, die in handen zijn van niet-geldscheppende huishoudingen en die op tamelijk korte termijn zonder veel kosten en zonder belangrijk koersverlies kunnen worden omgezet in geld of *à pari* in betaling kunnen worden gegeven ter voldoening van lopende belastingaanslagen (1).

De totale liquiditeitsmassa omvat volgens Holtrop (jaarverslag D.N.B. 1952, p. 55) niet de spaartegoeden bij de spaar- en landbouwkredietbanken,

(1) Een aanloop tot deze definitie vindt men in het *Centraal Economisch Plan 1953* op p. 6 van de bijlagen.

omdat deze in hoofdzaak een kapitaalmarkt karakter, dus een karakter van « tertiaire liquiditeiten », hebben; daarentegen zijn de primaire en secundaire liquiditeiten, die de desbetreffende spaarinstellingen als liquide dekking tegenover de spaarsaldo's aanhouden, wel in het totaal der liquiditeiten begrepen (immers : spaarbanken zijn geen geldscheppende instellingen en landbouwkredietbanken — hoewel zij in beginsel wel geldscheppende banken zijn — treden hier in hun functie van beheerders van spaarsaldo's als niet-geldscheppende instellingen op).

De totale liquiditeitsmassa wordt, afgezien van veranderingen uit hoofde van betalingsbalans-effecten, door Holtrop beschouwd als een autonoom gegeven grootheid.

De liquiditeitsvraag daarentegen is een functie. Onder de liquiditeitsvraag of liquiditeitsvoorkeur verstaat Holtrop de geneigdheid van het publiek (wederom op te vatten als alle economische subjecten, exclusief de Staat en de geldscheppende instellingen) tot het aanhouden van een gedeelte van zijn vermogen in liquide vorm, ten einde daarover op een voorzien of onvoorzien toekomstig tijdstip prompt te kunnen beschikken voor het verrichten van betalingen; hij baseert de liquiditeitsvraag op een drietal motieven, die sprekend gelijken op de begrippen transactiemotief, voorzorgsmotief en speculatiemotief van Keynes [7 : 104]. Anders gezegd [22 : 989 = 24 : 117/118] : de liquiditeitsvraag op zeker ogenblik is de totale massa geld en secundaire liquiditeiten, die het publiek op dat tijdstip in handen wenst te hebben. Holtrop splitst deze vraagfunctie (L_v) in een tweetal componenten, waarvoor hij m.i. enigszins oneigenlijke benamingen bezigt :

I) De liquiditeitsbehoefte (L_{bh}), d.i. de vraag naar liquiditeiten, dienende ter dekking van de behoefte aan een actieve voorraad liquiditeiten; L_{bh} is dus dat gedeelte van de totale liquiditeitsvraag, dat kan worden beschouwd als een afhankelijke van inkomens en omzetten. En aangezien de omzetten volgens Holtrop kunnen worden geacht in een bepaalde verhouding te staan tot het inkomen — een verhouding, die niet waarschijnlijk sterk zal wisselen —, kan men schrijven :

$$L_{bh} = k.Y,$$

waarin k in Holtrops terminologie de « kasquote » wordt genoemd. Deze k is, naar Holtrop meent, nagenoeg een constante, zolang zich geen bijzondere omstandigheden voordoen;

II) De liquiditeitsbegeerte (L_{bg}), d.i. de vraag naar liquiditeiten als oppotmiddel in *enqe* zin, d.w.z. ter dekking van de behoefte aan een inactieve voorraad liquiditeiten. L_{bg} is dus dat gedeelte van de totale liquiditeitsvraag, dat vooral wordt beheerst door de omvang der vermogens, de stand van de interestvoet en de toekomstverwachtingen. In een vereenvoudigde formulering van zijn theorie, zoals Holtrop deze zelf ook geeft, kan men: L_{bg} bij constante interestvoet beschouwen als het autonome element in de totale liquiditeitsvraag.

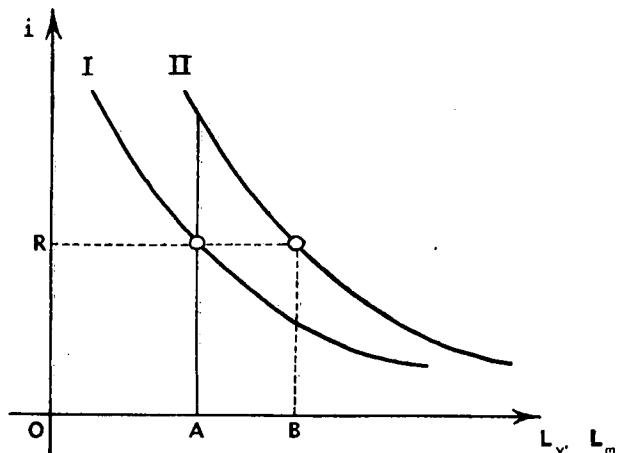
De totale liquiditeitsvraag kan men dus als volgt uitdrukken :

$$L_v \equiv L_{bh} + L_{bg} \equiv k.Y + L_{bg}.$$

Om Holtrops definities van de begrippen trits deflatie, monetair evenwicht en inflatie te begrijpen, moet men bedenken, dat Holtrop in zijn *theorie* de begrippen liquiditeitsvraag (L_v) en liquiditeitsmassa (L_m) in hun *ex-antebeteken*is neemt, d.w.z. het gaat om de door het publiek *gewenste* liquiditeitsvraag en de door de geldscheppende instellingen *gewenste* liquiditeitsmassa en niet om de zich feitelijk of *ex post* voordoende liquiditeitsvraag resp. liquiditeitsmassa.

De gedachtengang van Holtrop vertoont m.i. een duidelijke verwantschap met Keynes' theorie van de liquiditeitsvoorkeur (1936) en het komt mij dan ook voor, dat ik Holtrops theorie niet duidelijker kan uiteenzetten dan door juist deze parallel met Keynes op de voorgrond te stellen, alhoewel Holtrop dit zelf in zijn publikaties niet *expressis verbis* heeft gedaan.

In de bijgaande figuur is langs de verticale as de interestvoet afgezet, terwijl langs de horizontale as de gevraagde en aangeboden voorraden liquiditeiten (L_v en L_m) zijn getekend. De curve I kan men nu in eerste aanleg opvatten als Keynes' curve van

de *primaire* liquiditeitsvoorkeur, berustende op het transactiemotief, het voorzorgsmotief en het speculatiemotief, die Keynes op p. 170 van zijn « *General Theory* » vermeldt. Keynes definieert op p. 168 van hetzelfde boek de liquiditeitsvoorkeur als « een potentialiteit of een functionele tendentie, die de hoeveelheid geld, welke het publiek wenst te bezitten, fixeert, wanneer de interestvoet gegeven is ». Aangezien Keynes hier de woorden « potentialiteit » en « wenst » gebruikt, bepaalt de liquiditeitsvoorkeurfunctie dus de *ex-antevraag* naar primaire liquiditeiten (geld) als functie van de interestvoet. Op p. 171 zegt Keynes vervolgens, dat deze functie een afnemend beloop bezit. In onze figuur is curve I een afbeelding van de Keynesiaanse liquidi-

teitsvoorkeurfunctie; bij een gegeven interestvoet OR is de *ex ante* gevraagde voorraad geld

$$L_v = OA.$$

Er is evenwicht, mits de aangeboden voorraad geld L_m eveneens = OA zij, zodat

$$L_v = L_m.$$

« In 1932 », aldus Keynes op p. 207, « was er in de Verenigde Staten een financiële crisis..., toen vrijwel niemand ertoe was te bewegen tegen redelijke voorwaarden afstand te doen van zijn kasvoorraad ». M.a.w., de liquiditeitsvoorkeurfunctie was in deze dagen, waarin deflatie hoogtij vierde, sterk gestegen (naar rechts verschoven), zodat slechts een zeer hoge interestvoet het publiek had kunnen bewegen meer geld uit te geven voor doeleinden van belegging en daarmee (macro-economisch beschouwd) van investering.

Om op de gedachtengang van Holtrop over te schakelen, behoeven we thans slechts de interpretatie van L_v en L_m in het voorgaande te veranderen: lezen we daartoe L_v weer als liquiditeitsvraag, L_m als liquiditeitsmassa, beide in de zin van Holtrop, zodat thans niet slechts de primaire, doch tevens de secundaire liquiditeiten in deze beide grootheden zijn opgenomen. Gaan we weer uit van curve I als stand van de curve van de liquiditeitsvraag; zij de interestvoet OR , de liquiditeitsmassa

$$L_m = OA.$$

Thans is

$$L_v = L_m$$

(beide *ex ante* opgevat). In deze toestand stromen de inkomensbestanddelen regelmatig verder en Holtrop duidt deze toestand aan als *monetair evenwicht*.

Daarentegen zal zich een *deflatore spanning* voordoen, indien niet alle inkomensbestanddelen regelmatig worden doorgegeven, m.a.w. indien de liquiditeitsvraag stijgt (naar rechts verschuift). Vooronderstellen we, om dit duidelijk te maken, dat de curve van de liquiditeitsvraag verschuift naar stand II. Dan wordt

$$L_v = OB,$$

aangenomen dat de interestvoet constant blijft. Aangezien echter, *ex ante* beschouwd,

$$L_m = OA,$$

is thans

$$L_v > L_m;$$

deze ongelijkheid is dus blijkbaar karakteristiek voor een *deflatore spanning*. Het verschil

$$L_v - L_m (= AB \text{ in onze figuur})$$

noemt Holtrop het *liquiditeitsoverschot*. Dit overschot ontstaat, doordat het publiek zijn bestedingen inkrimpt beneden het peil van zijn inkomen, hetgeen uiteraard gepaard gaat met een « accumulatie van liquiditeiten », d.w.z. een opeenhoping van liquiditeiten in handen van het publiek. Behalve door inkrimping of uitstel van bestedingen kan een groep van huishoudingen ook met opzet een liqui-

teitsoverschot doen ontstaan door een bewuste te ruime financiering (beroep op de kapitaalmarkt, of, bij de overheid, op belastingheffing, zonder dat alle op deze wijze verkregen middelen dadelijk nodig zijn voor de financiering van uitgaven); in dit geval is er volgens Holtrop een *autonome deflatore impuls* van deze groep huishoudingen uitgegaan. Wordt het liquiditeitsoverschot daarentegen veroorzaakt door een *onverwachte* toeneming van bruto-inkomsten (verhoging van winst, vermindering van voorraden), dan is er sprake van een *geïnduceerde deflatore reactie* op elders zich voordoende autonome inflatore impulsen [12 : 48].

Een *inflatore spanning* zal zich volgens Holtrop voordoen, indien de curve I in onze figuur naar links verschuift (daling van de liquiditeitsvraag-functie), zodat *ex ante*

$$L_v < L_m$$

wordt. De grootheid

$$L_v - L_m,$$

het liquiditeitsoverschot, heeft dan een negatieve waarde, zodat hier sprake is van een *liquiditeits-tekort*. Dit betekent, dat het publiek zijn financieringsvraagstukken oplost door een beroep te doen op inflatore financieringsmiddelen,

a) hetzij door geld te ontpotten;

b) hetzij door secundaire liquiditeiten te verkopen aan geldscheppende banken om het revenu onmiddellijk uit te geven;

c) hetzij door krediet op te nemen op onderpand van effecten.

Dat het publiek secundaire liquiditeiten gaat verkopen, is een gedeelte van de begripsinhoud van een verschuiving naar links van onze liquiditeitsvraag-curve en dus, bij ongewijzigde interestvoet, van een verkleining van L_v : de hoeveelheid secundaire liquiditeiten, die het publiek bij een gelijk gebleven interestvoet *wenst* te bezitten, daalt, terwijl de *gewenste* voorraden kasgeld constant blijven (immers, de nieuwe middelen dienen slechts om dadelijk te worden uitgegeven). Daartegenover blijft echter L_m constant, omdat tegenover de stijging van de geldhoeveelheid een gelijkwaardige en dus compenserende daling van de massa der secundaire liquiditeiten in handen van het publiek staat.

De laatstgenoemde compenserende daling van een component van L_m doet zich echter *niet* voor, indien de geldschepping geschiedt uit hoofde van krediet op onderpand van effecten, want effecten zijn geen secundaire liquiditeiten, maar hebben een kapitaalmarkt-karakter en zijn dus niet in Holtrops grootheden L_v en L_m begrepen. In dit geval betekent het beroep op inflatore financieringsmiddelen in Holtrops constructie dus een stijging van de *ex ante* L_m , terwijl de *ex ante* L_v constant blijft, zodat ook thans *ex ante*

$$L_v < L_m$$

wordt.

De groep van huishoudingen, die geheel op eigen initiatief een beroep doet op inflatore financieringsmiddelen, stuwt een *autonome inflatore impuls* de volkshuishouding in. Geschiedt het beroep echter, omdat het liquiditeitstekort is ontstaan wegens elders optredende deflatore impulsen, dan is er sprake van een *geïnduceerde inflatore reactie*.

Het begrip liquiditeitsoverschot (en dus ook zijn tegengestelde, het liquiditeitstekort) heeft in deze redenering de dimensie van een *voorraad* geld. De toeneming van deze voorraad per tijdseenheid levert het liquiditeitsoverschot, opgevat als een *geldstroom* :

$$\Delta L_v - \Delta L_m.$$

Indien het liquiditeitsoverschot verschilt van nul, m.a.w. indien er deflatore of inflatore spanningen zijn, spreekt Holtrop van *monetaire spanning* of *storingsverschijnselen*, welk begrip dus de tegenstelling vormt tot monetair evenwicht.

Door na te gaan, welke groep van huishoudingen de monetaire spanning veroorzaakt, m.a.w. door autonome impulsen en geïnduceerde reacties te onderscheiden, kan men volgens zijn theorie de bronnen van de storingsverschijnselen opsporen. Dit noemt men *het localiseren van de monetaire storingsverschijnselen*.

Bleek in het voorgaande, dat er verwantschap bestaat tussen de theorie van Holtrop en die van Keynes (1936), er is eveneens verwantschap met Koopmans. Ook in de gedachtengang van Holtrop kan het monetaire evenwicht

$$(L_m = L_v \cdot L_m = k.Y + L_{v0})$$

gehandhaafd blijven, terwijl Y zich wijzigt. Voorts is Holtrops begrip liquiditeitsmassa in zekere zin analoog met Koopmans' begrip geldschepping, zijn begrip liquiditeitsvraag met Koopmans' begrip oppotting. Beiden bezigen zij in dezelfde betekenis een tegenstelling tussen autonome of spontane impulsen en geïnduceerde reacties.

Er zijn echter ook verschillen. Het eerste verschil is een verschil in *dimensie* : Koopmans' begrippen geldschepping en oppotting, sparen en investeren, zijn uitgedrukt in *geldstromen*, terwijl Holtrops begrippen liquiditeitsmassa en liquiditeitsvraag (evenals Keynes' begrip liquiditeitsvoorkeur) zijn uitgedrukt in *geldvoorraden*. Dit verschil is echter niet essentieel. Immers, Don Patinkin heeft in *Econometrica* van januari 1949, p. 7/8, aangetoond, dat het voor een analyse van het algemene evenwicht geen enkel verschil uitmaakt, of de monetaire evenwichtsvergelijking in stromen dan wel in voorraden is uitgedrukt. De stelling, dat men deze beide versies van de monetaire evenwichtsvergelijking voor elkan- der kan substitueren, is door K. Brunner in hetzelfde tijdschrift van april 1951, p. 157, bestempeld als « de monetaire relatie ».

Er is een belangrijker tweede punt van verschil. Koopmans en Keynes betrekken de secundaire liqui-

diteiten niet in het begrip « vraag naar liquide mid- delen », terwijl Holtrop dit wèl doet. Voor een ver- gelijking tussen Koopmans en Holtrop heeft dit een merkwaardig gevolg. Zoals wij reeds hebben gezien, staat voor Koopmans de gelijkheid *spontane netto- geldschepping* = *spontane netto-oppotting* op één lijn met de gelijkheid $S = I$; beide gelijkheden zijn alternatieve formuleringen van hetzelfde begrip monetair evenwicht. Dit is hieraan te danken, dat Koopmans de secundaire liquiditeiten buiten zijn begrippen « oppotting » en « geldschepping » laat en aan de stroomdimensie van zijn redenering. Bij Holtrop is dit anders; van alternatieve formuleringen is hier geen sprake en hij blijkt zich hiervan terdege bewust te zijn, als hij schrijft [7 : 104], dat de financiële toestand van een land in wezen bepaald wordt door het bereikt zijn en de stabiliteit van drie evenwichten :

1) het evenwicht tussen liquiditeitsmassa en liquiditeitsvraag, d.i. het monetaire evenwicht, dat een evenwicht is, dat geenszins, zoals andere vraag- en aanbodevenwichten, door enig automatisch werkend marktmechanisme wordt verzekerd, aan- gezien vergroting van L_m en verkleining van L_v op hetzelfde tijdstip tezamen plegen voor te komen en ook één gemeenschappelijke oorzaak hebben, nl. een liquiditeitstekort; evenzo plegen een verkleining van L_m en een vergroting van L_v gelijktijdig op te treden, beide veroorzaakt door een liquiditeits- overschot;

2) het evenwicht tussen de besparingen en de investeringsvraag (dit is hetzelfde als de voor- waarde $S = I$ bij Koopmans; Holtrop noemt deze voorwaarde *afzonderlijk* en stelt haar dus, in zijn formulering terecht, *niet* op één lijn met het sub 1) genoemde monetaire evenwicht);

3) wat Holtrop noemt « het evenwicht tussen besparingsvormen en financieringsbehoefte », waar- mede hij bedoelt, dat de *vormen* van het besparings- aanbod — t.w. risicodragend en risicomijdend — in overeenstemming moeten zijn met de vraag naar elk van deze beide vormen van kapitaal. Dit derde punt dient Holtrop dus eveneens — en wederom terecht — aan als een punt, dat niet op hetzelfde vlak ligt als de problematiek van het monetaire evenwicht. Het is belangwekkend, dat Koopmans in zijn rede, uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van hoogleraar in de economie aan de Universiteit van Amsterdam op 14 februari 1955, een analoog vraag- stuk, eveneens als afzonderlijk punt, doch in een algemenere formulering, aan de orde heeft gesteld (1). Koopmans sprak hier over het vereiste van over- eenstemming tussen « de neiging tot het zijn van cre- diteur en die tot het zijn van debiteur », hetgeen uiteraard eveneens betrekking heeft op de verschil-

(1) J. G. Koopmans : « De budgetvergelijking als verbind-ingsschakel tussen micro- en macro-economie », *De Economist*, CIII (1955), p. 81/116, inzh. p. 116. Deze inaugurele rede is ook afzonderlijk verschenen; zie aldaar p. 36.

lende vormen van crediteur- en debiteurschap (1). Storingen op dit terrein kunnen z.i. leiden tot monetaire storingen, zodat er wel verband bestaat tussen dit derde punt en het vraagstuk van het monetaire evenwicht.

Nu de formuleringen van het begrip monetair evenwicht van Koopmans en Holtrop met elkander zijn vergeleken, rijst de vraag : aan welke van deze beide formuleringen zal men de voorkeur geven ? Het antwoord op deze vraag is in wezen een kwestie van smaak; men is vrij in het kiezen van zijn definities, zolang het op de definities gebouwde betoog consistent zij en zolang dit betoog leide tot een analyse, waarmede in de praktijk iets valt te beginnen. Wat deze beide punten betreft, ontlopen de definities elkander echter nauwelijks. Wel kan men zeggen, dat Koopmans' analyse van 1933 [1] verder is uitgewerkt dan die van Holtrop en voorts, dat Koopmans' formulering, die de gelijkheden *geldschepping* = *oppotting* (waarin de secundaire liquiditeiten niet zijn begrepen) en $S = I$ op één lijn stelt, beter past in de traditie, die is gevormd door een reeks schrijvers van Wicksell (1898) via Keynes (1936) tot in onze dagen, waardoor een vergelijking tussen Koopmans' formulering en die van Keynes en de postkeynesianen gemakkelijker is en ook meer voor de hand ligt, dan die tussen de theorieën van Holtrop en Keynes en de postkeynesianen. Ook is het historische verband met de wet van Say bij Koopmans het duidelijkst. Voorts is de definitie van Koopmans, zoals uit de volgende alinea's moge blijken, voor de monetaire diagnostiek

(1) Deze « neigingen » zijn uiteraard *ex-antegrootheden*; daarom is hier sprake van een evenwichtsvoorwaarde. *Ex post* zijn zij identiek. Professor Koopmans heeft mij erop attent gemaakt, dat Don Patinkin : « The Invalidity of Classical Monetary Theory », *Econometrica* XIX (1951), p. 134/151, inzh. p. 145, dit vraagstuk wel heeft aangeraakt, doch niet heeft uitgewerkt. In vergelijking (5.4) stelt hij het totaal van alle vorderingen, dat in het begin van een periode aanwezig is, gelijk aan nul, waarbij een schuld wordt opgevat als een negatieve vordering; Patinkin stelt hier *expressis verbis*, dat immers iedere vordering van subject A op subject B tevens een schuld van B aan A is. Beperkt men zich tot de niet geldscheppende sector (« het publiek »), dan is dit inderdaad een bestaande identiteit. Deze gaat echter niet meer op, indien men de sector « banken » in de beschouwing betreft. *Direct opeisbare schulden van banken aan particulieren zijn (giraal) geld*. Vergroting van de schulden van particulieren aan banken zou in Patinkins vergelijkingen niet leiden tot een identieke vergroting van de vorderingen van banken op particulieren (de banken behoren niet tot « het publiek », zodat deze vorderingen niet meetellen), doch tot een even sterke vergroting van de geldhoeveelheid. In overeenstemming met deze ommissie laat Patinkin in zijn *budget*-vergelijking of *kas*-vergelijking (5.5) de *geldschepping* achterwege. Voor de analyse van het algemene evenwicht in een geldverkeershuishouding is het echter essentieel, de bankschulden en de *geldschepping* in de *kas*-vergelijking op te nemen, resp. in het linker- en rechterlid. Aangezien Patinkin zich echter de analyse van een algemeen stationair evenwicht ten doel stelt, waarbij uiteraard ook monetair evenwicht bestaat, heeft deze tekortkoming m.i. geen nadelige invloed op de resultaten, die hij verkrijgt. Bij monetair evenwicht geldt immers in de volkshuishouding als geheel : *ex-ante*-oppotting (netto) = *ex-antegeldschepping* (netto), zodat deze twee termen in de macro-economische *kas*-vergelijking in Patinkins geval desnoods van meet af kunnen worden weggelaten, al is dit geen erg elegante procedure.

het doelmatigst. Op al deze gronden geef ik de voorkeur aan de definitie van monetair evenwicht, zoals Koopmans deze heeft opgesteld, boven die van Holtrop.

Dit neemt intussen niet weg, dat de formulering van Holtrop haar eigen verdiensten heeft en dat we moeten oppassen, deze verdiensten niet te verspelen, als we de definitie van Koopmans tot de onze maken. Het belangwekkende element in de theorie van Holtrop schuilt juist in de secundaire liquiditeiten. De aanwezigheid van een voorraad secundaire liquiditeiten in een bepaalde groep van huishoudingen draagt nl. inderdaad bij — zoals Holtrop opmerkt [12 : 49/50] — tot *het inflatore potentieel* van deze groep huishoudingen, aangezien deze groep huishoudingen het in zijn macht heeft, dit potentieel tot ontlading te brengen (en daarmede dus een « actuele inflatore impuls de volkshuishouding in te sturen », zo zou ik dit willen toelichten). Het liquiditeitsoverschot van een groep van huishoudingen is per definitie gelijk aan : *netto-oppotting* (in de zin van Koopmans) + *netto-aankoop van door andere huishoudingen geschapen secundaire liquiditeiten* — *nettogeldschepping* — *nettoschepping van secundaire liquiditeiten* door of ten behoeve van de onderhavige groep huishoudingen.

Terwijl het voor de berekening van het nationale liquiditeitsoverschot (of zijn tegengestelde, het nationale liquiditeitstekort) geen verschil betekent, of men de *schepping* en de « *ontpotting* » van secundaire liquiditeiten al of niet als inflatore financieringsmiddelen op één lijn stelt met de *schepping* en de *ontpotting* van geld, aangezien voor de volkshuishouding als geheel — althans statistisch gesproken, dus *ex post* —, zoals Goedhart schrijft, de *schepping* van secundaire liquiditeiten door een groep huishoudingen en de *accumulatie* van secundaire liquiditeiten door de andere groepen huishoudingen altijd precies tegen elkander opwegen, maakt dit voor de sectorsgewijze analyse wel degelijk verschil [28 : 281/282].

De vraag nu, wat uit een oogpunt van doelmatigheid van de monetaire diagnostiek de eigen verdiensten zijn van de formuleringen van Koopmans en Holtrop, is op bijzonder heldere wijze beantwoord door Goedhart [28 : 281/285]. « Het is volkomen juist », aldus Goedhart, « dat de creatie van secundaire liquiditeiten, voor zover daardoor de totale liquiditeitsmassa wordt vergroot, het inflatore potentieel doet toenemen. Maar », zo voegt hij hier onmiddellijk aan toe, « het lijkt mij toch doelmatiger, eerst van inflatore financiering te spreken, wanneer de houders van de secundaire liquiditeiten ertoe overgaan — om de termen van Holtrop te gebruiken — 'dit potentieel tot ontlading te brengen', hetgeen alleen het geval is, indien en voor zover het beroep op secundaire liquiditeiten tot *geldschepping* of *ontpotting* van primaire liquiditeiten (geld) leidt ».

Met deze visie van Goedhart ben ik het geheel eens. De kern van de zaak is, dat men onderscheid

moet maken tussen actuele inflatie en het inflatore potentieel. Actuele inflatie is er, indien het monetair evenwicht in de zin van Koopmans in opwaartse richting wordt of is verbroken, m.a.w. indien er een « zuiver liquiditeitstekort » is; onder « zuiver liquiditeitstekort » verstaat Goedhart [28 : 288] de nettogeldschepping minus de netto-oppotting. Hierbij gaat het erom, of er inflatie is in de *onderzochte periode*; daarnaast is het echter inderdaad belangrijk, aandacht te schenken aan de schepping van « potentiële inflatore financieringsmiddelen », die mogelijkwijze — maar geenszins met zekerheid — in een *toekomstige* periode voedsel zouden kunnen geven aan een alsdan optredende inflatore impuls [28 : 284]. In dit laatste geval gaat het om de vergroting van de voorraad secundaire liquiditeiten in de handen van het publiek in de *huidige* (d.i. de onderzochte) periode; deze voorraad kan de middelen leveren voor een huidige en voor een toekomstige actuele inflatie en derhalve, *voorzover het niet thans tot een actuele inflatie komt, uitsluitend voor een toekomstige inflatie*. Dit vermogen om in de toekomst een inflatie te ontketenen, kan men de *potentiële inflatie* noemen. Een dergelijke gedachten-gang vindt men ook in het *Centraal Economisch Plan 1953*, bijlagen, p. 11, uitgave van het Centraal Planbureau te 's-Gravenhage. In de gedachten-gang van Holtrop zelf (en derhalve in het jaarverslag van De Nederlandsche Bank) wordt dit onderscheid tussen actuele en potentiële inflatie (resp. deflatie) echter niet gemaakt; men kan het slechts maken, door monetair evenwicht te definiëren op de door Koopmans voorgestelde wijze en de theorie van Holtrop te reserveren voor het onderzoek naar de potentiële inflatie.

Daar komt nog bij — aldus nog steeds Goedhart [28 : 283] — dat uiteraard slechts het zuivere liquiditeitstekort resp. -overschot geschikt is voor een duidelijke *localisering* van de actuele inflatore resp. deflatore impulsen; ook in dit opzicht wil Goedhart dus — m.i. terecht — uitgaan van de definitie van monetair evenwicht, die Koopmans in 1933 heeft gegeven. Anders gezegd : inflatore impulsen moet men zoeken in die groepen van huishoudingen of sectoren, alwaar een beroep is gedaan op geldschepping of ontpotting van geld, m.a.w. op primaire liquiditeiten. Goedhart licht dit als volgt toe. « Indien de overheid uitgaven financiert door middel van de creatie van secundaire liquiditeiten, zoals schatkistpapier, ondergebracht bij niet-geldscheppende particuliere huishoudingen, hangt het uiteraard niet van de overheid maar uitsluitend van de betrokken particuliere huishoudingen af, of er al of geen inflatore impuls in het spel is, d.w.z. of er in de particuliere sector ontpotting dan wel financiering van de belegging in schatkistpapier uit lopende inkomsten plaats vindt. Volgens de voorstellingswijze in het Bankverslag zou er in dit geval altijd moeten worden gesproken van inflatore financiering aan de zijde van de overheid (liquiditeitstekort), welke inflatore financiering evenwel,

ingeval de particuliere gegadigden voor schatkistpapier dit papier aankopen ten laste van hun lopende inkomen, wordt gecompenseerd door particuliere 'oppotting van schatkistpapier' (liquiditeitsoverschot). Daar evenwel, zoals gezegd, de vraag of er in dit geval sprake is van een monetair verstoring geheel en al afhankelijk is van de handelwijze van de particuliere huishoudingen, lijkt het mij veel duidelijker, bij de creatie van secundaire liquiditeiten door de overheid niet te spreken van een liquiditeitstekort uit dien hoofde, maar het begrip liquiditeitstekort consequent te beperken tot een beroep op geldschepping of kasvoorraden; indien er dan sprake is van een inflatore impuls, moet die worden toegerekend aan de ontpotting van geld in de particuliere sector ».

Vóór Goedhart had ook Koopmans er reeds de aandacht op gevestigd, dat extra-aanbod van secundaire liquiditeiten *niet in alle gevallen* behoeft te leiden tot geldschepping. Het is immers niet *noodzakelijk* zo, dat *uitsluitend* geldscheppende instellingen als kopers van dit extra-aangeboden papier zullen optreden. Ook op de geldmarkt, aldus Koopmans, kan er nog zoiets als een interestmechanisme bestaan, dat nieuwe kopers uit de particuliere sector (institutionele beleggers daaronder begrepen) uit hun tent lokt, die zelf daartegenover bv. kapitaalmarktbeleggingen afstoten. Ingeval van extravraag naar secundaire liquiditeiten zullen evenmin uitsluitend de geldscheppende instellingen als leveranciers van deze papieren behoeven op te treden. Wanneer dus Holtrop stelt, dat extrabelegging in secundaire liquiditeiten even deflator is als oppotting van geld, aangezien z.i. degeen, die in secundaire liquiditeiten belegt, in feite zijn bespaarde gelden uit de circulatie laat verdwijnen, dan stileert Holtrop hiermede de werkelijkheid naar de mening van Koopmans *iets te radicaal*, al zal Holtrops visie in dezen in tal van gevallen wel met de feiten in overeenstemming zijn [16.I : 454 = 24 : 16].

De enige vraag, die nu nog rijst, is, of men voor de bepaling van de omvang van het inflatore potentieel niet nog een stap verder moet gaan dan Holtrop, nl. of niet ook in het bezit van *tertiaire* liquiditeiten (d.z. objecten van kapitaalmarkttransacties) een inflator potentieel kan schuilen. Deze vraag heeft Koopmans in 1954 terecht bevestigend beantwoord [16.I : 454 e.v. = 24 : 16 e.v.]. Ook het afstoten van tertiaire liquiditeiten door het publiek kan immers gepaard gaan met inflatore impulsen door geldschepping of ontpotting. Holtrop beschouwt « de kapitaalmarkt en de geldmarkt te zeer als waterdicht gescheiden reservoirs » met verwaarlozing van de talloze directe en indirecte verbindingskanalen tussen deze beide, aldus Koopmans.

2.4. — *Het postkeynesiaanse criterium*

Behalve de definities van Koopmans en Holtrop is in de laatste jaren in Nederland nog een derde definitie van « monetair evenwicht » verdedigd door

een groep schrijvers, waartoe behoren : Prof. Dr. F. de Roos van de Vrije Universiteit te Amsterdam [6, 9, 10], H.W.J. Bosman van de Katholieke Economische Hogeschool te Tilburg [14], Prof. Dr. H.J. Witteveen van de Nederlandsche Economische Hoogeschool [20, 23] en Prof. Dr. P.B. Kreukniet van de Rijksuniversiteit te Leiden [26], terwijl schrijver dezes vroeger deze definitie heeft aangehangen, doch haar thans heeft losgelaten en die van Koopmans volgt [36 : 958 n.]. Deze derde definitie komt in wezen op hetzelfde neer als de reeds in paragraaf 2.1 aangeroerde definitie van Hicks; zij is gebaseerd op een synthese van de dynamische analyse van het inkomen, afkomstig van D.H. Robertson, en de (in haar oorspronkelijke versie statische) theorie van de effectieve vraag, ontwikkeld door J.M. Keynes; de synthese is tot stand gebracht door schrijvers als F. Machlup en L.A. Metzler [36 : 958 en 960, *références*] en in hun voetspoor in Nederland door De Roos [6] en schrijver dezes [32 . I : 60/61 ; 30]. Aangezien ik op een andere plaats op deze gedachtengang en zijn verhouding tot die van Koopmans zal terugkomen [37; zie ook 30 en 25. III], zal ik thans met een beknopte uiteenzetting volstaan, steunend o.a. op de glasheldere ontwikkeling van deze definitie van de hand van Kreukniet [26].

In deze gedachtengang is monetair evenwicht een constant blijven van de in de volkshuishouding circulerende geldstroom, die voortdurend inkomen wordt en vervolgens, door besteding van dit inkomen, weer doorstroomt. Inflatie is een aanzwellen van deze geldinkomenstroom, deflatie een inkrimping ervan.

Hoe men tot deze definitie komt, is voor het geval van een gesloten volkshuishouding, indien bovendien de overheid niet in de beschouwing wordt betrokken, gemakkelijk na te gaan. Noemen we het inkomen van de groep consumptiehuishoudingen het « beschikbare inkomen » en schrijven we hiervoor Y_{ch} , duiden we zijn consumptieve uitgaven aan als C en zijn besparingen als S , dan geldt per definitie :

$$Y_{ch} \equiv C + S .$$

Dit beschikbare inkomen wordt verondersteld identiek te zijn aan het « verdiende inkomen » Y_{ph} van de groep produktiehuishoudingen of ondernemingen (waarbij ook beoefenaars van vrije beroepen als ondernemers worden beschouwd) van de *vorige* periode, omdat de produktiehuishoudingen worden geacht hun in periode 1 verdiende inkomen aan het einde van die periode aan de consumptiehuishoudingen uit te keren in de vorm van loon, grondrente, interest en ondernemerswinst, zodat het in periode 2 beschikbaar komt voor de consumptiehuishoudingen. De produktiehuishoudingen verdienen hun inkomen uit de verkoop van consumptiegoederen (C) en investeringsgoederen (I). Men kan dus schrijven :

$$C + I \equiv Y_{ph} .$$

Dit begrip « verdiend inkomen » is in wezen gelijk

aan het begrip effectieve vraag van Keynes. De termen « beschikbaar » en « verdiend inkomen » zijn ontleend aan Robertson.

De duur van het hier gebruikte begrip periode, de zg. « inkomensperiode », is gelijk aan de tijd, die een tot de actieve geldhoeveelheid behorende geld-eenheid gemiddeld nodig heeft om, na in de vorm van beschikbaar inkomen de groep consumptiehuishoudingen te zijn binnengekomen, aldaar enige tijd in de kas te rusten, uitgegeven te worden aan de groep produktiehuishoudingen, aldaar in de bedrijfskolom te worden doorgegeven, in de kassen van onderscheidene ondernemingen te rusten en tenslotte opnieuw als beschikbaar inkomen de groep consumptiehuishoudingen binnen te komen. De inkomensperiode is dus gelijk aan de gemiddelde kringlooperperiode van het actieve geld.

In één en dezelfde periode behoeven Y_{ch} en Y_{ph} volstrekt niet aan elkander gelijk te zijn. Stel, dat in periode 1 geldt :

$$Y_{ph} > Y_{ch} .$$

Echter is Y_{ph} van periode 1 identiek met Y_{ch} van periode 2, m.a.w. het beschikbare inkomen stijgt in de loop van de tijd. Daardoor zullen de consumptieve uitgaven C en de besparingen S echter eveneens stijgen. Aangezien C stijgt, terwijl bovendien in reactie hierop de produktiehuishoudingen vermoedelijk grotere voorraden gaan aanhouden en wellicht zelfs uitbreidingsinvesteringen gaan verrichten, zodat vermoedelijk ook I stijgt, wordt ook Y_{ph} in de loop van de tijd groter. Daardoor zal echter in periode 3 het beschikbare inkomen weer hoger zijn dan in periode 2, enz., enz.

Echter stijgt C gedurig minder dan Y_{ch} , terwijl vermoedelijk de produktiehuishoudingen na een tijdvak van uitbreidingsinvesteringen hun extra-investeringsactiviteit op den duur wel zullen laten aflopen om een rustpauze te verkrijgen ter consolidering van hun positie. Er zal een periode aan kunnen breken, waarvoor geldt, dat $S = I$ (1) is; doch uit onze vergelijkingen blijkt, dat dan ook in dezelfde periode

$$Y_{ch} = Y_{ph}$$

is, zodat het systeem tot rust of in evenwicht is gekomen.

Noemt men dit evenwicht « monetair evenwicht », zoals de vermelde groep schrijvers doet, dan kan men vaststellen, dat monetair evenwicht in deze gesloten volkshuishouding twee kenmerken heeft.

(1) De gelijkheid $S = I$ (waarin S en I *ex-antegrootheden* zijn) is een *evenwichtsvoorwaarde*. Dit betekent, dat aan de gelijkheid $S = I$ niet altijd (d.w.z. niet voor elke waarde van S en I) is voldaan, doch *uitsluitend indien er monetair evenwicht is* (d.w.z. indien de waarden van S en I zodanig zijn dat zij passen bij een toestand van inkomensevenwicht). Uit het voorgaande volgt dat $S = I$ een « gewone gelijkheid » (=) is en niet een identiteit ($\equiv$). Myrdal heeft er in 1939 de aandacht op gevestigd, dat er wel sprake is van een identiteit $S \equiv I$, indien S en I *ex-post* worden opgevat; de welbekende Keynesiaanse identiteit tussen S en I berust dan ook inderdaad op een *ex-post*interpretatie van S en I [25.II; 25.III].

I) Aangezien in de laatstelijk beschouwde periode

$$Y_{ch} = Y_{ph}$$

is, terwijl Y_{ph} van *deze* periode weer gelijk is aan Y_{ch} van de volgende periode en dit feit (bij constant blijvende investeringen, I) weer leidt tot een zelfde waarde van Y_{ph} , is *het nationale inkomen in de loop van de tijd constant*.

II) Zoals wij reeds hebben vastgesteld, geldt de gelijkheid $S = I$. Op het eerste gezicht zou men wellicht genéigd zijn te zeggen, dat dit criterium voor monetair evenwicht hetzelfde is als dat van Koopmans. *Dit is echter slechts schijn*; een valse schijn, voorgetoverd door een onnauwkeurig zich realiseren, wat de gebruikte symbolen betekenen. Bij Koopmans is S van « *deze* » periode een functie van het verdiende inkomen van *dezelfde*, dus ook van « *deze* », periode; in de gedachtengang van de groep schrijvers, die wij thans schetsen, is S een functie van het verdiende inkomen van de *vorige* periode (immers, S van « *deze* » periode is een functie van het beschikbare inkomen van « *deze* » periode, doch het beschikbare inkomen van « *deze* » periode is identiek met het verdiende inkomen van de *vorige* periode).

Ik heb tegen deze gedachtengang geen enkel theoretisch bezwaar, maar ik heb er, achteraf beschouwd, wél bezwaar tegen om op de hier geschetste toestand van evenwicht het etiket « monetair evenwicht » te plakken, en wel op de volgende grond.

De term monetair evenwicht is het eerst gebruikt door G. Myrdal in een geschrift, waarin hij het door Wicksell opgezette denkpatroon verder ontwikkelde [36 : 955/956]. Dezelfde ontwikkelingslijn leidde reeds in 1933 tot de theorie van Koopmans, zodat er alle reden is om zijn omschrijving van het nulpunt tussen inflatie en deflatie te betitelen als monetair evenwicht; Koopmans heeft dit zelf in 1948 dan ook gedaan [4], vóórdat de meervermelde groep Nederlandse schrijvers de term ging gebruiken voor hun hier zojuist geschetste gedachtengang. Het sticht slechts heilloze verwarring, dezelfde term te gebruiken voor meer dan één begrip. Daar komt nog bij, dat de bedoelde uit Engeland geïmporteerde dynamische theorie — die, het zij hier herhaald, voortreffelijk is — tenslotte een evenwichtstoestand definieert, waarvoor gemakkelijk een andere naam kan worden gekozen. Ik heb daarvoor de term *inkomensevenwicht* voorgesteld [30 : 422 en 434 e.v.; 25. III : 482; 32. I : 58; 36 : 958], hetgeen een afkorting is van de uitdrukking : « evenwichtswaarde van het nationale geldinkomen, zoals deze wordt bepaald door de effectieve vraag in een dynamische analyse ».

Er is te meer reden om de definities van Koopmans ter ene en die van De Roos, Bosman, Witteveen en Kreukniet ter andere zijde van *verschillende* termen te voorzien, omdat het mogelijk is, deze beide definities met elkander in verband te brengen. Zoals ik t.a.p. heb getracht aan te tonen, is *inkomensevenwicht een speciaal geval van monetair evenwicht*

(welke laatste term ik nu weer in de zin van Koopmans gebruik). Dit kan men in twee stappen bewijzen. (1) Wij hebben reeds vastgesteld, dat monetair evenwicht niet noodzakelijk een constant blijven van het nationale inkomen impliceert; m.a.w. monetair evenwicht *kan*, maar *behoeft niet* tevens inkomensevenwicht te betekenen. (2) Indien er inkomensevenwicht is, is het verdiende inkomen van « *deze* » periode gelijk aan het verdiende inkomen van de *vorige* periode; het maakt *in dit geval* geen enkel verschil, of men S beschouwt als functie van het verdiende inkomen van de *vorige* periode (De Roos, Bosman, Witteveen en Kreukniet) dan wel als functie van het verdiende inkomen van « *deze* » periode (Koopmans). Blijkbaar sluit inkomensevenwicht wél altijd monetair evenwicht in.

Uit (1) en (2) volgt, dat inkomensevenwicht een speciaal geval van monetair evenwicht is. Het is zelfs een speciaal geval met een hoog realiteitsgehalte. Want in de werkelijkheid bestaat er vrijwel voor alle consumptiehuishoudingen een min of meer grote vertraging tussen het « verdienen » van het inkomen door de leden van deze consumptiehuishouding, die in een produktiehuishouding werkzaam zijn, en het « beschikbaar komen » van dit inkomen. Het monetaire evenwicht zal zich dus vermoedelijk in de praktijk *vrijwel* — zij het niet volstrekt — altijd voordoen in de vorm van inkomensevenwicht. « *Vrijwel* », dus « *niet volstrekt* », omdat er inderdaad huishoudingen kunnen bestaan, waarvoor de genoemde vertraging te veronachtzamen klein is; deze huishoudingen *kunnen* zorgen voor een wijziging van het nationale inkomen Y bij gehandhaafd monetair evenwicht.

Op mijn zojuist geschetste gedachtengang is nog slechts één reactie in druk verschenen, nl. in een recent artikel van Bosman [35 : 59], waarin hij de indruk wekt, zich wel met mijn uiteenzetting te kunnen verenigen, al houdt hij het ervoor, dat het geval, waarbij de meergenoemde vertraging tussen verdiend en beschikbaar inkomen zo klein is, dat een wijziging van Y zonder verbreking van het monetaire evenwicht mogelijk is, in de werkelijkheid weinig zal voorkomen.

De theorie van het inkomensevenwicht — zoals ik haar nu verder maar zal blijven noemen — kan gemakkelijk worden uitgebouwd ten behoeve van de analyse van een open volkshuishouding, waarin bovendien een overheid met haar eigen huishouding optreedt. Schrijven we de belastingontvangsten van de overheid als T (Engels : *Taxes*) en de overheidsuitgaven als E_g (Engels : *Government Expenditures*), de debetzijde van de lopende rekening van de betalingsbalans als U_i (i = import) en de creditzijde van deze lopende rekening als U_e (e = export), dan kan men onze twee basisvergelijkingen als volgt uitbreiden :

$$Y_{ch} \equiv C + S + T + U_i$$

$$C + I + E_g + U_e \equiv Y_{ph}$$

waarin C , I en E_g uitsluitend betrekking hebben

op aankopen (resp. verkopen) van in het binnenland voortgebrachte goederen, terwijl S kan worden aangeduid als « de voor het binnenland resterende besparingen », d.w.z. dat gedeelte van de totale besparingen, dat niet wordt aangewend om er uit het buitenland geïmporteerde investeringsgoederen mede te kopen; U_i en U_e hebben betrekking zowel op consumptie- als op investeringsgoederen.

Stel, dat er in periode 0 inkomensevenwicht bestaat :

$$Y_{ch} = Y_{ph};$$

dan geldt de volgende evenwichtsvoorwaarde :

$$S + T + U_i = I + E_g + U_e.$$

Aangezien er inkomensevenwicht heerst, is er ook monetair evenwicht. Stel vervolgens, dat er in het buitenland inflatie optreedt, die in periode 1 onze grootheid U_e doet stijgen. Nu is daardoor het inkomensevenwicht (en daarmee het monetaire evenwicht) in opwaartse richting verbroken : in periode 1 is nu $Y_{ph} > Y_{ch}$. Er zet zich nu een stijgende ontwikkeling van het nationale inkomen in gang, die analoog is met de stijging, die zich in ons voorbeeld van een gesloten volkshuishouding voordeed, toen wij aldaar de ongelijkheid $Y_{ph} > Y_{ch}$ aannamen. In het geval van een open volkshuishouding geldt nu tevens :

$$I + E_g + U_e > S + T + U_i.$$

De stijging van U_e vergroot de geldschepping, aangezien de door het binnenland verdiende vreemde valuta's door het bankwezen worden omgezet in binnenlandse geldeenheden. Indien dit additionele geld niet onmiddellijk ergens wordt opgepot (in de zin, waarin Koopmans dit woord gebruikt), m.a.w. indien het niet onmiddellijk ergens in inactieve kassen verdwijnt en indien zich evenmin de betalingsgewoonten wijzigen (hetgeen ten gevolge zou kunnen hebben, dat de actieve kassen groter worden), en indien dit additionele geld tenslotte ook niet wordt vernietigd door aflossing van schulden van het publiek aan geldscheppende instellingen, dan gaat het nationale inkomen stijgen door vergroting van de produktie en/of stijging van het prijspeil. De stijging van het nationale geldinkomen doet de actieve component van de vraag naar kasgeld stijgen, zodat uit hoofde hiervan toch oppotting in de zin van Koopmans gaat optreden.

Zouden nu in de volgende perioden U_e , I en E_g constant blijven, dan zet zich de stijging van het nationale inkomen voort, totdat S , T en U_i , die immers alle drie toenemende functies van het nationale inkomen zijn, zo sterk zijn gestegen, dat tenslotte wederom de gelijkheid

$$S + T + U_i = I + E_g + U_e$$

is hersteld. Dan is ook het inkomensevenwicht hersteld. « De inflatore impuls », aldus Kreukniet [26 : 5], « roept dus deflatore reacties op, die uiteindelijk te zamen groot genoeg zijn om de inflatie geheel te compenseren. De geldstroom blijft, als het nationale inkomen het peil heeft bereikt, waarbij

deze compensatie juist groot genoeg is, verder gelijk. Terloops zij er nog op gewezen, dat de werking van dit 'inkomenseffect' nog versterkt kan worden door een 'prijseffect' : voorzover de inflatore impuls prijsstijgingen verwekt, zullen deze de invoer stimuleren en de uitvoer remmen ». [zie ook 32.I : 331/341].

Men merke op, dat onder de zojuist aangenomen vooronderstellingen, nl. constantheid van I en E_g , terwijl U_e constant bleef na van periode 0 op periode 1 een sprong omhoog te hebben gemaakt, de stijging voor éénmaal van uitsluitend U_e na verloop van tijd wordt gecompenseerd door een stijging van S , T en U_i *gezamenlijk*. Indien het inkomensevenwicht tenslotte is hersteld, is de ongelijkheid van U_i en U_e dus wel kleiner geworden, doch niet geheel verdwenen. *Inkomensevenwicht (en derhalve ook monetair evenwicht) impliceert dus niet noodzakelijk tevens evenwicht op de lopende rekening van de betalingsbalans.* Dit laatste is in het algemeen slechts dan *wel* het geval, indien toevallig ($I + E_g$) gelijkelijk stijgt met ($S + T$), bv. doordat alle voor het binnenland resterende besparingen in de zich ontwikkelende hoge conjunctuur prompt worden geïnvesteerd in binnenlandse investeringsgoederen, terwijl tegelijkertijd de overheid haar meerdere inkomsten ook prompt weer uitgeeft, dat wil zeggen voortdurend zorgt voor een overschot op de overheidsrekening, dat niet groter en niet kleiner is dan het overschot in periode 0. « De taak van herstel van het monetaire evenwicht (lees : inkomensevenwicht, F.J.) komt dan geheel op de import te rusten », aldus Kreukniet [26 : 5]. Analoge redeneringen betreffende de open volkshuishouding vindt men bij Witteveen [20 : 870 e.v. = 24 : 85 e.v.]. Hij legt er nog de nadruk op, dat alle in deze redenering gehanteerde grootheden een *ex-ante*-karakter hebben. Interpreteert men deze grootheden *ex post*, dan veranderen bepaalde evenwichtsvoorwaarden in identiteiten en verkrijgt men een stel nietszeggende tautologieën, zoals dadelijk zal blijken.

2.5. — De criteria van het Centraal Planbureau

Er is nl. in Nederland na de tweede wereldoorlog nog een vierde poging gedaan om een bepaald begrip — of juister gezegd : een tweetal begrippen — « monetair evenwicht » ingang te doen vinden. Deze vierde poging is gedaan door het Centraal Planbureau (C.P.B.) te 's-Gravenhage, waarvan Prof. Dr. J. Tinbergen tot begin 1955 directeur is geweest. Telkenjare publiceert het C.P.B. een « *Centraal Economisch Plan* » (C.E.P.), dat in wezen een analyse van de economische toestand des lands bevat, te zamen met prognoses voor het komende jaar. Het woord « plan » heeft hier, zij het zinnebeeldig, de oorspronkelijke betekenis van « plattegrond ».

Het uitgangspunt van de beschouwingen van het C.P.B. is te vinden in het C.E.P. 1951 op p. 46. Men kan daar lezen, dat er monetair evenwicht in de volkshuishouding zal heersen, wanneer het totale

beroep op financieringsmiddelen, die niet uit het lopende inkomen kunnen worden gedekt, van alle binnenlandse huishoudingen te zamen niet groter en niet kleiner is dan « de normale wijziging in de transactiegeldbehoefte » (d.i. de vraag naar actief kasgeld).

Het blijkt, dat het C.P.B. op grond van ramingen aanneemt, dat, bij een stijging van het nationale inkomen tegen marktprijzen met 1 miljard, de « normale toeneming van de transactiegeldbehoefte » ongeveer 0,3 miljard bedraagt. In het *C.E.P. 1951* staat dan op p. 46 verder :

« Bij monetair evenwicht besteedt de volkshuishouding als geheel dus niet meer dan zij produceert, of, nog anders uitgedrukt, in totaal wordt in het binnenland niet meer uitgegeven dan er wordt ontvangen. Uiteraard kunnen dan nog kastekorten in een bepaalde sector ontstaan. Het monetaire evenwicht behoeft echter niet verstoord te worden, zolang er tegelijkertijd nog compenserende kasoverschotten in andere sectoren zijn. Een van de belangrijkste instrumenten van het monetaire beleid van de overheid is juist het voeren van een dergelijke compensatiepolitiek.

» Een inflatore toestand heerst, wanneer... het totale beroep van het binnenland op financieringsmiddelen, welke niet uit het lopende inkomen voortkomen, groter is dan de normale toeneming van de behoefte aan transactiegeld, m. a. w. wanneer de nationale bestedingen groter zijn dan de nationale inkomens. Een dergelijke situatie moet in een gesloten volkshuishouding zonder buitenlands verkeer onherroepelijk leiden tot een toeneming van de zwevende koopkracht of een stijging van het binnenlandse prijsniveau. In een land als Nederland met zijn sterke afhankelijkheid van het internationale verkeer leidt evenwel een inflatie veeleer tot een betalingsbalanstekort. Prijzen en geldhoeveelheid kunnen dan eventueel stabiel worden gehouden. Het nationale kastekort wordt dan gecompenseerd door het buitenlandse kasoverschot, zodanig, dat het totale aanbod of de totale middelen in overeenstemming blijven met de totale vraag of de totale bestedingen, zodat de prijzen niet behoeven te stijgen. Of nog anders uitgedrukt : het op zichzelf geldvermeerderende effect van de binnenlandse inflatie, veroorzaakt door het nationale kastekort, wordt dan geneutraliseerd door het geldverminderende effect van het buitenlandse kasoverschot. De maatstaf voor de binnenlandse inflatie is dan niet de toeneming van de zwevende geldcirculatie of van het binnenlandse prijsniveau, doch het ontstane betalingsbalanstekort op de lopende rekening met het buitenland ».

Drie gedachten lopen in het bovenstaande citaat door elkander.

1) Monetair evenwicht bestaat, indien voldaan wordt aan de voorwaarde

$$\Delta M_1 = \frac{1}{3} \cdot \Delta Y,$$

waarin ΔM_1 de toeneming van de actieve geldvoorraad, ook wel transactiegeldvoorraad genoemd, en ΔY de toeneming van het nationale geldinkomen, beide in dezelfde periode, voorstelt. Uiteraard kan deze stelling slechts zin hebben, indien ergens in het verleden een combinatie (M_1 , Y) bestond, waarbij monetair evenwicht bestond. Een aanduiding van zulk een punt in het verleden heb ik echter in de uiteenzetting van het C.P.B. niet kunnen ontdekken.

In het *C.E.P. 1953* vindt men dezelfde gedachten-gang op p. 11 van de « Bijlagen » als volgt geformuleerd en wel thans onder de benaming *intern monetair evenwicht* : « Voor zover de actieve geldcirculatie sterker of minder sterk toeneemt dan bij een trendmatige ontwikkeling van de economie noodzakelijk zou zijn, kan gesproken worden van een verstoring van het interne monetaire evenwicht » (1). Wat moet men echter verstaan onder een « trendmatige ontwikkeling » ? Het *C.E.P. 1953* omschrijft dit op p. 67 als « een normale stijging van de activiteit ». Wat is echter « normaal » ? Op p. 31 wordt de moeilijkheid erkend : hier wordt toegegeven, dat het begrip trendmatige ontwikkeling « betrekkelijk vaag » is, terwijl afwijkingen van het interne monetaire evenwicht « toelaatbaar worden geacht, nl. indien en voor zover het bereiken van andere doeleinden, die ermede in strijd zijn, prevaleert », doch, zoals De Pous opmerkt, wordt hier in het midden gelaten, welke deze doeleinden zijn [13 : 918]. Intussen ligt hier stilzwijgend in opgesloten, dat een « normale » stijging van de bedrijvigheid (de trendmatige ontwikkeling) door het C.P.B. wordt opgevat als die stijging van de activiteit (die ontwikkeling), welke door de politieke autoriteiten met het oog op wat zij als het beste samenstel van omstandigheden voor 's lands welvaart beschouwen, als *wenselijk* wordt beschouwd. Aangezien het begrip intern monetair evenwicht aan deze wenselijke ontwikkeling wordt vastgeknoopt, is het begrip intern monetair evenwicht van het C.P.B. dus een *normatief begrip*, een norm voor de geldpolitiek.

Het lijkt mij echter volstrekt onwenselijk, het begrip monetair evenwicht een normatieve inhoud te geven, al is zulk een normatieve opvatting wel vaker verdedigd, o.a. door Koopmans [1 : 230] en door Hennipman [2 : 42]. Ik ben het in dezen geheel eens met Zijlstra [5 : 230], die hierover opmerkt — in aansluiting vnl. op Myrdal (2) —, dat het begrip monetair evenwicht, zoals hij dat in navolging van Koopmans heeft beschreven, in eerste instantie

(1) Terwijl het *C.E.P. 1951* slechts één begrip monetair evenwicht kent, stelt men er in het *C.E.P. 1953* twee tegenover elkaar, nl. « intern » en « extern » monetair evenwicht. Ik vermoed, dat de opstellers van het *C.E.P. 1953* hierbij hebben gedacht aan de begrippen *internal equilibrium* en *external equilibrium* van J.E. Meade : « *The Balance of Payments* », Londen &c. 1951, p. 105 e.v.

(2) G. Myrdal : « *Monetary Equilibrium* », Londen &c. 1939, p. 40 e.v. : « *The specific monetary equilibrium conditions have a purely instrumental significance in the analysis of real situations and processes* », enz. [5 : 203, n. 1].

een *instrumenteel* en niet een normatief karakter heeft. Alhoewel het C.P.B. niet met de definitie van Koopmans werkt, meen ik deze uitspraak van Zijlstra niettemin tegen het C.P.B. te moeten aanvoeren. Immers, het begrip intern monetair evenwicht is ook volgens het C.P.B. zelf een vaag begrip; er is geen waarborg, dat het onder bepaalde, door de politieke autoriteiten te beoordelen, omstandigheden niet zou kunnen samenvallen met Koopmans' begrip monetair evenwicht. Het laatste begrip is echter een evenwichtsvoorwaarde in *analytische* of denktchnische zin, die kan worden opgevat als één der vergelijkingen van een algemeen-evenwichtsmodel. Het is derhalve in wezen inderdaad een denkinstrument en heeft met de normen van de economische politiek als zodanig niets te maken.

Nog geheel afgezien van het beginsel, dat vage begrippen steeds zoveel mogelijk dienen te worden vermeden, is het onwenselijk de door Myrdal voor analytische doeleinden ontworpen term « monetair evenwicht » toe te passen op een geheel anders geformuleerd normatief begrip; zo iets leidt slechts tot spraakverwarring. Bovendien is het zeer goed mogelijk, het door het C.P.B. bedoelde begrip van een nieuw en eigen etiket te voorzien, nl. : « een monetaire toestand, die in overeenstemming is met de doeleinden van de economische politiek », of korter : « een wenselijke monetaire toestand ». Indien er conjuncturele werkloosheid is, kan een zekere mate van inflatie in de zin van Koopmans de wenselijke monetaire toestand zijn. Het C.P.B. zou dan echter gedwongen zijn, van « intern monetair evenwicht » te spreken ! Zou de wenselijke monetaire toestand bij conjunctureel hyperemplooi een zekere mate van deflatie in de zin van Koopmans zijn, dan zou het C.P.B. wederom van « intern monetair evenwicht » moeten spreken. Het is duidelijk, dat zulk een onvast begrip « intern monetair evenwicht » nooit doelmatig kan zijn.

Daarnevens kan men tegen de gedachtengang van het C.P.B. nog een ander ernstig bezwaar opperen; dit bezwaar richt zich in het bijzonder tegen de in het *C.E.P. 1951* op p. 46 opgenomen stelling, dat de « normale » wijziging in de transactiegeldbehoefte kan worden gerelateerd aan de stijging van het nationale inkomen tegen marktprijzen. Zoals ik hierboven reeds heb medegedeeld, heeft het C.P.B. dit gedaan door de volgende betrekking aan te nemen :

$$\Delta M_1 = 0,3 \cdot \Delta Y;$$

deze relatie kan echter worden opgevat als de eerste afgeleide van de vergelijking van Cambridge :

$$M = K_y \cdot Y,$$

waarbij $K_y = \text{ca. } 0,3$ is gesteld, indien men even wil afzien van het verschil tussen de actieve geldhoeveelheid M_1 en de totale geldhoeveelheid M , op welk verschil ik straks terugkom. De gedachte, dat een gelijkblijven van

$$K_y = \frac{M}{Y} \quad (= \frac{\Delta M}{\Delta Y})$$

aan een bepaalde waarde een soort van criterium zou zijn ten behoeve van de monetaire diagnostiek, is in feite reeds afkomstig van A. Marshall (1); zij heeft ook wel toepassing gevonden in de jaarverslagen van De Nederlandsche Bank, bv. op p. 41 van het jaarverslag 1951, alwaar een waarde van $K_y = 0,36$ als « alleszins normaal » wordt bestempeld. Dat deze methode onbruikbaar is, is in 1947 op overtuigende wijze aangetoond door Zijlstra (2).

Men kan de vergelijking van Cambridge, die wij in § 2.1 hebben beschouwd, ook als volgt schrijven :

$$M = K_y \cdot P \cdot Y_r \quad \therefore M = \frac{P \cdot Y_r}{V_y}$$

waarin Y_r het reële nationaal inkomen en V_y de inkomensomloopsnelheid of kringloopsnelheid van het geld voorstelt. Zijlstra schrijft nu met betrekking tot de schatting van de maximaal toelaatbare geldhoeveelheid in een tijd, dat men een hyperinflatie (stijging van P) wenst te beteugelen, het volgende : « Deze berekening heeft echter het bezwaar, dat zij als uitgangspunt, als 'nulpunt op de schaal', steeds het werkelijke prijsniveau neemt. Stel, dat er een zekere mate van inflatie is ten gevolge van een stijging van de geldhoeveelheid, welke tot uitdrukking komt in een evenredige stijging van alle prijzen. Dan valt de berekende, toelaatbare geldhoeveelheid volgens de calculatie

$$\frac{P \cdot Y_r}{V_y}$$

weer samen met de werkelijke geldhoeveelheid, en een vergelijking van deze twee heeft dan geen normatieve betekenis. Het nulpunt van de schaal verplaatst zich als het ware met het te meten punt. Het *Witboek voor de geldzuivering* wees op ditzelfde punt op blz. 75 : 'Het richtpunt bleek derhalve geen vast punt te zijn, doch het week gestadig terug, naarmate men het dacht te naderen' ».

Al met al ben ik op grond van het bovenstaande van mening, dat deze eerste gedachtengang, die een der grondslagen vormt van de uiteenzetting van het begrip « monetair evenwicht » in het *C.E.P. 1951* en die heeft geleid tot het begrip « intern monetair evenwicht » in het *C.E.P. 1953*, een ondoelmatig en derhalve verwerpelijk begrip is.

2) De tweede gedachtengang, die in de uiteenzetting van het *C.E.P. 1951* is te onderkennen, is, dat monetair evenwicht betekent, dat het totaal van de *binnenlandse* bestedingen evengroot is als het nationale inkomen. Ik zal straks trachten aan te

(1) A. Marshall : « *Money, Credit and Commerce* », London & New York 1923, geciteerd door A. H. Hansen : « *Monetary Theory and Fiscal Policy* », New York &c. 1949, p. 2, die er de aandacht op vestigt, dat in Marshalls eigen interpretatie onder onze Y niet alleen het inkomen doch ook het vermogen moet worden gevat, zij het ook, dat zijn navolgers — en ook Marshall zelf — met deze toevoeging verder geen rekening hielden.

(2) J. Zijlstra : « De ontwikkeling van de geldcirculatie sedert de geldzuivering », *Economisch-Statistische Berichten*, XXXII n° 1558 (19 maart 1947), p. 227/230, inzh. p. 229.

tonen, waarom deze definitie mij niet doelmatig voorkomt.

3) De derde gedachtengang is, dat het sub 1) omschreven monetaire evenwicht samenvalt met evenwicht op de lopende rekening van de betalingsbalans, terwijl de omvang van een eventueel optredend tekort op de lopende rekening van de betalingsbalans de maatstaf is voor de blijkbaar opgetreden binnenlandse inflatie.

De ondoelmatigheid van het samenstel van de tweede en de derde gedachtengang is op heldere wijze aangetoond door Witteveen [20 : 871 = 24 : 86 e.v.]. Ten behoeve van een ontleding van de stelling van het C.P.B. kiest hij als uitgangspunt de definitie van het verdiende inkomen, die tevens als *ex-post* vergelijking de vergelijking is, met behulp waarvan de statistici het nationale inkomen meten :

$$Y = C + I + E_g + U_e.$$

Witteveen schrijft nu deze vergelijking in een iets andere vorm, die echter op hetzelfde neerkomt. In onze vergelijking hebben, zoals we in § 2.4 bij de bespreking van de theorie van het inkomensevenwicht hebben aangegeven, de grootheden C , I en E_g uitsluitend betrekking op in het binnenland voortgebrachte goederen. Schrijft men echter in plaats van deze grootheden andere, nl. C' , I' en E_g' , die worden geacht betrekking te hebben op *alle* soorten van goederen, dus zowel in het binnenland voortgebrachte als geïmporteerde, dan omvat de grootheid ($C' + I' + E_g'$) tevens de gehele import; ten einde dubbeltellingen te vermijden, moet men nu in de inkomensvergelijking U_e vervangen door ($U_e - U_i$) :

$$Y = (C' + I' + E_g') + (U_e - U_i).$$

Definieert men nu, zoals in het *C.E.P. 1951* is gedaan, monetair evenwicht als een toestand, waarbij de *binnenlandse* bestedingen gelijk zijn aan het nationale inkomen, dan geldt in een toestand van monetair evenwicht krachtens deze definitie :

$$Y = C' + I' + E_g'$$

Trekt men de onderste vergelijking van de bovenste af, dan verkrijgt men :

$$(U_e - U_i) = 0$$

hetgeen betekent, dat er evenwicht is op de lopende rekening van de betalingsbalans, juist zoals het *C.E.P. 1951* zegt.

Witteveen merkt over deze gedachtengang het volgende op : « [Hiermede] *denatureert* [men] het begrip *monetair evenwicht tot een principieel geheel ander begrip : betalingsbalansevenwicht* (1). Natuurlijk is een ieder vrij in de keuze van zijn definitie. Ik zou echter willen stellen, dat een definitie, die monetair evenwicht identiek maakt aan betalingsbalans-

evenwicht, *ondoelmatig is, omdat zij een voor de economische politiek uiterst reële tegenstelling verbergt*. Deze definitie verbergt voor ons het feit, dat betalingsbalansevenwicht en monetair evenwicht... twee geheel verschillende dingen zijn, die beide een doel van de economische politiek kunnen zijn (1) en aldus zeer gemakkelijk met elkaar in strijd komen. Dit conflict bestaat in feite in het oude probleem van de gouden standaard. Deze bracht krachtens zijn wezen mee, dat de monetaire politiek bij uitsluiting moest streven naar het doel van betalingsbalansevenwicht. Bij inflatie in het buitenland moest men daarom naar een even sterke inflatie in het binnenland streven en bij deflatie gold het omgekeerde. Dat het aldus onmogelijk was om een onafhankelijke conjunctuurpolitiek te voeren — of m.a.w. dat het noodzakelijk was om het monetaire evenwicht in onze zin onder alle omstandigheden op te offeren aan het betalingsbalansevenwicht — is de grondoorzaak van de afschaffing van de gouden standaard geweest ».

De tweede en derde gedachtengang van het *C.E.P. 1951*, verschofen in de hierboven aangehaalde uiteenzetting nopens het monetaire evenwicht, zijn dus eveneens verwerpelijk. Klaarblijkelijk heeft het C.P.B. dit zelf ook ingezien — men is daar voortdurend aan het werk om zijn eigen werk kritisch te beschouwen en te herzien —, want twee jaar later kwam het met een geheel andere opzet voor den dag.

In het *C.E.P. 1953* stelde het C.P.B. in de plaats van het evenwicht op de lopende rekening van de betalingsbalans het begrip *extern monetair evenwicht*. Dit is, zoals ik boven reeds heb opgemerkt, een voor statistische meting vatbaar gemaakte herformulering van het begrip *external balance* van J.E. Meade (2); tevens lijkt het m.i. daardoor

(1) Witteveen schrijft terecht : « *kunnen* », en niet « *moeten* zijn ».

(2) J.E. Meade : « *The Balance of Payments* », deel I, London &c. 1951, p. 105 e.v. Genoemd onderscheid van Meade is o.a. een uitwerking van een tweetal studies van R. Nurkse : (I) « *Conditions of International Monetary Equilibrium* », in de serie *Essays in International Finance*, n° 4, 1945, herdrukt in de bundel « *Readings in the Theory of International Trade* » onder redactie van H.S. Ellis en L.A. Metzler, Philadelphia & Toronto 1949, p. 3/34; in « *Section I* » van deze studie spreekt Nurkse van « *internationaal monetair evenwicht* », indien alle landen materieel evenwicht op hun betalingsbalansen hebben en er bovendien geen massale werkloosheid heerst (p. 12), m.a.w. indien intern en extern evenwicht in de zin van Meade samengaan. (II) « *Domestic and International Equilibrium* », in de bundel « *The New Economics* » onder redactie van S.E. Harris, New York & Londen 1948, hst. XXI, p. 264/292; op p. 272 stelt Nurkse *internal* en *external equilibrium* tegenover elkander, daarbij het interne (monetaire) evenwicht omschrijvend als een samengaan van monetair evenwicht met volledig empool. — In deel II, het « *Mathematical Supplement* », van zijn boek definieert Meade op p. 5 het begrip *external equilibrium* als $P = 0$, waarbij per definitie geldt : $P = T - L$; hierin stelt P het (materieel) overschot op de betalingsbalans voor, terwijl $T =$ het overschot op de lopende rekening van de betalingsbalans en $L =$ het nettobedrag van de onafhankelijke kapitaaluitvoer. Hieruit volgt : $P =$ netto afhankelijke kapitaaluitvoer + goudinvoer. Men zal zien, dat de door het *C.E.P. 1953* gehanteerde definitie van het zg. externe monetaire evenwicht hierop zeer veel lijkt.

(1) Men zal zich herinneren, dat ik in § 2.4 reeds heb aangetoond, dat de speciale vorm van monetair evenwicht, die ik inkomensevenwicht heb genoemd, volstrekt niet noodzakelijk evenwicht op de lopende rekening van de betalingsbalans insluit. Derhalve zijn monetair evenwicht in onze betekenis en evenwicht op de lopende rekening van de betalingsbalans inderdaad twee principieel verschillende begrippen.

sprekend op het begrip *materieel evenwicht op de betalingsbalans* van S. Korteweg en F.A.G. Keesing (1).

Meade maakt onderscheid tussen aan de ene kant onafhankelijke of autonome posten, en aan de andere kant afhankelijke of sluitposten op de betalingsbalans. Onafhankelijk zijn die posten, waarvan de omvang niet afhankelijk is van de omvang van andere posten op de betalingsbalans; voorbeelden hiervan zijn de uit commerciële overwegingen voortvloeiende uitvoer van goederen door handelaren en schenkingen van particulieren aan hun familieleden in het buitenland. Sluitposten daarentegen vloeien juist wél voort uit de omvang van de andere posten van de betalingsbalans; zij danken hun ontstaan niet aan commerciële overwegingen, doch aan overwegingen, ontleend aan de stand van de betalingsbalans zelf; in verreweg de meeste gevallen dienen zij om een deficit op de betalingsbalans te financieren. *Er is materieel evenwicht op de betalingsbalans, indien het formele evenwicht* (d.i. de boekhoudkundige identiteit tussen debet en credit over de gehele betalingsbalans) *wordt verkregen zonder gebruikmaking van één of meer sluitposten*. De omvang van de sluitposten geeft het materiële tekort op de betalingsbalans aan. Op de verdere verwickelingen, die zich bij dit begrip voordoen, kan ik hier niet ingaan; hiervoor zij verwezen naar de werken van Meade, Korteweg en Keesing [en 32.I : 212/214].

De kunst is nu, een statistische uitdrukking te vinden voor het begrip « sluitposten ». Op geheel ondubbelzinnige wijze is dit nauwelijks mogelijk; Korteweg en Keesing vestigen er de aandacht op, dat een behoorlijk inzicht in de economische toestand van het land in kwestie hiertoe onontbeerlijk is en dat het oordeel over de vraag, welke posten nu tot de sluitposten behoren, in de praktijk pleegt te worden gekleurd door het subjectieve inzicht van degenen, die deze vraag moet beantwoorden, terwijl dit subjectieve inzicht dan nog weer onder invloed pleegt te staan van de aanvaarde doelstellingen van de economische politiek.

De statistici in Nederland brengen nu om te beginnen deze vereenvoudiging in de theorie aan (2), dat zij in de praktijk alle lopende posten van de betalingsbalans als onafhankelijke posten opvatten; de goudbalans beschouwen zij in zijn geheel als sluitpost; de posten van de kapitaalbalans scheiden zij vervolgens in twee groepen, nl. onafhankelijke en afhankelijke (de laatste groep is dus weer een sluitpost). De kernvraag is dus, hoe men de scheidslijn tussen de onafhankelijke en de afhankelijke kapitaalposten in de praktijk zal trekken. Zoals in de volgen-

(1) S. Korteweg en F.A.G. Keesing : *Het moderne geldwezen* », zesde druk, Amsterdam 1956, p. 268 en 276/277. Zie ook [32.I : 212/214] voor een korte behandeling van de begrippen van Korteweg en Keesing en Meade; hieraan is ook de thans volgende alinea in de tekst ontleend.

(2) Evenals Meade dit zelf deed in zijn « *Mathematical Supplement* » op p. 5.

de paragrafen nog zal blijken, hanteert het *C.E.P. 1953* daartoe het begrip « financieringsoverschot »; dit begrip zal in § 3 worden gedefinieerd. Het *C.E.P. 1953* vermeldt dan ook op p. 10 van de bijlagen, dat *het financieringsoverschot een aanwijzing geeft voor het al dan niet bestaan van extern monetair evenwicht*. Het is in het huidige stadium van deze uiteenzetting nog niet mogelijk, een gefundeerd oordeel over deze definitie uit te spreken.

Een zeer korte neerslag van alle tot nu uiteengezette overwegingen van het C.P.B. staat in het *C.E.P. 1955* op p. 99, waarin aangaande het begrip « monetair evenwicht », dat in genoemd *C.E.P.* wordt gebruikt, wordt gezegd, dat het « inhoudt, dat een evenwichtsverstoring slechts dan optreedt, indien de totale afzet meer of minder toeneemt dan overeenkomt met een ontwikkeling, die gewenst is met het oog op de doelstellingen van de economische politiek, met name die van hoge en stabiele werkgelegenheid, die t.a.v. de prijsbeweging en die t.a.v. de betalingsbalans ». Het begrip monetair evenwicht is hier dus volledig en expliciet identiek gesteld met « monetair wenselijke toestand ». Naar mijn mening zou het beter zijn geweest, deze laatste aanduiding dan ook maar te gebruiken. De term « monetair evenwicht » zou dan beschikbaar zijn gebleven voor het met deze term aangeduide begrip, dat van Koopmans afkomstig is en waarvan Zijlstra terecht heeft gezegd, dat het 't karakter van een denkinstrument heeft.

2.6. — *Parlement en monetair evenwicht*

Het behoort tot de taak en de bekommernis van de volksvertegenwoordiging, het economische beleid van het Kabinet te beoordelen. De economische specialisten in een aantal fracties van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, die zich bewust zijn van de ingewikkeldheid van de materie, welke aan hun oordeel is onderworpen en die deskundige voorlichting mitsdien van harte toejuichen, hebben dan ook gepoogd, de discussies over het monetaire evenwicht enigszins te volgen. Gezien de veelheid van verschillende definities, waarmede in de Nederlandse gedachtenwisseling gedurende de laatste paar jaar is gewerkt en de uiteraard ook onderling afwijkende praktische gevolgtrekkingen, waartoe de deelnemers aan het gesprek mede op grond van hun verschillende definities zijn gekomen, zal het wel niemand verbazen, dat de desbetreffende leden van de Tweede Kamer het spoor bijster zijn geraakt. Tijdens de debatten over de begroting van het ministerie van economische zaken in november 1954 merkte het antirevolutionaire kamerlid Hazenbosch op, dat de minister niet alleen hem, doch de brede lagen van het Nederlandse volk een dienst zou bewijzen, indien hij zich de moeite zou willen getroosten deze dingen in eenvoudige taal, zodat de gewone man — voor wie de wetenschappelijke discussie niet toegankelijk is — het verstaan kan, uit de doeken te doen [27 : 3039].

Het socialistische kamerlid Roemers sloot zich

daarbij aan met de woorden : « Ik vraag mij wel af, of, als de hooggeleerde professoren artikelen schrijven, waarvan zij zelf zeggen, dat zij voor de praktische politiek van grote betekenis zijn, het niet gewent ware, die ook in een taal te schrijven, die voor praktische politici verstaanbaar is. Ik ben wat langer van de collegebanken verdwenen dan de heer Hazenbosch en ik moet zeggen, dat ik niet alles kan volgen. Ik ben ervan overtuigd, dat het best mogelijk zou zijn een vorm te vinden, waarbij dit wel voor praktische politici mogelijk is. De minister slaagt daarin altijd voortreffelijk » [27 : 3047]. Als derde onderstreepte de katholieke afgevaardigde Welter het verzoek van de beide zojuist genoemde sprekers [27 : 3063].

Minister Zijlstra antwoordde hierop [27 : 3079/3080], dat hij zou trachten te volbrengen wat men van hem had gevraagd, nl. — en hier citeerde hij de heer Welter — « om niet direct de taal te spreken van de hogepriesters van het economistengilde », maar te trachten om in zo eenvoudig mogelijke be-woordingen deze zaak duidelijk te maken. Zonder namen van schrijvers te noemen, behandelde hij achtereenvolgens het begrip monetair evenwicht van Koopmans voor een gesloten volkshuishouding, het-zelfde begrip voor een open volkshuishouding, de identiteit tussen monetair evenwicht en evenwicht op de lopende rekening van de betalingsbalans vol-

gens het *C.E.P. 1951*, terwijl hij vermeldde, dat er nog een vierde mogelijkheid was, waarmede hij de afgevaardigden echter niet wilde vermoeden (deze vierde mogelijkheid moet dus of de theorie van Holtrop, of de gedachtengang van de groep De Roos, Bosman, Witteveen en Kreukniet zijn geweest). Daarna besteedde de minister enige aandacht aan de kwestie van de « trekkracht » en de « duwkracht » (in het Engels : *pull* en *push*), waarover Goedhart in dit *Tijdschrift* reeds het nodige heeft gezegd [31 : 5/6].

Uit de warmte, waarmede de genoemde kamerleden van verschillende politieke richtingen de minister tijdens de replieken dank brachten voor wat zij zijn « briljante uiteenzetting », zijn « economische college » noemden, bleek ten duidelijkste, hoezeer het onderwerp in Nederland ook buiten de enge kring van de economische beroepstheoretici belangstelling geniet.

2.7. — Overzicht

Om te voorkomen, dat de lezers van dit *Tijdschrift* evenals de Nederlandse parlementsleden enigszins duizelig zouden worden van alle verschillende definities van het begrip monetair evenwicht, zij hieronder een schematisch overzicht van deze definities geven.

THEORETISCH OVERZICHTSSHEMA

	Jaar van publicatie	Schrijver of instelling	Criterium voor monetair evenwicht
<i>Buiten Nederland</i>			
	1898	K. Wicksell	$S = I$ in gesloten volkshuishouding (<i>ex ante</i>) $P = \text{constant}$ P daalt met verbetering techniek $M = \text{constant}$ $MV = \text{constant}$ Toevallige winsten = 0 $S = I$ in gesloten volkshuishouding (<i>ex ante</i>) $Y_r = \text{constant}$
	± 1910	D. Davidson	
	1929	F. A. von Hayek	
	1931	F. A. von Hayek	
	1930	J. M. Keynes	
	1931	G. Myrdal	
	1950	J. R. Hicks	
<i>Nederland</i>			
I	1933	J. G. Koopmans	verworven inkomen = bestedingen $S_{(t)}(Y_{(t)}) = I_{(t)}$ in gesloten volkshuishouding (<i>ex ante</i>) geldschepping = oppotting (<i>ex ante</i>) liquiditeitsmassa = liquiditeitsvraag (<i>ex ante</i>) $Y = \text{constant}$ (« inkomensevenwicht ») $S_{(t)}(Y_{(t-1)}) = I_{(t)}$ in gesloten volkshuishouding (<i>ex ante</i>) $S + T + U_i = I + E_g + U_e$ in open volkshuishouding (<i>ex ante</i>)
II	1952	M. W. Holtrop	
III	1954	F. de Roos	
	1954	H. W. J. Bosman	
	1954	H. J. Witteveen P. B. Kreukniet	
IV	1951	Centraal Planbureau (J. Tinbergen)	$\frac{\Delta M_1}{\Delta Y} = \text{constant}$ (normatieve opvatting) Binnenl. bestedingen = Y (<i>ex post</i>), en tevens evenwicht op lopende rekening betalingsbalans (<i>ex post</i>) Als boven : <i>intern</i> monetair evenwicht Materieel evenwicht op betalingsbalans aangeduid als <i>extern</i> monetair evenwicht Trendmatige ontwikkeling overeenkomstig gestelde normen
	1953	Centraal Planbureau (J. Tinbergen)	
	1955	Centraal Planbureau (J. Tinbergen)	

Ter aanvulling van bovenstaand schema zij volledigheidshalve nog vermeld, dat Hennipman in een artikel van 1943 de definitie van Koopmans aanvaardde, daarbij echter — m.i. terecht — onderscheid makend tussen « monetair evenwicht » ter ene en « neutraal geld » ter andere zijde, waarbij hij met de term « neutraal geld » evenals Koopmans in 1933 bedoelt, dat de geldsfeer in een toestand van monetair evenwicht geen zelfstandige invloed oefent op de goederensfeer. Hennipman toonde reeds in het kort aan, wat Don Patinkin in een reeks artikelen in *Econometrica* van 1948, 1949 en 1951 uitvoerig en met de strenge methodiek van de wiskundige analyse op m.i. overtuigende wijze bewees, nl. dat « monetair evenwicht », opgevat overeenkomstig de hierboven besproken definitie, anders dan Koopmans meent, *niet* tevens « neutraal geld » inhoudt [37]. Of, om hetzelfde in de terminologie van Patinkin uit te drukken : zelfs in een toestand van monetair evenwicht bestaat er geen « dichotomie » tussen geldsfeer en goederensfeer.

Ook Zijlstra verdedigde in zijn proefschrift van 1948 de definitie van monetair evenwicht van Koopmans, doch hij volgde — wederom in afwijking

van Koopmans en wederom m.i. terecht — in dit ene opzicht Myrdal, dat monetair evenwicht een instrumenteel begrip is en niet een normatief begrip. Goedhart sloot zich in 1955 hierbij aan.

Het geheel overziende heb ik de indruk, dat de gedachtenwisseling een zeker eindpunt heeft bereikt, dat kan worden omschreven als een *synthetisch standpunt* met Koopmans' definitie van 1933 als kern : *inkomensevenwicht is een speciaal geval van monetair evenwicht; en, zoals Goedhart opmerkte, de gedachtengang van Holtrop is belangrijk voor het beschrijven van potentiële verstoringen van het monetaire evenwicht en voor het localiseren van monetaire storingsverschijnselen.* Het door het C.P.B. gesmede begrip « intern monetair evenwicht » lijdt aan ene zekere vaagheid, veroorzaakt door zijn normatieve inslag; het kan m.i. daarom in deze synthese geen plaats vinden; hetgeen ermede wordt bedoeld kan men beter een andere benaming geven, waarin de term « monetair evenwicht » niet voorkomt. De term « extern monetair evenwicht » kan men m.i. beter « materieel evenwicht op de betalingsbalans » noemen, aangezien het niet rechtstreeks samenhangt met Koopmans' begrip monetair evenwicht.

BIBLIOGRAFIE

- [1] J.G. KOOPMANS : « Zum Problem des 'neutralen' Geldes », in de bundel « *Béiträge zur Geldtheorie* » onder redactie van F.A. von Hayek, Wenen 1933, p. 211/359.
- [2] P. HENNIPMAN : « De norm der geldpolitiek », *Maandschrift Economie*, IX (1943/1944), p. 35/51.
- [3] S. POSTHUMA : « Neutraal geld », in de bundel « *Opstellen, aangeboden aan Prof. Mr. F. de Vries* », Haarlem 1944, p. 247/267.
- [4] J.G. KOOPMANS : « Rentevoet, monetair evenwicht en deblokkering », in de bundel « *Weerspiegelde gedachten : opstellen, aangeboden aan Prof. Dr. N.J. Polak* », Haarlem 1948, p. 82/98.
- [5] J. ZIJLSTRA : « *De omloopsnelheid van het geld en zijn betekenis voor geldwaarde en monetair evenwicht* », Leiden 1948.
- [6] F. DE ROOS : « *De betrekkingen tussen sparen en investeren* », Haarlem 1951.
- [7] M.W. HOLTROP : « De financiële toestand van Nederland », *De Gids*, CXV.2 (1952, 2^e halfjaar), p. 104/112.
- [8] H.J. WITTEVEEN : « Conjunctuur en conjunctuurpolitiek », *Economisch-Statistische Berichten*, XXXVIII, n° 1898 (14 oktober 1953), p. 805/808.
- [9] F. DE ROOS : « Conditie voor monetair evenwicht », *De Economist*, CII (1954), p. 321/338.
- [10] F. DE ROOS : « Monetaire politiek als middel van economische politiek », *De Economist*, CII (1954), p. 562/583.
- [11] « *Centraal economisch plan 1953* » en volgende jaren, gepubliceerd door het Centraal Planbureau (C.P.B.) te 's-Gravenhage.
- [12] *Jaarverslag van De Nederlandsche Bank te Amsterdam over 1953*, p. 45/68.
- [13] J.W. DE POUS : « Het monetair nationaal overzicht », *Economisch-Statistische Berichten*, XXXVIII, n° 1902 (11 november 1953), p. 916/918.
- [14] H.W.J. BOSMAN : « Enkele beschouwingen over het monetaire overzicht », *Maandschrift Economie*, XVIII (1953/1954), p. 266/283. (Ook afzonderlijk verschenen : *C.P.B.-overdrukken* n° 30, met zelfstandige paginering.)
- [15] J. TINBERGEN & D.B.J. SCHOUTEN : « Die Anwendung des Nationalbudgets zur Beurteilung der Währungsfrage », *Wirtschaftsdienst* 34 : 4, 1954. (Ook afzonderlijk verschenen : *C.P.B.-overdrukken* n° 32, met zelfstandige paginering; voorts onder de titel « National Income Accounts as a Means of Currency Analysis » in Engelse vertaling verschenen in *International Economic Papers*, V (1955), p. 179/193.)
- [16] J.G. KOOPMANS : « Beschouwingen naar aanleiding van het bankverslag 1953 :
(I) Localisering van inflationaire en deflationaire verschijnselen », *Economisch-Statistische Berichten*, XXXIX, n° 1931 (9 juni 1954), p. 449/455;
(II) Monetaire impulsen in binnen- en buitenland », *Economisch-Statistische Berichten*, XXXIX, n° 1934 (30 juni 1954), p. 509/516.
- [17] M.W. HOLTROP : « Het criterium voor de localisering van monetaire storingsverschijnselen », *Economisch-Statistische Berichten*, XXXIX, n° 1943 (1 september 1954), p. 689/692, en n° 1944 (8 september 1954), p. 710/713.
- [18] H.J. WITTEVEEN : « Inflatie, revaluatie en de miljoenennota 1955 », *Economisch-Statistische Berichten*, XXXIX, n° 1947 (29 september 1954), p. 769/773.
- [19] J.A. LINKS & J. TINBERGEN : « Is er in Nederland inflatie? », *Economisch-Statistische Berichten*, XXXIX, n° 1948 (6 oktober 1954), p. 789/790.
- [20] H.J. WITTEVEEN : « De monetaire interpretatie van onze economische ontwikkeling », *Economisch-Statistische Berichten*, XXXIX, n° 1952 (3 november 1954), p. 869/876.
- [21] J. TINBERGEN : « Was 1954 inflatoir? », *Economisch-Statistische Berichten*, XXXIX, n° 1956 (1 december 1954), p. 949/953.
- [22] M.W. HOLTROP : « De interpretatie van monetaire verschijnselen », *Economisch-Statistische Berichten*, XXXIX, n° 1958 (15 december 1954), p. 989/996.
- [23] H.J. WITTEVEEN : « Monetaire begrippen en monetaire normen », *Economisch-Statistische Berichten*, XL, n° 1965 (19 februari 1955), p. 105/110.
- [24] « *Monetaire uiteenzettingen* », uitgave van het Nederlandsch Economisch Instituut, Pieter de Hoochweg 120, Rotterdam-W., 1955. Deze bundel bevat overdrukken van de nummers [14] t/m [21], met zelfstandige paginering.
- [25. I] F.J. DE JONG : « Supply Functions in Keynesian Economics », *Economic Journal*, LXIV (1954), p. 3/24;
- [25. II] R.G. HAWTREY : « Keynes and Supply Functions », *Economic Journal*, LXIV (1954), p. 834/839;
- F.J. DE JONG : « Keynes and Supply Functions : A Rejoinder », *ibid.*, p. 840/842;
- [25. III] D.H. ROBERTSON : « Keynes and Supply Functions », *Economic Journal*, LXV (1955), p. 474/478;
- F.J. DE JONG : « Keynes and Supply Functions : Second Rejoinder, with a Note on the Concept of Monetary Equilibrium », *ibid.*, p. 479/484;
- [25. IV] R.G. HAWTREY : « Keynes and Supply Functions »;
- D.H. ROBERTSON : « Keynes and Supply Functions »;
- F.J. DE JONG : « Keynes and Supply Functions : Third Rejoinder, and Final Observations »; zullen verschijnen in *Economic Journal*, LXVI (1956).
- [26] P.B. KREUKNIET : « De conjunctuursituatie in Nederland », *Economisch kwartaaloverzicht*, uitgegeven door de Amsterdamsche Bank, n° 107, vierde kwartaal 1954, p. 1/13.
- [27] Rede van Prof. Dr. J. ZIJLSTRA, de Nederlandse minister van economische zaken, bij de behandeling van hoofdstuk X (economische zaken) van de rijksbegroting 1955 in de vergadering van 18 november 1954, *Handelingen van de tweede kamer der staten-generaal*, deel III, zitting 1954-1955, p. 3076/3090, inzh. p. 3079/3080, alsmede de daaraan voorafgaande en daaropvolgende debatten.
- [28] C. GOEDHART : « Monetair evenwicht in een dynamische volkshuishouding », *De Economist*, CIII (1955), p. 161/202 en 272/312.
- [29] G. Th. J. DELFGAAUW : « Enkele begrippen, methoden en problemen uit de macro-economie », *De Economist*, CIII (1955), p. 401/420.
- [30] F.J. DE JONG : « Monetair evenwicht en inkomensevenwicht », *De Economist*, CIII (1955), p. 421/445 en 505/534. (*N.B.* lijst van errata op p. 534).
- [31] C. GOEDHART : « Monetair evenwicht en betalingsbalansevenwicht als doelstellingen der economische politiek », *Tijdschrift voor documentatie en voorlichting*, uitgegeven door de Nationale Bank van België, XXX-II-1 (juli 1955), p. 1/12.

[32] F.J. DE JONG : « *De werking van een volkshuishouding* », deel I, tweede druk, Leiden 1955, p. 57/64; deel II, tweede druk, Leiden 1956, bijlage XIII.

[33] Ch. GLASZ : « Geld in de maalstroom », *Economisch-Statistische Berichten*, XL, n° 1977 (5 mei 1955), p. 365/372.

[34] H.J. WITTEVEEN : « Cyclus der averechtse conjunctuurpolitiek? De millioenennota 1956 », *Economisch-Statistische Berichten*, XL, n° 2001 (19 oktober 1955), p. 941/944.

[35] H.W.J. BOSMAN : « De meting der monetaire verschijnselen », *Maandschrift Economie*, XX (1954/1955), p. 49/61.

[36] F.J. DE JONG : « L'équilibre monétaire : le concept théorique et son approximation empirique », *Bulletin Bimestriel de la Société Belge d'Etudes et d'Expansion*, novembre-décembre 1955, p. 955/961,

met *Ouvrages de références* op p. 960/961 : lijst van de voornaamste studies op het gebied van het monetaire evenwicht in de internationale literatuur.

[37] F.J. DE JONG : « The Concept of Monetary Equilibrium, and Its Relation to Post-Keynesian Economics », *Weltwirtschaftliches Archiv*, LXXVII (1956), zal vermoedelijk in het septembernummer worden opgenomen.

[38] A. BATENBURG : « *Enkele hoofdlijnen van de monetaire politiek* », dissertatie Nederlandsche Economische Hoogeschool te Rotterdam, 1956.

[39] F.J. DE JONG : « *Geldtheorie* » (leerboek), deel II van de serie *Inleiding tot de economische problematiek*, Oosthoeks uitgeversmaatschappij, Utrecht (in voorbereiding).

[40] D.J.J. BOTHA : « *The Dichotomy Problem and Monetary Equilibrium* », dissertatie gemeentelijke universiteit van Amsterdam (in voorbereiding).

HUIDIGE STAND VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE REGLEMENTERING OP GEBIED VAN WISSELCONTROLE

De ontwikkeling van de wisselreglementering werd gedurende de jongste jaren gekenmerkt door de verzachting van haar restrictief karakter en door haar geleidelijke begrenzing tot een louter controle-middel. In een vorig artikel van dit *Tijdschrift* werden de achtereenvolgende stadia van die geleidelijke versoepeling der reglementering geschetst (1).

Sedertdien werd nieuwe vooruitgang geboekt op de weg naar de vrijmaking van het internationale betalingsverkeer ten gunste van de Belgisch-Luxemburgse ingezetenen en van de vreemdelingen, die tegoeden in Belgische franken aanhouden.

Krachtens de jongste dier maatregelen werd de vrijheid op gebied van goudtransacties hersteld. Bij een beslissing gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 30 december 1955, werd een einde gesteld aan het sedert 1935 terzake vigerende stelsel. De Nationale Bank van België heeft, tot nader bericht, een algemene machtiging verleend tot verhandeling, invoer en uitvoer van monetair goud; die machtiging geldt voor iedere Belg of vreemdeling.

Zijnerzijds heeft het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel de modaliteiten vastgesteld van het reglement op de goudtransacties met vreemdelingen en de Belgische en Luxemburgse ingezetenen gemachtigd vrij te beschikken over hun goudbezit in het buitenland.

Die beslissingen sluiten aan bij het koninklijk besluit van 29 maart 1954, waarbij, in het vooruitzicht van een herneming der goudtransacties door de banken en de particulieren, de verplichting bij die transacties de officiële prijs toe te passen, werd opgeheven.

Een voorbehoud blijft van kracht : de goudaankoop en -verkoop van en aan vreemdelingen moeten vereffend worden volgens de methodes die van toepassing zijn op de financiële transacties en mogen het handelsverkeer van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie met het buitenland niet aantasten.

Die maatregel heeft, door de afschaffing van elke formaliteit, de voorwaarden geschapen voor de werking van een vrije goudmarkt.

Hij is trouwens de meest recente van een reeks door de monetaire overheid getroffen schikkingen ter geleidelijke verzachting van de wisselcontrole.

Het blijkt dan ook aangewezen de vorige studie welke in dit *Tijdschrift* aan de ontwikkeling van die controle werd gewijd, bij te werken. In onderhavige uiteenzetting wordt de huidige toestand beschreven en aangetoond in hoeverre de transacties in buitenlandse geldsoorten en het betalingsverkeer met het buitenland opnieuw vrijgemaakt werden; tevens zal de inventaris opgemaakt worden van de laatste nog vigerende beperkingen waarvan de handhaving zal verantwoord worden.

*
**

Op het ogenblik van de invoering van de wisselcontrole waren al de verrichtingen die op de ene of de andere wijze de Belgische betalingsbalans, de goud- en deviezenvoorraad en ander buitenlands bezit konden aantasten, aan machtiging onderworpen geworden. Die maatregel trof inzonderheid iedere aanwending door de Belgische ingezetenen van goud, buitenlandse geldsoorten en vroegere of nieuw verworven tegoeden op het buitenland, geheel het betalingsverkeer met vreemdelingen, het aangaan van verplichtingen tegenover het buitenland, alsmede iedere aanwending door de vreemdelingen van tegoeden in rekening of van andere goederen in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie aangehouden. Iedere invoer of uitvoer van goederen, bankbiljetten en welke waarden ook was insgelijks aan machtiging onderworpen.

Het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel was belast met de aflevering van de machtigingen op elk van die gebieden, rekening houdend met de behoeften voortvloeiend uit de buitenlandse betrekkingen van de Economische Unie, met de hogere belangen van het land en met de algemene economische en financiële toestand.

Op het gebied van het handelsverkeer waren de machtigingen onderworpen aan de economische overheid met de medewerking van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel wat de financiële aspecten van die verrichtingen betrof.

Naarmate in de algemene toestand van het land verbetering intrad, werd het afzonderlijk onderzoek van iedere verrichting bij achtereenvolgende reglementeringen van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel door algemene machtigingen vervan-

(1) Cf. « De evolutie van de wisselcontrole in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie », verschenen in het *Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting van de Nationale Bank van België*, XXIXe jaar, vol. II, n° 5 (november 1954).

gen, zodat bepaalde types van betalingen en overmakingen binnen vooraf vastgelegde grenzen en voorwaarden konden uitgevoerd worden. Die algemene reglementeringen werden geleidelijk uitgebreid. Zij bestrijken thans al de aan de wisselcontrole onderworpen verrichtingen. Bovendien werden de voorwaarden en de grenzen der verrichtingen voortdurend verruimd. Dank zij de door de reglementering aldus toegestane vrijmakingen kunnen thans al de verrichtingen, om het even van welke aard, oorzaak en bedrag, zonder vergunning, noch beperking uitgevoerd worden.

Die ontwikkeling betekent echter niet dat de volledige vrijheid werd hersteld en dat er in het geheel geen controle meer bestaat. Wat de betalingen en overmakingen met het buitenland betreft, moeten inderdaad diverse modaliteiten geëerbiedigd worden die, zonder de omvang of de aard der transacties te beperken, bepaalde afwikkelingsprocédés uitsluiten of bepaalde formaliteiten opleggen. Alhoewel de wisselcontrole in belangrijke mate werd vereenvoudigd, blijft ze dus bestaan, inzonderheid om die modaliteiten en formaliteiten te omlijnen.

Een tweevoudige overweging ligt de handhaving van die speciale regelen ten grondslag. Enerzijds dient er rekening mede gehouden dat al de buitenlandse geldsoorten niet gelijkwaardig zijn; sommige onder hen zijn volledig inwisselbaar, terwijl andere slechts een gedeeltelijke min of meer uitgebreide convertibiliteit genieten; evenzo volgt ieder land, waarmee betalingen en overmakingen plaatshebben, op dat gebied niet dezelfde regelen : in het ene heerst een stelsel van volledige vrijheid, in het andere wordt een min of meer strenge reglementering gehandhaafd. Anderzijds kan België, gelet op de huidige nationale en internationale toestand, niet al de risico's op zich nemen welke uit de volledige herstelling van de convertibiliteit zijner munt zouden voortspruiten. Die twee aspecten van de huidige toestand, die meer omstandig zullen onderzocht worden, rechtvaardigen en verklaren waarom er in de reglementering van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel nog beperkingen of formaliteiten blijven bestaan.

*
**

Bij de uiteenzetting van die reglementering dienen bepaalde begrippen nader omschreven, die aan de basis liggen van de verschillen in het stelsel der transacties met het buitenland.

1°) In de eerste plaats wordt een onderscheid gemaakt tussen het *lopend betalingsverkeer* en de *financiële transacties*. Het *lopend verkeer* (1) omvat de betalingen die betrekking hebben :

— op de handelstransacties, met name de invoer, de uitvoer en de doorvoer;

— op de diensten in verband met de commerciële transacties, zoals de vrachtkosten, de commerciële verzekeringen, commissielonen en andere industriële onkosten;

— en op een reeks diensten, waaronder de niet commerciële verzekeringen, de lonen, de pensioenen, de abonnementen en de administratiekosten gerangschikt worden.

Onder de rubriek *financiële transacties* worden de kapitaalbewegingen gerangschikt en inzonderheid de investeringen en desinvesteringen, de aan- en verkopen van goud, de inkomens, de giften en hulpverlening evenals de reisonkosten (1).

Over het algemeen verschillen de modaliteiten van uitvoering der overmakingen naar gelang het lopende betalingen of financiële transacties betreft.

2°) Een tweede onderscheid heeft betrekking op de gereguleerde markt der buitenlandse geldsoorten en op de niet gereguleerde markt, m.a.w. op de *officiële markt* en op de *vrije markt*.

De *officiële markt* is de sector van de wisselmarkt die uitsluitend de aankopen, verkopen en arbitrageverrichtingen van buitenlandse geldsoorten omvat, waarvan de uitvoering op die markt uitdrukkelijk door de reglementering is voorzien. De verrichtingen op de officiële markt mogen slechts uitgevoerd worden door de erkende banken en hebben slechts betrekking op de buitenlandse geldsoorten die in het buitenlands betalingsverkeer van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie courant worden aangewend en waarvan de koersen elke dag door de banken met medewerking van de Nationale Bank op de Beurs te Brussel worden vastgesteld. Die koersen worden verplicht gehandhaafd binnen de grenzen van 1 pct. boven en beneden de pariteiten der buitenlandse geldsoorten met de Belgische frank. De Nationale Bank treedt als koper en verkoper van buitenlandse geldsoorten op de officiële markt op, derwijze dat de koersen nooit die grenzen overschrijden.

De *vrije markt* is de sector van de wisselmarkt waarop de verrichtingen afgehandeld worden die volgens de reglementering op de officiële markt niet kunnen of niet moeten uitgevoerd worden. Zij is niet alleen voor de erkende banken, doch voor iedereen toegankelijk. Elke buitenlandse geldsoort kan er verhandeld worden; er is geen officiële koers en a priori ook geen grens aan de schommelingen van die koers. De Nationale Bank is niet gehouden tussenbeide te komen om die schommelingen te beperken.

*
**

(1) Het is van belang te onderstrepen dat de begripsbepalingen door het Wisselinstituut aanvaard, verschillen van de thans op gebied van betalingsbalans aangenomen internationale terminologie. Volgens deze laatste omvatten de lopende transacties, benevens de verrichtingen op goederen en diensten, de kapitaalinkomens, de ontvangsten en uitgaven in verband met het vreemdelingenverkeer en de schenkingen; kortom, al de betalingen die een uitgave of een inkomen voor de nationale economie betekenen; volgens de definitie voorgesteld door het Internationaal Muntfonds : « Worden op de lopende rekening al de andere transacties opgetekend, behalve diegene die een wijziging in de credit- of debetpositie van het beschouwde land tegenover het buitenland en van zijn voorraad monetair goud meebrengen ». (I.M.F. Balance of Payments Manual.)

Het lopend betalingsverkeer.

De lopende betalingen zijn van veel grotere betekenis dan de financiële transacties. Ongeveer 80 pct. der lopende betalingen hebben betrekking op de commerciële verrichtingen : invoer, uitvoer en doorvoer.

In beginsel voorziet de reglementering dat de uitvoering van de lopende betalingen op de officiële markt moet geschieden. Zij stelt bovendien de geldsoort vast waarin die betalingen moeten uitgevoerd worden en die keuze steunt, wat de goederen betreft, op het land van herkomst ervan en, wat de andere betalingen betreft, op het land waarin de buitenlandse tegenpartij verblijf houdt. Het staat dus de particulieren niet vrij te beslissen in welke munt de betalingen zullen uitgevoerd worden. Die beperking van hun vrijheid vindt haar verantwoording in het kwalitatief verschil onder de buitenlandse geldsoorten evenals in het verschillend regime dat door elk land in zijn commerciële en financiële betrekkingen met het buitenland wordt toegepast.

Betalingsverkeer in convertibele geldsoorten.

Sommige landen hebben de volledige convertibiliteit van hun munt gehandhaafd of hersteld. Zij zijn dus bereid hun betalingen ten gunste van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie in convertibele geldsoorten te vereffenen. Zonder daarom de volledige convertibiliteit van hun munt te hebben hersteld, voeren andere landen hun betalingen ten gunste van het buitenland uit in dollars of in andere convertibele geldsoorten. De Belgisch-Luxemburgse reglementering voorziet dat in de betrekkingen met die landen de lopende betalingen aan de Economische Unie in convertibele geldsoorten moeten geschieden en dat de lopende betalingen aan het buitenland kunnen uitgevoerd worden in dollars of in Belgische franken of ook nog in elke andere geldsoort; het is duidelijk dat deze laatste mogelijkheid weinig gebruikt wordt, daar de ingezetenen van de dollarzone over het algemeen een betaling in dollars eisen. De Belgische franken verworven door de ingezetenen van een land met convertibele muntsoort, uit hoofde van uit de Economische Unie ontvangen lopende betalingen, mogen vrij aangewend worden voor elke verrichting zowel in de Economische Unie als in het buitenland en zijn tegen de officiële koers inwisselbaar in elke buitenlandse geldsoort.

Het hierboven beschreven stelsel wordt geleidelijk toegepast tegenover al de landen die de convertibiliteit van hun munt herstellen; het is bestemd om het algemeen toegepaste stelsel te worden.

Onder de landen waarvan de valuta tot nog toe oninwisselbaar bleef, wordt een onderscheid gemaakt tussen de E.B.U.-landen, de landen waarmee de Economische Unie bilaterale akkoorden heeft afgesloten en de landen waarmee dergelijke akkoorden

niet bestaan. De regelen van uitvoering der betalingen en overmakingen verschillen voor ieder van die landengroepen.

Betalingsverkeer met de E.B.U.-landen.

De financiële betrekkingen met die landen worden gekenmerkt door het feit dat elk land welk een overschot heeft tegenover de gezamenlijke andere, deze laatste, via de E.B.U., automatische kredieten moet toestaan ten belope van een fractie van dit overschot. Deze fractie is thans vastgesteld op 25 pct. De boni waarmee de rekeningen van de Economische Unie met de andere E.B.U.-landen gedurende lange tijd afsloten, hebben dus de automatische verlening van kredieten met zich gebracht. Om een accumulatie van vorderingen op de E.B.U. te vermijden, tracht de Economische Unie haar ontvangsten in officiële rekeningen, herkomstig uit de andere E.B.U.-landen, te beperken tot wat noodzakelijk is voor de afwikkeling der commerciële transacties. De reglementering voorziet dan ook dat alleen de lopende betalingen uit die landen via de E.B.U. mogen afgewikkeld worden, d.i. dat alleen de geldsoorten der lidstaten voortvloeiend uit lopende betalingen mogen verkocht worden op de officiële markt, waarop, zoals vroeger toegelicht werd, de Nationale Bank verplicht is tussenbeide te komen. De E.B.U.-munten voortvloeiend uit financiële betalingen mogen slechts op de vrije markt verhandeld worden; een uitzondering wordt nochtans gemaakt ten gunste van de betalingen voortvloeiend uit inkomens en uit het vreemdelingenverkeer, die naar keuze van de rechthebbenden op de officiële markt of op de vrije markt mogen afgewikkeld worden.

Eveneens met het doel een accumulatie van overschotten tegenover de andere E.B.U.-landen te vermijden, moeten al de lopende betalingen ten gunste van de personen welke in die landen verblijven via de E.B.U. uitgevoerd worden. Dit betekent dat de deviezen van die landen, vereist voor die betalingen, op de officiële markt en niet op de vrije markt moeten aangekocht worden.

Dezelfde overwegingen rechtvaardigen het stelsel dat van toepassing is op de tegoeden in Belgische franken die de ingezetenen der E.B.U.-landen in de Economische Unie aanleggen wanneer zij lopende betalingen ontvangen. De Belgische franken die hen worden betaald, mogen slechts gestort worden op bankrekeningen en mogen slechts aangewend worden ter vereffening van lopende verrichtingen. Die Belgische franken zijn inwisselbaar in munten der E.B.U.-landen, doch uitsluitend op de officiële markt.

De betrekkingen met de E.B.U.-landen worden verder gekenmerkt door hun multilateralisme. Al de overschotten en tekorten van de Economische Unie tegenover die landen worden iedere maand gecompenseerd en slechts het netto saldo wordt in de rekeningen met de E.B.U. ingeschreven. Het heeft

dan ook voor het eindresultaat geen belang of de betalingen uitgevoerd worden in de ene of de andere van de geldsoorten dier landen. Om die reden laat de reglementering toe dat de lopende betalingen gebeuren in een van die munten en dat de lopende verrichtingen met om het even welk van die landen, door tussenkomst van een ander dier landen afgewikkeld worden. De reglementering voorziet zelfs dat op ieder ogenblik en onder om het even welke omstandigheid onder de verschillende E.B.U.-valuta mag gekozen worden, zelfs indien de uitvoering van de verrichting uitdrukkelijk in een bepaalde munt was voorzien.

Betalingsverkeer met de landen waarmee bilaterale rekeningen aangehouden worden.

De reglementering die van toepassing is op de lopende betalingen gelijkt vrij sterk op die met de E.B.U.-landen. De landen met bilaterale rekeningen genieten over het algemeen in het kader der betalingsakkoorden over kredietmarges, die niet zonder ernstige bezwaren kunnen uitgebreid worden. Die landen hebben bovendien over het algemeen een tekort aan buitenlandse geldsoorten en handhaven uit dien hoofde min of meer strenge beperkingen op de invoer uit België. Er dient dan ook voor gezorgd te worden dat ze kunnen genieten van al de ontvangsten voortvloeiend uit hun uitvoer van goederen en diensten naar de Economische Unie.

De lopende betalingen ten gunste van die landen moeten dan ook via de akkoorden gebeuren of uitgevoerd worden in Belgische franken door storting in bilaterale rekeningen.

Er dient eveneens over gewaakt dat de tegoeden waarover die landen binnen de akkoorden of op bilaterale rekeningen beschikken, uitsluitend aangewend worden voor lopende betalingen en niet besteed worden aan de vereffening van financiële transacties. De Belgische franken door die landen uit hoofde van lopende betalingen verworven, mogen dus slechts gebruikt worden voor lopende uitgaven in België of via de akkoorden naar de betrokken landen overgemaakt worden.

De betrekkingen met die landen bleven over het algemeen louter bilateraal. De vereffening van lopende transacties gebeurt in beginsel rechtstreeks met de betrokken landen, zonder de tussenkomst van een derde land of van een derde valuta. Die regel werd opgedrongen door de houding van die landen die over het algemeen het evenwicht zoeken te verzekeren van hun prestaties met ieder van hun partners of tenminste de onevenwichtigheden tot het minimum trachten te herleiden. De Belgisch-Luxemburgse monetaire overheid is echter in beginsel gekant tegen het bilateralisme, dat talrijke nadelen vertoont, meer in het bijzonder voor de ontwikkeling van het internationaal ruilverkeer. Om die reden voorziet de reglementering, telkens de omstandigheden het toelaten, versoepelingen van het bilateralisme. Ook de Belgisch-Luxemburgse overheid is harezijds

bereid een soepeler stelsel toe te staan van zodra een der bilaterale landen zich bereid toont om van het enge bilateralisme in zijn betrekkingen met het buitenland af te zien en zijn transacties met België door middel van derde valuta's te vereffenen. Het is in die geest dat onlangs een zeker multilateralisme van het ruil- en betalingsverkeer in de betrekkingen met Finland, Egypte en Brazilië kon ingevoerd worden.

Betalingsverkeer met de landen « zonder akkoord ».

Een laatste groep landen omvat diegene die zonder door bilaterale akkoorden gebonden te zijn of zonder een bilateraal stelsel toe te passen, de convertibiliteit van hun munten nog niet konden herstellen of de uitvoering van al hun internationale betalingen in convertibele geldsoorten nog niet konden aangaan. In de Belgisch-Luxemburgse reglementering worden die landen aangeduid als de landen « zonder akkoord ».

De lopende betalingen met die landen kunnen vereffend worden in Belgische franken of in om het even welke buitenlandse geldsoort, met uitzondering van de convertibele geldsoorten. De lopende betalingen in buitenlandse geldsoorten worden via de officiële markt afgehandeld. De Belgische franken, waarover die landen beschikken uit hoofde van leveranties van goederen of van andere prestaties aan de Economische Unie, zijn transferabel onder al die landen en zijn op de officiële markt omwisselbaar in om het even welke buitenlandse geldsoort, met uitzondering van de convertibele geldsoorten.

Financiële transacties.

De reglementering toepasselijk op de financiële transacties en meer in het bijzonder op de kapitaalbewegingen is over het geheel eenvoudiger dan die betreffende het lopend betalingsverkeer.

Al de financiële transacties mogen zonder formaliteiten en zonder beperking van bedrag uitgevoerd worden via de vrije markt. Er wordt geen enkel onderscheid gemaakt noch wat de landen betreft waarmee die verrichtingen geschieden, noch wat de geldsoorten betreft waarin ze worden vereffend.

In de reglementering, zoals die thans van kracht is, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de vrije en de officiële markt. Op die grondslag kan de vrije markt derhalve noch de officiële reserves in convertibele deviezen, noch de E.B.U.-rekening, noch de bilaterale akkoorden beïnvloeden. De verrichtingen op de vrije markt werden derwijze geregeld, dat de monetaire overheid geen lasten te dragen heeft : de Nationale Bank is niet verplicht de op die markt aangevraagde convertibele deviezen te verstrekken, noch de aangeboden niet inwisselbare deviezen aan te kopen.

Het onderscheid en de controles toepasselijk op de lopende betalingen, die via de officiële markt en de betalingsakkoorden geschieden, zijn dus niet vereist

voor de financiële betalingen, welke door bemiddeling van de vrije markt afgehandeld worden.

Er dient ook geen onderscheid gemaakt tussen het verschil in kwaliteit van op de vrije markt verhandelde deviezen. Wat de Belgisch-Luxemburgse reglementering betreft, mogen de op de vrije markt afgewikkelde financiële transacties om het even in welke valuta en om het even met welk land gebeuren. Al de geldsoorten van die markt kunnen bovendien onderling vrij gearbitreerd worden. Er bestaat tenslotte nauw contact tussen de vrije markten in het buitenland en in België; voortdurende arbitrageverrichtingen tussen de verschillende markten bewerkstelligen het evenwicht van de koersen op die markten.

De financiële transacties kunnen eveneens in Belgische franken vereffend worden en de reglementering voorziet te dien einde een bijzondere categorie van bij de banken op naam van vreemdelingen geopende rekeningen : « de financiële rekeningen ». Deze kunnen ten name van elke vreemdeling geopend worden, zonder onderscheid van nationaliteit of verblijfplaats : zij kunnen door hun houders aangewend worden voor elke financiële verichting, alsook voor elke lopende betaling voor rekening van E.B.U.-landen en van bilaterale landen. Die rekeningen zijn vrij transferabel onder ingezetenen van alle landen. Zij kunnen op de vrije markt in elke buitenlandse geldsoort en bovendien op de officiële markt in geldsoorten van de E.B.U.-landen omgezet worden.

Praktisch wordt de vrije markt vooral in België aangewend voor de vereffening van arbitrageverrichtingen op effecten tussen de Belgische en de buitenlandse beurzen. Onder die beurzen worden regelmatig effecten geruild, waardoor de koersen genivelleerd worden.

Sedert de oprichting, in juli 1955, van de vrije markt voor de dollar, hebben de gezamenlijke financiële transacties van België geen opvallende onevenwichtigheden vertoond. Die evolutie blijkt uit de koers van de dollar op de vrije markt, die voortdurend de koers van de officiële markt zeer dicht benaderde.

Men zou zich, in die omstandigheden, kunnen afvragen om welke reden de reglementering het onderscheid handhaaft tussen de officiële markt en de vrije markt, althans wat de dollar betreft, en waarom de financiële transacties in dollars niet op de officiële markt zouden mogen afgehandeld worden. Die beslissing is tot nog toe als vroegtijdig beschouwd geworden. Het is niet zeker dat de gunstige ontwikkeling der jongste maanden zal aanhouden. Men mag de mogelijkheid niet uitsluiten van zeer belangrijke kapitaalafvoer die, indien hij de officiële markt moest beïnvloeden, te zwaar op de reserves van de Nationale Bank zou kunnen drukken; een dergelijke ontwikkeling zou kunnen aanleiding geven tot het herinvoeren van sommige beperkingen. De binnenlandse toestand en meer nog de internationale toestand sluiten factoren van onzekerheid in die op bepaalde

ogenblikken verwarring op de kapitaalmarkt zouden kunnen veroorzaken. Bovendien is de Economische Unie al haar Europese partners, met uitzondering van Zwitserland, voorafgegaan op de weg naar de vrijmaking van de financiële transacties. Ze heeft uit dien hoofde alleen belangrijke risico's op zich genomen en ze heeft dit gedaan op grond van een monetaire politiek die er naar streeft elke buitensporige expansie van liquiditeiten te vermijden. De Economische Unie blijft nochtans sterk afhankelijk van de toestand van haar buurstaten en het ware gevaarlijk nieuwe risico's te lopen vooraleer er door de andere landen gevoelige vooruitgang wordt geboekt op de weg naar het herstel van een financieel en monetair evenwicht en van de vrijmaking der financiële transacties.

De scheiding die tot nader order tussen de officiële markt en de vrije markt dient gehandhaafd, heeft trouwens praktisch weinig of geen nadelen. Zij biedt anderzijds het aanzienlijk voordeel dat zij de volledige vrijmaking van de kapitaalbewegingen en de opheffing van elke formaliteit bij de totstandbrenging dier verrichtingen heeft mogelijk gemaakt.

*
**

Uit het onderzoek van de huidige toestand der wisselreglementering blijkt dat de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie op de weg naar de vrijmaking der financiële transacties en naar de convertibiliteit van de frank zover is gegaan als de omstandigheden het toelieten.

Al de verrichtingen die bij de besluiten van 6 oktober 1944 aan machtiging onderworpen werden, zijn thans, wat hun aard en bedrag betreft, vrijgemaakt. Er dienen nochtans modaliteiten van uitvoering geëerbiedigd, die steunen op het onderscheid tussen lopende betalingen en financiële transacties en op het onderscheid, wat het lopend betalingsverkeer betreft, tussen de verschillende geldsoorten en de verschillende landen.

Wat het lopend betalingsverkeer en de betrekkingen met de landen met convertibele geldsoort betreft, is de Belgische frank volledig inwisselbaar tegen de officiële koers. De ingezetenen van de landen met niet convertibele geldsoort genieten een stelsel dat aangepast is aan de toestand van de financiële betrekkingen met die landen.

Wat de financiële transacties aangaat, is de Belgische frank inwisselbaar in elke buitenlandse geldsoort zowel ten gunste van Belgische ingezetenen als ten gunste van vreemdelingen. De inwisselbaarheid van de dollar is echter niet verzekerd tegen de officiële koers, doch wel tegen de koers van de vrije markt. Deze onvolmaaktheid zal verdwijnen wanneer, dank zij de consolidatie van de binnenlandse en buitenlandse toestand, de dreiging van ongeordende kapitaalbewegingen zal afgewend zijn en de voornaamste munten terug inwisselbaar zullen geworden zijn. Dan zal de wettelijke convertibiliteit van de frank kunnen hersteld worden.

LITERATUUR BETREFFENDE DE MONETAIRE EN FINANCIËLE TOESTAND VAN BELGIË

Onderstaande literatuuropgave sluit aan bij diegene die wij gepubliceerd hebben in ons februari-nummer 1956 van het *Tijdschrift*. Er weze opgemerkt dat in deze literatuuropgave noch de verslagen van de verschillende instellingen, noch de statistische bronnen zijn overgenomen.

1. GELD- EN BANKWEZEN

Advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven over het wetsontwerp n° 211 betreffende de verkoop en de lening op afbetaling. (*Informatieblad, Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en Bedrijfsraden, Brussel, n° 2, 1956, blz. 13-37.*)

De ruimte van de geldmarkt. (*Weekberichten van de Kredietbank, Brussel, n° 8, 19 februari 1956, blz. 57-58, 63-64.*)

ISRALSON M., L'hétérodoxie de l'escompte au Congo belge et au Ruanda-Urundi. (*La Revue de la Banque, Brussel, n° 12, 1955, blz. 908-920.*)

Lois coordonnées sur la lettre de change et le billet à ordre. (*Société Belge de Banque, Brussel, 1956, 31 blz.*)

NEUMAN H., A propos du régime réglementaire des banques belges. (*Centre d'études bancaires, Bruy-lant, Brussel, 1956, 28 blz.*)

Onze munt. (*V.E.V.-Berichten, Antwerpen, n° 4, 29 februari 1956, blz. 409-413.*)

VAN ESSCHE J., De rentetarieven bij kopen op afbetaling. (*Tijdschrift voor Economie, Leuven, n° 1, 1956, blz. 62-81.*)

ZEGHERS O., De verkoop en de lening op afbetaling vóór de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven. (*V.E.V.-Berichten, Antwerpen, n° 4, 29 februari 1956, blz. 383-394.*)

2. BEURS- EN SPAARWEZEN

Beleggingsproblemen. (*Weekberichten van de Kredietbank, Brussel, XI, n° 10, 4 maart 1956, blz. 73-74, 79-80.*)

DELMOTTE L., De aandelenmarkt na twee oorlogen. (*V.E.V.-Berichten, Antwerpen, n° 1, 15 januari 1956, blz. 15-21.*)

DELMOTTE L., De Belgische kapitaalmarkt sinds Korea. (*Tijdschrift voor Economie, Leuven, n° 1, 1956, blz. 42-61.*)

3. PRIJZEN EN LONEN

De sociale wetgeving en de vijfde week. (*V.E.V.-Berichten, Antwerpen, n° 4, 29 februari 1956, blz. 435-442.*)

De verkorting van de arbeidsduur. (*Arbeidsblad, Brussel, n° 11-12, november-december 1955, blz. 1593-1594.*)

ZEGHERS O., Lonen en sociale lasten in België en buurlanden. (*V.E.V.-Berichten, Antwerpen, 15 februari 1956, blz. 255-258.*)

4. BEGROTING EN OPENBARE FINANCIËN

EYSKENS G., Tien jaar Belgische Staatsfinanciën. (*Tijdschrift voor Economie, Leuven, n° 1, 1956, blz. 5-32.*)

Overzicht der verrichtingen in zake belastingen in de loop van het dienstjaar 1954. (*Statistisch bulletin, januari 1956, n° 1, Brussel, blz. 194-203.*)

6. WEDERUITRUSTING — BESTRIJDING VAN DE WERKLOOSHEID

MASOIN M., Notes sur le chômage structurel. (*Revue des sciences économiques, Leuven, n° 104, december 1955, blz. 187-201.*)

VAN VRIESDONCK D., Industrialisatieteoreinen langsheen het Albert-kanaal in de provincie Antwerpen. (*V.E.V.-Berichten, Antwerpen, n° 1, 15 januari 1956, blz. 27-31.*)

Werkloosheid en arbeidsbemiddeling in België in 1954. (*Arbeidsblad, Brussel, n° 11-12, november-december 1955, blz. 1555-1992.*)

7. INTERNATIONALE FINANCIËLE TRANSACTIES

BERTRAND R., Dall'Unione Europea dei Pagamenti all'Accordo Monetario Europeo. (*Rassegna economica, Napels, n° 4, oktober-december 1955, blz. 17-23.*)

BUSSCHAU W., Les vagues perspectives de convertibilité. (*Société belge d'étude et d'expansion, Luik, n° 169, januari-februari 1956, blz. 165-169.*)

DONNER O., Die Weltbank und Deutschland. (*Zeitschrift für die gesamte Staatswissenschaft, Tübingen, n° 1, 1956, blz. 1-19.*)

Le fonds monétaire européen et le système multilatéral de règlements intra-européens. (*Banque d'Anvers, Antwerpen, 1955, 130 blz.*)

Prolongation de l'Union Européenne de Paiements jusqu'au 30 juin 1956 et adoption d'un accord monétaire européen et d'amendement au code de libération. (*O.E.C.E., Parijs, 1955, 48 blz.*)

WALHIN C., Les voies étroites de la convertibilité monétaire. (*Vooruitgang, Kortrijk, 1955, 33 blz.*)

What future for gold? (*The Banker, n° 362, maart 1956, blz. 136-141.*)

8. FINANCIËLE ASPECTEN VAN BENELUX

CRAEN G., Feiten en beschouwingen bij de Benelux. (*V.E.V.-Berichten, Antwerpen, n° 3, 15 februari 1956, blz. 237-254.*)

WEMELSFELDER J., Het vraagstuk van het « in de pas lopen » der betalingsbalansen. (*Economisch-Statistische Berichten, Rotterdam, n° 2012, 11 januari 1956, blz. 28-31.*)

9. SCHUMAN-PLAN

BECKER E., La comunidad europea para el carbon y el acero. (*Moneda y credito, Madrid, n° 55, december 1955, blz. 77-87.*)

De Luxemburgse ijzer- en staalnijverheid. (*Weekberichten van de Kredietbank, Brussel, XI, n° 9, 26 februari 1956, blz. 65-66, 70-72.*)

La Communauté Européenne Charbon-acier et l'unité économique de l'Europe. (*L'Economie, Parijs, n° 527, 9 februari 1956, blz. 17-23.*)

La Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier. Les résultats après trois années d'expansion. Les perspectives d'avenir. (*Perspectives, Parijs, n° 6, 11 februari 1956, Supplement, 41 blz.*)

Les salaires et les charges sociales dans les industries de la Communauté : mines de houille, sidérurgie, mines de fer. (*C.E.C.A., Luxemburg, 1955.*)

MASON H., The European Coal and Steel Community : Experiment in supranationalism. (*Nijhoff, 's-Gravenhage, 1955, 153 blz.*)

VIGNES D., La Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier. Un exemple d'administration économique internationale. (*Thone, Luik, 1956, 186 blz.*)

10. ALGEMEEN

LEEMAN A., Belgium uneasy prosperity. (*The banker, Londen, n° 362, maart 1956, blz. 156-160.*)

ECONOMISCHE WETGEVING

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officiële bekendmakingen die van bijzonder belang zijn voor 's lands algemene economie en via het Belgisch Staatsblad werden afgekondigd in de loop van de maand aan deze van de publikatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de gewichtigste wetten en besluiten hebben wij « in extenso » overgenomen. Voor de andere wetteksten volstaat een eenvoudige vermelding, desnoods door een verklarende nota verduidelijkt.

Om het naslaan ervan te vergemakkelijken, hebben wij bovenbedoelde documentatie in de volgende rubrieken ondergebracht :

- I. — *Algemene economische wetgeving*
- II. — *Overheidsfinanciën, (incl. begrotingswetten), munt-, bank- en financiële wetgeving*
- III. — *Landbouw*
- IV. — *Nijverheid*
- V. — *Arbeid*
- VI. — *Binnenlandse handel*
- VII. — *Buitenlandse handel*
- VIII. — *Verkeerswezen*
- IX. — *Prijzen en lonen*
- X. — *Sociale wetgeving (pensioenen, sociale verzekeringen en diverse sociale voordelen)*
- XI. — *Oorlogsschade*

I — ALGEMENE ECONOMISCHE WETGEVING

Koninklijk besluit van 8 februari 1956

tot bepaling van de toepassingsdatum der wet van 1 december 1953, houdende wijziging van de samengeordende wetten op de handelsvennootschappen (Staatsblad, 12 februari 1956, blz. 818).

Artikel 1. — De wet van 1 december 1953, houdende wijziging van de samengeordende wetten op de handelsvennootschappen, wordt van 1 maart 1956 af toepasselijk op al de bij deze wet bedoelde vennootschappen, hetzij deze al dan niet een publiek beroep doen op de geldbeleggers.

Art. 2. § 1. — Voor de aanduiding van een commissaris-revisor wordt een termijn welke verstrijkt op 31 juli 1957 toegestaan aan de vennootschappen die een publiek beroep gedaan hebben of doen op de geldbeleggers.

§ 2. — Een termijn die de dag waarop de eerste algemene vergadering die na 1 maart 1956 en ten laatste op 30 september 1956 gehouden wordt verstrijkt, wordt voor de toepassing van de artikelen 64ter en 64quater die krachtens artikel 2 van de wet van 1 december 1953 in de samengeordende wetten op de handelsvennootschappen werden ingelast, toegestaan aan de vennootschappen die al dan niet een publiek beroep hebben gedaan op de geldbeleggers en in dewelke de functies van commissaris door een bedrijfsrevisor worden uitgeoefend.

§ 3. — De in § 2 van dit artikel voorgeschreven termijn wordt eveneens toegestaan aan de in artikel 1 bedoelde vennootschappen, wat de toepassing betreft van alinea 1 van artikel 64quater der samengeordende wetten op de handelsvennootschappen, op de op 1 maart 1956 in functie zijnde commissaris.

Art. 3. — Onze Minister van Economische Zaken en Onze Minister van Justitie worden, elk wat hem betreft, met de uitvoering van dit besluit belast.

II — OVERHEIDSFINANCIËN (INCL. BEGROTINGSWETTEN), MUNT-, BANK- EN FINANCIËLE WETGEVING

Koninklijk besluit van 24 januari 1956

betreffende de toekenning van een uitkering aan het Landbouwfonds (Staatsblad, 19 februari 1956, blz. 946.)

Een uitkering van een bedrag van fr. 2.650.000 wordt afgenomen op het krediet van 69 miljoen voorzien op artikel 201 van de begroting van het Ministerie van Landbouw voor het dienstjaar 1955 en gestort aan het Landbouwfonds.

Koninklijk besluit van 14 februari 1956

waardoor de coöperatieve vereniging « Woningfonds van de Bond der kroostrijke gezinnen van België » gemachtigd wordt onder Staatswaarborg een tiende lening aan te gaan, ten bedrage van 100 miljoen frank (Staatsblad, 27-28 februari 1956, blz. 1.212).

Artikel 1. — De coöperatieve vereniging « Woningfonds van de Bond der kroostrijke gezinnen van België » wordt gemachtigd tot het aangaan van een tiende lening, ten bedrage van 100 miljoen frank, terugbetaalbaar in vijftwintig jaar, door gelijke annuïteiten, tegen een rentevoet van 3,75 pct. 's jaars.

De lening zal worden gelicht per tranches goed te keuren door Onze Minister van Financiën.

Art. 2. — De Staat waarborgt de goede afloop van de verrichting.

Het « Nationaal Fonds voor de huisvesting » neemt te zijnen laste de jaarlijkse interest van de lening.

Art. 3. — De artikelen 3, 4, 5 en 6 van het besluit van de Regent van 18 mei 1949 zijn van toepassing op het aanwenden der kapitalen voortkomend van die lening, behalve dat het percentage voorzien bij artikel 4, 2°, van 0,75 pct. op 1,75 pct. wordt gebracht.

Art. 4. — Het aandeel van het Woningfonds van de Bond der kroostrijke gezinnen van België in de interesten van de lening is vastgesteld op het hierboven vermelde percentage van 1,75 pct.

Het Fonds zal eveneens, vóór de delging aanvangt, op de tranches der lening welke het zal gelicht hebben, aan de Schatkist een enkelvoudige interest betalen, berekend *pro rata temporis*, tegen dezelfde voet van 1,75 pct.

Art. 5. — De lening zal door het Woningfonds worden aangewend onder de voorwaarden vastgesteld bij het besluit van de Regent van 1 juni 1949, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 7 maart 1952.

Wet van 15 februari 1956

tot wijziging van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen (Staatsblad, 18 februari 1956, blz. 918.)

Wet van 22 februari 1956

houdende machtiging tot regularisatiën, verhoging en vermindering van sommige voor het dienstjaar 1955 uitgetrokken kredieten, zomede toekenning van bijkredieten voor de uitgaven met betrekking tot 1954 en de vorige dienstjaren (Staatsblad, 24 februari 1956, blz. 1.042.)

III — LANDBOUW

Koninklijk besluit van 24 januari 1956

betreffende de toekenning van een uitkering aan het Landbouwfonds (Staatsblad, 19 februari 1956, blz. 946). (Zie tekst, rubriek II.)

IV — NIJVERHEID

Wet van 23 april 1955

houdende goedkeuring van de Internationale Tin Overeenkomst en van de Bijlagen, opgemaakt op 1 maart 1954, te Londen (Staatsblad, 22 februari 1956, blz. 986).

De Overeenkomstsluitende Regeringen :

a) erkennend, dat tin van uitzonderlijk belang is voor tal van landen welke in hoge mate afhankelijk zijn van de productie en het verbruik van en de handel in tin onder gunstige en billijke voorwaarden;

b) van oordeel zijnde, dat uitgebreide werkeloosheid of gebrek aan voldoende werkgelegenheid in de tinproducerende en tinverwerkende industrieën het gevolg kunnen zijn van de bijzondere moeilijkheden waarmede de internationale tinhandel te kampen heeft, met name van een neiging tot een voortdurende wanverhouding tussen productie en verbruik, van het zich ophopen van op de markt drukkende voorraden en van scherpe prijschommelingen;

c) overwegende, dat de vorming verwacht wordt van een op de markt drukkend tinoverschot, dat waarschijnlijk nog zal toenemen door een scherpe daling van de tinaankopen voor niet commerciële voorraden;

d) van mening zijnde, dat, zo geen internationale maatregelen worden genomen, deze toestand door de werking van de normale marktinvloeden niet tijdig kan worden verbeterd om uitgebreide en bovenmatige moeilijkheden voor de arbeiders alsmede het voortijdig prijsgeven van tinvoorkomens te voorkomen;

e) en erkennend, dat het noodzakelijk is het optreden van tintekorten te voorkomen en maatregelen te nemen om een

billijke verdeling van de beschikbare hoeveelheden te verzekeren indien er tijdens de werkingsduur van deze Overeenkomst te eniger tijd een tekort mocht optreden,

Zijn het volgende overeengekomen :

Artikel I.

Doelstellingen.

De doelstellingen van deze Overeenkomst zijn :

a) het voorkomen of verminderen van uitgebreide werkeloosheid of gebrek aan voldoende werkgelegenheid en andere ernstige moeilijkheden welke waarschijnlijk het gevolg zullen zijn van een onjuiste verhouding tussen het aanbod van en de vraag naar tin;

b) het voorkomen van buitensporige prijschommelingen van tin en het bereiken van een redelijke mate van prijsstabiliteit op een basis welke een langdurig evenwicht zal verzekeren tussen vraag en aanbod;

c) het verzekeren van een genoegzame voorziening van de tinmarkt tegen redelijke prijzen op ieder tijdstip, en

d) het verschaffen van een apparaat voor het overwegen en uitwerken van maatregelen ter bevordering van een steeds meer economische tinproductie met gelijktijdige bescherming van de tinvoorkomens tegen onnodige verspilling of voortijdig prijsgeven.

Artikel II.

Definities.

In deze Overeenkomst betekent :

« tin », tinmetaal, ander geraffineerd tin of de tininhoud van concentraten of van erts dat van zijn oorspronkelijke plaats is verwijderd;

« tinmetaal », geraffineerd tin van een goed verkoopbare kwaliteit met een analyse van niet minder dan 99,75 procent;

« ton », een long ton van 2.240 pond avoirdupois;

« netto uitvoer », de bruto uitvoer verminderd met de invoer;

« netto invoer », de bruto invoer verminderd met de uitvoer;

« deelnemend land », al naar het zinsverband zulks vereist : ofwel de Regering van een land dat te eigen behoeve deze Overeenkomst heeft bekrachtigd of aanvaard of ertoe is toegetreden, ofwel de Regering van een niet-zelfstandig gebied of niet-zelfstandige gebieden ten behoeve waarvan in overeenstemming met artikel III of artikel XXII van deze Overeenkomst een verklaring omtrent afzonderlijke deelneming is afgelegd, ofwel het land, het gebied of de gebieden zelf;

« verbruiksland », een deelnemend land dat in zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding of toetreding heeft verklaard, of ten aanzien waarvan is verklaard, dat het een verbruiksland is;

« productieland », een deelnemend land dat in zijn akte van bekrachtiging, aanvaarding of toetreding heeft verklaard, of ten aanzien waarvan is verklaard, dat het een productieland is;

« niet-zelfstandig gebied », ieder gebied dat geen moederland is en voor welks internationale betrekkingen een Overeenkomstsluitende Regering verantwoordelijk is;

« volstreekte meerderheid », een meerderheid van door de deelnemende landen uitgebrachte stemmen, bij elkaar geteld;

« een twee-derde meerderheid », een meerderheid van twee derden der door de deelnemende landen uitgebrachte stemmen, bij elkaar geteld;

« gedistribueerde volstreekte meerderheid », een meerderheid der door de productielanden uitgebrachte stemmen en een meerderheid der door de verbruikslanden uitgebrachte stemmen, afzonderlijk geteld;

« gedistribueerde twee-derde meerderheid », een meerderheid van tweederden der door de productielanden uitgebrachte stemmen en een meerderheid van twee derden der door de verbruikslanden uitgebrachte stemmen, afzonderlijk geteld;

« totale toegestane exportquotum », de totale netto hoeveelheid tin welke door alle productielanden gedurende een zeker controletijdvak mag worden uitgevoerd.

Artikel IV.

De Internationale Tinraad.

A. — Instelling.

1. a) Hierbij wordt een Internationale Tinraad (hierna te noemen « De Raad ») ingesteld voor de toepassing van de bepalingen van deze Overeenkomst en voor het toezicht op de uitvoering van deze Overeenkomst.

b) De Raad is gevestigd te Londen.

2. Iedere Overeenkomstsluitende Regering wordt in de Raad vertegenwoordigd door één afgevaardigde voor haar moederland en één afgevaardigde voor elk niet-zelfstandig gebied of groep gebieden afzonderlijk deelnemend krachtens artikel III of artikel XXII van deze Overeenkomst. Op vergaderingen van de Raad kan iedere afgevaardigde zich doen vergezellen van plaatsvervangers, die gemachtigd zijn namens de afgevaardigde tijdens diens afwezigheid of in andere bijzondere omstandigheden te handelen en te stemmen, en van adviseurs.

B. — Vergaderingen.

9. a) De Raad komt ten minste viermaal per jaar bijeen.

10. Afgevaardigden die een twee-derde meerderheid vertegenwoordigen van de stemmen van de productielanden en twee derden van de stemmen van de verbruikslanden vormen te zamen een quorum tijdens een vergadering van de Raad, met dien verstande dat er, indien op een vergadering van de Raad geen quorum aanwezig is als hierboven bedoeld, na een periode van ten minste zeven dagen wederom een vergadering

bijeen zal worden geroepen, tijdens welke vergadering afgevaardigden die meer dan duizend stemmen vertegenwoordigen tezamen een quorum vormen.

D. — Functies en taak.

14. De Raad publiceert :

a) zo spoedig mogelijk, maar niet eerder dan drie maanden na het einde van elk kalenderkwartaal, een verslag dat de hoeveelheid tin (in tonnen) aangeeft, welke de Raad aan het einde van dat kalenderkwartaal onder zich heeft;

b) zo spoedig mogelijk, maar niet eerder dan drie maanden na het einde van elk boekjaar, een rapport omtrent zijn werkzaamheden in het afgelopen boekjaar;

c) die inlichtingen met betrekking tot tin, welke de Raad wenselijk acht.

15. De Raad treft alle schikkingen welke dienstig zijn voor het overleg en de samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende organen van de Verenigde Naties en de gespecialiseerde organisaties en met andere internationale organisaties op het gebied van tin.

16. Met een gedistribueerde volstreekte meerderheid van stemmen kan de Raad de deelnemende Regeringen verzoeken alle inlichtingen te verschaffen, welke nodig zijn voor een bevredigende toepassing van deze Overeenkomst; met inachtneming van het bepaalde in artikel XVI dienen de deelnemende Regeringen, voor zover mogelijk, de aldus gevraagde inlichtingen te verstrekken.

Artikel VI.

Minimum- en maximumprijzen.

1. Voor de toepassing van deze Overeenkomst worden minimum- en maximumprijzen voor tinmetaal ingesteld zoals hierna bepaald.

2. De aanvankelijke minimum- en maximumprijzen zijn onderscheidenlijk £ 640 en £ 880 per ton.

3. a) Van tijd tot tijd, of in overeenstemming met de bepalingen van artikel X, overweegt de Raad of de minimum- en maximumprijzen geschikt zijn voor het bereiken van de doelstellingen van deze Overeenkomst; de Raad kan met een gedistribueerde volstreekte meerderheid één van deze prijzen, of beide, herzien.

b) Hierbij dient de Raad rekening te houden met de ontwikkeling van de productie en het verbruik van tin op dat ogenblik, de bestaande productiecapaciteit, de geschiktheid van de geldende prijs om in de toekomst een voldoende productiecapaciteit te waarborgen en andere terzake dienende factoren.

4. De Raad publiceert zo spoedig mogelijk deze herziene prijzen, met inbegrip van de herziene prijzen welke krachtens artikel X zijn vastgesteld.

Artikel VII.

Exportcontrole.

1. Van tijd tot tijd bepaalt de Raad de hoeveelheden tin welke in overeenstemming met de bepalingen van dit artikel uit productielanden mogen worden uitgevoerd. Bij het bepalen van deze hoeveelheden is het de taak van de Raad, het aanbod aan de vraag aan te passen, ten einde de prijs van tinmetaal tussen de minimum- en maximumprijzen te handhaven. De Raad dient er eveneens naar te streven, in de buffervoorraad voldoende tin en contanten beschikbaar te houden om elke wanverhouding welke onvoorziene omstandigheden tussen vraag en aanbod kunnen teweegbrengen, te corrigeren.

2. De Raad maakt zo spoedig mogelijk na zijn instelling en daarna ten minste eenmaal per drie maanden, een raming van de vermoedelijke vraag naar tin gedurende het volgende tijdvak van drie kalendermaanden (hierna te noemen : « Controletijdvak »), en de waarschijnlijke toename of afname van de handelsvoorraden in dat tijdvak. Aan de hand

van deze ramingen, de voorraden tinmetaal in de buffer-voorraad, de dagprijs van tin, de bepalingen van de artikelen VIII en XI en andere terzake dienende factoren, kan de Raad met een gedistribueerde volstrekte meerderheid het totale toegestane exportquotum voor dat controletijdvak vaststellen. Een reeds eerder vastgesteld totaal toegestaan exportquotum kan door de Raad op dezelfde wijze worden herzien. Bij het vaststellen van zulke totalen dient de Raad de beginselen in lid 1 van dit artikel neergelegd, in acht te nemen;

met dien verstande, dat geen totaal toegestaan exportquotum van toepassing wordt, tenzij :

a) ten minste 10.000 ton tinmetaal in de buffervoorraad aanwezig is; of

b) de Raad met een gedistribueerde volstrekte meerderheid heeft bevonden dat het, gezien de snelheid waarmee de buffervoorraad toeneemt, waarschijnlijk is, dat vóór het einde van het lopende controletijdvak een voorraad van 10.000 ton aanwezig zal zijn.

3. De beperking van de uitvoer in elk controletijdvak is afhankelijk van een uitdrukkelijke beslissing van de Raad voor dat tijdvak, en geen beperking geldt voor enig tijdvak waarvoor de Raad niet een totaal toegestaan exportquotum heeft vastgesteld overeenkomstig de in bovenstaand lid 2 aangegeven wijze.

4. Het totale toegestane exportquotum voor een controletijdvak wordt onder de productielanden verdeeld in verhouding tot hun percentages aangegeven in Bijlage A van deze Overeenkomst, of in verhouding tot hun percentages aangegeven in herziene percentagetabellen, welke in overeenstemming met lid 10 van dit artikel kunnen worden gepubliceerd; de hoeveelheid tin welke op die wijze is berekend ten aanzien van een land en voor een controletijdvak, is het totale toegestane exportquotum van dat land voor dat controletijdvak.

5. Indien, nadat deze Overeenkomst in werking is getreden, een land daartoe toetreedt als productieland, bepaalt de Raad met een gedistribueerde volstrekte meerderheid het percentage van dat land.

Artikel VIII.

Vorming van de buffervoorraad.

1. a) Er wordt een buffervoorraad gevormd in overeenstemming met de bepalingen van dit artikel : de productielanden zullen daartoe bijdragen leveren.

b) Ten hoogste 75 procent van zulk een bijdrage wordt in tinmetaal gegeven en de rest in contanten.

c) Het totaal van de bijdragen van de productielanden aan de buffervoorraad dient de vorming van een voorraad ter grootte van 25.000 ton tinmetaal mogelijk te maken.

Artikel IX.

Beheer en werking van de buffervoorraad.

1. De Beheerder is verantwoordelijk voor het functioneren van de buffervoorraad, in het bijzonder voor het kopen, verkopen en in stand houden van tinvoorraden in overeenstemming met de bepalingen van dit artikel en van artikel XI.

2. Indien de prijs van « cash » tin op de Metaalbeurs te Londen :

a) gelijk is aan of hoger is dan de maximumprijs, dient de beheerder, indien hij tin tot zijn beschikking heeft :

(i) tin op de Metaalbeurs te Londen tegen de maximumprijs te koop aan te bieden totdat ofwel de « cash » prijs op de Metaalbeurs te Londen daalt tot beneden de maximumprijs, ofwel de tinvoorraad welke hij tot zijn beschikking heeft is uitgeput;

(ii) biedingen voor tin te aanvaarden tegen de maximumprijs, waarbij rekening gehouden is met de plaats waar het tin zich bevindt en met andere factoren, welke door de Voorzitter kunnen worden bepaald, hetzij rechtstreeks van verbruikers in deelnemende landen of

van vertegenwoordigers die rechtstreeks namens deze handelen, mits de minimum-tonnage van al dergelijke transacties niet minder bedraagt dan 5 ton en grotere tonnages veelvoud van 5 ton zijn; en mits de Beheerder, wanneer hij dergelijke rechtstreekse biedingen aanvaardt, rekening houdt met een juiste en billijke afgifte van het tin in de buffervoorraad;

b) ligt in het hoogste derde deel van de marge tussen minimum- en maximumprijs, kan de Beheerder tin te koop aanbieden op de Metaalbeurs te Londen tegen de marktprijs, indien hij het nodig acht te voorkomen dat de marktprijs te snel oploopt;

c) ligt in het middelste derde deel van de marge tussen minimum- en maximumprijs, koopt noch verkoopt de Beheerder, tenzij de Raad met een gedistribueerde volstrekte meerderheid anders beslist;

d) ligt in het laagste derde deel van de marge tussen minimum- en maximumprijs, kan de Beheerder « cash » tin kopen op de Metaalbeurs te Londen tegen de marktprijs, indien hij dit nodig acht om te voorkomen dat de marktprijs te snel daalt;

e) gelijk is aan of lager is dan de minimumprijs, tracht de Beheerder, indien hij geldmiddelen tot zijn beschikking heeft, tin te kopen op de Metaalbeurs te Londen totdat ofwel de « cash » prijs op de Metaalbeurs te Londen boven de minimumprijs is gestegen, ofwel de geldmiddelen welke hij tot zijn beschikking heeft, zijn uitgeput.

3. Te allen tijde wanneer de Beheerder op grond van het bepaalde in lid 2 van dit artikel « cash » tin mag kopen of verkopen op de Metaalbeurs te Londen, kan hij, binnen het raam van de Instructies welke hij mocht hebben ontvangen :

a) tin op drie maanden kopen of verkopen op de Metaalbeurs te Londen;

b) « cash » of termijn tin kopen of verkopen op andere gevestigde tinmarkten.

4. Niettegenstaande de bepalingen van dit artikel kan de Raad, indien de geldmiddelen van de Beheerder ontoereikend zijn om zijn exploitatiekosten te bestrijden, de Beheerder machtigen voldoende hoeveelheden tin te verkopen tegen de geldende marktprijs om zijn lopende exploitatiekosten te dekken.

Artikel X.

Herwaardering van valuta.

1. De Voorzitter kan een vergadering van de Raad bijeenroepen of een afgevaardigde kan de Voorzitter verzoeken een vergadering bijeen te roepen om onmiddellijk de minimum- en maximumprijzen te herzien, indien de Voorzitter, c. q. die afgevaardigde van oordeel is dat zulk een herziening nodig is met het oog op verschuivingen van de onderlinge waarde van valuta ten opzichte van de waarde welke gold op de datum waarop deze Overeenkomst voor ondertekening werd opgesteld.

Artikel XII.

Voorraden in productielanden.

Gedurende het tijdvak waarin de uitvoer van tin krachtens de bepalingen van artikel VII aan controle onderworpen is, mogen de tinvoorraden, uitgezonderd het tin dat onderweg is van de mijn naar de plaats van uitvoer, in geen enkel productieland en op geen enkel tijdstip groter zijn dan 25 procent van de netto uitvoer van dat land gedurende de twaalf maanden, voorafgaande aan de datum waarop de exportcontrole van toepassing werd; met dien verstande dat de Raad kan toestaan dat dit percentage gedurende nauwkeurig aangeduide tijdvakken in bepaalde landen wordt overschreden.

Artikel XIII.

Maatregelen in geval van een tintekort.

1. Indien te eniger tijd aan de Raad mocht blijken dat een tekort aan tin is ontstaan of moet worden verwacht, kan

hij de landen welke belang hebben bij het verbruik of de productie van tin verzoeken, aan de Raad op een door hem vast te stellen datum, met betrekking tot een door hem te bepalen tijdvak, over te leggen :

a) begrotingen van hun onderscheidene behoeften aan tin gedurende dat tijdvak;

b) begrotingen van de maximale hoeveelheden tin welke elk land gedurende dat tijdvak ter beschikking kan stellen van de verbruikers.

2. Op basis van deze begrotingen vergelijkt de Raad het totaal van de geraamde behoeften met het totaal van de verwachte aanvoer gedurende het bedoelde tijdvak. Hij houdt rekening met de vermoedelijke toename of afname van de tinvoorraden. Indien de Raad van oordeel is, dat er waarschijnlijk een ernstig tekort aan tin zal ontstaan, kan hij aanbevelingen doen aan de deelnemende landen :

a) ten einde de maximale ontwikkeling van de productie in de productielanden te verzekeren;

b) ten einde aan verbruikslanden de billijke verdeling te waarborgen van de beschikbare aanvoeren van tinmetaal tegen een prijs welke niet boven de maximumprijs mag liggen, met dien verstande dat deze maximumprijs kan worden gewijzigd in overeenstemming met de bepalingen van de artikel VI en X.

Artikel XV.

Billijke arbeidsvoorwaarden.

De deelnemende Regeringen verklaren dat zij, ten einde het dalen van de levensstandaard en het binnendringen van

oneerlijke concurrentie in de wereldhandel te voorkomen, zullen trachten in de tinindustrie billijke arbeidsvoorwaarden te verzekeren.

Artikel XX.

Werkingsduur, beëindiging en verlenging.

1. Behoudens het hieronder bepaalde zal de werkingsduur van deze Overeenkomst, te rekenen van de datum van inwerkingtreding af, vijf jaar zijn.

Artikel XXII.

Toetreding.

1. Elke Regering, al dan niet vertegenwoordigd op de zitting van de Tin Conferentie van de Verenigde Naties in 1953, kan met toestemming van de Raad en op door de Raad vast te stellen voorwaarden, tot deze Overeenkomst toetreden na de eerste vergadering van de Raad.

Koninklijk besluit van 7 februari 1956

houdende aanvulling van het koninklijk besluit van 15 maart 1955 tot bepaling van de technische voorwaarden waaraan de nijverheidsmaalders moeten voldoen (Staatsblad, 9 februari 1956, blz. 756).

VIII — VERKEERSWEZEN

Wet van 21 februari 1956

waarbij de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen ertoe gemachtigd wordt tot beloop van een effectief bedrag van 677.200.000 frank in één of meer tranches uit te geven tot dekking van uitgaven voor het herstel van de oorlogsschade veroorzaakt aan het rollend materieel en aan de uitrusting nodig voor de exploitatie van het net (Staatsblad, 25 februari 1956, blz. 1.122).

Artikel 1. — De Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen wordt ertoe gemachtigd leningen tot beloop van

een effectief bedrag van 677.200.000 frank in één of meer tranches uit te geven tot dekking van het saldo van het aandeel van de Staat in de prijs van het rollend materieel dat na 1 juli 1953 werd aangekocht of nog moet aangekocht worden ter vervanging van dat welk door oorlogshandelingen vernield of verdwenen is.

Die leningen mogen in België of in het buitenland, in Belgische of in vreemde munt uitgegeven worden.

Art. 2. — De lasten van de financiële dienst van die leningen zullen door de Staat gedragen worden.

Art. 3. — De interesten en de eventuele premiën bij de uitgifte of de aflossing van die leningen zijn vrij van alle huidige en latere zakelijke belastingen en taksen ten bate van de Staat, de provinciën en de gemeenten.

IX — PRIJZEN EN LONEN

Wet van 23 april 1955

houdende goedkeuring van de Internationale Tin Overeenkomst en van de Bijlagen, opgemaakt op 1 maart 1954, te Londen (Staatsblad, 22 februari 1956, blz. 986). (Zie tekst, rubriek IV).

Koninklijk besluit van 30 januari 1956

waarbij bindend wordt gemaakt de beslissing van 25 oktober 1955 van het Gewestelijk Paritair Comité

voor de steenkolenhandel van de provincie Oost-Vlaanderen, betreffende de vaststelling van de minimumlonen, de werkvoorwaarden en de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen (Staatsblad, 13-14 februari 1956, blz. 842).

Ministerieel besluit van 7 februari 1956

betreffende de verklaring der prijsverhogingen (Staatsblad, 9 februari 1956, blz. 756).

Artikel 1. — Artikel 1 van het ministerieel besluit van 20 december 1950, betreffende de verklaring der prijsverhoging en gewijzigd en aangevuld door de ministeriële besluiten van 6 februari en 7 maart 1951, 2 februari 1952, 14 januari en 12 mei 1953, wordt door de volgende bepalingen vervangen :

« *Artikel 1.* — De producenten en de invoerders zijn ertoe gehouden bij het Ministerie van Economische Zaken, Prijzendienst, de Meedssquare, 23, Brussel, gebeurlijk bij tussenkomst van hun bedrijfsgroeperingen, uiterlijk 10 dagen vóór de toepassing, alle prijsverhogingen aan te geven die zij voornemens zijn toe te passen op de Belgische markt op de hierna vermelde producten, grondstoffen, eetwaren, goederen of diensten :

Margarine;
Geraffineerde tafeloliën;
Gebrande cichorei;
Cacao in poeder;
Chocolade;
Gesteriliseerde melk in flessen;
Broodjes;
Beschuitten en koekjes;
Deegwaren;
Ingemaakte groenten;
Jam
Bier en drinkwater;
Gemanufactureerde tabakproducten;
Lucifers;
Zeep en synthetische wasmiddelen;
Binnen- en buitenbanden;
Noch verwerkt, noch bewerkt papier en karton;
Behangpapier;
Verf en vernis;
Fotografische films;
Geloooid leder;
Schoeisels;
Rayonvezels;
Katoen-, wol-, vlas-, rayon-, nylon- en andere synthetische garens;
Garens van rayon- en jutevezels;
Weefsels, breigoederen en confectiewaren, waarvoor de verkoopprijs aan verbruiker door de producent of de invoerder wordt vastgesteld;

Gegalvaniseerde huishoudartikelen;
Huishoudartikelen van geëmailleerd plaat- of gietijzer;
Gleis- en porselein vaatwerk;
Gezondheidstoestellen : badkuipen, gootstenen, wastafels, badverwarmers;
Verwarmingstoestellen met kolen, aardolie derivaten, gas, elektriciteit;
Wasmachines;
Strijkijzers;
Koelkasten;
Vensterglas;
Spiegelglas;
Bakstenen;
Buisen van zandsteen;
Porfier- en zandsteenslag;
Hars;
Ruw teer;
Zwavelzuur;
Zoutzuur;
Ethylalcohol;
Ververij- en blekerijtarief. »

Art. 2. — Onderhavig besluit treedt in werking de dag waarop het in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt is.

Ministerieel besluit van 16 februari 1956

betreffende de verklaring der prijsverhogingen
(Staatsblad, 20-21 februari 1956, blz. 965).

Artikel 1. — De lijst der producten, grondstoffen, eetwaren, goederen of diensten vermeld onder artikel 1 van het ministerieel besluit van 7 februari 1956 betreffende de verklaring der prijsverhogingen, wordt zoals volgt aangevuld :

Gegoten glas; kalk; dakpannen; cement; vloertegels van cement en van ceramische stoffen; wandtegels van ceramische stoffen; meststoffen.

Art. 2. — Onderhavig besluit treedt in werking de dag waarop het in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt is.

X — SOCIALE WETGEVING

(PENSIOENEN, SOCIALE VERZEKERINGEN EN DIVERSE SOCIALE VOORDELEN)

Koninklijk besluit van 7 februari 1956

tot wijziging van het besluit van 19 juli 1949, betreffende het jaarlijks verlof der loontrekkende arbeiders (Staatsblad, 16 februari 1956, blz. 886).

Artikel 1. — Artikel 6, lid 1, van het besluit van de Regent van 19 juli 1949 betreffende het jaarlijks verlof der loontrek-

kende arbeiders, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 31 maart 1954, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« *Art. 6.* — Op het volledig bedrag van het verlofgeld wordt 4,5 pct. afgehouden. De opbrengst van deze afhouding is bestemd om de betaling te dekken van het verlofgeld voor de dagen van werkloosheid, die met arbeidsdagen gelijkgesteld zijn. »

Art. 2. — Dit besluit heeft uitwerking op 1 januari 1956.

XI — OORLOGSSCHADE

Vaststelling van de forfaitaire waarde op 31 augustus 1939

van het levend vee (groot en klein vee) en van de reisduiven, toepasselijk inzake oorlogsschade aan private goederen (Staatsblad, 18 februari 1956, blz. 929).

**STATISTIEK VAN HET INDEXCIJFER DER AANDELEN
TER BEURZE VAN BRUSSEL EN ANTWERPEN**

(tabel 15¹ van het statistisch gedeelte)

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek, welk dit indexcijfer berekent, heeft aan zijn statistiek twee wijzigingen aangebracht.

Een nieuw indexcijfer der noteringen op de contantmarkt van de Belgische en koloniale effecten, berekend op basis van de koersen van 1953, werd in de plaats gesteld van het vroegere indexcijfer opgesteld op basis der gemiddelden van de jaren 1936 tot 1938.

Bovendien werden de vroegere indelingen, die overeenstemden met de traditionele rubrieken der financiële dagbladen, vervangen door de sectoren en subsectoren volgens de hoofdactiviteit der bedrijven.

De lezers zullen voortaan in de statistische tabel n° 15¹ de nieuwe door het N.I.S. berekende indexcijfers vinden.

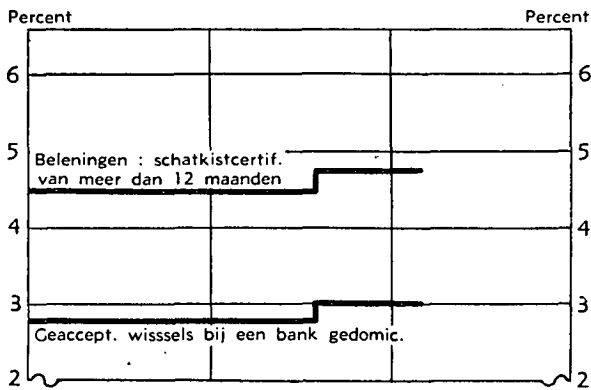
Daar het echter onmogelijk is de integrale publikatie van al de beschouwde onderverdelingen te verzekeren, zal de tabel de indexcijfers der grote rubrieken weergeven.

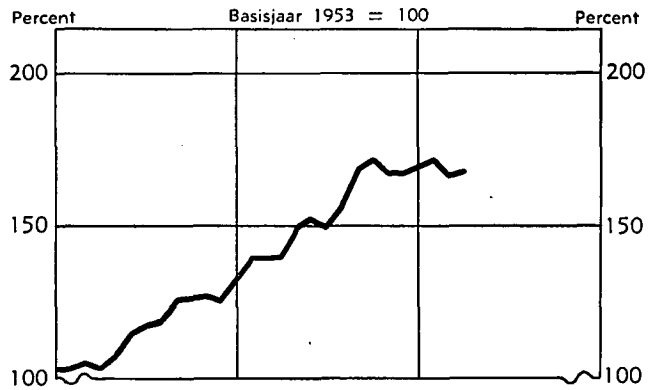

GRAFIEKEN VAN DE ECONOMISCHE TOESTAND VAN BELGIE

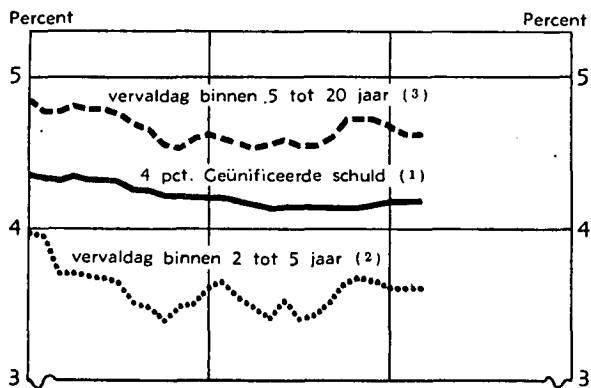
N.B.B. - RENTE VOOR DISCONTO EN BELENINGEN

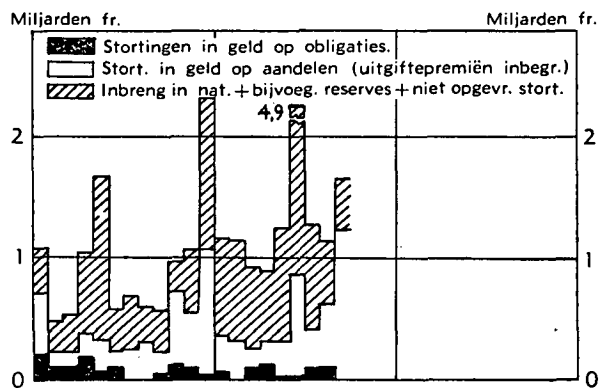
ALGEMEEN INDEXCIJFER DER AANDELEN

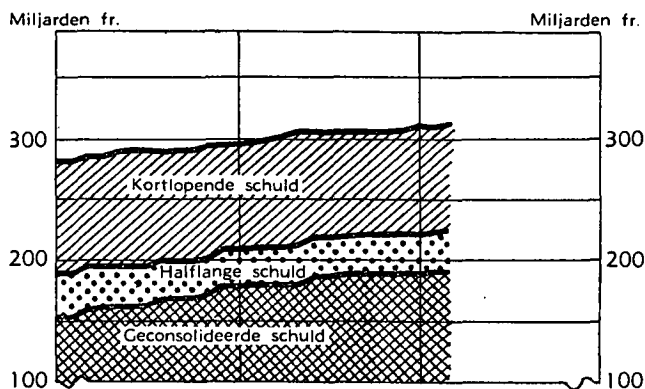
RENDEMENTEN VAN STAATSLENINGEN

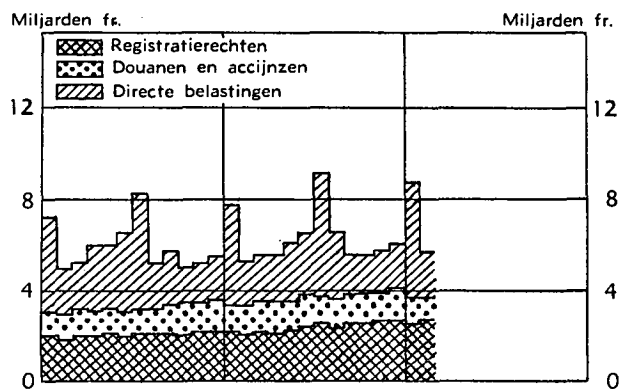
KAPITAALEMISSIONS (4)

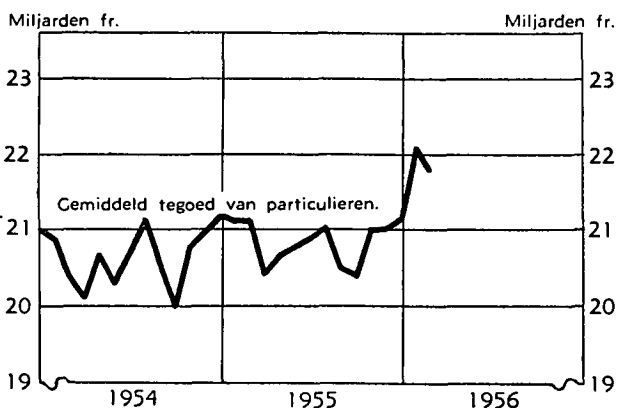
STAATSSCHULD (5)

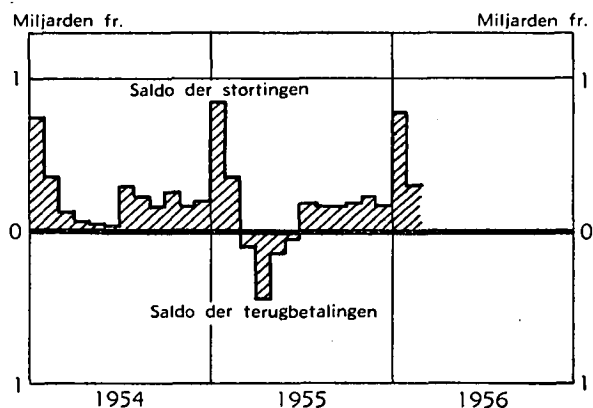
BELASTINGONTVANGSTEN

TEGOEDEN BIJ HET BESTUUR DER POSTCHEQUES

ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

(1) Rendement alleen berekend volgens de notering.

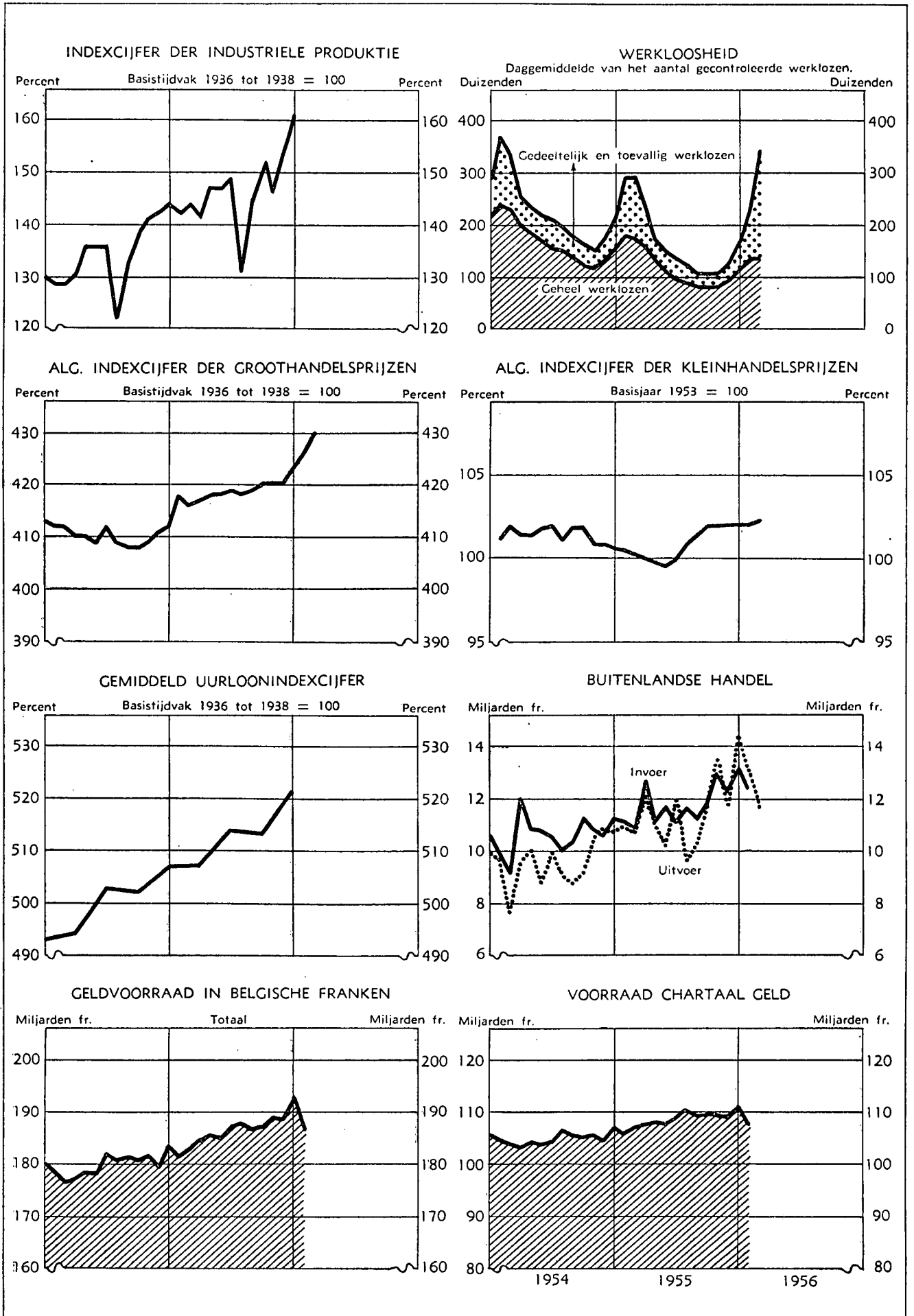
(2) Op vaste datum terugbetaalbaar (3,5 tot 4 % nominaal).

(3) Terugbetaalbaar met veranderlijke annuïteiten (4,25 en 4,5 % nominaal).

(4) Belgische naamloze vennootschappen, commanditaire op aandelen, P.V.B.A. en Kongolese vennootschappen.

(5) Excl. de uit de oorlog 1914-1918 voortvloeiende intergouvernementele schulden.

GRAFIEKEN VAN DE ECONOMISCHE TOESTAND VAN BELGIE

DOORLOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Inhoud, zie laatste bladzijde van het Tijdschrift)

GELDMARKT

I. — RENTETARIEF VOOR DISCONTO EN BELENINGEN (in pct.)

2

Tijdvak	Officiële rentetarieven van de Nationale Bank van België										Callgeldrente 2		
	Disconto					Beleningen van en voorschotten op 1 *					1 dag	5 dagen	10 dagen
	Geaccepteerd in een bank gedomic. papier, warrants en bankaccepten vooraf door de N.B.B. gevisieerd	Geaccepteerd niet in een bank gedomicileerd papier	Niet geaccepteerde bij een bank gedomicileerde wissels	Niet geaccepteerde niet bij een bank gedomicileerde wissels	Promessen	Schatkistcertificaten met ten hoogste 120 dagen looptijd	Schatkistcertificaten met ten hoogste 8 maanden looptijd	Schatkistcertificaten met ten hoogste 12 maanden looptijd	Schatkistcertificaten met een looptijd van meer dan 12 maanden en leningen op halflange termijn	Andere overheidsfondsen			
1954 Gemiddelde	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
1955 Gemiddelde	2,85	3,46	4,35	4,46	4,60	2,0781	2,1875	2,2969	4,60	4,60	1,35	—	—
1954 December	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
1955 Januari	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
Februari	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
Maart	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
April	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
Mei	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
Juni	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
Juli	2,75	3,25	4,25	4,25	4,50	2,—	2,1875	2,375	4,50	4,50	1,25	—	—
Aug. (vanaf 4)	3,—	3,75	4,50	4,75	4,75	2,1875	2,1875	2,1875	4,75	4,75	1,50	—	—
September	3,—	3,75	4,50	4,75	4,75	2,1875	2,1875	2,1875	4,75	4,75	1,50	—	—
Oktober	3,—	3,75	4,50	4,75	4,75	2,1875	2,1875	2,1875	4,75	4,75	1,50	—	—
November	3,—	3,75	4,50	4,75	4,75	2,1875	2,1875	2,1875	4,75	4,75	1,50	—	—
December	3,—	3,75	4,50	4,75	4,75	2,1875	2,1875	2,1875	4,75	4,75	1,50	—	—
1956 Januari	3,—	3,75	4,50	4,75	4,75	2,1875	2,1875	2,1875	4,75	4,75	1,50	—	—
Februari	3,—	3,75	4,50	4,75	4,75	2,1875	2,1875	2,1875	4,75	4,75	1,50	1,60 ³	1,70 ³

1 De Nationale Bank van België aanvaardt de speciale E.B.U.-schatkistcertificaten tot onderpand van voorschotten in rekening-courant en van leningen op korte termijn. De rentevoet van deze verrichtingen bedraagt respectievelijk 3,20 pct. en 3,50 pct. voor certificaten op 18 en 24 maanden.

2 In en buiten verrekening.

3 Vanaf 27 februari 1956.

* Quotiteit van het voorschot op 29 februari 1956 :

Schatkistcert. uitgegeven op korte termijn	max. 95 pct.	4 pct. Schatkistcertificaten met 5 of 10 jaar looptijd 1949	max. 90 pct.
Schatkistcertificaten uitgegeven op 2 of 3 jaar	» 90 pct.	4 pct. Schatkistcertificaten 1954 op 5 jaar	» 90 pct.
Obligaties 4 ½ pct. Lening van 1951 op 10 of 15 jaar	» 90 pct.	3,75 pct. Schatkistcertificaten 1954 op 5 jaar	» 90 pct.
Obligaties 4 ½ pct. Lening van 1952-1962 op 10 jaar	» 90 pct.	4 pct. Schatkistcertificaten 1950 Belgisch Kongo	» 90 pct.
Obligaties 4 ½ pct. Lening van 1952-1964 op 12 jaar	» 90 pct.	Obligaties 4 pct. 1950-1960 Belgisch Kongo	» 90 pct.
8 ½ pct. Schatkistcert. met ten hoogste 15 jaar loopt. 1942	» 90 pct.	Obligaties 3 ½ pct. Muntsaneringal., 3e en 4e reeks	» 90 pct.
4 pct. Schatkistcertificaten 1943 met 5, 10 of 20 jaar loopt.	» 90 pct.	Andere overheidspapier	» 80 pct.
4 pct. Schatkistcert. met 5 of 10 jaar looptijd 1947	» 90 pct.	Speciale E.B.U.-schatkistcertificaten	» 50 pct.
4 pct. Schatkistcert. met 5 of 10 jaar looptijd 1948	» 90 pct.		

II. — RENTETARIEF VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOEDEN BIJ DE ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTTEKAS

4

Tijdvak	Banken — Depositerekeningen *					Algemene Spaarkas (inlagen op spaarboekjes)		
	onmiddellijk opvraagbaar	15 dagen vooropzegging	1 maand	3 maanden	6 maanden	tot fr. 100.000	fr. 100.001 tot 150.000	boven fr. 150.000
1954 Gemiddelde	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
1955 Gemiddelde	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
1954 December	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
1955 Januari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Februari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Maart	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
April	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Mei	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Juni	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Juli	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Augustus	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
September	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Oktober	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
November	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
December	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
1956 Januari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50
Februari	0,50	0,85	1,10	1,40	1,75	3,—	1,50	0,50

* Gemiddelde van vier banken.

1 Tot 31 december 1954 : 8 pct. tot fr 75.000; 1,50 pct. van fr 75.001 tot fr 150.000; 0,50 pct. boven fr 150.000.

III. — Callgeldmarkt

(miljoenen franken)

Daggemiddelden	Gelden uitgeleend door de			Ontleende gelden		
	verrekenende instellingen			niet verrekenende instellingen 2	In verrekening 3	Buiten verrekening 4
	Deposito-banken	Overige instellingen 1	Totaal			
1954	2.330	422	2.752	2.584	2.731	2.605
1955	2.325	338	2.663	2.976	2.663	2.976
1955 Juli	2.185	516	2.701	3.043	2.701	3.043
Augustus .	2.292	411	2.703	3.699	2.703	3.699
September .	2.355	220	2.575	2.855	2.575	2.855
Oktober ...	2.580	194	2.774	2.599	2.774	2.599
November .	2.287	350	2.637	2.700	2.637	2.700
December :	2.472	325	2.797	3.054	2.796	3.055
1956 Januari ...	2.362	376	2.738	2.675	2.738	2.675
Februari :	1.971	340	2.311	2.908	2.311	2.908
3 tot 9 .	1.714	369	2.083	3.447	2.083	3.447
10 tot 16 .	2.245	257	2.502	2.985	2.502	2.985
17 tot 23 .	2.157	397	2.554	2.461	2.554	2.461
24 tot 1/3 5	1.921	286	2.207	2.482	2.207	2.482
Maart :						
2 tot 8 .	2.373	263	2.636	2.393	2.621	2.408
9 tot 15 .	2.386	386	2.772	2.222	2.772	2.222

1 Incl. het Gemeentekrediet van België en de Centrale Bank van Belgisch Kongo en Ruando-Urundi.

2 Incl. de Algemene Spaar- en Lijfrentekas en de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

3 Incl. het Herdiscontering- en Waarborginstituut en de Nationale Delcrediterdienst.

4 Incl. het Rentenfonds en het Centraal Bureau voor Hypotheekkrediet.

5 Vanaf 27 februari 1956 bevatten de cijfers, desgevallend, de uitstaande callgelden op 5 en 10 dagen.

Notering der edele metalen 1

Daggemiddelden	Londen 1	Bombay 2	
	Goud in sh. en d. per oz. fijn	Goud Omrekening in sh. en d. per oz. fijn	Zilver Omrekening in pence per oz. fijn
1954	249/9 1/2 3	350/11	76
1955	250/11	376/5	79
1954 December .	251/4 1/2	350/7	74
1955 Januari .	251/7	361/3	76
Februari .	251/9 1/2	371/6	79
Maart ...	251/2	373/9	80
April ...	250/8	383/8	80
Mei	250/8	375/0	79
Juni	251/2	374/3	76
Juli	251/8	377/3	77
Augustus .	251/4 1/4	380/0	79
September .	251/1 1/2	379/6	80
Oktober ...	250/6 3/4	379/3	81
November .	249/8 3/4	385/6	82
December .	249/6 3/4	376/3	83
1956 Januari ...	249/4 1/4	382/4	85
Februari .	249/3 3/4	391/0	84

1 Prijs van een oz. fijn goud : 10) te New-York : 85 \$ vanaf 1 februari 1934; 20) te Londen : 248 sh. vanaf 18 september 1940 tot 19 maart 1954. — Heropening van de vrije goudmarkt op 22 maart 1954.

2 Oorspronkelijke noteringen in roepieën en annas per fine tola en per 100 fine tolas resp.

3 Gemiddelde van de laatste 9 maanden.

VALUTAMARKT

I. — Officiële wisselkoersen vastgesteld door de in Verrekeningskamer te Brussel vergaderde bankiers

(Belgische franken)

10¹

Gemiddelden	1 Zwitserse frank	1 dollar U.S.A.	100 Franse frank	1 Canadese dollar	1 Pond Sterling	100 Escudos	1 Nederl. gulden	1 Zweedse kroon	1 Deense kroon	1 Deutsche Mark	1 Noorse kroon	\$ B.L.E.U. Akk. Argentinië	Italiaanse lire
1954	11,46	50,05	14,27	51,44	140,05	174,04	13,18	9,64	7,21	11,94	7,00	—	—
1955	11,41	50,23	14,27	50,94	139,56	174,04	13,15	9,64	7,21	11,89	6,98	49,29 ¹	7,97 ²
1954 December .	11,39	50,10	14,24	51,77	139,49	174,02	13,17	9,60	7,19	11,86	6,97	—	—
1955 Januari ..	11,38	50,10	14,28	51,87	139,35	174,03	13,17	9,60	7,19	11,86	6,96	—	—
Februari ..	11,37	50,16	14,28	51,37	139,30	174,04	13,15	9,60	7,19	11,84	6,96	—	—
Maart	11,38	50,36	14,29	51,18	139,66	174,04	13,14	9,60	7,20	11,84	6,98	49,99 ³	—
April	11,40	50,26	14,26	50,99	140,05	174,05	13,15	9,63	7,22	11,88	7,00	49,86	—
Mei	11,42	50,26	14,29	50,96	139,96	174,04	13,17	9,64	7,21	11,91	6,99	49,90	—
Juni	11,45	50,32	14,31	51,11	139,92	174,05	13,16	9,68	7,21	11,94	6,99	49,96	—
Juli	11,47	50,33	14,33	51,11	139,59	174,03	13,13	9,68	7,22	11,94	6,98	49,74	—
Augustus	11,44	50,31	14,29	51,08	139,07	174,02	13,11	9,67	7,19	11,89	6,96	48,69	—
September	11,43	50,31	14,27	50,94	139,10	174,04	13,14	9,66	7,19	11,90	6,96	48,63	7,99 ⁴
Oktober ...	11,42	50,22	14,19	50,48	139,40	174,04	13,14	9,66	7,21	11,89	6,97	48,58	7,95
November .	11,41	50,10	14,22	50,12	139,67	174,05	13,14	9,63	7,23	11,89	6,98	48,51	7,94
December .	11,41	50,03	14,22	50,05	139,77	174,05	13,15	9,63	7,23	11,91	6,98	49,19	7,95
1956 Januari ...	11,40	49,99	14,18	50,05	139,69	174,05	13,15	9,61	7,23	11,91	6,98	49,75	7,96
Februari ...	11,40	50,00	14,19	50,03	139,50	174,06	13,13	9,60	7,22	11,90	6,97	50,00	7,96

1 Gemiddelde van 1 maart tot 31 december 1955. — 2 Gemiddelde van 22 augustus tot 31 december 1955. — 3 Vanaf 1 maart 1955. — 4 Vanaf 22 augustus 1955.

II. — Officiële wisselkoersen per 29 februari 1956 vastgesteld door de Nationale Bank van België

krachtens besluit n° 6 genomen door de Ministerraad te Londen op 1 mei 1944

(« Belgisch Staatsblad » van 5 september 1944, n° 22)

10²

(Belgische franken)

Valuta	Contractuele of gemiddelde koers	Transfers	
		Aankoopkoers	Verkoopkoers
100 Kongolese frank	—	100,—	100,—
100 Luxemburgse frank	—	100,—	100,—
100 Tsjechoslowaakse kroon	694,44225	692,50	696,50
100 Oostenrijkse schilling	192,30769	191,72	192,90

I. — NOTERINGEN VAN ENKELE OVERHEIDSFONDSEN — VERGELIJKENDE TABEL

Aard der effecten	Notering voor	Notering per				
		2 november 1955	1 december 1955	8 januari 1956	1 februari 1956	1 maart 1956
I. — Rechtstr. Belg. binnenl. Staatssch. (Rente bij te rek.).						
3 ½ pct. Schuld 1937 ^{1 2}	100,—	87,85	88,10	88,30	88,55	88,35
3 ½ pct. Schuld 1943 ^{1 2}	100,—	89,45	89,75	89,95	90,—	90,—
4 pct. Geünificeerde Schuld 1 ^o reeks ^{1 2}	100,—	95,85	96,—	95,70	95,75	95,50
4 pct. Bevrijdingslening, 1945 ²	100,—	93,80	93,80	93,70	93,55	93,60
4 ½ pct. Lening, 1951, op 10 of 15 jaar ²	100,—	100,70	100,60	100,70	100,80	100,95
4 ½ pct. Lening, 1952-1962, op 10 jaar ²	100,—	101,25	101,60	102,05	101,85	101,85
4 ½ pct. Lening, 1952-1964, op 12 jaar ²	100,—	100,25	100,55	101,05	100,95	101,45
4 ½ pct. Lening, 1953, op 20 jaar ²	100,—	98,15	98,75	99,60	99,95	100,20
4 ½ pct. Lening, 1953-1968, op 15 jaar ²	100,—	98,50	99,60	99,95	100,05	100,05
4 ½ pct. Lening, 1954-1972, op 18 jaar ²	100,—	97,90	98,75	99,75	99,95	100,—
4 ¼ pct. Lening, 1954-1974, op 20 jaar, 1 ^o reeks ²	100,—	95,20	95,35	95,70	96,—	96,30
4 ¼ pct. Lening, 1954-1974, op 20 jaar, 2 ^o reeks ²	100,—	94,70	94,80	95,15	95,10	95,35
4 pct. Lening, 1955-1975, op 20 jaar ²	100,—	—	—	93,—	92,75	93,20
3 ½ pct. met ten hoogste 15 j. loopt. Schatkistc. 1942, 1 ^o r. ^{1 2}	100,—	114,—	114,05	114,65	114,90	114,95
3 ½ pct. Schatkistcert. met ten hoogste 20 j. loopt., 1943, 1 ^o r. ^{2 3}	100,—	108,65	108,55	108,55	108,45	108,45
4 pct. Vijf- of tienjaarschatkistcertificaten, 1947 ²	100,—	105,60	105,65	105,75	105,40	105,75
4 pct. Vijf- of tienjaarschatkistcertificaten, 1948 ²	100,—	108,05	108,15	108,10	108,10	108,05
4 pct. Vijf- of tienjaarschatkistcertificaten, 1949 ²	100,—	103,85	103,90	104,10	104,25	104,20
4 pct. Vijfjaarsschatkistcertificaten, 1954 ²	100,—	100,30	100,25	100,35	100,30	100,25
3 ¼ pct. Vijfjaarsschatkistcertificaten, 1954 ²	100,—	99,20	99,40	99,40	99,45	99,20
4 pct. Lotenlening 1938	500,—	504,—	504,—	507,—	510,—	511,—
Lotenlening 1941 (4 pct. sedert 1951)	1.000,—	997,—	1.001,—	1.003,—	1.004,—	1.002,—
Lotenlening 1953 (2 pct., 5 pct. vanaf 1967) ²	1.000,—	1.030,—	1.030,—	1.031,—	1.032,—	1.028,—
II. — Indir. en gewaarb. Staatsschuld (Rente bij te rek.).						
4 pct. Lotenlening der Verwoeste Gewesten 1923	525,—	523,—	521,—	527,—	530,—	534,—
Len. tot Wederopb. 1 ^o schijf 1947 (2 pct., 5 pct. vanaf 1957) ²	1.000,—	1.014,—	1.019,—	1.046,—	1.046,—	1.045,—
Len. tot Wederopb. 2 ^o schijf 1949 (2 pct., 5 pct. vanaf 1958) ²	1.000,—	1.024,—	1.025,—	1.036,—	1.049,—	1.060,—
Len. tot Wederopb. 3 ^o schijf 1950 (2 pct., 5 pct. vanaf 1960) ²	1.000,—	1.036,—	1.043,—	1.057,—	1.070,—	1.064,—
4 pct. pref. aandelen van de N.M.B.S. (Belgische Schijf) ^{1 2}	500,—	494,—	497,—	494,—	498,—	500,—
5 pct. Zelfst. Kas voor Oorlogsschade - 1 ^o schijf 1953 ²	100,—	102,25	102,15	102,15	102,25	102,45
4 ½ pct. Vijftienjaarsl. Beh. v. Telegr. en Telef. 1953, 1 ^o r. ²	100,—	99,70	100,05	100,45	100,70	100,90
4 ½ pct. Vijftienjaarsl. Beh. v. Telegr. en Telef. 1953, 2 ^o r. ²	100,—	99,35	99,65	100,45	100,70	100,85
4 ¼ pct. Twintigjaarsl. Beh. v. Telegr. en Telef. 1954, 1 ^o r. ²	100,—	94,95	95,30	95,65	96,25	96,35
4 ½ pct. Nat. Maat. van Belg. Spoorw. 1954-1972 ²	100,—	98,25	99,—	99,85	100,05	100,05
4 ¼ pct. Nat. Maat. van Belg. Spoorw. 1954-1974 ²	100,—	94,75	95,15	95,40	95,85	96,30
4 pct. Nat. Maat. van Belg. Spoorw. 1955-1975, 1 ^o r. ²	100,—	93,15	93,10	93,15	93,15	93,25
4 ½ pct. Tienjaarslen. v.d. Nat. M. v ^r Kred. a.d. Nijv. 1951 ²	100,—	101,75	102,05	102,—	102,05	102,—
4 ½ pct. Tienjaarsl. v.d. Nat. M. v ^r Kr. a.d. Nijv. 2 ^o r. 1952 ²	100,—	102,05	102,05	102,25	102,20	102,50
III. — Rechtstreekse Koloniale Schuld.						
Renteloos : Belgisch-Kongo, Lotenlening 1888	100,—	256,—	255,—	254,—	254,—	253,—
<i>Rente bij te rekenen :</i>						
4 pct. Koloniale Schuld 1936	100,—	94,80	94,80	94,80	94,80	94,80
4 ¼ pct. Koloniale Schuld 1954-1974 ²	100,—	97,—	98,15	97,90	97,30	97,45
4 pct. Vijf- of tienjaarsschatkistcertificaten, 1950 ²	100,—	102,75	102,80	102,85	102,90	103,—

¹ Effecten waarover een operatie in uitvoering is, krachtens de besluiten van 6 oktober 1944. — ² Effecten na 6 oktober 1944 gecreëerd. — ³ De rentevoet werd met ingang van 14 oktober 1948 op 4 pct. gebracht.

II. — MAANDINDEXCIJFERS DER AANDELENNOTERINGEN TER BEURSE VAN BRUSSEL EN ANTWERPEN

CONTANTMARKT : BELGISCHE EN KOLONIALE EFFECTEN

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Datum	Algemeen indexcijfer	Financiële en onroerende sector	Beleggingsmaatschappijen (niet-gespecial.)	Holdings (vervoer en elektriciteit)	Vervoer	Gas- en elektriciteits-ondernemingen	Waterverdeling	Metaalindustrie	Metaalverwerkende bedrijven	Non-ferro metalen	Scheikundige nijverheid	Steenkolën-mijnen	Glas- en spiegelglas-fabrieken	Bouwnijverheid	Textielnijverheid	Voedingsbedrijven	Diverse industrieën	Handel en diensten	Koloniale ondernemingen	Plantages
Indexcijfers t.o.v. de noteringen der voorgaande maand																				
1956 1 februari	97	100	97	97	101	101	98	99	97	94	97	98	88	101	98	98	97	102	94	99
1 maart	101	101	102	102	102	101	104	103	102	103	103	102	101	101	98	98	100	101	101	97
Indexcijfers t.o.v. het gemiddelde van 1953																				
1955 1 januari	140	132	154	148	125	123	167	121	126	181	138	104	200	136	106	147	132	140	152	137
1 februari	140	131	148	148	126	124	161	129	132	174	135	104	200	141	105	148	136	140	150	126
1 maart	141	129	155	151	131	123	164	127	131	186	139	106	194	140	103	146	139	144	151	112
1 april	149	133	161	165	127	130	181	126	127	200	139	104	200	145	100	155	150	144	164	114
2 mei	152	133	164	177	132	134	167	130	126	203	146	103	207	146	98	156	181	149	164	121
1 juni	150	133	162	168	127	130	168	126	123	201	139	105	198	142	93	158	166	144	164	118
1 juli	158	140	174	171	126	129	163	127	120	209	137	108	204	143	88	157	177	144	180	124
1 augustus	169	144	185	184	131	136	165	135	122	231	141	115	224	148	89	159	196	146	193	138
1 septemb.	173	140	186	184	130	138	173	146	125	239	140	123	244	154	90	160	194	148	200	136
3 oktober	168	143	178	189	131	140	184	147	123	222	138	122	243	155	91	168	195	150	189	142
2 november	167	141	175	185	132	138	173	145	122	220	136	124	249	168	89	169	196	149	185	134
1 december	170	143	179	180	136	138	173	144	123	222	136	123	259	175	88	173	200	150	193	137
1956 3 januari	172	146	180	180	134	136	169	147	121	222	136	127	269	173	92	177	195	151	198	144
1 februari	166	146	175	175	135	137	166	145	117	209	132	125	238	174	90	174	189	154	187	143
1 maart	168	147	178	178	138	138	173	150	119	215	136	128	240	176	88	170	189	155	189	138

III. — OMZET TER BEURZE VAN BRUSSEL

15²

Bron : Bulletin mensuel des statistiques publié par la Commission de la Bourse de Bruxelles.

Tijdvak	Aantal beursdagen	Obligaties van vennootschappen		Aandelen 1		Totaal 1	
		Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (miljoenen fr.)	Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (miljoenen fr.)	Duizenden stukken	Verhandelde bedragen (miljoenen fr.)
1954	249	129	127	20.654	27.191	20.783	27.318
1955	246	126	126	23.523	37.187	23.649	37.313
1955 Februari ...	20	11	11	1.963	2.779	1.974	2.790
Maart	23	12	12	2.085	3.217	2.097	3.229
April	19	11	11	2.166	3.625	2.176	3.635
Mei	19	9	9	1.649	2.635	1.658	2.644
Juni	22	9	9	1.771	2.798	1.780	2.807
Juli	19	9	9	1.818	3.199	1.827	3.208
Augustus ...	22	13	13	2.233	3.976	2.246	3.989
September ...	22	15	15	2.575	3.982	2.589	3.997
Oktober	20	10	10	1.801	3.029	1.810	3.039
November ...	19	9	9	1.588	2.618	1.597	2.627
December ...	21	9	9	1.269	2.090	1.278	2.099
1956 Januari	21	9	9	1.540	2.590	1.549	2.599
Februari ...	21	7	8	1.206	1.938	1.213	1.946

1 Kontant- en termijnmarkt.

IV. — RENDEMENT VAN VAST RENDERENDE WAARDEN OP DE BEURS TE BRUSSEL (in procenten)

16

Begin der maand	Geïnifi- ceerde schuld (rende- ment alleen berekend volgens de notering)	Vervaldag binnen 2 tot 5 jaar		Vervaldag binnen 5 tot 10 jaar			Vervaldag binnen 5 tot 20 jaar		Vervaldag binnen meer dan 20 jaar		Rentevoet mediaan (excl. de Geïnifi- ceerde schuld)
		Staat	Parastat. en Steden	Parastat. en Steden (terugbe- taling op vaste datum) 1	Vennootschaps- leningen uitgegeven		Staat	Gemeente- krediet	Staat Lotenleningen		
					van 1936 tot 1938	van 1943 tot 1948			Directe Schuld	Indirecte Schuld	
		(Terugbetaling op vaste datum)	terugbetaalbaar in vaste annuïteiten	(terugbetaling in veranderlijke annuïteiten)	Directe Schuld	Indirecte Schuld					
	4 pct. 1 ^o r.	8,5 tot 4 pct.	4 en 4,5 pct.	4 en 4,5 pct.	4,5 en 5 pct.	4 en 4,5 pct.	4,25 en 4,5 pct.	4 pct.	4 pct.	4 pct.	4 pct.
1955 Januari	4,20	g3,72	3,89	4,38	4,45	5,29	4,59	4,61	4,43	4,88	4,5
Februari	4,17	g3,62	3,83	4,29	4,25	4,95	4,55	4,59	4,38	4,79	4,4
Maart	4,15	g3,54	3,83	4,24	4,23	4,81	4,53	4,54	4,36	4,79	4,4
April	4,13	g3,48	3,80	4,25	4,20	4,85	4,54	4,49	4,38	4,78	4,3
Mei	4,16	g3,59	3,83	4,28	4,43	4,76	4,58	4,48	4,41	4,82	4,4
Juni	4,16	g3,46	3,85	4,29	4,50	5,02	4,54	4,47	4,42	4,79	4,4
Juli	4,14	g3,52	3,82	4,26	4,30	4,95	4,54	4,47	4,41	4,83	4,3
Augustus	4,15	g3,65	3,88	4,30	4,30	5,01	4,60	4,49	4,44	4,86	4,4
September	4,15	g3,78	4,08	4,40	4,46	5,09	4,72	4,59	4,46	4,98	4,5
Oktober	4,15	g3,83	4,05	4,40	4,34	5,12	4,73	4,58	4,48	5,—	4,5
November	4,17	g3,78	3,99	4,39	4,41	5,18	4,73	4,59	4,45	4,98	4,5
December	4,17	g3,75	3,98	4,38	4,44	5,08	4,68	4,58	4,44	5,01	4,5
1956 Januari	4,18	g3,80	3,97	4,36	4,57	5,17	4,63	4,59	4,38	4,94	4,5
Februari	4,18	g3,79	3,95	4,35	4,37	5,07	4,63	4,60	4,36	4,89	4,4
Maart	4,19	3,82	4,00	4,36	4,51	5,10	4,60	4,61	4,37	4,86	4,5

1 Incl. een met vaste annuïteiten aflosbare lening.

N. B. Voor de samenstelling : zie Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting van februari 1950, blz. 84.

g : gerectificeerde cijfers.

Retrospectief overzicht

(miljoenen franken)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Oprichting van vennootschappen			Kapitaalverhogingen				Obligatie-uitgiften		Gesamenlijke uitgiften	Uitgiftepremiën	Stortingen andere dan in geld		Netto uitgiften
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Nominaal bedrag		Inbreng in natura	Bijvoeging van reserves	
											1	2	3	4

A. — Belgische vennootschappen (naamloze en commanditaire op aandelen, personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)

1953	2.209	1.736	1.546	647	6.040	2.924	2.593	72	1.394	6.054	19,5	1.713	1.288	2.525
1954	2.181	1.835	1.628	756	12.113	5.711	5.083	82	1.794 ⁵	9.340	537,7	1.672	2.456	4.861
1954 eerste 10 m. ...	1.796	1.552	1.378	536	7.653	3.824	3.413	23	859	6.235	5,5	1.288	1.715	2.653
1955 eerste 10 m. ...	1.882	4.421	4.108	613	9.839	7.602	7.012	22	531	12.554	682,7	4.531	3.599	4.204
1954 November ...	146	66	62	73	1.604	512	418	2	106	684	108,0	71	130	493
December ...	239	217	188	148	3.413	1.387	1.263	3	36	1.640	424,5	312	623	976
1955 Januari	222	260	173	49	1.172	363	258	3	31	654	—	162	99	201
Februari ...	215	163	116	41	211	556	554	—	—	719	—	80	521	69
Maart	236	181	155	65	625	518	446	4	88	786	25,2	379	122	213
April	195	157	120	62	739	407	396	5	113	676	—	165	246	218
Mei	165	171	124	85	1.478	843	707	1	15	1.029	18,9	126	511	228
Juni	201	3.006 ⁶	2.973 ⁶	83	2.084	1.551	1.511	1	20	4.577⁶	31,0	3.009	823	703
Juli	183	155	142	53	278	301	283	3	60	516	24,6	121	119	270
Augustus ...	133	87	74	33	707	599	598	3	95	781	63,0	301	12	517
September ...	148	74	69	62	1.328	1.034	1.022	—	—	1.108	443,2	60	302	1.172
Oktober	184	167	162	80	1.217	1.431	1.238	2	110	1.708	76,8	128	844	615
November . v		145	121			1.140	695		—	1.285	47,9	75	362	427
December ... v		198	182			1.674	1.654		56	1.928	—	347	1.079	466
1956 Januari		253	226			280	205		5	538	27,9	216	17	231

B. — Kongolese vennootschappen (aandelen- en personenvennootschappen)

1953	253	1.047	785	103	3.000	2.166	1.470	4	130	3.343	8,1	332	227	1.834
1954	301	1.354	879	87	1.604	1.218	1.121	5	260	2.832	9,0	706	182	1.381
1954 eerste 9 m. ...	227	982	624	61	1.053	795	715	2	25	1.802	9,0	307	51	935
1955 eerste 9 m. ...	230	908	621	79	2.273	1.904	1.480	1	25	2.837	30,5	366	662	1.128
1954 Juli	27	111	83	4	37	20	20	—	—	131	—	33	10	60
Augustus ...	26	57	38	8	368	295	266	—	—	352	—	37	15	252
September ...	28	88	78	4	66	43	43	—	—	131	—	58	—	63
Oktober	16	77	52	8	235	99	90	—	—	176	—	26	47	69
November ...	18	144	67	7	238	133	130	—	—	277	—	116	32	49
December ...	26	56	45	9	75	189	185	—	—	245	—	90	52	88
1955 Januari	16	42	40	8	516	410	129	1	25	477	18,0	21	24	167
Februari ...	26	175	117	8	191	240	187	—	—	415	—	66	2	236
Maart	32	89	59	7	33	38	21	—	—	127	0,3	35	—	45
April	25	102	80	11	192	121	104	—	—	223	—	65	13	106
Mei	21	52	49	13	239	145	112	—	—	197	12,1	45	24	104
Juni	29	57	40	9	313	216	204	—	—	273	—	17	79	148
Juli	32	168	84	12	508	560	551	—	—	728	0,1	40	425	170
Augustus ...	25	132	66	6	270	164	164	—	—	296	—	25	94	111
September ...	24	90	85	5	10	10	10	—	—	100	—	53	—	42

1 In de gestorte bedragen niet begrepen.

2 In de oprichtingen en kapitaalverhogingen begrepen.

3 In de kapitaalverhogingen begrepen.

4 Omvatten de gestorte bedragen op aandelen, de obligatieuitgiften, de uitgiftepremiën, verminderd met de stortingen andere dan in geld, en de emissies tot terugbetaling van vroegere leningen.

5 Waarvan conversieleningen voor een totaal bedrag van fr 54 miljoen.

6 Incl. de oprichting van de vennootschap Cockerill-Ougrée voor een bedrag van fr 2.700 miljoen.

V. — EMISSIES VAN DE KONGOLESE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN

17²

(miljoenen franken)

SEPTEMBER 1955

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Rubriek	Oprichtingen van						Kapitaalverhogingen			Obligatie-uitgiffen			Uitgiftepremiën (niet in de gestorte bedragen begrepen)	Stortingen andere dan in geld			Ontbindingen van aandelenvennootsch. en personenvennootschappen		Kapitaalverminderingen					
	aandelenvennootschappen			personenvennootschappen			Aandelenvennootschappen en personenvennootschappen			Obligatie-uitgiffen				Inbreng in natura		Liquidaties		Samensmelt.		Ven. op aand. en personenvennootsch.				
	Aantal	Nominiaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominiaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominiaal bedrag		waarvan conversieleningen	Aandelenvennootschappen	Personenvennootschappen	Kapitaalverhogingen	Bijvoeg. van reserves (begrepen in de kapitaalverhogingen)	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag

Indeling der emissies

Banken, financ. maatsch. ...	1	3,0	3,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Handelsvennootschappen ...	2	13,5	13,5	14	36,7	34,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nijverheidsvennootschappen	1	21,0	21,0	2	2,0	2,0	2	3,5	4,5	4,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mijnen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bouwbedrijf	—	—	—	—	—	—	3	6,7	5,6	5,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Landbouwmaatschappijen	—	—	—	2	7,0	7,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vervoer	—	—	—	1	6,0	3,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Openbare diensten	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Diversen	—	—	—	1	0,8	0,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen ...	4	37,5	37,5	20	52,5	47,7	5	10,2	10,1	10,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Groepering der vennootschappen naar de grootte van het uitgegeven of gemiddeld nominaal kapitaal

Van 1 miljoen en minder	—	—	—	8	4,6	4,6	2	1,7	0,6	0,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 1 tot 5 miljoen ...	2	6,5	6,5	9	22,9	20,3	3	8,5	9,5	9,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 5 tot 10 miljoen ...	1	10,0	10,0	3	25,0	22,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 10 tot 20 miljoen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 20 tot 50 miljoen ...	1	21,0	21,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Van 50 tot 100 miljoen ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meer dan 100 miljoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen ...	4	37,5	37,5	20	52,5	47,7	5	10,2	10,1	10,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Indeling der vennootschappen naar het recht, dat hen beheerst

Venn. van Belgisch recht	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Venn. van Kongolees recht	4	37,5	37,5	20	52,5	47,7	5	10,2	10,1	10,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalen ...	4	37,5	37,5	20	52,5	47,7	5	10,2	10,1	10,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

V. — EMISSIES VAN DE BELGISCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN **17⁴**
 Ingedeeld naar de ligging en naar de grootte van het uitgegeven of vernietigd nominaal kapitaal
 (miljoenen franken)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Omschrijving	Oprichtingen van vennootschappen						Kapitaalverhogingen (naamloze vennootsch. (comm. ven. op aand.) (personevenn. met beperkte aansprakelijkh.)			Obligatie- uitgiften			Uitgiftepremiën (in de gestorte bedragen niet begrepen)	Stortingen andere dan in geld		Ontbin- dingen		Kapitaalverminderingen Bedrag	
	naamloze en commanditaire op aandelen			personevenn. met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhoging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag		waarvan conversie-leningen	Inbreng in natura	Bijvoeging van reserves	Liquidaties		Samensmeltingen
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde													

1. — Naar hun geografische ligging

OKTOBER 1955

België	58	126,6	123,2	126	40,7	38,4	80	1.216,6	1.431,2	1.237,6	2	110,0	—	76,8	127,5	844,3	31,3	7,3	76,3
Buitenland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,0	—	—
Totaal ...	58	126,6	123,2	126	40,7	38,4	80	1.216,6	1.431,2	1.237,6	2	110,0	—	76,8	127,5	844,3	43,3	7,3	76,3

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd nominaal kapitaal

1 milj. en minder ...	43	16,1	12,7	119	28,3	27,2	27	16,9	12,8	12,5	—	—	—	—	27,1	1,6	11,4	0,4	1,7
van 1 tot 5 milj.	12	32,5	32,5	7	12,4	11,2	33	120,8	93,9	87,6	—	—	—	—	63,7	26,9	9,3	6,9	8,5
van 5 tot 10 milj.	1	6,0	6,0	—	—	—	5	439,8	34,2	30,3	—	—	—	—	5,9	5,5	10,0	—	—
van 10 tot 20 milj.	—	—	—	—	—	—	5	35,0	92,6	76,6	1	15,0	—	31,9	—	60,0	12,6	—	40,0
van 20 tot 50 milj.	2	72,0	72,0	—	—	—	4	169,1	130,9	107,8	—	—	—	22,4	30,8	20,9	—	—	26,1
van 50 tot 100 milj.	—	—	—	—	—	—	2	150,0	130,0	130,0	1	95,0	—	—	—	130,0	—	—	—
meer dan 100 milj. .	—	—	—	—	—	—	4	285,0	936,8	792,8	—	—	—	22,5	—	599,4	—	—	—
Totaal ...	58	126,6	123,2	126	40,7	38,4	80	1.216,6	1.431,2	1.237,6	2	110,0	—	76,8	127,5	844,3	43,3	7,3	76,3

VI. — LENINGEN UITGE- **18**
 GEVEN DOOR DE OVER-
 HEID EN DOOR INSTELLINGEN
 VAN OPENBAAR NUT ¹
 (op lange en half lange termijn)

Tijdvak	Openbare uitgiften in België	Leningen in het buitenland
	(miljoenen franken)	(miljoenen)
1954	38.221	Zw. fr. 129 Guldens 132,5
1955	14.765	\$ 50 Guldens 100
1955 Februari ...	—	\$ 20 Guldens 100
Maart ...	950	—
April	6.565	—
Mei	—	—
Juni	400	—
Juli	2.250	—
Augustus .	—	—
September .	—	—
Oktober ...	2.500	—
November .	—	—
December .	2.100	—
1956 Januari ...	5.436	—
Februari ...	—	—

VII. — BANKOPERATIES **19**
 VAN HET GEMEENTEKREDIET

(Voorschotten en terugbetalingen op leningen
aan publiekrechtelijke lichamen en instellingen
van openbaar nut ter bestrijding der uitgaven.)

Tijdvak	Buitengewone uitgaven		Gewone uitgaven
	Beschik- kingen over rekeningen ²	Netto- terugbetaald	Netto- voor- schotten
	(miljoenen franken)		
1954 Gemiddelde	474	86	209
1955 Gemiddelde	508	87	217
1955 Februari .	453	37	251
Maart ...	431	37	250
April	329	28	171
Mei	567	18	353
Juni	591	11	270
Juli	448	30	236
Augustus .	584	45	192
September .	608	22	187
Oktober ...	700	71	191
November .	557	38	123
December .	651	92	137
1956 Januari ...	606	644	113
Februari ...	603	40	305

VIII. — HYPOTHEEK-
 INSCHRIJVINGEN ³ **20**

Tijdvak	Bedrag naar de gefinde inschrij- vingsrechten
(miljoenen franken)	
1954 Gemiddelde	1.652
1955 Gemiddelde	1.670
1955 Februari ...	1.387
Maart ...	1.624
April	1.585
Mei	1.497
Juni	1.732
Juli	2.006
Augustus .	1.531
September .	1.718
Oktober ...	1.705
November .	1.634
December .	2.018
1956 Januari ...	1.504
Februari ...	1.542

¹ Leningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, instellingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz. (Excl. de voortdurende uitgaven en de leningen van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid).

² Incl. de bedragen afgehaald op de door de provincie en de Staat verleende toelagen.

³ Incl. de hernieuwingen aan het einde van het vijftiende jaar deze belopen ongeveer 1 pct. van het totaal; excl. de wettelijke hypotheken.

RIJKSFINANCIËN
I. — STAND VAN DE STAATSSCHULD
(miljoenen franken)

25¹

Einde maand	Geconsolideerde schuld			Halfjarige schuld ³			Kortlopende schuld ⁴			Partic. tegoeden op post-chèque-rekening	Gezamenlijke schuld ¹	
	binnenlandse			binnenlandse	buitenlandse ²	totale	binnenlandse ³	buitenlandse ²	totale			
	directe	indirecte	totale									
1954 December ...	155.163	9.920	165.083	15.666	25.818	2.038	27.856	62.307	4.600	66.907	22.376	297.888
1955 Januari	153.914	9.896	163.810	16.393	26.020	2.787	28.807	64.193	4.234	68.427	20.560	297.997
Februari ...	153.533	10.039	163.572	16.387	26.028	2.789	28.817	66.515	4.233	70.748	20.647	300.171
Maart	153.429	10.332	163.761	17.045	26.036	2.795	28.831	67.734	4.232	71.966	19.830	301.433
April	155.431	10.323	165.754	17.663	26.042	2.794	28.836	67.461	4.228	71.582	20.282	304.224
Mei	159.640	10.316	169.956	17.692	26.049	2.802	28.851	64.353	3.869	68.222	20.411	305.132
Juni	159.107	10.304	169.411	17.520	26.057	2.809	28.866	64.518	3.197	67.715	20.710	304.222
Juli	158.843	11.702	170.545	17.477	26.061	2.557	28.618	64.083	3.514	67.597	20.140	304.377
Augustus ...	158.745	11.717	170.462	17.508	26.064	2.555	28.619	63.574	3.854	67.428	20.045	304.062
September ...	158.655	11.791	170.446	17.456	26.064	2.552	28.616	63.937	3.870	67.807	20.254	304.579
Oktober	158.285	14.243	172.528	17.455	26.046	2.060	28.106	63.849	5.049	68.898	20.956	307.943
November ...	157.650	14.237	171.887	17.426	25.944	2.057	28.001	66.482	5.044	71.526	20.630	309.470
December ...	157.235	14.231	171.466	17.372	25.850	2.056	27.906	66.800	4.870	71.670	22.849	311.263
1956 Januari	161.415	14.205	175.620	17.417	25.465	2.055	27.520	63.002	5.213	68.215	21.610	310.382
Februari	161.033	14.193	175.226	17.441	25.404	1.565	26.969	66.572	5.718	72.290	21.331	313.257

¹ Excl. de uit de oorlog 1914-1918 voortvloeiende intergouvernementele schulden. — ² Het bedrag der buitenlandse schulden is berekend naar de wisselkoers op de aangegeven datum. — ³ Schatkistcertificaten met meer dan één jaar looptijd. — ⁴ Certificaten met ten hoogste één jaar looptijd. — ⁵ Excl. de Dotatie der Oudstrijders.

II. — BEZIT AAN OVERHEIDSFONDSEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË
(miljoenen franken)

25²

Einde maand	Ten hoogste 120 dagen looptijd	Met meer dan vijf jaar looptijd		Totaal
	Schatkistcertificaten ¹	Geconsolideerde vordering op de Staat ²	Nationale overheidsfondsen ³	
1952 Juni	8.865	34.763	1.435	45.063
September	8.953	34.763	1.475	45.191
December	6.260	34.763	1.478	42.501
1953 Maart	7.819	34.660	1.565	44.044
Juni	6.009	34.660	1.653	42.322
September	8.965	34.660	1.678	45.303
December	8.040	34.660	1.678	44.378
1954 Maart	5.449	34.660	1.781	41.890
Juni	7.983	34.660	1.790	44.433
September	8.681	34.660	1.792	45.133
December	7.939	34.660	1.792	44.391
1955 Maart	7.882	34.660	1.902	44.444
Juni	7.664	34.660	1.901	44.225
September	8.047	34.660	1.913	44.620
December	8.918	34.660	1.914	45.492

¹ Overeenkomst van 14 september 1948 afgesloten krachtens art. 18 van de organieke wet der Nationale Bank van België. — ² Art. 8, § 5), van de wet van 28 juli 1948 betreffende de sanering van de balans der Nationale Bank van België. — ³ Art. 14 van de organieke wet der Nationale Bank van België.

III. — OVERZICHT VAN DE UITVOERING DER BEGROTINGEN (miljoenen franken)

25³

Bron : Belgisch Staatsblad.

Ontvangsten	Van 1/I tot 31/I/1956		Uitgaven	Van 1/I tot 31/I/1956	
	Voor dienstjaar 1955	Voor dienstjaar 1956		Voor dienstjaar 1955	Voor dienstjaar 1956
Rijksmiddelen :			Gewone uitgaven :		
Belastingen	3.712	4.976	Rijksschuld	133	96
Taksen, tolgelden en cijzen	94	328	Pensioenen	415	587
Patrimoniumsinkomsten	25	41	Dotatiën	8	46
Terugbetalingen	27	41	Kwade posten en terugbetalingen	— 1	40
Diverse opbrengsten	— 17	295	Algemeen bestuur { bezoldigingen ...	69	2.464
Muntsaneringsbelastingen	36	1	" { materieel	357	226
Ontvangsten voortvloeiende uit de oorlog	—	123	Toelagen	1.024	2.780
			Werken	49	13
			Andere uitgaven	149	379
Totaal ...	3.877	5.805	Totaal ...	2.203	6.631
Buitengewone ontvangsten :			Buitengewone uitgaven :		
Opbrengsten van gevestigde leningen	—	5.285	Dienst van de Rijksschuld	—	—
Diversen	6	27	Kredieten betreffende voorschotten	55	250
			Kredieten betreffende participaties	—	—
			Kred. betreff. { nieuwe beleggingen .	798	196
			" { herst. v. openb. dom.	88	—
			Andere uitgaven	—	—
			Opslorping van de werkloosheid	133	—
			Tegenwaardefondsen van E.R.P.-hulp 1950/1951	4	—
Totaal ...	6	5.312	Totaal ...	1.078	446
EINDTOTAAL ...	3.883	11.117	EINDTOTAAL ...	3.281	7.077
			Boni ...	602	4.040

a) Ontvangsten zonder onderscheid van begrotingsjaar

(gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(miljoenen franken)

Bron : Belgisch Staatsblad.

Tijdvak	Directe belastingen 1	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Totale ontvangsten 1	Gecumuleerde ontvangsten sedert januari 1
1954 Maandgemiddelde	2.711	1.122	2.057	5.890	—
1955 Maandgemiddelde	2.678	1.301	2.335	6.314	—
1954 November	1.980	1.107	2.191	5.278	65.332
December	1.883	1.239	2.228	5.350	70.682
1955 Januari	4.698	1.039	2.158	7.895	7.895
Februari	2.079	1.171	2.081	5.331	13.226
Maart	2.100	1.309	2.186	5.595	18.821
April	2.281	1.279	2.061	5.621	24.442
Mei	2.698	1.244	2.162	6.104	30.546
Juni	2.707	1.489	2.377	6.573	37.119
Juli	5.549	1.290	2.472	9.311	46.430
Augustus	2.767	1.307	2.280	6.354	52.784
September	1.726	1.373	2.492	5.591	58.375
Oktober	1.677	1.327	2.530	5.534	63.909
November	1.888	1.308	2.596	5.792	69.701
December	1.964	1.485	2.621	6.070	75.771
1956 Januari	5.047	1.249	2.391	8.687	8.687

b) Totale ontvangsten van de begrotingsjaren 1955 en 1956 vóór 31 januari geïnd

(gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(miljoenen franken)

Bron : Belgisch Staatsblad.

	Begrotingsjaar 1955 2		Begrotingsjaar 1956		Januari 1956
	Opbrengsten	Budgettaire ramingen	Opbrengsten	Budgettaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van het begrotingsjaar 1956
I. Directe belastingen 1	30.510	31.666	1.633	1.560	1.633
II. Douanen en accijnzen	15.656	15.030	954	945	954
waarvan douanen	4.990	4.595	408	422	408
accijnzen	9.703	10.191	507	499	507
bijzondere verbruikstaksen	672		25		25
III. Registratie	28.009	25.374	2.389	2.345	2.389
waarvan registratie	2.752	2.600	212	187	212
erfissen	1.403	1.150	131	94	131
zegel en gelijkgest. taksen	23.561	21.265	2.023	2.042	2.023
Totaal 1 ...	74.175	72.070	4.976	4.850	4.976
Verschil t.o.v. de budgettaire ramingen	+ 2.105		+ 126		+ 126

1 Met inbegrip van de opbrengst der vooruitbetalingen aan te rekenen op de bedrijfsbelasting.

2 Het op 1 januari 1955 aangevangen dienstjaar 1955 werd op 31 maart 1956 afgesloten.

NOTA. — De termijn van invordering der directe belastingen is langer dan het kalenderjaar. Voor deze belastingen zijn de cijfers dus maar definitief na het afsluiten van het begrotingsjaar.

INKOMEN EN SPAREN

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE EN KONGOLESE VENNOOTSCHAPPEN OP AANDELEN 30²

Retrospectief overzicht

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Aantal vennootschappen			Ge'tort kapitaal	Reserves	Netto-resultaat		Betaalbaar gesteld bruto- dividend	Obligatie- schuld ¹	Bruto- obligatie- coupons
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(miljoenen franken)										
1953 ²	12.805	9.046	3.759	136.107	86.053	23.561	2.078	13.128	32.271 ³	1.493
1954 ²	13.661	9.607	4.054	142.385	92.998	23.734	1.957	13.367	37.584 ³	1.627
1954 Augustus ...	230	165	65	1.320	1.096	211	26	102	2.161	96
September ...	318	223	95	1.541	1.488	247	36	126	2.495	117
Oktober	595	434	161	11.398	7.270	1.090	158	652	2.568	123
November ...	362	261	101	11.050	5.661	1.364	91	904	2.431	116
December ...	302	212	90	5.317	3.610	519	68	271	2.991	144
1955 Januari	123	94	29	2.426	782	247	9	150	3.633	165
Februari ...	171	126	45	678	1.617	232	6	167	3.017	132
Maart	1.592	1.214	378	12.785	10.857	2.187	150	1.199	2.850	125
April	2.622	1.918	704	22.906	11.715	2.927	338	1.653	3.530	163
Mei	2.785	2.090	695	34.174	27.382	6.255	362	3.684	2.672	116
Juni	1.491	1.109	382	22.410	12.653	3.938	194	2.099	2.967	132
Juli	574	435	139	15.819	11.551	5.627	136	3.612	3.698	167
Augustus ...	176	125	51	1.762	1.727	359	47	228	2.518	102
September ...	310	228	82	1.783	1.556	287	45	121	2.828	123
Oktober	560	411	149	9.787	4.956	1.369	111	793	3.063	138

¹ Voor de maandelijkse resultaten, slaan de in aanmerking genomen leningen op andere vennootschappen dan die waarop de vorige kolommen betrekking hebben.

² Na aftrek van de dubbelstellingen.

³ Op 31 december.

II. — ALGEMENE SPAAR- EN LIJFRENTEKAS

31

a) Inlagen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas ¹ (Netto-spaarbedrag) (miljoenen franken)

Tijdvak	Inlagen	Uitbeta- lingen	Saldi	Tegood der inleggers op het einde van het tijdvak
1953 Maandgem.	1.100	807	293	45.493 ²
1954 Maandgem.	1.115	897	218	49.459 ²
1954 December .	1.267	1.067	200	49.459 ²
1955 Januari .	1.579	733	846	50.305
Februari .	1.135	788	347	50.652
Maart ...	1.015	1.117	-102	50.550
April	973	1.430	-457	50.093
Mei	993	1.135	-142	49.951
Juni	1.038	1.090	-52	49.899
Juli	1.219	1.019	200	50.099
Augustus .	1.117	917	200	50.299
September .	1.082	899	183	50.482
Oktober ...	1.131	941	190	50.672
November .	1.040	809	231	50.903
December $\varnothing$	1.301	1.127	174	52.522 ²
1956 Januari . $\varnothing$	1.638	838	800	53.322
Februari $\varnothing$	1.023	719	304	53.626

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen bij de Lijfrentekas ^{*} (miljoenen franken)

Tijdvak	Wet van 1865	Gecoördineerde wetten van 1946		Bedienden (Wetten van 10-8-1925 en 18-6-1930)	Totaal
		Verplichte stortingen (arbeiders)	Vrijwillige stortingen		
1954 Maandgem.	4,7		12,3	26,3	
1954 Juni	5,1	2,6	12,5	25,6	45,8
Juli	3,4	2,4	12,5	27,0	45,3
Augustus .	3,7	2,2	11,8	25,7	43,4
September .	4,9	1,8	11,9	26,0	44,6
Oktober ...	4,8	1,7	11,1	27,1	44,7
November .	4,6	1,7	11,0	25,1	42,4
December .	6,6	1,9	12,0	27,7	48,2
1955 Januari .	5,3	1,9	12,7	25,6	45,5
Februari .	4,9	1,6	10,8	25,3	42,6
Maart ...	6,5	1,6	11,9	26,4	46,4
April	5,0	1,7	11,0	26,8	44,5
Mei	5,6	1,6	11,4	25,1	43,7
Juni	6,0	1,3	10,6	26,0	43,9
Juli	5,2	1,4	10,4	26,0	43,0
Augustus .	3,6	1,6	10,4	25,8	41,4

^{*} De stortingen ingeschreven op de rekeningen der « Mijnwerkers » (wetten samengesteld door koninklijk besluit van 25 augustus 1937 en besluit van 25 februari 1947) aangesloten bij het Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers bedroegen respectievelijk fr 229,0 miljoen in 1952, 227,6 miljoen in 1953 en 219,3 miljoen (voorlopig cijfer) in 1954. (Bron : Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.)

Het bedrag der stortingen bij de verzekeringsinstellingen erkend voor de uitvoering van de wet van 18 juni 1930 betreffende de verzekering tegen ouderdom en vroegtijdige dood der bedienden, bedroeg voor de jaren 1952, 1953 en 1954 met uitsluiting van de stortingen bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, respectievelijk fr 1.225 miljoen, fr 1.238 miljoen en fr 1.239 miljoen.

¹ Incl. de spaarboekjes van de krijgsgevangenen. Aantal spaarboekjes op 31 december 1953 : 7.222.827 en op 31 december 1954 : 6.541.547.

² Incl. de gekapitaliseerde rente van het dienstjaar.

III. — DRIEMAANDELIJKS LOONINDEXCIJFER (Basistijdvak 1936 tot 1938 = 100)
 Voor de voorwaarden van gebruik en de wijze van berekening : zie meinummer 1949, blz. 234.

32

Tijdvak	Algemeen indexcijfer *	Indexcijfer per bedrijfsklasse																				Gas en elektriciteit		
		Cokesovens	Groeven, cementfabrieken, marmerbewerking	Metaalbedrijven					Aardwerkkabrieken, steenbakkerijen	Glasbedrijven	Voedingsbedrijven	Textielbedrijven			Bouwnijverheid en openbare werken	Hout en meubelen	Huiden en leder	Tabak	Papier		Vervoer			
				IJzer- en staalnijverheid	Niet-ijzerhoudende metalen	Gietoirijen machinebouw en metaalverwerking	Samen	Vlas, katoen, hennep en jute				Wol, tapijten, breigroed	Samen	Fabrieken					Drukkerij en verwerking	Kunst- en precisiebedrijven	Havenwerkers, sleepers		Spoorwegen ¹	Samen ¹
a) Indexcijfer van het gemiddeld uurloon																								
1940 Maart	113	117	110	123	115	114	118	107	114	110	112	113	112	113	109	118	110	119	106	106	112	104	106	114
1953 Juni	487	505	475	493	491	497	495	440	459	467	513	493	503	459	488	458	414	464	463	496	445	453	452	528
September	487	499	480	485	497	497	492	444	464	469	512	489	501	458	488	457	414	481	461	491	449	455	454	530
December	493	507	491	493	522	496	498	447	469	478	525	501	513	459	487	458	413	494	463	484	455	459	458	538
1954 Maart	494	501	485	494	513	498	498	445	478	479	524	506	515	462	485	466	428	511	495	479	450	458	457	533
Juni	503	523	495	509	533	499	507	468	486	486	530	513	521	480	494	472	440	514	497	496	459	460	460	556
September	502	516	505	499	519	507	507	465	477	480	531	508	519	496	487	473	429	516	499	493	461	461	461	554
December	507	531	507	509	529	510	512	468	497	489	536	516	526	499	485	475	428	516	503	493	472	463	465	558
1955 Maart	508	518	496	510	522	512	512	468	491	491	532	513	523	504	486	468	432	535	508	487	467	465	465	556
Juni	514	528	494	518	535	520	521	471	495	499	541	519	530	511	491	469	431	535	505	494	498	461	468	566
September ²	v513																							
December	v522																							
b) Indexcijfer der lonen van geschoolde of gespecialiseerde werklieden																								
1940 Maart	115	113	112	126	117	114	119	107	111	110	112	111	111	114	109	120	112	118	107	126	113	—	—	115
1953 Juni	470	448	448	445	471	472	462	413	449	449	496	499	498	458	446	466	419	472	493	470	410	—	—	529
September	470	445	448	440	478	472	461	411	457	453	490	506	498	458	442	459	419	472	491	458	410	—	—	531
December	475	446	454	447	483	472	464	406	458	458	511	518	515	458	446	461	419	489	493	462	410	—	—	531
1954 Maart	478	458	454	452	481	474	466	408	468	463	507	524	515	462	440	465	431	499	516	459	410	—	—	539
Juni	483	465	457	462	485	477	472	428	469	467	512	523	518	476	448	472	431	502	520	468	410	—	—	553
September	484	465	464	455	483	484	473	428	469	467	513	520	516	493	447	473	432	503	510	452	410	—	—	555
December	488	467	463	464	492	488	479	426	469	474	516	530	523	493	438	472	431	503	519	465	410	—	—	555
1955 Maart	490	469	464	464	488	488	479	423	469	474	509	546	528	497	441	467	431	527	528	448	410	—	—	560
Juni	496	470	465	468	489	492	483	424	474	482	516	557	537	505	442	465	432	527	522	458	431	—	—	562
September ²	v497																							
December	v503																							
c) Indexcijfer der lonen van niet geschoolde noch gespecialiseerde werklieden																								
1940 Maart	113	112	112	125	117	109	116	106	113	111	112	112	112	113	106	116	113	118	106	119	108	—	—	116
1953 Juni	470	451	464	465	507	473	474	475	427	432	486	501	494	456	488	423	431	430	444	501	457	—	—	485
September	469	448	464	457	505	477	473	475	432	435	483	498	490	456	481	418	431	430	443	499	457	—	—	486
December	475	449	476	466	514	476	477	475	432	442	495	516	506	456	486	424	431	452	444	495	457	—	—	486
1954 Maart	475	452	473	470	515	479	480	475	444	446	493	513	503	456	485	429	442	462	467	487	457	—	—	495
Juni	479	457	473	477	524	481	485	495	444	448	492	514	503	475	471	433	442	465	476	495	457	—	—	510
September	483	457	479	476	512	494	490	495	444	449	491	514	503	496	477	435	442	466	480	509	457	—	—	510
December	489	460	481	483	523	496	495	500	466	449	515	527	521	497	482	433	442	466	505	520	457	—	—	511
1955 Maart	493	462	484	483	518	498	495	500	469	452	521	527	524	501	483	436	442	472	508	511	457	—	—	505
Juni	497	462	487	483	516	501	496	500	471	459	518	540	529	507	478	435	441	472	504	517	479	—	—	505
September ²	v498																							
December	v506																							

* Het algemeen indexcijfer houdt rekening met de lonen in de steenkolenmijnen en de scheikundige bedrijven.

¹ Wij beschikken niet over gegevens voor de berekening van de indexcijfers der lonen van de geschoolde en ongeschoolde arbeiders van de spoorwegen. Alleen het gemiddeld loon is ons bekend.

² Aangezien het Nationaal Instituut voor de Statistiek voor sommige sectoren een loonindexcijfer uitwerkt, zal onderhavige publicatie voortaan alleen nog de algemene indexcijfers vermelden.

LOOP DER ZAKEN

I. — BEDRIJVIGHEID DER VERREKENINGSKAMERS

35

Debetverrichtingen

Tijdvak	Aantal kamers einde tijdvak	Hoofdbank										Bijbanken en Agent-schappen			Totaal				
		Callgeld 1		Effecten, overheidspapier en coupons			Oversch., chèq. wisselbr.prom., kwijtschr. enz.			Verrichtingen met het buitenland		Totaal		duizen-den	miljard.	miljard.	duizen-den	miljard.	miljard.
		duizen-den	miljard.	duizen-den	miljard.	duizen-den	miljard.	duizen-den	miljard.	duizen-den	miljard.	duizen-den	miljard.						
1954 Gemiddelde	38	2,4	138,1	1,6	8,5	169,8	79,8	2,6	3,3	176,5	229,7	199,6	55,2	376,1	285,0				
1955 Gemiddelde	38	2,4	133,2	1,5	7,6	182,9	83,9	2,9	3,9	189,7	228,6	210,2	56,0	399,9	284,5				
1954 December	38	2,6	126,5	1,9	8,9	196,0	88,7	3,1	3,9	203,6	228,0	225,3	62,6	428,9	290,6				
1955 Januari	38	2,4	131,5	1,5	7,7	177,9	87,2	2,8	3,4	184,5	229,8	205,2	54,4	389,7	284,3				
Februari	38	2,3	120,1	1,2	6,5	168,6	73,7	2,5	2,9	174,6	203,2	196,0	49,2	370,6	252,3				
Maart	38	2,9	149,3	1,6	10,2	185,7	80,8	3,2	4,1	193,4	244,4	216,7	56,4	410,0	300,8				
April	38	2,3	127,2	1,6	9,6	178,3	84,9	2,9	4,5	185,0	226,2	205,3	53,1	390,3	279,3				
Mei	38	2,2	130,7	1,8	8,7	175,4	80,9	2,8	4,0	182,1	224,3	199,3	52,6	381,4	276,9				
Juni	38	2,5	123,0	1,8	7,5	195,0	81,7	2,8	3,7	202,1	216,0	223,7	57,5	425,8	273,4				
Juli	38	2,5	134,5	2,0	7,7	175,0	90,3	2,9	4,2	182,3	236,7	195,4	56,2	377,8	292,9				
Augustus	38	2,5	141,2	1,4	4,5	183,1	82,7	2,9	3,7	189,9	232,2	210,4	56,9	400,3	289,1				
September	38	2,3	128,5	1,3	4,8	178,3	78,8	3,1	4,2	185,1	216,3	209,1	56,8	394,2	273,0				
Oktober	38	2,3	144,3	1,5	9,3	190,9	85,0	3,2	4,1	198,0	242,7	217,7	58,9	415,7	301,6				
November	38	2,1	121,2	1,2	6,7	179,8	84,8	2,8	3,6	186,0	216,4	208,4	53,9	394,3	270,2				
December	38	2,4	146,3	1,7	7,9	206,6	96,5	3,1	4,2	213,8	254,9	234,9	65,5	448,7	320,5				
1956 Januari	38	2,3	142,3	1,7	4,7	197,9	93,2	3,0	4,4	204,8	254,7	215,5	62,3	420,3	317,0				
Februari	38	2,3	114,6	1,3	5,7	184,1	80,7	2,9	3,7	190,6	204,7	204,3	54,4	395,0	259,0				

1 Incl. de terugbetaalde kapitalen die de vorige dag als callgeld werden uitgeleend.

II. — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

36

(miljarden franken)

Tijdvak	Duizenden rekeningen einde tijdvak	Totaal tegoed *	Tegoe van particulieren	Credit		Debet		Algemene beweging	Verrichtingen zonder gebruik van chartaal-geld pct.	Omloop-snelheid 2
				Stortingen	Giro's	Chèques en diversen	Giro's			
1954 Gemiddelde ...	678 ¹	27,8	20,6	29,7	74,1	29,5	74,1	207,4	91	3,86
1955 Gemiddelde .	703 ¹	28,3	20,8	30,5	76,2	30,3	76,2	213,3	91	3,84
1954 December ...	678	27,6	21,2	33,0	78,3	30,0	78,3	219,5	91	3,94
1955 Januari	680	29,6	21,1	31,6	82,8	34,5	82,8	231,7	90	4,13
Februari	681	28,3	21,1	27,1	68,6	27,1	68,6	191,4	91	3,67
Maart	680	27,3	20,4	28,9	74,5	29,1	74,5	206,9	91	3,66
April	682	27,4	20,7	30,8	73,6	29,9	73,6	207,9	90	3,94
Mei	683	29,2	20,8	27,8	71,7	29,2	71,7	200,4	91	3,75
Juni	683	28,5	20,9	30,7	74,9	28,7	74,9	209,2	91	3,64
Juli	684	30,1	21,0	34,2	84,0	35,8	84,0	238,1	91	4,13
Augustus ...	685	28,0	20,5	30,0	74,8	30,7	74,8	210,4	91	3,78
September ...	684	27,5	20,4	29,2	72,5	27,9	72,5	202,2	91	3,64
Oktober	690	27,9	21,0	30,5	77,8	31,4	77,8	217,4	91	3,90
November ...	696	27,5	21,0	30,2	76,8	30,4	76,8	214,2	92	4,21
December	703	28,0	21,2	34,6	82,6	29,5	82,6	229,4	92	3,84
1956 Januari	711	32,0	22,1	34,5	90,9	38,2	90,9	254,5	92	4,00
Februari ...	717	28,9	21,8	29,5	75,7	30,0	75,7	210,8	92	3,78

1 Op 31 december.

2 Verhouding van type maand van 25 dagen, van de debet-omzet tot het gemiddeld dagelijks tegoed.

* Deze tegoeden omvatten de vrije tegoeden en de effecten van de Muntsaneringslening, waarin de definitief geblokkeerde tegoeden werden omgezet.

PRIJZEN

a) INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN IN BELGIE

45¹

Basistijdvak 1936-1938 = 100

Bron : Ministerie van Economische Zaken — Dienst van het Indexcijfer.

Tijdvak	Algemeen indexcijfer	Dierlijke producten	Plant-aardige producten	Vet-stoffen	Minerale producten						Scheikundige producten			Huiden en leder
					Algem. indexcijfer van de groep	Steen-kool	Bijpro-dukten uit steen-kool	Petro-leun produk-ten	Ertsen en ruwe metalen	Groeve-produk-ten	Algem. indexcijfer van de groep	Schei-kundige produk-ten	Schei-kundige mest-stoffen	
<i>Aantal produkten</i>	135	13	14	2	19	4	4	3	5	3	11	8	3	5
1954 Gemiddelde	410	384	458	334	422	550	438	278	410	450	304	317	271	341
1955 Gemiddelde	419	378	429	343	433	551	458	283	432	446	317	337	270	324
1954 December	412	391	433	340	424	550	438	275	423	448	307	322	272	322
1955 Januari	418	390	439	341	429	550	443	281	429	448	314	327	282	323
Februari	416	378	427	338	428	550	443	284	429	438	315	328	282	322
Maart	417	370	418	330	434	550	468	287	431	441	320	336	282	324
April	418	370	415	334	434	550	468	287	430	443	318	336	274	328
Mei	418	373	429	340	434	550	468	280	433	446	320	339	274	325
Juni	419	366	450	348	432	551	456	279	434	446	315	339	257	324
Juli	418	366	429	349	432	551	456	279	432	447	316	339	260	321
Augustus	419	388	417	339	433	551	458	285	430	447	316	340	260	321
September	420	390	423	344	432	552	458	285	427	447	317	340	261	321
Oktober	420	392	434	345	433	552	458	285	428	448	319	340	269	320
November	420	382	429	349	434	552	459	285	434	447	320	340	270	328
December	423	374	440	364	439	552	459	285	452	447	321	342	271	330
1956 Januari	426	379	442	374	445	552	459	295	464	448	321	342	272	328
Februari	430	402	446	386	447	552	459	299	470	448	324	343	278	329

a) INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN IN BELGIE (vervolg)

45¹

Basistijdvak 1936-1938 = 100

Bron : Ministerie van Economische Zaken — Dienst van het Indexcijfer.

Tijdvak	Rubber	Hout	Papier en karton	Textielprodukten						Metalen en metaalprodukten				
				Algem. indexcijfer van de groep	Wol	Vlas	Katoen	Jute	Kunst-matige vezels	Bouw-materiaal	Algem. indexcijfer van de groep	Metaal-nijver-heid	Metaal-fabrik.	Niet-ijzerhou-dende
<i>Aantal produkten</i>	1	6	4	21	5	5	6	2	3	13	26	9	13	4
1954 Gemiddelde	233	629	465	379	436	325	483	347	252	464	427	471	392	450
1955 Gemiddelde	386	677	489	375	405	317	485	421	244	471	460	524	408	505
1954 December	312	654	480	377	413	316	498	373	250	469	434	486	394	459
1955 Januari	351	677	483	385	412	322	496	461	250	469	441	504	395	465
Februari	336	681	484	388	416	322	493	488	249	470	445	505	397	453
Maart	310	682	486	386	420	319	491	476	250	470	453	520	402	488
April	312	682	486	386	420	322	487	473	246	470	459	524	409	492
Mei	317	682	486	380	415	316	486	444	244	470	456	518	409	488
Juni	380	682	486	378	416	314	487	432	242	470	456	517	409	491
Juli	450	682	487	380	410	331	489	405	244	470	459	521	410	502
Augustus	469	680	487	373	402	320	486	395	242	470	464	528	411	514
September	489	678	488	368	391	315	484	378	243	473	467	530	411	530
Oktober	421	669	497	363	385	313	479	361	242	473	467	530	415	521
November	430	668	500	362	384	310	472	381	240	473	472	536	417	533
December	433	668	500	359	390	299	472	384	236	473	481	551	417	563
1956 Januari	380	668	508	363	393	302	482	387	236	476	484	560	419	556
Februari	341	669	509	368	394	302	483	428	239	477	486	561	419	567

b) INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN **45**²
IN BELGIE EN IN HET BUITENLAND

Basistijdvak : 1948 = 100

Tijdvak	België (Ministerie van Economische Zaken)	Vere- nigde Staten (Depart- ment of Labor, Bureau Labor Statist- ics)	Frank- rijk (Statist- ique générale de la France) 1	Neder- land (Centr. Bureau voor de Statist- iek)	Vere- nigd Konink- rijk (Board of Trade)	Zweden (Hand- dels- dienst)	Zwitser- land (Office fédéral de l'In- dustrie, des Arts et Métiers et du Travail)
1954 Gemiddelde ...	105	105	136	136	150	139	99
1955 Gemiddelde ...	108	v 105	136	137	v 155	145	99
1954 November ...	106	104	135	136	151	139	100
December ...	106	104	135	136	153	140	100
1955 Januari	107	105	136	138	154	140	100
Februari	107	105	135	137	154	141	99
Maart	107	104	135	136	153	142	99
April	107	105	135	136	152	143	99
Mei	107	104	137	136	152	143	99
Juni	108	105	133	136	153	144	99
Juli	108	105	134	136	156	146	99
Augustus ...	108	105	135	136	156	145	99
September ...	108	106	137	136	v 156	146	99
Oktober	108	106	136	137	v 157	146	99
November ...	108	106	137	137	v 159	149	99
December ...	109	106	138	137	v 159	150	99
1956 Januari	109	v 106	v 139	138			99

¹ Basistijdvak : 1949 = 100.

c) INDEXCIJFERS DER KLEIN-
HANDELSPRIJZEN IN BELGIE **46**

Basistijdvak : 1953 = 100

Bron : Min. van Econ. Zak. — Dienst van het Indexcijfer.

Tijdvak	Alge- meen index- cijfer	Voe- dings- waren	Produk- ten excl. voe- dings- waren	Diensten
<i>Aantal produkten</i>	65	35	25	5
1954 Gemiddelde	100,3	102,7	99,2	100,0
1955 Gemiddelde	100,8	101,6	99,2	101,0
1954 December .	100,6	101,9	98,7	100,0
1955 Januari .	100,7	102,0	98,6	100,0
Februari .	100,2	101,3	98,4	100,0
Maart ...	100,0	101,0	98,2	100,5
April ...	99,6	99,8	98,8	100,5
Mei	99,2	99,0	98,8	100,5
Juni	99,8	99,9	99,0	100,5
Juli	100,9	101,6	99,4	101,0
Augustus .	101,4	102,3	99,6	101,1
September .	101,8	102,8	99,9	101,2
Oktober .	101,8	102,8	99,8	101,3
November .	102,1	103,0	99,9	102,6
December .	102,2	103,1	100,0	102,7
1956 Januari ...	102,2	103,0	100,1	103,0
Februari .	102,4	103,2	100,3	103,2

PRODUKTIE

I. — STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN

55¹

Bron : Ministerie van Economische Zaken (Algemene Directie der Mijnen).

Tijdvak	Steenkolenmijnen								Gemiddeld aantal extractie- dagen	Voorraad einde tijdvak (duis- tonnen)
	Gemiddeld aantal aanwezige arbeiders (duizenden)		Netto-hoeveelheid opgedolven steenkool per bekken (duizenden tonnen)							
	onder- grondse	onder- en bovengrondse	Bergen	Centrum	Charleroi	Luik	Kempen	Totaal		
1936-1938 Gemiddelde	87	125	408	353	640	451	541	2.425 ¹	24,0	1.502
1954 Gemiddelde	91	126	356	300	596	414	771	2.437	24,0	2.815
1955 Gemiddelde	87	120	344	306	602	401	845	2.498	24,6	371
1954 December	91	125	372	319	619	426	843	2.579	24,8	2.815
1955 Januari	86	120	349	309	595	405	845	2.503	24,9	2.273
Februari	86	119	312	278	549	385	809	2.333	23,3	1.898
Maart	86	118	370	316	626	445	908	2.665	26,7	1.467
April	86	120	339	300	592	414	848	2.493	24,7	1.367
Mei	86	119	326	288	583	397	816	2.410	23,8	1.294
Juni	87	119	357	316	630	414	878	2.595	25,7	1.233
Juli	81	113	247	210	449	298	672	1.876	19,9	1.031
Augustus	85	117	354	308	598	372	837	2.469	25,4	860
September	86	119	360	325	626	417	861	2.590	25,7	721
Oktober	89	121	373	346	649	426	897	2.691	25,8	593
November	93	126	351	321	625	410	857	2.564	23,8	497
December	94	127	383	351	703	435	914	2.786	25,5	371
1956 Januari	v		357	320	628	418	880	2.603		323
Februari	v		316	281	551	374	863	2.385		459

¹ Inbegrepen 32.000 ton voortkomende van het bekken van Namen. De kolenmijnen, die deel uitmaken van dit bekken, werden in 1942 verdeeld tussen de bekkens van Luik en Charleroi.

I. — STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN (vervolg)

55²

Bron : Ministerie van Economische Zaken (Algemene Dienst der Mijnen).

Tijdvak	Cokes		Briketten		Hoogovens in werking (einde tijdvak)	Voortbrenging der metaalnijverheid (duizenden tonnen)		
	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders	Productie (duizenden tonnen)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Afgewerkt ijzer en staal
1936-1938 Gemiddelde	435	3.831	142	855	37	261	253	202
1954 Gemiddelde	512	4.592	115	560	47	385	413	302
1955 Gemiddelde	550	4.328	129	571	v 51	449	492	366
1954 Oktober	545	4.478	134	576	44	416	450	344
November	528	4.483	129	571	45	399	440	328
December	558	4.482	140	578	47	427	462	354
1955 Januari	565	4.300	140	610	49	431	468	348
Februari	517	4.320	126	572	51	419	458	343
Maart	577	4.374	157	610	51	477	522	403
April	558	4.352	125	572	51	451	493	363
Mei	558	4.309	97	538	51	449	471	346
Juni	540	4.334	109	519	51	440	497	368
Juli	556	4.347	80	542	51	434	455	287
Augustus	570	4.336	116	538	50	440	481	359
September	541	4.364	135	574	51	460	512	395
Oktober	457	4.110	152	590	48	441	501	393
November	562	4.383	150	603	51	459	500	371
December	600	4.409	166	579	v 51	490	542	416

II. — TEXTIELNIJVERHEID

56¹

Bron : Ministerie van Economische Zaken (Nationaal Instituut voor de Statistiek).

Tijdvak	Spinnerij (tonnen)						Produktie van rayon (tonnen)	Productie van ruwe weefsels van getouw gevallen (voor eigen rekening, voor openbare loondiensten en voor orders) (tonnen)					
	vlas- garen	jute- garen	hennep- garen	katoengaren		wollen garen		vlas	jute 1	katoen	wol 2	rayon	
				fijn- spinnerij	kaard- spinnerij	kamwol							kaardwol
1954 Gemiddelde	729	6.062	181	7.662	565	1.831	1.371	2.597	629	3.284	6.425	2.091	604
1955 Gemiddelde	731	6.504	193	7.378	511	1.996	1.474	2.655	592	3.513	6.176	2.371	586
1954 Oktober ...	861	6.631	164	8.413	595	2.135	1.697	2.754	762	3.351	7.189	2.453	659
November .	781	5.857	228	7.680	608	2.057	1.576	2.664	708	3.420	6.746	2.337	599
December .	898	6.456	186	8.731	620	2.260	1.261	2.901	760	3.565	7.073	2.406	639
1955 Januari .	823	6.328	223	7.783	576	1.984	1.367	2.766	662	3.191	6.213	2.203	609
Februari .	813	6.316	215	7.727	524	1.876	1.385	2.555	678	3.287	6.203	2.301	563
Maart ...	886	7.170	202	8.629	590	1.999	1.495	2.761	697	3.667	6.964	2.437	598
April ...	823	6.221	225	6.952	515	1.810	1.466	2.705	580	3.262	6.034	2.369	559
Mei	709	6.324	174	6.552	455	1.683	g1.421	2.817	534	3.128	5.605	2.273	491
Juni	694	6.927	197	7.876	480	2.003	g1.578	2.645	615	3.881	6.319	2.469	617
Juli	514	5.179	192	4.077	341	1.078	g1.147	1.988	482	3.187	4.798	1.891	402
Augustus .	555	5.847	205	6.896	423	2.155	1.418	2.723	423	3.192	5.396	2.217	520
September .	676	6.762	159	8.602	512	2.216	1.561	2.653	504	3.889	6.370	2.555	631
Oktober .	788	6.855	181	7.444	571	2.304	1.657	2.721	600	3.570	6.695	2.619	659
November .	733	6.681	155	7.334	534	2.382	1.566	2.738	645	3.882	6.557	2.561	659
December .	757	7.435	182	8.668	610	2.456	1.632	2.782	679	4.021	6.953	2.563	722

1 Incl. de jutetapijten.

2 Incl. wollen dekens en tapijten.

g gerectificeerde cijfers.

III. — DIVERSE PRODUKTIES

56²

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek en Bestuur der Douanen en Accijnzen.

Tijdvak	Cement	Kalk	Kalksteen	Synthetische ammoniak en derivaten			Papier	Karton	Baksteen		Suiker				Brouwerijen ⁴	Distilleerderijen (duizenden hectoliters)	Lucifers (miljoenen stukken)	Visserij Verkoop van vis ⁵	
				Primaire stikstof	Stikstof in de afgewerkte meststoffen	Samengestelde meststoffen			Gewone baksteen	i./d. dag. komende steen	Productie		In consumptie gebracht	Hoeveelh. (duizenden tonnen)				Waarde (miljoenen franken)	
											Ruwe suiker	Geraffineerde suiker							Voorraad (ruwe en geraf. suiker) ³
(duizenden tonnen)				(miljoen. stuks)				(duizenden tonnen)											
1936-1938 Gem.	250 ¹	117 ²	154 ²	18,6	17,2	10,8	21,6	3,8	174	12,5	26,6	14,5	254	20,8	12,6	19,7	4.757	3,4	34,0
1954 Gemiddelde	391	151	149	17,4	16,3	10,9	22,8	4,0	190	12,7	30,2	15,2	267	21,3	13,2	21,5	4.473	3,8	35,9
1954 November	347	142	137	19,7	18,7	17,3	21,9	3,9	174	12,7	171,2	27,2	232	22,9	11,7	13,4	4.513	4,1	39,4
December	331	145	101	20,2	19,1	15,0	24,9	4,2	145	12,1	43,5	15,6	254	18,8	13,1	29,8	4.732	3,1	35,9
1955 Januari	217	139	88	20,3	19,2	6,9	22,5	3,6	110	10,9	1,4	11,6	236	22,6	9,9	29,0	4.651	3,9	37,6
Februari	255	141	102	18,1	17,1	12,5	22,5	4,0	93	9,5	5,0	12,1	209	17,1	10,9	14,0	4.478	4,5	36,5
Maart	237	159	147	20,1	18,9	18,2	25,7	4,6	99	10,2	—	14,1	186	19,6	12,0	18,4	5.046	5,5	44,3
April	425	140	159	19,8	18,7	15,9	23,2	4,4	131	12,2	—	12,8	145	18,3	15,3	25,6	4.527	4,3	37,3
Mei	436	157	155	19,1	18,0	2,2	21,9	3,7	214	12,4	0,1	12,6	121	18,8	13,8	13,1	4.365	3,6	35,3
Juni	477	161	136	18,4	17,3	3,4	23,7	4,4	257	14,7	—	12,4	106	23,4	15,1	24,1	5.057	3,4	34,6
Juli	457	137	156	19,3	18,1	3,0	18,7	2,9	248	13,7	—	13,4	80	24,1	15,5	18,4	3.709	3,0	28,1
Augustus	449	149	203	19,6	18,3	7,6	20,8	3,7	245	14,5	—	12,7	46	23,7	14,6	14,7	3.575	3,7	30,2
September	493	163	185	16,6	15,4	13,1	23,9	4,3	257	14,6	0,2	13,2	18	21,9	14,2	28,1	3.525	3,6	32,4
Oktober	466	153	190	—	—	7,9	23,9	4,2	244	15,6	123,9	24,1	106	20,4	11,9	20,1	4.927	3,7	40,0
November	403	150	126	17,0	15,8	17,5	21,9	4,1	204	12,6	181,1	28,4	234	24,6	12,2	20,8	4.750	3,8	38,0
December	373	162	138	20,9	19,3	22,1	24,8	4,4	172	12,0	50,0	14,8	267	22,7	13,2	31,4	5.071	2,9	36,2
1956 Januari	283			20,8	19,8	19,5	24,7	4,4			—	12,4	243	18,7	10,9	15,6		3,3	40,0

1 Gemiddelde 1938.

2 Gemiddelde 1937-1938-1939.

3 Einde tijdvak.

4 Aangegeven grondstoffen (hoeveelheid meel en suiker). Incl. het Groothertogdom Luxemburg.

5 In de vismijnen te Oostende, Nieuwpoort, Zeebrugge en Blankenberge; in 1936-1938 : enkel verkoop op de vismijn te Oostende. Excl. haring, sprot en garnalen.

IV. — ELEKTRISCHE ENERGIE *

58

(miljoenen kWh)

Bron : Ministerie van Economische Zaken — Bestuur van Energie.

Tijdvak	Voortbrenging 1				Invoer	Uitvoer	Totale stroomhoeveelheid opgenomen door het net
	Centralen van de voortbrengers-verdelers		Centralen van de industriële zelfvoortbrengers	Totaal voor België			
	Gemeentebedrijven (1)	Particuliere maatschappijen (2)					
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7) = (4) + (5) - (6)
1936-1938 Gemiddelde	20,4	190	228	438	5,5	2,2	441
1954 Gemiddelde	35,0	442	404	881	16,6	16,3	881
1955 Gemiddelde	33,1	464	436	933	21,7	10,7	944
1954 Oktober	40,2	472	417	929	23,5	7,5	945
November	39,5	471	430	941	15,4	10,6	945
December	44,4	518	446	1.008	13,0	14,3	1.007
1955 Januari	42,4	503	434	979	22,8	4,6	997
Februari	40,1	451	401	892	23,7	1,7	914
Maart	42,1	478	468	988	20,3	5,9	1.003
April	33,6	432	430	896	30,8	6,9	920
Mei	30,6	415	456	871	27,5	2,3	896
Juni	30,8	423	421	875	30,9	1,8	904
Juli	20,9	391	386	798	22,0	10,0	810
Augustus	28,3	450	420	899	22,7	13,0	908
September	29,8	476	425	931	18,1	6,0	943
Oktober	29,7	480	453	962	12,3	26,6	948
November	29,9	513	471	1.014	12,6	25,8	1.001
December	39,5	559	494	1.093	17,0	24,3	1.085

* Aantal centralen in werking in het begin van het jaar 1954 en 1955 : 218.

1 Bruto-voortbrenging aan de klemmen der generatoren verminderd met het verbruik der hulpkringen in de centralen hebbende een totaal opgesteld vermogen van meer dan 100 kW.

V. — GAS
(Productie, Invoer en Uitvoer) ¹
(miljoenen kubieke meters)

59

Bron : Ministerie van Economische Zaken — Bestuur van Brandstof en Energie.

Tijdvak	Productie der gasfabrieken		Productie der cokesfabrieken			Productie van de steenkolenmijnen	Totaal in België geproduceerd gas (7) = (1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6)	Invoer	Uitvoer	Saldo : invoer min uitvoer (10) = (8) - (9)	Totaal in België beschikbaar gas (11) = (7) + (10)
	Regie-bedrijven en verenigingen van gemeenten	Particul. vennootschappen	Regie-bedrijven	Private vennootsch.							
				Productie bestemd voor de openbare voorzien.	Productie bestemd voor de nijverheid						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(8)	(9)	(10)	(11)		
1954 Gemiddelde	0,05	1,05	3,87	65	84	8,94	162	0,07	3,62	-3,55	159
1955 Gemiddelde	0,05	0,57	2,27	65	92	12,77	172	0,31	3,94	-3,63	168
1954 Oktober	0,04	0,76	3,20	66	91	8,99	170	0,05	4,13	-4,08	166
November	0,04	0,73	2,91	66	91	9,58	171	0,08	4,09	-4,01	167
December	0,04	0,75	2,82	68	92	10,92	175	0,24	4,28	-4,04	171
1955 Januari ..... g	0,04	0,83	2,50	74	94	12,10	183	0,41	4,78	-4,37	179
Februari	0,03	0,71	2,29	66	89	11,34	170	0,03	0,29	-0,26	169
Maart	0,04	0,85	2,56	74	102	12,22	192	0,09	4,80	-4,71	187
April ..... g	0,04	0,76	2,26	63	95	11,20	173	0,05	4,14	-4,09	169
Mei ..... g	0,05	0,83	2,27	64	93	11,71	172	0,23	4,45	-4,22	167
Juni ..... g	0,06	0,84	2,25	62	93	12,26	170	0,33	4,10	-3,77	166
Juli ..... g	0,06	0,49	2,05	60	88	9,73	161	0,19	3,99	-3,80	157
Augustus ..... g	0,06	0,37	2,12	61	95	10,48	169	0,43	2,51	-2,08	167
September ..... g	0,05	0,35	2,21	63	91	12,60	168	0,38	4,31	-3,93	165
Oktober ..... g	0,05	0,31	2,20	58	66	17,64	144	0,75	4,15	-3,40	140
November ..... g	0,04	0,29	2,16	63	93	15,49	174	0,41	4,62	-4,21	170
December	0,04	0,22	2,32	69	102	16,43	190	0,43	5,19	-4,76	185

¹ Deze statistiek betreft de gasproductie verkregen door droge distillatie van de steenkolen in de gas- en cokesfabrieken, gas waarbij gebeurlijk watergas, luchtgas, restgas uit de scheikundige binding, gas uit de hoogovens en metaan worden gevoegd. Zij omvat eveneens de productie van metaan dat rechtstreeks uit de steenkolenmijnen komt, alsook het vloeibaar gemaakte petroleumgas dat in pijpleidingen wordt vervoerd; al die gasen dienen voor de openbare gasverdeling.

Onderhavige statistiek omvat niet de hoeveelheden watergas, luchtgas, restgas uit de hoogovens, metaangas of vloeibaar gemaakt gas, die buiten de producerende fabriek worden vermengd met gas voortkomend uit de droge distillatie van steenkolen met uitzondering van het gas dat rechtstreeks aan de openbare distributie wordt geleverd. Zij omvat niet het gas dat door de cokesfabrieken wordt geproduceerd of ontvangen, noch het kolengas of het andere gas, die voor de dekking van de eigen behoeften, voor het stoken der ovens, enz. worden gebruikt.

N. B. — a) De gasproductie vermeld in de kolommen (1) (2) (3) (4) (5) is voor de openbare voorziening bestemd.

b) De gasproductie vermeld in de kolom (5) is bestemd voor de rechtstreekse leveringen aan andere afdelingen van de vennootschappen waartoe de betrokken cokesfabrieken behoren of aan andere juridisch onafhankelijke nijverheidsvennootschappen.

c) Het gasvolume voortgebracht door de cokesfabrieken en steenkolenmijnen wordt herleid tot 4.250 kcal., 0° C., 760 mm Hg.

d) De cokesfabrieken welke gas zowel voor de openbare verdeling als voor het directe industriële verbruik voortbrengen, zijn begrepen in het aantal cokesfabrieken overeenstemmend met kolom 5. Het totaal aantal cokesfabrieken (particuliere maatschappijen die in 1954 en 1955 gas produceerden) bedraagt 18.

g gerectificeerde cijfers.

VERBRUIK *

I. — VERBRUIKSINDEXCIJFERS

65¹

A. — Maandelijke verkoopsindexcijfers : basis maandgemiddelde 1936-1938 = 100

Bron : Nationale Bank van België.

Maand	Grootwarenhuis						Winkels met bijhuizen		Coöperaties en patroonswinkels					
	Kleding ¹		Meubilering		Huishoudelijke artikelen en diversen		Voedingwaren		Bakkerij		Voedingswaren		Kleding	
	1954	1955	1954	1955	1954	1955	1954	1955	1954	1955	1954	1955	1954	1955
Januari	489	421	546	543	576	616	447	431	220	223	650	674	623	716
Februari	356	366	537	550	550	604	420	423	217	220	610	647	456	527
Maart	496	460	629	626	644	661	402	446	244	247	618	698	588	574
April	548	486	641	530	683	604	415	445	240	241	625	664	549	582
Mei	533	446	599	527	655	585	403	424	229	234	620	659	471	521
Juni	467	468	537	486	642	573	411	430	236	241	620	658	404	475
Juli	578	493	621	486	793	660	438	444	241	231	667	671	403	440
Augustus	379	512	536	422	699	594	419	422	227	231	616	662	413	425
September	499	425	620	563	695	620	408	446	235	235	637	672	541	591
Oktober	602	548	574	518	701	640	427	445	244	244	650	696	595	674
November	572	487	544	490	995	906	433	429	226	224	638	670	515	564
December	629	562	605	530	1.160	1.026	505	505	256	256	781	781	533	533
	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956	1955	1956
Januari	421	512	543	502	616	546	431	431	223	223	674	674	716	716

* Voor het verbruik van suiker, zie tabel n° 562.

¹ Gerectificeerde indexcijfers.

B. — Maandelijke verkoopsindexcijfers : basis maandgemiddelde 1953 = 100

65²

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Maand	Grootwarenhuizen met menigvuldige afdelingen																					
	Algemeen indexcijfer	Voeding				Kleding				Meubilering			Huishouden		Tabak	Boek-papierhandel		Parf.	Spelen, speelgoed, sport, reis			
		Bederfelijk	Niet bederfelijk	Restaurant	Totaal	Stoffen per meter	Bovenkleding heren	Bovenkleding dames	Linnen, ondergoed, hemden en hoccen	Totaal 1	Textiel	Meubelen, luchters	Totaal	Huishoud-artikelen	Huishoudtoestellen, elektriciteit	Totaal	Rookgerief	Boekhandel		Papierhandel	Totaal	Toilet
1955 Januari	102	116	107	109	112	94	86	88	125	104	124	89	108	92	121	97	104	83	97	95	96	32
Februari	90	117	109	96	112	81	50	58	79	73	91	105	97	94	117	98	96	76	81	80	91	42
Maart	105	131	125	111	127	113	93	88	91	94	114	108	111	107	111	108	107	88	90	90	101	48
April	118	131	127	121	129	116	166	139	115	122	113	114	113	110	125	113	109	99	91	92	114	74
Mei	109	117	110	113	114	102	135	119	112	111	104	119	111	110	129	113	99	87	88	88	110	68
Juni	107	112	102	106	108	103	124	110	132	115	94	116	104	107	108	107	111	80	79	79	111	80
Juli	118	105	110	114	108	102	138	123	169	133	107	118	112	115	125	116	114	99	83	85	131	115
Augustus	97	99	96	113	99	65	75	78	98	85	89	104	96	112	112	112	107	89	158	148	113	71
September	111	119	107	114	114	98	106	100	105	103	116	139	127	112	155	119	105	93	178	166	107	48
Oktober	120	126	113	123	121	108	168	147	126	131	106	108	107	114	182	125	109	111	103	105	107	84
November	131	120	129	126	123	99	131	106	126	119	102	100	101	99	160	109	120	256	139	156	106	378
December	158	158	186	147	166	91	139	119	165	146	108	115	111	140	206	151	248	264	219	225	161	226
1956 Januari	107	123	111	119	119	98	90	85	135	107	133	89	113	99	140	106	114	97	105	104	99	38

1 Dit totaal omvat daarenboven : mercerie, linten, patronen; schoenen, pantoffels; allerlei opschikartikelen.

65³

Maand	Grote ondernemingen gespecialiseerd in kleding			Coöperaties										Winkels met bijhuizen		Groot-handel	
	Heren	Dames	Ondergoed en bijkom. kleding-stukken	Algemeen indexcijfer	Bakkerij	Voeding (behalve bakkerij)	Kleding	Meubilering	Huishouden	Tabak	Boekhandel, papierhandel	Parfumerie, weelde-artikelen	Restaurant eet-roon	Verschillende	Onderg., bijkom. kledingstukken, opschikartikelen	Schoenen	Algemeene voedingswaren
1955 Januari	108	82	131	116	97	124	109	108	92	81	65	88	75	119	92	101	99
Februari	73	41	41	107	96	113	101	97	97	86	50	85	72	109	78	74	100
Maart	109	91	90	117	108	122	111	130	108	96	68	105	108	118	84	70	115
April	176	145	104	111	106	116	117	134	98	94	74	90	94	81	109	118	107
Mei	137	114	94	112	103	115	106	122	104	95	107	111	116	113	105	127	108
Juni	112	80	115	114	106	115	96	105	92	99	116	95	124	160	121	102	v121
Juli	113	84	122	110	101	114	89	147	93	102	209	98	124	113	141	115	v108
Augustus	69	52	44	109	102	114	80	113	97	101	180	102	112	128	90	70	v119
September	93	89	57	116	104	118	111	179	98	96	136	80	108	124	87	95	v117
Oktober	140	144	87	121	108	122	131	139	106	100	126	77	109	119	102	100	v109
November	110	83	66	112	99	115	117	151	100	97	119	102	105	103	101	v 78	v109
December	114	86	110	v113	115	v143	v127	103	112	132	133	156	123	114	126	v104	v109
1956 Januari	107	78	98												92	v 75	

II. — TABAKSVERBRUIK (Productie en invoer)

66

Bron : Administratie der Douanen en Accijnzen.

Tijdvak	Sigaren	Sigarillo's	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruim-tabak
	(miljoenen stuks)			(tonnen)
1936-1938 Gemid.	16,2	49,4	430	1.097
1954 Gemiddelde	12,3	42,4	688	819
1955 Gemiddelde	13,1	44,7	720	788
1955 Februari ...	9,5	32,9	635	709
Maart ...	9,5	39,6	684	831
April	10,8	39,3	717	789
Mei	11,4	46,8	715	g 821
Juni	12,6	55,3	825	865
Juli	13,9	42,5	743	746
Augustus .	12,0	40,5	820	821
September .	15,9	51,4	735	800
Oktober ...	19,4	47,4	716	814
November .	16,4	52,8	702	746
December .	13,9	50,0	712	798
1956 Januari .	12,2	55,5	947	980
Februari ...	10,2	31,4	348	471

(g) gorrectificeerd cijfer.

III. — SLACHTINGEN IN DE 12 VOOR-

67

NAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND

Tijdvak	Grootvee (Ossen, stieren, koeien, varzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schapen, lammeren, geiten
	(duizenden)				
1936-1938 Gemid.	16,5	0,7	12,2	26,7	6,5
1954 Gemiddelde	20,1	4,1	11,1	31,6	6,1
1955 Gemiddelde	21,0	3,7	10,9	31,3	5,6
1955 Januari .	21,4	4,2	9,6	31,3	11,1
Februari .	20,8	3,9	10,5	30,2	6,5
Maart ...	23,0	3,9	13,6	32,5	4,1
April 1 ...	19,8	3,2	12,7	29,4	2,9
Mei 1	21,0	3,2	13,0	31,7	2,2
Juni 1	20,3	3,1	13,0	31,4	1,7
Juli	18,4	3,1	10,1	28,0	1,3
Augustus .	21,8	3,6	11,5	34,0	1,8
September .	21,7	3,6	9,5	29,6	3,8
Oktober ...	21,7	3,9	9,3	32,9	9,5
November .	23,2	4,3	9,5	34,0	13,1
December .	19,5	4,2	8,2	31,1	9,5
1956 Januari ...	20,5	4,2	8,5	33,7	9,1

1 Raming.

VERVOER

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BELGISCHE SPOORWEGEN 70¹

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven

(miljoenen franken)

Tijdvak	Ontvangsten				Uitgaven	Overschot der totale ontvangsten op de uitgaven	Bedrijfs-coëfficiënt
	Reizigers en bagage	Goederen	Diversen ²	Totaal			
1938 Gemiddelde ¹	74	147	5	226	239	— 13	106
1953 Gemiddelde	286	560	87	933	935	— 2	100
1954 Gemiddelde	291	557	107	955	956	— 1	100
1954 September	306	569	112	987	947	40	96
Oktober	283	612	113	1.008	963	45	96
November	258	602	114	974	933	41	96
December	266	631	123	1.020	991	29	97
1955 Januari	313	567	98	978	950	28	97
Februari	265	541	87	893	904	— 11	101
Maart	296	623	88	1.007	952	55	94
April	315	603	90	1.008	930	78	92
Mei	316	583	89	988	901	87	91
Juni	321	602	89	1.012	915	97	90
Juli	400	519	105	1.024	928	96	91
Augustus	369	589	90	1.048	942	106	90
September	331	617	89	1.036	936	100	90
Oktober	307	640	94	1.041	983	58	94
November	284	649	89	1.022	960	62	94

¹ Nord-Belge inbegrepen.

² Incl. de toelagen van de Staat als vergoeding voor de ontoereikende tarieven en de verhoging van de prijs der brandstoffen.

b) Aantal wagens aan de nijverheid geleverd¹

c) Transportstatistiek 1° Algemeen spoorverkeer

70²

Tijdvak	A	B	C	A+C	Reizigers		Wagenladingen ²				
					Aantal	Reizigers-km.	Vervoerde tonnen	Ton-km.			Totaal
								Belgisch binnenl. vervoer	Internat. vervoer	Doorvoer	
					(duizenden)				(miljoenen)	duizenden	(miljoenen)
1938 Gemiddelde ³	389	115	91	480	16,8	535	6.169	186	154	88	428
1953 Gemiddelde	274	95	55	328	18,9	627	5.150	171	201	105	477
1954 Gemiddelde	264	97	58	322	18,9	630	5.104	162	218	90	470
1954 September	280	95	63	343	19,1	638	5.280	172	233	87	492
Oktober	299	106	64	363	19,0	620	5.811	186	239	93	518
November	292	108	61	353	19,7	626	5.832	186	239	89	514
December	290	123	67	357	19,7	641	5.961	180	266	115	562
1955 Januari	261	117	60	321	v19,8	v634	5.393	160	248	110	518
Februari	251	106	60	311	v19,1	v602	5.163	148	255	98	501
Maart	285	118	70	355	v19,8	v627	5.866	162	280	110	551
April	280	101	68	348	v19,1	v648	5.760	179	255	109	543
Mei	260	90	67	327	v19,4	v641	5.486	166	254	107	527
Juni	283	96	68	351	v19,1	v657	5.857	181	257	111	549
Juli	242	78	64	306	v17,0	v691	4.953	149	241	94	484
Augustus	288	97	65	353	v17,6	v680	5.814	183	257	108	548
September	300	98	68	368	v19,8	v658	5.935	193	262	101	555
Oktober	302	95	69	371	v19,8	v646	6.210	197	268	106	571
November	297	97	71	368	v20,6	v670	6.224	197	268	129	594

A. — Aantal wagens aan de nijverheid afgeleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (incl. deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten).

B. — Aantal wagens meer speciaal voor het vervoer van kolen, cokes en briketten afgeleverd.

C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, hetzij voor stations van het net van de Maatschappij, hetzij voor stations van andere netten.

¹ Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.

² Militair vervoer niet inbegrepen.

³ Nord-Belge inbegrepen, behalve wat de ton-km betreft.

1. — **BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BELGISCHE SPOORWEGEN** (vervolg)

c) **Transportstatistiek**

70³

2° **Vervoer der voornaamste zware goederen**

A. — **Gezamenlijk verkeer** ¹

Tijdvak	Tonnen-km.	Totaal	Landbouw- en voedings- produkten	Brand- stoffen, oliën en vetten	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materiaal, produkten der groef- bedrijven	Textiel	Scheikundige produkten	Diversen
	(miljoenen)									
1953 Gemiddelde ...	477	5.149	232	2.154	802	694	969	24	254	20
1954 Gemiddelde ...	470	5.103	194	2.239	794	681	894	27	254	20
1954 September ...	492	5.280	102	2.219	847	709	1.040	93	251	19
Oktober	518	5.811	428	2.431	837	780	1.028	32	253	22
November ...	514	5.832	613	2.524	815	711	901	20	229	19
December ...	562	5.961	263	2.877	863	805	854	19	259	21
1955 Januari	518	5.393	112	2.752	852	755	623	22	259	18
Februari ...	501	5.163	108	2.486	861	761	669	20	239	19
Maart	551	5.866	127	2.879	908	872	767	22	268	23
April	543	5.760	117	2.507	983	800	1.088	19	225	21
Mei	527	5.486	110	2.346	956	753	1.048	18	236	19
Juni	549	5.857	106	2.521	962	779	1.206	18	245	20
Juli	484	4.953	88	2.084	924	601	1.004	15	218	19
Augustus ...	548	5.814	83	2.509	976	767	1.154	43	264	18
September ...	555	5.935	94	2.499	961	767	1.232	81	281	20
Oktober	571	6.210	450	2.412	983	833	1.267	19	224	22
November ...	594	6.224	569	2.405	957	861	1.070	22	316	24

¹ Militair vervoer niet inbegrepen.

B. — **Belgisch binnenlands verkeer** ¹

70⁴

Tijdvak	Totaal	Landbouw- en voedings- produkten	Brand- stoffen, oliën en vetten	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materiaal, produkten der groef- bedrijven	Textiel	Scheikundige produkten	Diversen	Nationale Maatsch. van Buurt- spoorweg. Vervoerde T.-km. (duizend.)
1953 Gemiddelde ...	2.994	121	1.581	171	261	711	6	138	5	2.019
1954 Gemiddelde ...	2.867	100	1.546	171	268	636	8	135	3	1.423
1954 September ...	2.931	38	1.483	184	290	733	58	141	4	1.173
Oktober	3.299	323	1.646	179	301	705	10	132	3	2.745
November ...	3.345	468	1.694	168	272	609	2	127	3	3.434
December ...	3.132	114	1.896	178	291	567	1	132	3	1.429
1955 Januari	2.833	32	1.834	162	279	391	2	180	3	791
Februari ...	2.636	30	1.626	146	287	417	1	127	3	716
Maart	2.956	32	1.796	151	343	487	2	141	4	691
April	3.124	28	1.692	182	318	773	2	126	3	898
Mei	2.839	25	1.504	190	304	749	1	114	2	884
Juni	3.135	26	1.587	197	312	871	2	137	3	929
Juli	2.515	29	1.264	180	238	696	1	105	2	781
Augustus ...	3.078	27	1.580	190	311	827	23	117	3	957
September ...	3.194	33	1.621	183	327	844	52	131	3	1.021
Oktober	3.399	330	1.594	191	325	867	3	87	2	2.744
November ...	3.371	419	1.629	190	299	710	1	120	3	2.453

¹ Militair vervoer niet inbegrepen.

* Het bedrag voor december is 1.552.

III. — HAVENVERKEER

71¹

a) Haven van Antwerpen

Bronnen : Havendienst der stad Antwerpen en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Zeevaart						Binnenvaart					
	Aangekomen			Vertrokken			Aangekomen			Vertrokken		
	Aantal schepen	Belgische netto-tonne-maat (duizend. register-tonnen)	Goederen (duizend. metrieke tonnen) 1	Aantal schepen		Goederen (duizend. metrieke tonnen) 1	Aantal schepen	Land-vermogen (duizend. m ³)	Goederen (duizend. metrieke tonnen) 2	Aantal schepen	Land-vermogen (duizend. m ³)	Goederen (duizend. metrieke tonnen) 2
				geladen	op balast							
1954 Gemiddelde	1.075	2.634	1.276	924	150	1.091	3.563	1.561	679	3.575	1.570	853
1955 Gemiddelde	1.144	2.830		979	163		3.632	1.636	697	3.640	1.643	934
1955 Januari	1.143	2.837	1.371	986	138	1.381	3.584	1.612	746	3.518	1.585	877
Februari	1.047	2.465	1.159	960	119	1.170	3.203	1.454	651	3.237	1.476	777
Maart	1.232	2.926	1.348	1.081	150	1.331	3.953	1.795	794	3.701	1.652	868
April	1.162	2.790	1.201	1.025	144	1.391	3.719	1.662	827	3.850	1.727	863
Mei	1.145	2.926	1.663	941	164	1.193	3.665	1.644	701	3.671	1.671	948
Juni	1.069	2.650	1.397	930	159	1.322	3.609	1.636	726	3.569	1.606	923
Juli	770	1.989	1.088	587	147	673	3.006	1.333	508	3.012	1.344	793
Augustus	1.236	3.048	1.604	1.083	172	934	3.583	1.607	682	3.887	1.766	1.063
September	1.224	3.120	1.660	999	201	1.167	3.802	1.727	722	3.691	1.686	986
Oktober	1.183	2.895	1.540	984	189	1.425	3.967	1.797	741	3.833	1.717	1.009
November	1.263	3.144	1.593	1.091	185	1.036	3.749	1.688	654	3.775	1.703	993
December	1.257	3.165		1.081	187		3.744	1.676	617	3.941	1.786	1.109
1956 Januari	1.243	2.983		1.057	171		3.845	1.775	759	3.771	1.696	1.049

1 Internationaal verkeer. — 2 Internationaal en binnenlands verkeer.

b) Haven van Gent

71²

Bronnen : Havendienst van Gent en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Zeevaart						Binnenvaart	
	Aangekomen			Vertrokken			Goederen 1	
	Aantal schepen	Tonnemaat (duizenden register-ton.)	Goederen (duizenden metrieke tonnen) 1	Aantal schepen	Tonnemaat (duizenden register-ton.)	Goederen (duizenden metrieke tonnen) 1	Gelost	Geladen
1954 Gemiddelde	146	119	113	144	115	85	133	62
1955 Gemiddelde	184	154		182	152			
1955 Februari	151	149	115	152	145	159	121	104
Maart	166	129	83	165	139	130	101	84
April	175	140	126	182	137	98	144	169
Mei	176	142	161	168	140	95	138	179
Juni	225	157	148	218	137	143	194	211
Juli	242	201	183	242	207	120	156	170
Augustus	186	151	228	199	162	137	184	218
September	179	164	150	171	157	103	152	196
Oktober	166	144	189	165	151	88	185	212
November	153	129	175	149	127	64	129	131
December	216	180		208	166			
1956 Januari	208	183		203	170			
Februari	177	154		184	166			

1 Internationaal verkeer.

IV. — ALGEMENE BEWEGING DER BINNENSCHIEPVAART

72

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tijdvak	Geladen schepen																			
	Binnen-verkeer		Invoer		Uitvoer		Door-voer		Gehel-verkeer		Binnen-verkeer		Invoer		Uitvoer		Door-voer		Gehel-verkeer	
	(aantal)		(aantal)		(aantal)		(aantal)		(duizenden metrieke tonnen)		(duizenden metrieke tonnen)		(miljoenen ton-km.)		(miljoenen ton-km.)		(miljoenen ton-km.)		(miljoenen ton-km.)	
1953 Gemiddelde	7.177	3.152	2.615	400	13.344	1.778	1.039	877	94	3.788	181,3	71,1	57,4	13,4	323,2					
1954 Gemiddelde	6.838	3.672	2.914	580	14.004	1.745	1.317	1.062	134	4.258	169,7	86,2	69,3	17,8	343,0					
1954 Oktober	7.396	4.017	3.251	634	15.298	1.899	1.471	1.243	145	4.758	185,4	93,8	78,9	20,4	378,5					
November	7.306	3.652	3.142	543	14.643	1.844	1.314	1.226	130	4.514	171,9	87,0	76,7	17,8	359,4					
December	6.820	3.203	3.180	607	13.810	1.757	1.225	1.307	141	4.430	177,2	81,8	85,9	18,6	363,5					
1955 Januari	6.011	2.757	2.622	469	11.859	1.653	1.094	1.138	109	3.994	165,3	67,2	75,2	15,6	323,3					
Februari	5.936	3.118	2.769	536	12.359	1.599	1.177	1.140	128	4.044	166,2	73,3	75,0	17,2	331,7					
Maart	6.417	3.578	3.036	596	13.627	1.792	1.283	1.276	143	4.494	178,7	83,7	81,8	19,4	363,6					
April	7.070	3.996	3.504	644	15.214	1.842	1.417	1.352	156	4.767	183,4	99,1	85,6	20,6	388,7					
Mei	7.584	4.205	3.710	699	16.198	1.938	1.478	1.369	163	4.948	196,1	102,2	90,5	22,6	411,4					
Juni	7.200	4.534	3.928	768	16.430	1.869	1.629	1.524	182	5.204	186,4	111,4	93,3	25,3	416,4					
Juli	6.870	4.224	3.672	824	15.590	1.738	1.459	1.428	197	4.822	171,3	104,6	91,1	27,3	394,3					
Augustus	7.583	4.285	3.811	732	16.411	1.929	1.434	1.496	180	5.039	191,6	94,4	94,9	24,4	405,3					
September	8.024	4.013	3.723	738	16.498	2.111	1.377	1.409	177	5.074	197,5	93,4	89,8	24,9	405,6					
Oktober	8.187	4.216	3.583	742	16.728	2.129	1.507	1.398	182	5.216	206,3	100,6	89,9	26,0	422,8					

BUITENLANDSE HANDEL

VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE

NOMENCLATUUR DER AFDELINGEN VAN DE BIJZONDERE HANDEL VOLGENS DE TYPE-CLASSIFICATIE VAN DE INTERNATIONALE HANDEL (T.C.I.H.)

75

Tijdvak	(0) Voedings- waren	(1) Dran- ken en tabak	(2) Niet eetbare grond- stoffen behalve brand- stoffen	(3) Mine- rale brand- stoffen, smeer- middel- en der- gelijke prod.	(4) Oliën en vetten van dierlijke of plant- aardige oor- sprong	(5) Schei- kundige produk- ten	(6) Fabri- katen hoofdza- kelijk gerang- schikt volgens grond- stof	(7) Ma- chines en vervoer- mate- riaal	(8) Diverse fabri- katen	(9) Niet elders genoem- de goe- deren	Totaal	Gemid- delde prijs per ton (frank- en)	Uitvoer-(+) of invoersaldo (-) van de han- delsbalans (miljoenen franken)	Verhou- ding van uitvoer tot invoer in pct.
<i>Waarde (miljoenen franken)</i>														
<i>Invoer.</i>														
1955 Januari	1.636	154	3.010	1.093	158	550	2.336	1.729	386	79	11.131	3.140		
Februari ...	1.599	154	2.539	1.041	169	570	2.556	1.735	455	63	10.881	3.184		
Maart	1.731	173	2.762	1.234	215	681	2.965	2.198	591	128	12.678	3.308		
April	1.338	172	2.495	1.092	233	668	2.485	1.990	546	115	11.134	2.872		
Mei	1.448	174	2.368	1.314	208	586	3.052	2.011	504	67	11.732	2.815		
Juni	1.548	197	2.354	1.127	165	609	2.470	1.987	510	107	11.074	2.602		
Juli	1.265	165	2.701	1.183	149	595	2.918	1.990	477	90	11.533	2.818		
Augustus ...	1.473	148	2.959	1.183	143	608	2.510	1.608	523	97	11.252	2.560		
September ...	1.619	182	2.667	1.278	140	606	2.791	1.778	620	109	11.790	2.655		
Oktober	1.919	181	2.805	1.257	150	715	3.524	1.782	624	97	13.054	2.858		
November	1.764	198	2.974	1.262	110	746	2.834	1.772	548	107	12.315	2.847		
December ...	1.708	227	3.057	1.362	114	744	3.021	2.336	537	127	13.233	3.091		
1956 Januari											12.359	3.078		
<i>Uitvoer.</i>														
1955 Januari	356	13	850	859	86	792	6.092	1.468	400	93	11.009	4.341	— 122	98,9
Februari ...	352	20	861	708	101	811	6.295	1.058	391	88	10.685	4.774	— 196	98,2
Maart	384	15	981	784	115	894	7.017	1.426	430	75	12.121	4.628	— 557	95,6
April	376	19	840	617	150	806	6.388	1.333	406	149	11.084	4.715	— 50	99,6
Mei	321	19	795	568	103	795	5.904	1.136	390	144	10.175	4.674	— 1.557	86,7
Juni	416	20	932	862	94	760	7.114	1.222	401	155	11.976	4.244	+ 902	108,1
Juli	384	23	764	733	96	574	5.364	1.046	364	106	9.454	4.132	— 2.079	82,0
Augustus ...	336	29	825	716	63	730	5.828	1.232	441	119	10.319	4.166	— 933	91,7
September ...	341	22	797	914	71	848	6.853	1.198	538	132	11.714	4.324	— 76	99,4
Oktober	513	19	905	922	75	818	8.103	1.457	567	160	13.539	4.746	+ 485	103,7
November	548	18	846	751	66	570	6.922	1.439	533	120	11.813	5.087	— 502	95,9
December ...	634	20	1.014	892	87	1.124	8.525	1.333	605	190	14.424	4.671	+ 1.191	109,0
1956 Januari											13.077	5.039	+ 718	105,8
<i>Gewicht (duizenden tonnen)</i>														
<i>Invoer.</i>														
1955 Januari	246	8,6	1.863	1.135	13,5	117	126	30,2	3,8	1,5	3.545			
Februari ...	234	8,4	1.828	1.060	13,6	97	137	33,7	4,1	1,4	3.417			
Maart	242	9,8	2.033	1.211	17,6	125	149	36,4	5,4	2,4	3.832			
April	188	9,9	2.199	1.127	19,0	141	150	36,6	5,2	1,6	3.877			
Mei	240	9,9	2.259	1.348	16,8	109	145	32,7	5,2	1,1	4.167			
Juni	258	10,6	2.463	1.183	13,2	117	172	32,8	5,5	1,6	4.256			
Juli	191	9,4	2.345	1.226	11,8	112	150	40,1	5,1	0,9	4.092			
Augustus ...	231	8,7	2.562	1.275	11,9	106	152	42,1	5,1	1,8	4.396			
September ...	257	9,9	2.499	1.358	11,2	108	163	26,9	6,1	1,7	4.441			
Oktober	364	9,9	2.550	1.272	12,4	143	165	42,8	5,9	2,2	4.567			
November	355	10,3	2.324	1.294	9,4	147	149	27,4	5,6	3,0	4.325			
December ...	260	11,5	2.248	1.389	9,5	148	170	36,5	5,5	3,1	4.281			
1956 Januari											4.015			
<i>Uitvoer.</i>														
1955 Januari	51	0,6	270	1.059	6,7	303	754	31,4	4,7	55,7	2.536			
Februari ...	62	0,7	236	888	7,2	292	684	22,6	4,7	40,6	2.238			
Maart	56	0,6	343	977	8,6	307	839	33,0	4,6	50,2	2.619			
April	57	0,8	401	695	10,6	304	791	37,3	4,7	49,3	2.351			
Mei	56	1,2	400	592	7,4	303	739	29,6	4,4	44,2	2.177			
Juni	99	1,9	514	950	6,6	308	850	25,5	5,3	61,2	2.822			
Juli	71	2,2	460	797	6,7	209	664	33,4	4,0	40,6	2.288			
Augustus ...	53	3,0	464	759	4,6	346	777	26,3	4,8	39,9	2.477			
September ...	51	2,1	489	904	5,3	356	814	27,0	5,1	55,3	2.709			
Oktober	85	1,0	459	957	5,4	303	941	29,4	6,0	66,4	2.853			
November	100	5,8	402	746	4,9	208	772	28,3	5,0	49,9	2.322			
December ...	111	1,7	453	894	6,2	448	1.054	26,3	6,5	87,6	3.088			
1956 Januari											2.595			

WERKLOOSHEID

I. — GEHELE EN GEDEELTELIJKE WERKLOOSHEID

81¹

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

Tijdvak	Aantal gecontroleerde werklozen						Verloren werkdagen		
	Ingeschreven tijdens de maand			Daggemiddelden			geheel werklozen	gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal
	geheel werklozen	gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal	geheel werklozen	gedeeltelijk en toevallig werklozen	Totaal			
	(duizenden)						(duizenden)		
1955 Februari	195	256	451	170	128	298	4.078	3.074	7.152
Maart	191	231	422	156	86	242	3.750	2.051	5.801
April	161	127	288	130	41	171	2.987	933	3.920
Mei	147	137	284	112	39	151	3.135	1.087	4.222
Juni	125	122	247	98	39	137	2.351	937	3.288
Juli	121	134	255	90	36	126	2.618	1.031	3.649
Augustus	109	99	208	83	28	111	1.905	646	2.551
September	109	105	214	81	29	110	1.878	658	2.536
Oktober	116	125	241	82	31	113	2.383	894	3.277
November	124	116	240	97	33	130	2.228	764	2.992
December	141	172	313	115	57	172	2.761	1.378	4.139
1956 Januari	166	298	464	136	100	236	4.081	3.007	7.088
Februari				136	206	342			

II. — INDELING DER GECONTROLEERDE WERKLOZEN PER PROVINCIE

81²

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

Tijdvak	Week		Aantal werkdagen	Het Rijk	Antwerpen	Brabant	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Hennegouwen	Luik	Limburg	Luxemburg	Namen
	van	tot											

Daggemiddelde der maand

1955 Februari	—	—	24	297,5	60,6	45,6	53,4	64,2	28,4	20,2	12,9	5,3	6,9
Maart	—	—	24	242,4	50,5	37,9	43,9	54,0	20,8	16,4	10,2	3,8	4,9
April	—	—	23	170,6	37,0	26,3	32,7	42,4	14,7	9,9	4,8	0,5	2,3
Mei	—	—	28	151,0	31,7	22,9	29,3	38,9	13,0	9,2	3,7	0,3	2,0
Juni	—	—	24	136,9	28,2	21,1	25,1	36,5	12,3	8,6	3,0	0,3	1,8
Juli	—	—	29	125,8	24,5	19,8	22,4	34,4	11,9	8,4	2,4	0,3	1,7
Augustus	—	—	23	110,9	21,8	17,6	18,8	30,4	10,4	7,4	2,5	0,3	1,7
September	—	—	23	109,9	23,1	17,0	19,2	29,4	9,5	7,4	2,3	0,3	1,7
Oktober	—	—	29	113,0	24,0	16,5	21,5	28,7	9,6	7,9	2,6	0,4	1,8
November	—	—	23	129,9	27,5	19,4	25,7	32,6	10,3	8,4	3,4	0,6	2,0
December	—	—	24	172,5	34,8	25,4	33,5	43,6	13,7	10,8	5,7	2,1	2,9
1956 Januari	—	—	30	236,2	45,0	35,6	44,2	55,7	20,6	15,5	10,4	3,9	5,3
Februari	—	—	24	341,6	60,5	51,4	62,5	78,5	34,8	22,3	15,7	6,5	9,4

Daggemiddelde der week

1956 Februari	5	11	6	321,3	58,4	48,7	56,9	74,0	32,2	21,2	14,9	6,2	8,8
	12	18	6	348,2	62,2	51,7	63,5	80,3	35,8	23,0	15,7	6,6	9,4
	19	25	6	360,4	63,5	53,6	68,3	81,6	37,3	23,3	16,4	6,7	9,7
	26	3/3	6	336,6	58,1	51,7	61,1	78,0	34,1	21,5	15,8	6,4	9,9
Maart	4	10	6	196,7	36,0	31,2	36,1	46,5	15,8	13,3	10,0	3,4	4,4
	11	17	6	176,7	36,1	28,1	31,6	42,1	13,6	11,2	8,1	2,3	3,6

III. — DAGGEMIDDELE DER GECONTROLEERDE WERKLOZEN

81³

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

Tijdvak	Totaal			Volledig werklozen			Gedeeltelijk werklozen		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
	(duizenden)								
1954 Gemiddelde	147,7	77,1	224,8	107,4	59,5	166,9	40,3	17,6	57,9
1955 Gemiddelde	114,2	58,2	172,4	75,1	41,4	116,5	39,1	16,8	55,9
1955 Februari	228,2	69,3	297,5	118,3	51,6	169,9	109,9	17,8	127,7
Maart	177,9	64,5	242,4	108,7	47,7	156,4	69,2	16,8	86,0
April	107,6	63,0	170,6	84,7	45,1	129,8	22,9	17,9	40,8
Mei	90,6	60,4	151,0	69,1	42,8	111,9	21,5	17,6	39,1
Juni	79,4	57,5	136,9	58,4	39,4	97,8	21,0	18,1	39,1
Juli	72,9	52,9	125,8	54,5	35,8	90,3	18,4	17,1	35,5
Augustus	63,0	47,9	110,9	48,3	34,5	82,8	14,7	13,4	28,1
September	63,9	46,0	109,9	47,2	34,2	81,4	16,7	11,8	28,5
Oktober	66,4	46,6	113,0	48,1	34,0	82,1	18,3	12,6	30,9
November	79,8	50,1	129,9	60,5	36,1	96,6	19,3	14,0	33,3
December	114,0	58,5	172,5	76,9	38,1	115,0	37,1	20,4	57,5
1956 Januari	174,8	61,4	236,2	95,6	40,4	136,0	79,2	21,0	100,2
Februari	279,4	62,2	341,6	96,7	39,5	136,2	182,7	22,7	205,4

IV. — INDELING DER INGESCHREVEN WERKLOZEN NAAR BEDRIJFSGROEP

(Daggemiddelde van het aantal gecontroleerde werklozen) (duizenden)

Bron : Rijkdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

Tijdvak	Landbouw	Bosbouw, jacht, visvangst	Mijnen	Steen	Aardewerk, glas	Diamant	Bouw-nijverheid	Hout, ameublement	Metaal	Chemie	Papier	Boek	Textiel	Kleding	Leder, huiden, schoen-nijverheid	Voeding, tabak	Verkeer	Haven-arbeiders	Scheeps-herstellers	Hotels-spijshuizen	Huis-personeel	Verzorging	Bedienden	Kunstenaars	Totaal
Volledig werklozen																									
1954 December ...	12,9	0,6	1,3	1,3	5,8	1,9	24,8	7,0	17,4	1,9	1,2	1,0	20,9	11,4	4,0	8,1	12,1	—	—	5,4	4,4	0,3	10,7	0,8	155,2
1955 Januari	14,7	0,7	1,4	1,6	6,9	2,1	34,4	8,4	19,2	2,0	1,3	1,1	23,0	13,0	4,1	9,3	13,3	—	—	5,4	4,4	0,4	10,9	0,8	178,4
Februari ...	14,3	0,7	1,3	1,4	6,6	2,1	33,1	7,8	18,2	1,8	1,3	1,1	22,5	10,9	3,5	9,2	12,8	—	—	5,3	4,3	0,4	10,5	0,8	169,9
Maart	13,2	0,7	1,3	1,3	5,5	2,1	29,1	7,3	16,9	1,8	1,2	1,0	21,6	9,1	3,2	9,1	11,9	—	—	5,0	4,0	0,3	10,0	0,8	156,4
April	10,4	0,5	1,1	1,0	3,0	1,9	18,4	5,8	14,8	1,6	1,1	1,0	20,4	7,9	2,9	8,5	10,8	—	—	4,1	3,8	0,3	9,5	1,0	129,8
Mei	6,7	0,4	1,0	0,9	2,2	1,5	13,5	4,8	12,8	1,4	1,1	0,9	19,6	7,3	2,6	7,4	9,8	—	—	4,1	3,6	0,3	9,0	1,0	111,9
Juni	5,4	0,4	0,9	0,8	1,8	1,3	10,9	3,9	10,8	1,3	0,9	0,8	18,1	7,1	2,6	5,8	8,6	—	—	3,3	3,4	0,2	8,6	1,0	97,9
Juli	4,8	0,4	0,9	0,7	1,8	1,2	9,8	3,6	10,1	1,2	0,9	0,7	17,2	6,6	2,4	5,1	8,1	—	—	2,1	3,3	0,2	8,3	0,9	90,3
Augustus ...	4,0	0,4	0,7	0,6	1,6	1,0	8,8	3,3	9,2	1,2	0,8	0,7	15,3	7,1	2,1	4,5	7,4	—	—	2,1	3,2	0,2	7,8	0,8	82,8
September ...	4,1	0,4	0,7	0,6	1,9	1,1	8,5	3,1	8,7	1,1	0,7	0,7	14,7	6,1	1,8	4,5	7,0	—	—	3,4	3,3	0,2	7,9	0,9	81,4
Oktober	3,1	0,4	0,7	0,6	2,7	1,1	9,5	3,2	8,8	1,1	0,7	0,7	14,1	5,5	1,9	4,3	7,0	—	—	4,5	3,3	0,3	8,0	0,7	82,2
November ...	7,4	0,4	0,8	0,7	3,7	1,2	13,3	3,9	9,6	1,2	0,7	0,7	15,0	6,3	2,1	4,8	7,4	—	—	4,9	3,4	0,3	8,0	0,8	96,6
December ...	10,3	0,5	0,8	0,9	4,6	1,3	19,9	5,0	10,9	1,3	0,8	0,7	16,2	8,0	2,4	5,7	8,2	—	—	4,8	3,4	0,3	8,2	0,8	115,0
Gedeeltelijk en toevallig werklozen																									
1954 December ...	1,0	0,7	0,4	0,7	0,5	0,3	6,4	2,3	4,1	0,7	0,3	0,1	11,3	9,4	4,3	2,3	2,3	4,1	1,0	0,4	0,4	0,1	0,4	0,0	53,5
1955 Januari	2,5	0,8	0,3	2,5	1,3	0,4	54,3	6,0	6,6	0,7	0,5	0,2	14,1	9,7	2,6	3,1	4,8	3,4	1,1	0,4	0,4	0,1	0,6	0,0	117,4
Februari ...	3,2	1,9	0,2	5,2	1,6	0,3	64,0	7,1	6,5	0,5	0,4	0,2	13,6	6,7	1,9	2,8	5,0	3,6	0,5	0,4	0,4	0,1	0,6	0,0	127,7
Maart	1,7	2,6	0,1	1,8	1,0	0,4	35,9	4,7	4,7	0,5	0,3	0,2	12,8	5,6	2,4	2,5	3,6	4,3	0,4	0,4	0,4	0,1	0,6	0,0	86,0
April	0,4	1,2	0,1	0,2	0,5	0,5	1,7	1,2	3,0	0,4	0,3	0,2	14,7	4,9	2,4	2,3	2,1	4,2	0,1	0,4	0,4	0,1	0,5	0,0	40,8
Mei	0,7	0,3	0,1	0,1	0,3	0,3	1,6	0,9	2,7	0,5	0,4	0,2	14,9	4,3	2,9	1,9	1,9	4,0	0,0	0,3	0,3	0,0	0,5	0,0	39,1
Juni	1,3	0,2	0,2	0,1	0,4	0,3	1,5	0,8	2,4	0,4	0,3	0,2	12,7	5,3	4,6	1,6	1,7	3,9	0,0	0,3	0,4	0,0	0,4	0,0	39,0
Juli	1,0	0,2	0,1	0,1	0,4	0,3	1,3	0,8	2,2	0,4	0,3	0,2	12,7	5,2	4,0	1,6	1,7	2,0	0,0	0,3	0,3	0,0	0,4	0,0	35,5
Augustus ...	0,7	0,2	0,1	0,1	0,3	0,3	1,3	0,8	1,8	0,4	0,2	0,2	10,3	4,3	1,8	1,3	1,4	1,8	0,0	0,2	0,3	0,0	0,3	0,0	28,1
September ...	0,8	0,3	0,1	0,1	0,4	0,3	1,9	0,7	1,9	0,3	0,2	0,1	9,0	3,8	1,4	1,3	1,4	3,3	0,2	0,3	0,3	0,0	0,4	0,0	28,5
Oktober	0,7	0,4	0,1	0,1	0,4	0,2	2,2	0,8	2,4	0,4	0,2	0,1	8,4	4,2	2,3	1,5	1,5	3,8	0,1	0,3	0,3	0,1	0,4	0,0	30,9
November ...	0,8	0,3	0,1	0,1	0,3	0,2	2,9	1,2	2,1	0,3	0,2	0,1	8,4	5,6	3,0	1,6	1,6	3,5	0,0	0,3	0,3	0,0	0,4	0,0	33,3
December ...	1,3	0,9	0,1	0,4	0,4	0,2	14,8	2,3	3,0	0,5	0,3	0,1	10,7	9,4	4,3	2,2	2,5	2,8	0,1	0,4	0,4	0,0	0,4	0,0	57,5
Totaal gecontroleerde werklozen																									
1954 December ...	13,9	1,3	1,7	2,0	6,3	2,2	31,2	9,3	21,5	2,6	1,5	1,1	32,2	20,8	8,3	10,4	14,4	4,1	1,0	5,8	4,8	0,4	11,1	0,8	208,7
1955 Januari	17,2	2,5	1,6	4,2	8,2	2,4	88,7	14,5	25,8	2,7	1,7	1,3	37,1	22,7	6,7	12,4	18,1	3,4	1,1	5,8	4,8	0,5	11,5	0,9	295,8
Februari ...	17,5	3,6	1,5	6,6	8,2	2,3	97,1	14,9	24,7	2,4	1,6	1,3	36,1	17,6	5,4	12,0	17,8	3,6	0,5	5,7	4,6	0,5	11,1	0,8	297,5
Maart	14,9	2,3	1,4	3,1	6,5	2,5	65,0	12,0	21,6	2,3	1,5	1,2	34,4	14,7	5,6	11,6	15,5	4,3	0,4	5,4	4,4	0,4	10,6	0,8	242,4
April	10,8	0,7	1,2	1,2	3,4	2,4	20,1	7,1	17,8	2,0	1,4	1,2	35,0	12,8	5,3	10,8	12,9	4,2	0,1	4,5	4,3	0,4	10,0	1,0	170,6
Mei	7,4	0,7	1,1	1,0	2,5	1,7	15,1	5,7	15,6	1,9	1,4	1,1	34,5	11,6	5,4	9,3	11,7	4,0	0,0	4,4	4,0	0,3	9,5	1,1	151,0
Juni	6,7	0,7	1,1	0,8	2,2	1,6	12,4	4,6	13,3	1,7	1,2	1,0	30,8	12,4	7,2	7,4	10,4	3,9	0,0	3,6	3,7	0,3	8,9	1,0	136,9
Juli	5,9	0,6	1,0	0,8	2,0	1,5	11,1	4,4	12,3	1,6	1,2	0,9	29,8	11,8	6,4	6,7	9,8	2,0	0,0	2,4	3,6	0,3	8,7	1,0	125,8
Augustus ...	4,7	0,6	0,8	0,8	1,9	1,2	10,0	4,1	11,1	1,6	1,0	0,8	25,6	11,3	3,9	5,8	8,8	1,8	0,0	2,3	3,6	0,2	8,2	0,8	110,9
September ...	4,9	0,7	0,9	0,7	2,3	1,4	10,4	3,8	10,6	1,4	0,9	0,8	23,6	9,9	3,2	5,8	8,4	3,3	0,2	3,7	3,5	0,3	8,3	0,9	109,9
Oktober	3,8	0,7	0,8	0,7	3,1	1,3	11,7	4,1	11,2	1,5	0,9	0,8	22,6	9,8	4,2	5,7	8,5	3,8	0,1	4,8	3,6	0,3	8,4	0,7	113,1
November ...	8,2	0,7	0,8	0,8	4,0	1,4	16,2	5,0	11,7	1,5	0,9	0,8	23,4	12,0	5,1	6,3	9,1	3,5	0,0	5,3	3,7	0,3	8,4	0,8	129,9
December ...	11,6	1,4	0,9	1,3	5,0	1,5	34,7	7,3	13,8	1,8	1,1	0,9	26,9	17,3	6,7	8,0	10,7	2,8	0,1	5,2	3,8	0,3	8,6	0,8	172,5

BANK- EN GELDSTATISTIEKEN

I. — BELGIE EN BELGISCH-KONGO

ALGEMENE STATEN DER BANKEN ¹

85¹

(miljoenen franken)

Posten	1955 31 mei	1955 30 juni	1955 31 juli	1955 31 augustus	1955 30 september	1955 31 oktober	1955 30 november	1955 31 december
ACTIVA								
A. Spaargelden (art. 15, koninkl. besl. 42)	—	—	—	—	—	—	—	—
B. Beschikbare en vlottende middelen :								
Kas, Nationale Bank, Postrekening ...	2.560	3.035	2.742	2.696	2.585	2.685	2.769	5.739
Daggeld	2.112	2.164	2.556	1.786	2.229	2.356	2.276	1.297
Bankiers	4.038	3.926	4.115	4.051	4.049	3.933	4.213	4.119
Moedermaatsch., filialen en dochterm.	896	933	659	526	541	584	564	626
Andere te innen waard. op korte term.	3.927	3.948	4.122	3.799	3.777	3.945	4.144	4.023
Wissels	43.624	43.914	41.421	42.461	43.624	44.598	46.194	45.029
a) Handelswissels ²	13.242	13.095	11.171	12.296	12.778	13.135	14.635	15.696
b) Overheidsf. herdiscont. bij N.B.B.	8.790	8.695	7.465	9.436	10.546	10.752	11.568	9.560
c) Overheidsf. mob. bij N.B.B. tot beloop van 95 pct.	21.592	22.124	22.785	20.729	20.300	20.711	19.991	19.773
Prolongaties en voorschot. op effecten	1.425	1.466	1.433	1.382	1.489	1.400	1.239	1.290
Debiteuren wegens verstrekte accept.	8.713	9.060	8.869	8.782	8.707	8.888	9.132	9.628
Diverse debiteuren	18.273	18.932	19.181	19.257	19.210	18.816	18.854	19.080
Effecten	21.984	22.094	21.929	21.931	21.925	22.129	22.559	22.810
a) Belegde wettelijke reserve	280	279	279	279	279	279	279	280
b) Belgische overheidsfondsen	19.390	19.513	19.350	19.305	19.391	19.435	19.706	20.090
c) Buitenlandse overheidsfondsen ...	63	64	64	64	86	86	64	82
d) Bankaandelen	1.074	1.075	1.075	1.077	1.077	1.078	1.079	1.077
e) Andere fondsen	1.177	1.163	1.161	1.206	1.092	1.251	1.431	1.281
Diversen	755	912	806	852	946	819	750	874
Niet gestort kapitaal	4	5	5	5	5	5	5	5
Totaal beschikbare en vlottende middelen	108.311	110.389	107.838	107.528	109.087	110.158	112.699	114.520
C. Vastgelegde middelen :								
Oprichtings- en eerste inrichtingskost.	7	7	7	7	6	7	7	7
Gebouwen	937	946	954	957	947	957	955	969
Part. in dochtermaatsch. voor immobil.	257	257	257	265	265	265	265	270
Vord. op dochtermaatsch. voor immob.	284	290	295	294	296	295	297	304
Materieel en meubilair	125	124	128	127	128	129	132	124
Totaal vastgelegde middelen ...	1.610	1.624	1.641	1.660	1.642	1.653	1.656	1.674
Totaal der activa ...	109.921	112.013	109.479	109.178	110.729	111.811	114.355	116.194
PASSIVA								
A. Spaargelden (art. 15, koninkl. besl. 42)	—	—	—	—	—	—	—	—
B. Opvraagbaar :								
Bevoorr. of gewaarborgde schuldeisers	400	602	439	453	464	372	393	343
Daggeld	33	20	12	26	30	33	42	33
Bankiers	7.215	7.637	7.471	7.489	7.981	7.552	7.769	7.869
Moedermaatsch., filialen en dochterm.	1.958	1.823	1.768	1.544	1.702	1.747	2.047	2.254
Geaccepteerde wissels	8.713	9.060	8.869	8.782	8.706	8.888	9.132	9.628
Andere te bet. waarden op korte term.	1.903	2.819	2.490	2.254	2.132	1.986	1.969	1.710
Crediteuren wegens wissels ter incasso	859	778	787	754	778	814	859	825
Deposito's en crediteuren	75.230	75.585	73.555	74.006	74.818	75.903	77.493	79.028
a) Dad. oprv. en op ten h. 30 d. ³	64.270	64.541	63.849	63.657	64.045	65.004	66.087	67.260
b) Op meer dan 30 dagen	10.960	11.044	9.706	10.349	10.773	10.899	11.406	11.768
Obligaties en kasbons	3.301	3.356	3.408	3.472	3.543	3.607	3.712	3.816
Nog te storten bedr. op fonds. en part.	722	706	634	638	642	665	642	633
Diversen	2.720	2.672	3.093	2.808	2.971	3.246	3.292	3.017
Totaal opvraagbaar ...	103.054	105.058	102.526	102.226	103.767	104.813	107.350	109.146
C. Niet opvraagbaar :								
Kapitaal	4.006	4.003	4.003	4.003	4.014	4.049	4.065	4.073
Niet beschikb. res. wegens uitgiftpr.	179	179	179	179	178	180	177	173
Wettelijke res. (art. 13, kon. besl. 185)	284	283	283	283	283	283	283	283
Beschikbare reserve	2.317	2.411	2.411	2.411	2.411	2.412	2.406	2.449
Reservefonds	81	79	77	76	76	74	74	70
Totaal niet opvraagbaar...	6.867	6.955	6.953	6.952	6.962	6.998	7.005	7.048
Totaal der passiva ...	109.921	112.013	109.479	109.178	110.729	111.811	114.355	116.194

¹ De globale staat bevat, wat betreft de banken, welke hun bedrijvigheid gedeeltelijk in het buitenland of in de kolonie uitoefenen, slechts de bestanddelen der activa en passiva van de Belgische zetels. De saldi van de rekeningen geopend door deze laatste op naam van de in het buitenland of in de kolonie gevestigde zetels zijn opgenomen onder de rubriek « Moedermaatschappij, Filialen en Dochtermatenschappen ».

² De portefeuille van de Nationale Bank van België en de parastatale instellingen aan wissels door de banken herdisconteerd, beliep op 31 mei, 30 juni, 31 juli, 31 augustus, 30 september, 31 oktober, 30 november, en 31 december 1955 respectievelijk fr 7.102, 7.829, 9.890, 7.285, 6.591, 6.593, 5.707 en 6.254 miljoen die niet bevat zijn in de handelswissels.

³ Incl. de deposito's ingeschreven in boekjes waarover slechts kan beschikt worden ten belope van 5.000 frank per periode van veertien dagen en ten belopen van ten hoogste 50.000 frank per periode van veertien dagen, mits een vooropzeg van ten minste veertien dagen. Voor de maanden mei, juni, juli, augustus, september, oktober, november en december 1955 beliepen deze deposito's respectievelijk fr 9.948, 10.005, 10.051, 10.060, 10.098, 10.117, 10.147 en 10.258 miljoen.

WEEKSTATEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIE

85²

(miljoenen franken)

Posten	1956 19 januari	1956 26 januari	1956 2 februari	1956 9 februari	1956 16 februari	1956 23 februari	1956 1 maart	1956 8 maart
ACTIVA								
Goudvoorraad	47.097	47.097	46.601	46.601	47.834	47.749	47.753	47.753
Tegoed op het buitenland	360	316	318	291	290	272	196	85
Te ontvangen deviezen en goud	—	84	84	84	84	—	253	253
Vorderingen op het buitenland in het kader van betalingsakkoorden :								
a) E.B.U.	9.265	9.265	9.222	9.222	9.614	9.614	9.572	9.572
b) landen, leden van de E.B.U.	964	1.541	2.010	2.139	470	605	926	1.398
c) andere landen	766	694	694	658	642	615	624	644
Deb. weg. termijnverk. v. dev. en goud	506	506	1	1	1	1	1	1
Handelspapier op België	5.276	6.353	5.243	5.320	4.867	4.793	4.705	4.426
Voorschotten op overheidsfondsen	208	232	318	306	293	193	572	223
Overheidseffecten (art. 20 der statuten. Overeenkomsten van 14 september 1948 en 15 april 1952) :								
a) schatkistcertificaten	5.830	3.560	6.330	6.640	6.905	6.910	7.415	8.115
b) papier uitgegeven door instellingen waarvan de verbintenissen door de Staat gewaarborgd zijn	408	83	53	83	85	55	112	85
c) andere Belgische overheidseffecten .	132	132	257	264	271	282	269	252
Deel- en pasmunt	738	759	757	757	773	718	704	710
Tegoed bij de Dienst der Postchecks	2	2	2	2	2	2	2	1
Geconsolideerde vordering op de Staat (art. 3, § b van de wet v. 28 juli 1948)	34.660	34.660	34.660	34.660	34.660	34.660	34.660	34.660
Overheidsfondsen (art. 18 en 21 der stat.)	1.914	1.914	1.924	1.984	2.040	2.059	2.069	2.069
Gebouwen, materieel en meubelen	1.179	1.179	1.179	1.179	1.179	1.179	1.179	1.179
Waarden van de Pensioenkas van het Personeel	844	846	847	844	844	845	845	845
Diversen	227	287	291	279	355	319	410	454
	110.376	109.510	110.791	111.314	111.209	110.871	112.267	112.725

PASSIVA

Bankbiljetten in omloop	104.279	103.247	105.067	105.128	104.528	104.248	106.573	106.450
Rekeningen-courant :								
Schatkist { gewone rekening	6	3	5	7	4	2	3	6
rekeningen Akkoord voor Econ. Samenwerking .	56	56	56	56	49	49	49	49
Banken in het buitenl. : gew. rekening.	162	162	143	142	141	141	140	135
Diverse rekeningen-courant	1.390	1.459	1.500	1.991	2.229	2.107	1.175	1.740
Verbintenissen tegenover het buitenland in het kader van betalingsakkoorden :								
Landen, leden van de E.B.U.	242	241	204	204	181	168	175	186
Andere landen	422	446	468	462	474	490	460	459
Totaal der verbintenissen op zicht	106.557	105.614	107.443	107.991	107.606	107.205	108.575	109.025
Speciale provisie (overeenk. v. 14-9-1954) : N.M.K.N.	25	25	25	25	300	300	200	200
Te leveren deviezen en goud	617	694	132	106	106	149	278	272
Pensioenkas van het Personeel	844	846	847	844	844	845	845	845
Diversen	259	257	270	274	279	298	295	309
Kapitaal	400	400	400	400	400	400	400	400
Reserves en afschrijvingsrekeningen	1.674	1.674	1.674	1.674	1.674	1.674	1.674	1.674
	110.376	109.510	110.791	111.314	111.209	110.871	112.267	112.725

VAN DE CENTRALE BANK VAN BELGISCH-CONGO EN RUANDA-URUNDI

(miljoenen franken)

Posten	1955 30 juni	1955 31 juli	1955 31 augustus	1955 30 september	1955 31 oktober	1955 30 november	1955 31 december	1956 31 januari
ACTIVA								
Goudvoorraad	5.765	5.769	5.776	5.781	5.786	5.791	5.794	5.799
Tegoed in deviezen omzetbaar in goud ...	3.933	3.844	3.968	3.863	3.797	3.843	3.802	3.784
Tegoed in Belgische franken :								
Banken en diverse organismen	0,4	82	21	8	32	1	39	152
Certificaten der Belgische Schatkist ...	1.082	887	630	525	525	525	1.740	1.783
Andere tegoeden	463	819	1.169	988	550	354	618	1.309
Tegoed in andere deviezen	23	28	28	17	32	25	30	29
Te ontvangen buitenlandse deviezen en goud	—	—	35	41	41	13	7	37
Deb. wegens termijnverk. v. dev. en goud	—	—	—	—	—	—	—	—
Handelspapier op Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi	89	99	76	53	69	84	109	110
Voorsch. op overheidsf. en edele stoffen	51	199	22	2	24	12	52	75
Tegoed bij de diensten der Postchecks ...	15	20	8	9	6	8	8	10
Overheidseffecten (art. 6, § 1, litt. 3a der statuten) uitgegeven door Belg.-Kongo	—	—	—	—	—	—	—	—
Belgische overheidseff. uitgeg. in Kong. fr.	3.993	3.993	3.993	3.993	3.993	3.993	3.993	3.993
Overheidsfondsen (art. 6, § 1, litt. 12 en 13 der Statuten)	796	790	790	795	796	807	798	783
Gebouwen, materieel, meubelen	155	161	161	164	167	172	177	181
Diversen	98	89	111	140	117	128	72	67
	16.463	16.780	16.788	16.379	15.935	15.756	17.239	18.112

PASSIVA								
Biljetten en metalen in omloop	4.783	4.977	4.936	4.873	4.757	4.741	5.017	4.965
Rekeningen-courant en div. crediteuren :								
Belgisch-Kongo	7.509	7.469	6.428	6.171	5.812	5.529	5.618	5.294
Ruanda-Urundi	396	393	929	916	873	883	842	820
Diverse rekeningen-courant	2.280	2.231	2.386	2.417	3.008	2.839	2.787	3.004
Te betalen waarden	176	152	140	104	124	277	219	207
Totaal der verbintenissen op zicht	15.144	15.222	14.819	14.481	14.574	14.269	14.483	14.290
Crediteuren wegens termijnaankopen van deviezen en goud	—	—	34	40	40	13	7	7
Verbindenissen in Belgische franken :								
Op zicht	579	795	1.056	952	520	764	703	1.756
Op termijn	178	63	33	38	18	23	1.443	1.423
Verbindenissen in buitenlandse deviezen :								
In omzetbare deviezen	4	8	8	8	8	7	10	10
In andere deviezen	9	7	7	20	6	10	9	7
Te leveren buitenlandse deviezen en goud	12	129	259	249	161	45	7	25
Diversen	268	287	303	322	339	356	308	325
Kapitaal	150	150	150	150	150	150	150	150
Reserve- en afschrijvingsfonds	119	119	119	119	119	119	119	119
	16.463	16.780	16.788	16.379	15.935	15.756	17.239	18.112

Maand	Postrekeningen 1	Maand	Dadelijk opvraagbare deposito's bij de banken 2 3
1954 November	3,93	1954 November	1,97
December	3,94	December	2,07
1955 Januari	4,13	1955 Januari	1,90
Februari	3,67	Februari	1,82
Maart	3,66	Maart	1,79
April	3,94	April	2,04
Mei	3,75	Mei	2,04
Juni	3,64	Juni	1,93
Juli	4,13	Juli	2,02
Augustus	3,78	Augustus	1,83
September	3,64	September	1,83
Oktober	3,90	Oktober	1,88
November	4,21	November	2,02
December	3,84	December	2,12
1956 Januari	4,00	1956 Januari	1,93

1 Zie tabel nr 86.

2 Voor de samenstelling : zie *Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting* oktobernummer 1950, blz. 222.

3 Nieuwe reeks : cijfers herleid tot type-maand van 25 dagen.

N. B. — De coëfficiënten van omloopsnelheid der postrekeningen en der dadelijk opvraagbare deposito's bij de banken kunnen niet met elkaar vergeleken worden daar zij niet op dezelfde grondslagen berekend worden. De coëfficiënten betreffende de bankrekeningen zijn nauwkeuriger.

BINNENLANDSE GELDHOEVEELHEID

(in miljarden franken)

85⁴

Data	Chartaal geld			Giraal geld in handen van						Totale geldhoeveelheid	Procent chartaal geld	Veranderingen van de totale geldhoeveelheid
	Biljetten en munten van de Schatkist	Biljetten van de Nationale Bank van België	Chartale geldhoeveelheid *	de Schatkist en de lagere publiekrechtelijke lichamen	de bedrijven en particulieren **			Totaal	Girale geldhoeveelheid			
					Rekeningen-courant bij de Nationale Bank van België *	Tegoeden op postrekening *	Direct opeisbare deposito's en op ten hoogste 30 dagen bij de banken en parastatale instellingen *					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9) = (4) + (8)	10 = (3) + (9)	(11) = (8) / (10)	(12)	
1950 30-6	4,8	87,3	90,7	5,8	0,7	17,0	39,4	57,1	62,9	153,6	59,0	
31-12	5,1	88,6	92,3	6,5	1,0	17,6	38,7	57,3	63,8	156,1	59,1	+ 2,5
1951 31-3	5,2	86,0	89,6	6,9	0,5	17,0	40,3	57,8	64,7	154,3	58,1	— 1,8
30-6	5,4	88,2	92,2	6,6	0,5	17,4	40,4	58,3	64,9	157,1	58,7	+ 2,8
30-9	5,7	91,6	96,0	6,9	0,6	17,4	41,7	59,7	66,6	162,6	59,0	+ 5,5
31-12	5,6	95,0	99,1	7,4	0,7	18,2	43,1	62,0	69,4	168,5	58,8	+ 5,9
1952 31-3	5,7	94,8	99,0	7,3	0,5	18,3	44,8	63,6	70,9	169,9	58,3	+ 1,4
30-6	5,8	96,3	100,6	6,8	0,5	18,8	44,9	64,2	71,0	171,6	58,6	+ 1,7
30-9	5,9	96,0	100,3	7,0	0,5	19,1	45,4	65,0	72,0	172,3	58,2	+ 0,7
31-12	5,9	97,8	102,0	7,4	0,7	18,0	46,4	65,1	72,5	174,5	58,5	+ 2,2
1953 31-3	5,9	97,3	101,4	6,9	0,5	18,7	45,8	65,0	71,9	173,3	58,5	— 1,2
30-6	5,8	98,4	102,6	6,9	0,6	19,6	46,1	66,3	73,2	175,8	58,4	+ 2,5
30-9	5,9	100,1	104,4	7,3	0,5	19,7	46,3	66,5	73,8	178,2	58,6	+ 2,4
31-12	5,9	101,6	105,9	7,1	0,6	19,9	46,8	67,3	74,4	180,3	58,7	+ 2,1
1954 31-3	5,9	98,8	102,9	7,5	0,5	19,6	46,4	66,5	74,0	176,9	58,2	— 3,4
30-6	5,9	100,2	104,3	8,1	0,7	20,2	49,0	69,9	78,0	182,3	57,2	+ 5,4
30-9	5,9	101,2	105,2	7,9	0,5	19,1	47,5	67,1	75,0	180,2	58,4	— 2,1
31-12	5,9	102,7	106,7	7,4	0,5	20,6	48,4	69,5	76,9	183,6	58,1	+ 3,4
1955 31-3	5,9	104,0	107,5	7,1	0,4	19,0	50,7	70,1	77,2	184,7	58,2	+ 1,1
30-6	5,8	105,3	108,6	7,3	0,6	20,4	50,7	71,7	79,0	187,6	57,9	+ 2,9
30-9	5,7	106,4	109,7	7,4	0,3	20,0	50,0	70,3	77,7	187,4	58,5	— 0,2
31-10	5,6	106,3	109,5	7,7	0,4	20,7	50,8	71,9	79,6	189,1	57,9	+ 1,7
30-11	5,6	105,8	108,8	7,3	0,4	20,3	51,8	72,5	79,8	188,6	57,7	— 0,5
31-12	5,6	107,6	110,7	7,9	0,6	21,0	52,5	74,1	82,0	192,7	57,5	+ 4,1

* Onder aftrek van de kasvoorraden der geldscheppende instellingen.

** Incl. administratieve parastatale instellingen.

GEZAMENLIJKE BALANSEN DER GELDSCEPPENDE INSTELLINGEN
(in miljarden franken)

85⁴

Data	Geldhoeveelheid				Netto goud- en deviezenvoorraad				Vorderingen op de Schatkist en obligatievorderingen op andere openbare ontleners				Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren in België		Diversen			Salderingsposten	Totaal	Onder aftrek van					Verschil (20) — (21) à (25)	
	Char- taal geld	Giraal geld			Totaal	Direct opeisbare activa en verplichtingen (netto bedragen)		Andere netto tegoe- den en ver- plich- tingen (netto bedra- gen)	Totaal	Staats- schul- den	Voor- schot- ten aan het Ren- ten fonds	Totaal	bij de geldscheppende instellingen	pro memore bij de niet geldscheppende instellingen	Saldo der niet kortlopende verrichtingen van het Gemeentekrediet, de Nationale Kas voor Beroepskrediet en het Muntfonds	Specifieke leningen en ontleeningen der niet geldscheppende financiële instellingen	Saldo der niet elders vermeldde vorderingen en verplichtingen tegenover Belgische ingezetenen			Totaal	Quasi-monetaire verplichtingen der geldscheppende instellingen tegenover de binnen- landse economie			Obliga- tie- lingen (depo- sito- banken)		
		in handen van de bedrijven en particulieren	in handen van de overheid	Totaal		N.B.B.	Particu- liere banken														in handen van de bedrij- ven en parti- culieren	depo- sito's in buiten- landse geld- soorten in handen van de bedrij- ven en parti- culieren	in handen van de Schat- kist			Verschil tussen de eigen middelen en de vastgelegde middelen en participaties (Nationale Bank, Her- disconteringsinsti- tuten en depositobanken)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	
1950 31 december	92,3	57,3	6,5	63,8	156,1	+35,3	- 6,5	+1,9	30,7	105,6	0,8	4,1	110,5	33,2	36,6	+1,2	+0,9	-2,2	+2,4	176,7	-13,7	-1,9	—	-4,7	-0,3	156,1
In pct. v. (20)	52,2	32,4	3,7	36,1	88,3	20,0	3,7	1,1	17,4	59,7	0,5	2,3	62,5	18,8	36,6	0,7	0,5	1,2	1,3	100,0	7,8	1,1	—	2,6	0,2	88,3
1951 30 juni	92,2	58,3	6,6	64,9	157,1	+39,7	-10,8	+1,2	30,1	107,7	0,9	1,8	110,4	34,6	39,5	+1,2	+1,1	-1,8	+1,6	177,2	-12,9	-1,5	-0,3	-5,0	-0,4	157,1
In pct. v. (20)	52,0	32,9	3,7	36,6	88,6	22,4	6,1	0,7	17,0	60,8	0,5	1,0	62,3	19,5	39,5	0,7	0,6	1,0	0,9	100,0	7,3	0,9	0,2	2,8	0,2	88,6
31 december	99,1	62,0	7,4	69,4	168,5	+50,2	-13,4	+1,7	38,5	113,1	1,0	1,6	115,7	36,2	42,1	+1,4	+0,7	-2,0	+2,1	192,6	-14,6	-2,4	-1,1	-5,4	-0,6	168,5
In pct. v. (20)	51,5	32,2	3,8	36,0	87,5	26,1	7,0	0,9	20,0	58,7	0,5	0,8	60,0	18,8	42,1	0,7	0,4	1,0	1,1	100,0	7,6	1,2	0,6	2,8	0,3	87,5
1952 30 juni	100,6	64,2	6,8	71,0	171,6	+56,2	-11,4	+2,7	47,5	115,7	1,0	0,8	117,5	33,7	40,3	+0,1	+0,1	-1,2	+1,0	198,8	-18,3	-1,5	-1,3	-5,3	-0,8	171,6
In pct. v. (20)	50,6	32,3	3,4	35,7	86,3	28,3	5,7	1,3	23,9	58,2	0,5	0,4	59,1	16,9	40,3	0,1	0,1	0,6	0,5	100,0	9,2	0,7	0,7	2,7	0,4	86,3
31 december	102,0	65,1	7,4	72,5	174,5	+51,0	- 4,3	+3,7	50,4	115,2	1,0	0,3	116,5	36,5	43,3	+0,4	-0,1	-1,6	+0,2	202,3	-18,6	-1,6	-1,4	-5,2	-1,0	174,5
In pct. v. (20)	50,4	32,2	3,7	35,9	86,3	25,2	2,1	1,8	24,9	56,9	0,5	0,2	57,6	18,0	43,3	0,2	—	0,8	0,1	100,0	9,2	0,8	0,7	2,5	0,5	86,3
1953 30 juni	102,6	66,3	6,9	73,2	175,8	+48,8	- 4,0	+2,7	47,5	118,5	1,0	0,7	120,2	36,1	43,7	-0,9	+0,6	-1,4	+1,5	203,6	-19,3	-1,6	-0,5	-5,2	-1,2	175,8
In pct. v. (20)	50,4	32,5	3,4	35,9	86,3	24,0	2,0	1,3	23,3	58,2	0,5	0,3	59,0	17,7	43,7	0,4	0,3	0,7	0,8	100,0	9,5	0,8	0,2	2,6	0,6	86,3
31 december	105,9	67,3	7,1	74,4	180,3	+52,4	- 4,8	+2,7	50,3	120,4	1,1	—	121,5	38,7	45,4	+0,1	+0,1	-1,9	+1,0	209,8	-20,6	-1,5	-0,2	-5,3	-1,9	180,3
In pct. v. (20)	50,5	32,0	3,4	35,4	85,9	25,0	2,3	1,3	24,0	57,4	0,5	—	57,9	18,5	45,4	—	—	0,9	0,5	100,0	9,8	0,7	0,1	2,6	0,9	85,9
1954 30 juni	104,3	69,9	8,1	78,0	182,3	+49,7	- 4,8	+2,9	47,8	121,9	1,2	0,2	123,3	38,2	46,2	+0,6	+1,0	-1,9	+2,6	211,6	-19,6	-1,6	-0,1	-5,5	-2,5	182,3
In pct. v. (20)	49,3	33,1	3,8	36,9	86,2	23,5	2,3	1,4	22,6	57,6	0,6	0,1	58,3	18,0	46,2	0,3	0,5	0,9	1,2	100,0	9,3	0,7	—	2,6	1,2	86,2
31 december	106,7	69,5	7,4	76,9	183,6	+50,5	- 3,7	+1,5	48,3	119,9	1,4	1,2	122,5	41,7	49,8	+2,0	+1,0	-1,2	+1,6	215,9	-21,3	-2,0	-0,1	-6,0	-2,9	183,6
In pct. v. (20)	49,4	32,2	3,4	35,6	85,0	23,4	1,7	0,7	22,4	55,5	0,6	0,6	56,7	19,3	49,8	0,9	0,5	0,5	0,7	100,0	9,9	0,9	—	2,8	1,4	85,0
1955 30 juni	108,6	71,7	7,3	79,0	187,6	+52,9	- 4,8	+2,7	50,8	121,1	1,9	0,9	123,9	43,0	50,1	+2,1	+1,3	-2,0	+2,2	221,3	-22,4	-1,7	-0,1	-6,1	-3,4	187,6
In pct. v. (20)	49,0	32,4	3,3	35,7	84,7	23,9	2,1	1,2	23,0	54,7	0,9	0,4	56,0	19,4	50,1	0,9	0,6	0,9	1,0	100,0	10,2	0,8	—	2,8	1,5	84,7
30 september	109,7	70,3	7,4	77,7	187,4	+54,4	- 4,8	+2,8	52,4	120,9	1,9	1,4	124,2	41,4	49,5	+3,0	+1,4	-2,0	+1,0	221,4	-22,2	-2,0	-0,1	-6,2	-3,5	187,4
In pct. v. (20)	49,5	31,8	3,3	35,1	84,6	24,6	2,2	1,3	23,7	54,6	0,8	0,6	56,0	18,7	49,5	1,3	0,7	0,9	0,5	100,0	10,1	0,9	—	2,8	1,6	84,6
31 december	110,7	74,1	7,9	82,0	192,7	+56,1	- 4,8	+3,4	54,7	122,4	2,1	0,7	125,2	44,4	52,0	+3,7	+1,3	-1,8	+0,9	228,4	-23,4	-2,4	-0,1	-6,0	-3,8	192,7
In pct. v. (20)	48,5	32,4	3,5	35,9	84,4	24,6	2,1	1,4	23,9	53,6	0,9	0,3	54,8	19,4	52,0	1,6	0,6	0,8	0,5	100,0	10,2	1,1	—	2,6	1,7	84,4

* Incl. de rekeningen van de administratieve parastatale instellingen.

ORZAKEN VAN DE VERANDERINGEN IN DE GELDHOEVEELHEID

(Bewegingen in miljarden franken)

85⁴

Tijdvak	Veranderingen in de geldhoeveelheid	Veranderingen in de quasi-monetaire liquiditeiten				Totaal van de geldhoeveelheid en van de quasi-monetaire liquiditeiten (6) = (1) + (5)	Saldo der transacties met het buitenland (excl. de kapitaaltransacties van de overheid en de officiële schenkingen)	Monetaire financiering van de overheid *	Tegelmaking van de Staatsschuld en van andere overheidsfondsen	Bewegingen der discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan binnenlandse bedrijven en particulieren bij de geldschepende instellingen	Veranderingen in het verschil tussen eigen middelen en vastgelegde middelen + participaties der geldschepende instellingen	Obligatieleeningen der depositobanken	Saldi der niet kortlopende verrichtingen van het Muntfonds, het Gemeentekrediet en de Nationale Kas voor Beroepskrediet	Diversen		Salderingsposten	Totaal (17) = van (7) tot (16)
		Termijn-deposito's en speciale rekeningen der uitvoerders naar de E.B.U.	Deposito's in buitenlandse geldsoorten van Belgische ingezetenen	Tegoeden van de Schatkist	Totaal									Specifieke leningen en ontleningen der niet geldschepende financiële instellingen	Saldi der niet elders vermelde verrichtingen op en verplichtingen tegenover Belgische ingezetenen		
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)
1950 2 ^o halfjaar	+ 2,5	- 0,2	+ 0,4	—	+ 0,2	+ 2,7	-12,3	+ 5,5	+ 1,8	+ 5,9	- 0,2	- 0,1	+ 1,8	- 0,6	- 0,1	+ 1,0	+ 2,7
1951 1 ^o halfjaar	+ 1,0	- 0,8	- 0,4	+ 0,3	- 0,9	+ 0,1	+ 1,3	+ 0,1	- 2,1	+ 1,4	- 0,3	- 0,1	—	+ 0,2	+ 0,4	- 0,8	+ 0,1
2 ^o halfjaar	+11,4	+ 1,7	+ 0,9	+ 0,8	+ 3,4	+14,8	+ 9,2	+ 4,5	+ 0,4	+ 1,6	- 0,4	- 0,2	+ 0,2	- 0,4	- 0,2	+ 0,1	+14,8
Totaal ...	+12,4	+ 0,9	+ 0,5	+ 1,1	+ 2,5	+14,9	+10,5	+ 4,6	- 1,7	+ 3,0	- 0,7	- 0,3	+ 0,2	- 0,2	+ 0,2	- 0,7	+14,9
1952 1 ^o halfjaar	+ 3,1	+ 3,7	- 0,9	+ 0,2	+ 3,0	+ 6,1	+ 7,0	+ 3,7	- 0,3	- 2,5	+ 0,1	- 0,2	- 1,3	- 0,6	+ 0,8	- 0,6	+ 6,1
2 ^o halfjaar	+ 2,9	+ 0,3	+ 0,1	+ 0,1	+ 0,5	+ 3,4	- 0,6	+ 1,5	+ 0,7	+ 2,8	+ 0,1	- 0,2	+ 0,3	- 0,2	- 0,4	- 0,6	+ 3,4
Totaal ...	+ 6,0	+ 4,0	- 0,8	+ 0,3	+ 3,5	+ 9,5	+ 6,4	+ 5,2	+ 0,4	+ 0,3	+ 0,2	- 0,4	- 1,0	- 0,8	+ 0,4	- 1,2	+ 9,5
1953 1 ^o halfjaar	+ 1,3	+ 0,7	—	- 0,9	- 0,2	+ 1,1	- 1,1	+ 1,7	+ 0,9	- 0,4	—	- 0,2	- 1,3	+ 0,7	+ 0,2	+ 0,6	+ 1,1
2 ^o halfjaar	+ 4,5	+ 1,3	- 0,1	- 0,3	+ 0,9	+ 5,4	+ 0,1	+ 4,2	—	+ 2,6	- 0,1	- 0,7	+ 1,0	- 0,5	- 0,5	- 0,7	+ 5,4
Totaal ...	+ 5,8	+ 2,0	- 0,1	- 1,2	+ 0,7	+ 6,5	- 1,0	+ 5,9	+ 0,9	+ 2,2	- 0,1	- 0,9	- 0,3	+ 0,2	- 0,3	- 0,1	+ 6,5
1954 1 ^o halfjaar	+ 2,0	- 1,0	+ 0,1	- 0,1	- 1,0	+ 1,0	- 3,8	+ 1,5	+ 1,2	- 0,5	- 0,2	- 0,6	+ 0,5	+ 0,9	—	+ 2,0	+ 1,0
2 ^o halfjaar	+ 1,3	+ 1,7	+ 0,4	—	+ 2,1	+ 3,4	- 0,9	- 1,2	+ 2,0	+ 3,5	- 0,5	- 0,4	+ 1,4	—	+ 0,7	- 1,2	+ 3,4
Totaal ...	+ 3,3	+ 0,7	+ 0,5	- 0,1	+ 1,1	+ 4,4	- 4,7	+ 0,3	+ 3,2	+ 3,0	- 0,7	- 1,0	+ 1,9	+ 0,9	+ 0,7	+ 0,8	+ 4,4
1955 1 ^o halfjaar	+ 4,0	+ 1,1	- 0,3	—	+ 0,8	+ 4,8	+ 1,9	+ 1,2	+ 1,0	+ 1,3	- 0,1	- 0,5	+ 0,1	+ 0,3	- 0,8	+ 0,4	+ 4,8
3 ^o trimester	- 0,2	- 0,2	+ 0,2	—	—	- 0,2	+ 1,7	- 0,3	+ 0,5	- 1,5	- 0,1	- 0,2	+ 0,8	—	+ 0,1	- 1,2	- 0,2
4 ^o trimester	+ 5,3	+ 1,2	+ 0,4	—	+ 1,6	+ 6,9	+ 0,5	+ 2,3	+ 0,5	+ 2,9	+ 0,2	- 0,2	+ 0,8	- 0,1	+ 0,1	- 0,1	+ 6,9
Totaal ...	+ 9,1	+ 2,1	+ 0,3	—	+ 2,4	+11,5	+ 4,1	+ 3,2	+ 2,0	+ 2,7	—	- 0,9	+ 1,7	+ 0,2	- 0,6	- 0,9	+11,5

* Beweging der directe kredieten aan de Schatkist + saldo der kapitaaltransacties van de overheid met het buitenland.

II. — BUITENLANDSE EMISSIEBANKEN

BANQUE DE FRANCE
(miljarden Franse franken)

86¹

Posten	1955 7 juli	1955 4 augustus	1955 8 september	1955 6 oktober	1955 10 november	1955 8 december	1956 5 januari	1956 9 februari
ACTIVA								
Goudvoorraad	201	201	201	201	201	201	301	301
Dadelijk opeisbare tegoeden in het buitenl.	184	200	200	200	200	200	200	198
Deelmunten	15	15	15	15	17	16	17	18
Postrekeningen	34	24	27	32	33	35	41	32
Voorsch. a/h Fonds v. stab. der Wisselk. ¹	197	229	267	273	295	293	191	191
Verhandelbare Schatkistbon : Verplichting v.d. Staat betreffende het gouddeposito van de Nationale Bank van België ...	4	4	4	4	4	4	4	4
Renteloze leningen aan de Staat ²	50	50	50	50	50	50	50	50
Voorlopige buitengewone voorschotten a.d. Staat van 25-8-1940 tot 20-7-1944 ³ ...	426	426	426	426	426	426	426	426
Voorlopige voorschotten aan de Staat ⁴ ...	190	190	190	190	190	190	190	183
Bijzondere voorschotten aan de Staat ⁵ .	99	95	98	76	51	79	60	59
Discontoportefeuille	1.125	1.098	1.138	1.129	1.082	1.120	1.260	1.278
<i>Gedisconteerde binnenlandse wissels ...</i>	644	593	635	624	554	565	614	632
<i>Gedisconteerde buitenlandse wissels ...</i>	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
<i>Wissels door het « Office des Céréales » gewaARBorgd ⁶ .....</i>	17	9	7	25	43	43	45	33
<i>Wissels ter mobilis. van halflange kred.</i>	464	496	496	480	485	512	601	613
In het binnenl. aangek. verhandelb. pap. ⁷	231	233	162	234	256	221	196	186
Voorsch. met 30 d. loopt. op overheidsf ⁸ son	19	13	9	12	13	9	8	8
Voorschotten op effecten	9	10	8	9	10	9	8	8
Voorschotten op goud	—	—	—	—	—	—	—	—
Bankgebouwen en -meubelen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Renten met bijzondere bestemming ⁸ ...	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Wissels welke worden geïncasseerd	15	28	15	17	22	16	43	15
Diversen	46	47	47	48	49	49	49	49
Totaal	2.845	2.863	2.857	2.916	2.899	2.918	3.044	3.006

PASSIVA								
Dadelijk opeisbare verbintenissen :								
Bankbiljetten in omloop	2.645	2.657	2.669	2.733	2.705	2.735	2.837	2.802
Rekeningen-courant	134	131	121	115	119	115	128	136
<i>Rekening-courant van de Schatkist .....</i>	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Rekeningen-courant akkoorden voor eco- nomische samenwerking .....</i>	11	9	7	4	1	0,0	0,2	0,3
<i>Rekeningen-courant der Franse en buitenlandse banken en financiële instellingen .....</i>	49	50	49	47	55	47	57	67
<i>Andere rekeningen-courant en gelddepo- sito's; andere dadelijk opeisbare ver- plichtingen .....</i>	74	72	65	64	63	68	71	69
Kapitaal	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Bij het kapitaal gevoegde winsten ⁹	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Wettelijke reserves van roerende goederen ⁸	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reserve van onroerende goederen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diversen	66	75	67	68	75	68	79	68
Totaal	2.845	2.863	2.857	2.916	2.899	2.918	3.044	3.006

¹ Overeenkomst van 27 juni 1949.

² Wet van 9 juni 1857, overeenkomst van 20 maart 1878, wet van 18 juni 1878, verlengd, wetten van 17 november 1897, 29 december 1911, 20 decem-
ber 1918 en 25 juni 1928, overeenkomst van 12 november 1938, decreet van 12 november 1938, overeenkomst van 27 maart 1947, wet van 29 maart 1947.

³ Overeenkomsten van 25 augustus, 29 oktober, 12 december, 30 december 1940, 20 februari, 30 april, 10 mei, 11 juni, 11 september, 27 november,
20 december 1941, 5 maart, 30 april, 11 juni, 17 september, 19 november 1942, 21 januari, 31 maart, 8 juli, 30 september, 16 december 1943, 23 maart,
17 mei en 20 juli 1944.

⁴ Overeenkomst van 29 september 1938 goedgekeurd bij decreet van 1 september 1939, overeenkomst van 29 februari 1940 goedgekeurd bij decreet van
20 februari 1940, overeenkomst van 9 juni 1940 goedgekeurd bij decreet van 9 juni 1940, overeenkomst van 8 juni 1944 goedgekeurd bij de wet van
15 juli 1944, overeenkomst van 24 juni 1947 goedgekeurd bij de wet van 26 juni 1947, overeenkomst van 25 september 1947 goedgekeurd bij decreet van
1 oktober 1947, overeenkomst van 22 januari 1953 goedgekeurd bij de wet van 23 januari 1953.

⁵ Overeenkomst van 11 juli 1953 goedgekeurd bij de wet van dezelfde dag.

⁶ Wet van 15 augustus 1930, decreet van 29 juli 1939, wet van 19 mei 1941.

⁷ Decreet van 17 juni 1938.

⁸ Wet van 17 mei 1834, decreten van 27 april en 2 mei 1848, wet van 9 juni 1857.

⁹ Wetten van 9 juni 1857 en 17 november 1897.

BANK OF ENGLAND

(miljoenen £)

86²

Posten	1955 10 augustus	1955 7 september	1955 5 oktober	1955 9 november	1955 7 december	1956 4 januari	1956 8 februari	1956 7 maart
--------	---------------------	---------------------	-------------------	--------------------	--------------------	-------------------	--------------------	-----------------

Issue department

ACTIVA

Rijksschuld	11	11	11	11	11	11	11	11
Andere overheidsfondsen	1.860	1.785	1.785	1.785	1.835	1.885	1.810	1.810
Andere effecten	1	1	1	1	1	1	1	1
Munten andere dan goudmunten	3	3	3	3	3	3	3	3
Bedrag der uitgifte van chartaalgeld	1.875	1.800	1.800	1.800	1.850	1.900	1.825	1.825
Gouden munten en baren	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
	1.875	1.800	1.800	1.800	1.850	1.900	1.825	1.825

PASSIVA

Uitgegeven bankbiljetten :								
in omloop	1.834	1.781	1.769	1.772	1.828	1.848	1.777	1.801
bij het Banking department	41	19	31	28	22	52	48	24
	1.875	1.800	1.800	1.800	1.850	1.900	1.825	1.825

Banking department

ACTIVA

Overheidsfondsen	258	287	271	262	288	205	237	257
Andere effecten :								
Disconto en voorschotten	26	26	37	40	22	72	32	29
Effecten	16	17	16	17	17	17	17	17
Bankbiljetten	41	19	31	28	22	52	48	24
Munten	2	2	2	2	2	2	2	2
	343	351	357	349	351	348	336	329

PASSIVA

Kapitaal	15	15	15	15	15	15	15	15
Reserves	4	4	3	3	3	3	4	4
Overheidsdeposito's :								
Overheidsrekeningen (incl. Schatkist, Spaarbanken, Commissarissen van de Rijksschuld en de Dividendreke- ningen, ...	24	10	19	16	11	23	9	11
Bijzondere rekening van de Schatkist ...	2	3	2	3	3	3	3	3
Andere deposito's :								
Banken	230	253	251	247	249	232	234	227
Andere rekeningen	68	66	67	65	70	72	71	69
	343	351	357	349	351	348	336	329

FEDERAL RESERVE BANKS ¹

86³

(miljoenen \$)

Posten	1955 10 augustus	1955 7 september	1955 5 oktober	1955 9 november	1955 7 december	1956 4 januari	1956 8 februari	1956 7 maart
ACTIVA								
Goudcertificaten	20.146	20.145	20.153	20.172	20.137	20.141	20.156	20.166
Fonds tot terugbetaling van F.R.-biljetten	844	848	841	832	863	868	857	848
Totaal reserves goudcertificaten	20.990	20.993	20.994	21.004	21.000	21.009	21.013	21.014
F.R.-biljetten van andere banken	209	205	239	221	237	351	361	311
Andere kasmiddelen	358	330	353	318	299	332	444	422
Disconto en voorschotten	565	598	650	1.201	978	398	827	650
Leningen aan het bedrijfsleven	—	1	1	1	1	1	1	1
Accepten rechtstreeks aangekocht	12	16	18	17	17	23	16	16
Accepten aangehouden krachtens een wederaankoopovereenkomst	—	—	2	—	—	1	—	—
Overheidsfondsen :								
Rechtstreeks aangekocht								
Wissels	1.261	1.039	1.007	1.302	1.355	1.502	555	598
Certificaten	2.520	2.520	2.520	2.520	2.520	5.921	5.921	5.920
Biljetten	17.400	17.399	17.399	17.400	17.400	14.166	14.166	14.166
Obligaties	2.802	2.802	2.802	2.802	2.802	2.802	2.802	2.802
Totaal rechtstreeks aangekocht ...	23.983	23.760	23.728	24.024	24.077	24.391	23.444	23.426
Aangehouden krachtens een wederaankoopovereenkomst	—	—	104	—	296	272	—	91
Totaal der nationale overheidsfondsen ...	23.983	23.760	23.832	24.024	24.373	24.663	23.444	23.517
Totaal der leningen en overheidsfondsen	24.560	24.375	24.503	25.243	25.369	25.086	24.288	24.184
Tegoeden op buitenlandse banken	—	—	—	—	—	—	—	—
Niet-geïnde kasmiddelen	3.751	3.600	4.184	3.949	4.164	5.212	3.936	4.113
Onroerende goederen	58	59	59	60	60	61	62	63
Andere tegoeden	209	176	135	175	210	168	211	140
Totaal activa	50.135	49.738	50.467	50.970	51.339	52.219	50.315	50.247

OPEISBAAR

F.R.-bankbiljetten in omloop	25.963	26.137	26.131	26.413	26.781	26.838	26.122	26.044
Deposito's :								
Aangesloten banken — reservereken. .	18.497	18.207	18.507	18.554	18.647	19.418	18.675	18.518
U.S.-Schatkist — algemene rekening	499	475	481	616	469	265	305	452
Buitenlandse	459	377	389	400	442	451	369	357
Andere	390	374	388	388	427	424	315	347
Totaal deposito's	19.845	19.433	19.765	19.958	19.985	20.558	19.664	19.674
Niet onmiddellijk beschikbare kasmiddelen	3.176	2.941	3.367	3.425	3.372	3.672	3.338	3.305
Andere verplichtingen en dividenden	14	15	18	21	22	14	14	16
Totaal opeisbaar ...	48.998	48.576	49.281	49.817	50.160	51.082	49.138	49.039

KAPITAALREKENINGEN

Volstort kapitaal	297	297	298	300	300	303	306	309
Overschot (sectie 7)	661	661	661	661	661	694	694	694
Overschot (sectie 13b)	27	27	27	27	27	27	28	27
Andere kapitaalrekeningen	152	177	200	165	191	113	149	178
Totaal passiva	50.135	49.738	50.467	50.970	51.339	52.219	50.315	50.247
Eventuele verplichtingen wegens accepten voor buitnl. correspondent. aangekocht	25	27	27	29	27	33	32	39
Verpl. wegens len. a/h. part. bedrijfsleven	3	3	3	3	2	2	3	2
Verhouding der reserves goudcertificaten tot de deposito's en de F.R.-bankbilj.	45,8 %	46,0 %	45,7 %	45,3 %	44,9 %	44,3 %	45,9 %	46,0 %

¹ Algemene staat van de twaalf federal-reservebanken.

NEDERLANDSCHE BANK

86⁴

(miljoenen guldens)

Posten	1955 8 augustus	1955 5 september	1955 10 oktober	1955 7 november	1955 5 december	1956 9 januari	1956 6 februari	1956 5 maart
ACTIVA								
Wissels, promessen en schuldbr. in disc. ¹	—	—	—	—	—	—	—	—
Wissels, schatkistpapier en schuldbrieven, door de Bank gekocht (art. 15, onder 4 ^o , van de Bankwet 1948)	—	—	—	—	—	—	—	—
Schatkistpapier, door de Bank overgen. v. de Staat ingev. overeenk. v. 26-2-1947	325	322	322	322	322	322	242	217
Voorschotten in rekening-courant op onderpand (incl. beleningen)	27	26	27	29	30	307	81	27
<i>op effecten, enz.</i> ²	26	25	25	26	28	305	79	25
<i>op goederen en celen</i>	1	1	2	3	2	2	2	2
Voorschotten aan het Rijk (art. 20 van de Bankwet 1948)	—	—	—	—	—	—	—	—
Boekvordering op de Staat ingevolge overeenkomst van 26-2-1947	300	300	300	300	300	200	200	200
Munt en muntmateriaal	3.074	3.077	3.090	3.207	3.282	3.320	3.314	3.345
<i>Gouden munt en gouden muntmateriaal</i>	3.046	3.046	3.057	3.171	3.241	3.275	3.275	3.315
<i>Zilveren munt, enz.</i>	28	31	33	36	41	45	39	30
Vorderingen en geldswaardige papieren luidende in buitenlandse geldsoorten ...	1.545	1.472	1.471	1.405	1.366	1.426	1.511	1.458
Buitenlandse betaalmiddelen	0,4	0,4	0,1	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2
Vorderingen in guldens voortvloeiende uit betalingsaccorden ³	206	218	251	214	223	218	168	193
Belegging van kapitaal, reserves, en voorzieningsfonds personeel in tijdelijke dienst	150	150	150	151	150	151	151	151
Gebouwen en inventaris	1	1	1	1	1	1	1	1
Diverse rekeningen	33	36	37	39	45	56	59	71
	5.661	5.602	5.649	5.668	5.719	6.001	5.727	5.663
PASSIVA								
Kapitaal	20	20	20	20	20	20	20	20
Reservefonds	26	26	26	26	26	26	26	26
Bijzondere reserves	103	103	103	103	103	103	103	103
Pensioenfonds	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorzieningsfonds personeel in tijdelijke dienst	2	2	1	1	2	2	2	2
Bankbiljetten in omloop (oude uitgiften)	28	28	28	28	28	} 3.851	} 3.838	} 3.879
Bankbiljetten in omloop (nieuwe uitg.)	3.694	3.772	3.752	3.786	3.831			
Bankassignaties in omloop	—	—	—	6	—	—	—	1
Rekening-courant saldo's	1.674	1.552	1.631	1.608	1.626	1.894	1.624	1.530
<i>'s Rijks Schatkist</i>	351	357	345	196	338	571	421	251
<i>'s Rijks Schatkist, bijzondere rekening</i>	521	514	514	514	490	490	490	490
<i>Saldo's van banken in Nederland</i>	614	499	574	725	595	636	510	576
<i>Saldo's voortvloeiende uit betalingsacc.</i>	114	112	125	96	109	112	113	110
<i>Andere saldo's van niet-ingezetenen</i> ...	20	22	21	20	19	18	20	16
<i>Andere saldo's</i>	54	48	52	57	72	67	70	87
Saldo's luidende in buitenl. geldsoorten ...	66	46	31	32	24	45	45	30
Diverse rekeningen	48	53	57	58	59	60	69	72
	5.661	5.602	5.649	5.668	5.719	6.001	5.727	5.663
¹ Waarvan schatkistpapier (rechtstreeks door de Bank in disconto genomen)	—	—	—	—	—	—	—	—
² Waarvan aan Indonesië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad nr 99)	18	18	18	18	18	18	18	18
³ Waarvan vorderingen, welke ingevolge overeenkomsten met enkele debiteurlanden zijn geconsolideerd.	—	—	32	30	29	27	26	24
N. B. — Totaal aan Nederlands schatkistpapier, waarin guldenssaldo's voortvloeiende uit betalingsaccorden zijn belegd'	54	30	25	27	31	34	42	43
— Circulatie der door de Bank namens de Staat in het verkeer gebrachte muntbilj.	165	164	166	168	170	169	160	152

SVERIGES RIKSBANK

(miljoenen Kr.)

86⁵

Posten	1955 30 juli	1955 31 augustus	1955 30 september	1955 31 oktober	1955 30 november	1955 31 december	1956 31 januari	1956 20 februari
ACTIVA								
Gouden munten en -baren	581	582	582	594	612	607	612	599
Meerwaarde van het goud	784	784	784	801	825	819	825	806
Buitenlandse overheidsfondsen *	514	584	627	625	628	631	600	590
Buitenlandse wissels *	70	74	75	76	75	78	75	78
Netto-vorderingen op buitenlandse banken en bankiers *	417	388	384	395	294	295	253	292
Andere buitenlandse tegoeden	1	1	1	1	1	1	1	1
Zweedse schatkistwissels en -obligaties *	3.007	2.866	2.839	3.210	3.282	4.023	3.693	3.627
Binnenlandse wissels *	13	13	15	15	15	15	15	14
Leningen op onderpand *	29	55	144	14	66	10	9	9
Voorschotten in rekening-courant *	—	—	—	—	—	—	—	—
Leningen op afbetaling	54	53	53	53	53	53	54	53
Pensioenfonds gedeponereerd bij het Bestuur der Overheidsschuld	7	7	7	7	7	7	7	7
Munten (andere dan gouden)	28	28	29	27	24	21	26	28
Binnenlandse cheques en bankwissels ..	3	8	8	3	7	10	9	10
Andere binnenlandse activa	32	32	34	31	32	82	72	55
Aandeel van Zweden in het I.M.F.	517	517	517	517	517	517	517	517
Aandeel van Zweden in het kapitaal van de I.B.H.O. volstort gedeelte	103	103	103	103	103	103	103	103
Totaal.....	6.160	6.095	6.202	6.472	6.541	7.272	6.871	6.789
PASSIVA								
Bankbiljetten in omloop ¹	4.735	4.775	4.861	4.925	5.029	5.318	5.047	5.014
Bankwissels	7	6	6	3	5	4	4	4
Rekening-courantsaldi	333	237	193	391	295	747	565	514
<i>Staatsinstellingen</i>	94	106	97	106	142	320	288	333
<i>Handelsbanken</i>	237	126	89	281	149	418	272	172
<i>Andere depositohouders</i>	2	5	7	4	4	9	5	9
Deposito's	95	95	150	149	203	210	265	266
Koersverschilrekening	339	339	339	339	339	341	341	341
Andere verplichtingen	43	35	45	57	61	43	13	14
Kapitaal	50	50	50	50	50	50	50	50
Fonds voor leningen op afbetaling	65	65	65	65	65	65	65	65
Reservefonds	20	20	20	20	20	20	20	20
Pensioenfonds	7	7	7	7	7	7	7	7
Overgedragen winsten	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Winst voor 1955	—	—	—	—	—	—	28	28
Internationaal Monetair Fonds	388	388	388	388	388	388	388	388
Internationale Bank voor Herstel en Ont- wikkeling	78	78	78	78	79	79	78	78
Totaal.....	6.160	6.095	6.202	6.472	6.541	7.272	6.871	6.789

N. B. De bijkomende dekking der bankbiljetten, (artikel 10 van de wet op de Rijksbank) omvat de met een * aangeduide activa-rubrieken.

¹ Het maximum-bedrag der uitgifte van chartaalgeld krachtens de wet n° 326 van 4 juni 1954 bedraagt 5.500 miljoenen Kr.; vanaf 3 juni 1955 werd dit bedrag door de wet n° 810 op 5.800 miljoenen Kr. gebracht.

BANCA D'ITALIA
(miljarden lire)

86⁶

Posten	1955 30 juni	1955 31 juli	1955 31 augustus	1955 30 september	1955 31 oktober	1955 30 november	1955 31 december	1956 31 januari
ACTIVA								
Goudvoorraad	4	4	4	4	4	4	4	4
Goud in het buitenland, door de Staat verschuldigd	2	2	2	2	2	2	2	2
Kas ¹	8	8	8	7	6	7	7	8
Discontoportefeuille	263	270	291	296	303	309	335	329
Wissels ter incasso	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Voorschotten op effecten en op goederen en rekening-courantsaldi	121	93	90	78	93	77	83	74
Deviezen in het buitenland	71	74	76	76	76	69	70	70
Effecten uitgegeven of gewaarborgd door de Staat	47	46	46	46	46	54	60	58
Onroerende goederen	—	—	—	—	—	—	—	—
Diverse debiteuren	706	727	753	776	790	772	764	774
Diverse vorderingen	4	4	4	4	4	4	3	4
Voorlopige voorschotten aan de Staat	77	77	77	77	77	77	77	77
Buitengewone voorschotten aan de Staat	343	343	343	343	343	343	343	343
Uitgiften door de geallieerde militaire overheid of voor hun rekening	145	145	145	145	145	145	145	145
Rekening-courant der Schatkist ²	41	95	67	118	92	143	176	175
Beleggingen in effecten voor rekening van de Schatkist	315	330	320	335	330	345	355	360
Diverse diensten voor rekening van de Staat	14	13	7	10	4	5	11	13
Diverse uitgaven	16	17	19	20	22	23	30	1
Totaal activa	2.177	2.248	2.252	2.337	2.337	2.379	2.465	2.437
PASSIVA								
Biljettenomloop	1.428	1.508	1.481	1.506	1.496	1.504	1.672	1.547
Cheques en andere schulden op zicht ³ ...	20	19	18	16	15	16	21	13
Rekeningen-courant op zicht	57	64	66	67	59	72	81	71
Rekeningen-courant op termijn en ver- plichte reserves der banken	474	486	510	566	587	608	513	645
Diverse crediteuren	127	120	121	130	127	127	124	134
Rekeningen-courant van de Openbare Schatkist :								
gewone	—	—	—	—	—	—	—	—
bijzondere	—	—	—	—	—	—	—	—
Rekeningen-courant der akkoorden voor economische samenwerking	53	32	35	29	29	27	22	23
Kapitaal	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Gewoon reservefonds	1	1	1	1	1	1	1	1
Buitengewoon reservefonds	1	1	1	1	1	1	1	1
Winsten van het lopende dienstjaar	16	17	19	21	22	23	30	2
Totaal passiva en eigen middelen ...	2.177	2.248	2.252	2.337	2.337	2.379	2.465	2.437
Deponenten van effecten en waarden (orderekening)	3.349	4.289	4.179	3.822	3.706	3.669	3.684	3.478
Gedane disconteringen	31	98	143	41	38	115	161	41
Gedane voorschotten	353	337	349	276	342	254	486	287
Contantverrichtingen door de Verreke- ningskamers vereffend	5.133	5.563	5.022	5.101	5.779	4.891	6.508	5.928
¹ Omvat de biljetten en munten voor rekening van de Schatkist	6	6	6	5	5	6	5	6
² Saldo van het special fonds	2	2	2	2	2	2	2	2
³ Omvat waarden en assignaties	14	16	14	14	13	12	14	11

* Voorlopige cijfers.

BANK DEUTSCHER LÄNDER

(miljoenen D.M.)

86⁷

Posten	1955 6 augustus	1955 7 september	1955 7 oktober	1955 7 november	1955 7 december	1956 7 januari	1956 7 februari	1956 7 maart
ACTIVA								
Goud	3.285	3.370	3.463	3.587	3.665	3.853	3.992	4.155
Tegoeden bij buitenlandse banken	8.254	8.324	8.424	8.542	8.520	8.626	8.641	8.623
Vreemde deviezen, buitenlandse wissels en cheques	719	635	591	523	607	631	651	695
Tegoeden in postrekening	66	87	76	78	81	80	83	77
Binnenlandse wissels	1.116	1.147	1.358	1.708	2.188	2.112	2.337	2.885
Schatkistwissels en renteloze Schatkist- bons der Staatsbesturen	19	85	88	54	147	181	89	292
Duitse rekenmunten	55	61	51	50	36	53	60	62
Leningen tegen compensatievorderingen .	12	15	27	29	36	—	—	—
Voorschotten en kredieten op korte termijn	115	108	106	114	108	131	129	115
Effecten	23	23	24	24	23	19	18	19
Vorderingen op de overheid	1.529	1.530	1.532	1.533	1.533	1.534	1.534	1.534
a) compensatievorderingen	907	908	910	911	911	912	912	912
b) renteloze obligaties	622	622	622	622	622	622	622	622
Kredieten aan de Staat wegens deelne- ming aan het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank	391	391	391	391	391	391	391	391
Andere activa	113	122	58	65	84	44	64	60
	15.697	15.898	16.189	16.698	17.419	17.655	17.989	18.908

PASSIVA								
Bankbiljetten in omloop	12.381	12.343	12.785	12.590	13.036	12.942	12.630	12.866
Deposito's :								
a) der Landescentralbanken	786	934	442	858	804	792	713	765
b) der Staatsbesturen	1.059	1.299	1.816	2.085	2.421	2.660	3.466	4.061
<i>tegenwaarderekeningen van de Staat</i>	313	291	309	269	261	245	255	213
<i>andere tegoeden</i>	746	1.008	1.507	1.816	2.160	2.415	3.211	3.848
c) geallieerde overheid	307	297	275	260	244	254	234	238
d) andere	84	34	29	48	17	82	44	43
Verplichtingen uit transacties met het buitenland	368	266	206	210	243	261	198	227
Andere passiva	370	383	294	305	312	322	362	366
a) reserves	181	181	181	182	181	180	180	180
b) andere	189	202	113	123	131	142	182	186
Maatschappelijk kapitaal	100	100	100	100	100	100	100	100
Wettelijke en andere reserves	242	242	242	242	242	242	242	242
	15.697	15.898	16.189	16.698	17.419	17.655	17.989	18.908

BANQUE NATIONALE SUISSE

(miljoenen Zwitserse franken)

86⁸

Posten	1955 6 augustus	1955 7 september	1955 7 oktober	1955 7 november	1955 7 december	1956 7 januari	1956 7 februari	1956 7 maart
ACTIVA								
Goudvoorraad	6.267	6.268	6.366	6.416	6.561	6.689	6.667	6.729
Deviezen	637	562	580	577	580	570	580	603
<i>kunnende dienen tot dekking</i>	637	562	580	577	580	570	580	603
<i>andere</i>	—	—	—	—	—	—	—	—
Binnenlandse wissels	106	118	118	101	116	137	114	98
<i>Wissels</i>	103	101	113	101	115	135	114	98
<i>Schatkistb. v. het Zwits. Eedgenootsch.</i>	3	17	5	—	1	2	—	—
Voorschotten op onderpand	57	50	58	64	66	50	24	27
Effecten	46	46	46	46	46	46	46	46
<i>kunnende dienen tot dekking</i>	—	—	—	—	—	—	1	1
<i>andere</i>	46	46	46	46	46	46	45	45
Binnenlandse correspondenten	11	11	10	11	16	12	9	12
Andere actiefposten	30	31	35	46	41	32	27	31
Totaal.....	7.154	7.086	7.213	7.261	7.426	7.536	7.467	7.546

PASSIVA

Eigen middelen	47	47	47	47	47	47	47	47
Bankbiljetten in omloop	5.043	5.069	5.136	5.142	5.231	5.287	5.028	5.060
Andere dadelijk opvraagbare verbintenissen.	1.906	1.813	1.867	1.907	1.985	2.034	2.230	2.275
<i>Girorekeningen van handels- en industriële banken</i>	1.362	1.353	1.394	1.487	1.506	1.655	1.859	1.896
<i>Andere dadelijk opvraagbare verbintenissen</i>	544	460	473	420	479	379	371	379
Andere passiefposten	158	157	163	165	163	168	162	164
Totaal.....	7.154	7.086	7.213	7.261	7.426	7.536	7.467	7.546

DISCONTOVOET DER VOORNAAMSTE CIRCULATIEBANKEN

(op 29 februari 1956)

(in pct. vanaf de aangeduide datum)

86⁹

België	4 august. 1955	3,— ¹	Nederland	7 februari 1956	3,—
Belg. Kongo en Ruanda-Urundi	6 april 1953	3,50 ²	Noorwegen	14 februari 1955	3,50
Canada	19 novemb. 1955	2,75 ³	Oostenrijk	17 novemb. 1955	5,—
Denemarken	25 mei 1955	6,—	Portugal	12 januari 1944	2,50
Duitsland	4 august. 1955	3,50 ⁴	Spanje	1 juli 1954	3,75
Finland	1 decemb. 1954	5,—	Turkije	28 juni 1955	4,50
Frankrijk	2 decemb. 1954	3,—	Verenigde Staten (Federal Reserve Bank of New-York) ...	18 novemb. 1955	2,50
Griekenland	1 januari 1955	9,—	Zweden	19 april 1955	3,75
Groot-Brittannië	16 februari 1956	5,50	Zwitserland	26 novemb. 1936	1,50
Ierland	25 mei 1954	3,—			
Italië	6 april 1950	4,—			

1 Discontovoet der bij een bank gedomicilieerde accepten en warrants. Voor de andere discontovoeten, zie tabel 2.

2 Discontovoet der bij een bank gedomicilieerde accepten.

3 Vanaf 5 april 1956 : 3 pct.

4 Vanaf 8 maart 1956 : 4,50 pct.

III. — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BAZEL ¹

87

Staten in duizenden Zwitserse goudfranken
[eenheden van 0,29032258... g. fijn goud (art. 5 der statuten)]

ACTIVA	31 december 1955		31 januari 1956		29 februari 1956		PASSIVA						
		pct.		pct.		pct.		pct.		pct.		pct.	
I. Gouden baren en munten	664.170	40,8	592.280	35,7	560.966	33,1	I. Kapitaal :						
II. Kasmiddelen en banktegoeden op zicht	53.616	3,3	53.162	3,2	54.914	3,2	Aandelen waarvan 25 pct. gestort	125.000	7,7	125.000	7,5	125.000	7,4
III. Herdiscontopapier :	268.587		388.536		465.145		II. Reserves :	20.949	1,3	20.949	1,3	20.949	1,2
1. Handelswissels en bankaccepten	41.207	2,5	38.417	2,3	38.553	2,3	1. Wettelijke Reserve	7.606		7.606		7.606	
2. Schatkistpapier	227.380	14,0	350.119	21,1	426.592	25,1	2. Algemeen Reservefonds	13.343		13.343		13.343	
IV. Diverse wissels mobiliseerbaar op aanvraag	95.779	5,9	102.023	6,2	101.632	6,0	III. Deposito's (goud) :	516.335		466.516		485.257	
V. Termijngelden, voorschotten en deposito's :	142.164		125.459		102.336		1. Circulatiebanken voor eig. rek. :						
1. op ten hoogste 3 maanden	75.750	4,6	59.048	3,6	35.927	2,1	a) van 3 tot 6 maanden	13.786	0,8	6.890	0,4	—	—
2. van 3 tot 6 maanden	6.442	0,4	6.442	0,4	6.442	0,4	b) op ten hoogste 3 maanden ...	146.838	9,0	188.236	11,4	195.144	11,5
3. van 9 tot 12 maanden	12.867	0,8	12.867	0,8	12.867	0,7	c) dadelijk opvraagbaar	291.543	17,9	207.222	12,5	195.335	11,5
4. op meer dan één jaar	47.105	2,9	47.102	2,8	47.100	2,8	2. Andere depositanten :						
VI. Effecten en diverse beleggingen :	334.677		325.542		341.634		a) van 3 tot 6 maanden	30.606	1,9	30.606	1,8	30.610	1,8
1. Schatkistpapier :							b) op ten hoogste 3 maanden ...	31.003	1,9	31.003	1,9	61.609	3,6
a) op ten hoogste 3 maanden ...	58.727	3,6	117.833	7,1	133.885	7,9	c) dadelijk opvraagbaar	2.559	0,2	2.559	0,2	2.559	0,1
b) van 3 tot 6 maanden	118.177	7,3	59.219	3,6	15.285	0,9	IV. Deposito's (munt) :	822.376		898.895		919.061	
c) van 6 tot 9 maanden	—	—	—	—	28.292	1,7	1. Circulatiebanken :						
d) van 9 tot 12 maanden	15.343	0,9	15.387	0,9	15.317	0,9	a) op meer dan één jaar	62.260	3,8	62.391	3,8	63.967	3,8
e) op meer dan één jaar	30.685	1,9	30.775	1,9	30.748	1,8	b) van 9 tot 12 maanden	13.248	0,8	13.273	0,8	13.298	0,8
2. Ander papier en div. belegg. :							c) van 3 tot 6 maanden	39.805	2,4	45.410	2,7	45.408	2,7
a) op ten hoogste 3 maanden ...	83.769	5,1	82.239	5,0	97.883	5,8	d) op ten hoogste 3 maanden ...	642.604	39,5	667.176	40,3	683.470	40,3
b) van 3 tot 6 maanden	10.835	0,7	2.829	0,2	2.837	0,2	e) dadelijk opvraagbaar	51.439	3,2	60.770	3,7	58.873	3,5
c) met meer dan één jaar loopt	17.141	1,0	17.260	1,0	17.387	1,0	2. Andere depositanten :						
VII. Diverse activa	1.705	0,1	1.392	0,1	1.922	0,1	a) van 3 tot 6 maanden	9	0,0	15	0,0	3	0,0
VIII. Eigen middelen aangewend in uitvoering der overeenk. v. Den Haag van 1930 voor belegg. in Duitsland	68.291	4,2	68.291	4,1	68.291	4,0	b) op ten hoogste 3 maanden ...	9.192	0,6	48.433	2,9	37.778	2,2
Totaal activa..	1.628.989	100,0	1.656.685	100,0	1.696.840	100,0	c) dadelijk opvraagbaar	3.819	0,2	1.427	0,1	16.264	1,0
							V. Diversen	19.393	1,2	20.389	1,2	21.637	1,3
							VI. Verlies- en Winstrekening :						
							Overdracht	3.987	0,2	3.987	0,2	3.987	0,2
							VII. Fonds voor eventuele lasten	120.949	7,4	120.949	7,3	120.949	7,1
							Totaal passiva...	1.628.989	100,0	1.656.685	100,0	1.696.840	100,0

Uitvoering van de accoorden van Den Haag van 1930 :

In Duitsland belegde gelden : (zie noot 2)					Deposito's op lange termijn :	228.909	228.909	228.909
1. Vord. op de Reichsbank en de Golddiskontbank; wissels v. de Golddiskontbank en v. het best. der Spoorw.; bons van het best. van het Postwezen (vervallen) .	221.019		221.019		1. Deposito's van de Regeringen schuldeisers op rekening van de Annuiteiten-Trust (zie noot 3)	152.606	152.606	152.606
2. Schatkistwissels en -bons van de Duitse Regering (vervallen) ...	76.181		76.181		2. Deposito van de Duitse Regering	76.303	76.303	76.303
Totaal ...	297.200		297.200		Eigen middelen aangewend in uitvoering der overeenk. (zie hierboven)	68.291	68.291	68.291
					Totaal...	297.200	297.200	297.200

Noot 1. — Zijn in deze staat niet begrepen, het « earmarked » goud en de waarden die voor rekening der circulatiebanken en andere depositanten worden bewaard. Zijn hierin niet begrepen de gelden en waarden aangehouden door de Bank in hoedanigheid van Agent van de Europese Organisatie voor Economische Samenwerking (Europese Betalingsunie), van Overeengekomen Derde luidens het contract van inpandgeving afgesloten met het Hoge Gezagsorgaan van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, alsook van lasthebber-trustee of financieel Agent voor internationale leningen.

Noot 2. — Luidens een Overeenkomst van 9 januari 1953, afgesloten tussen de regering van de Duitse Bondsrepubliek en de Bank, en die deel uitmaakt van het Akkoord over de Duitse buitenlandse schulden van 27 februari 1953, werd overeengekomen dat de Bank, niet vóór 1 april 1966 de terugbetaling zou eisen van de hoofdsom harer beleggingen in Duitsland, die hierboven aangegeven zijn, met inbegrip van de desbetreffende achterstallige interesten per 31 december 1952.

Noot 3. — Op het totaal der deposito's van de Regeringen, die een vordering bezitten in de Rekening van de Annuiteiten-Trust, gelijkwaardig aan 152.606.250.— Zwitserse goudfranken, ontving de Bank van de Regeringen wier deposito's gelijk zijn aan de tegenwaarde van 149.920.380.— Zwitserse goudfranken, bevestiging dat zij haar niet uit hoofde van deze deposito's de transfers mogen vragen van hogere bedragen dan die waarvan zij zelf de terugbetaling en de overmaking door Duitsland in de door de Bank erkende munten zal kunnen verkrijgen.

IV. — EUROPESE BETALINGSUNIE

88¹

Samenvattende tabel van de stand bij het begin der verrichtingen en bij het einde van elke verrekeningsperiode in miljoenen rekeneenheden — iedere eenheid is gelijk aan 0,88867088 gram fijn goud

ACTIVA	Begin der verricht. 1-7-1950	Na de verrichtingen voor elke verrekeningsperiode									
		Junij 2 1952	Dec. 1952	Junij 1953	Dec. 1953	Junij 1954	Dec. 1954	Junij 1955	Dec. 1955	Jan. 1956	
I. Beschikbare middelen.											
a) Bedrag verschuld. door de reg. der V.S.A. (\$)	350,0	123,3	123,3	123,5	123,5	123,5	123,5	123,5	123,5	123,5	123,5
b) Goud in staven	—	149,5	153,0	153,0	153,0	153,0	153,0	153,0	248,3	237,8	237,8
c) Saldo in rekening-courant (dollars)	—	78,4	96,7	17,1	20,1	174,7	46,2	50,6	4,0	31,1	31,1
d) Schatkistpapier V.S.A. aan kostende prijs ...	—	—	—	142,6	177,9	92,4	100,2	72,3	—	—	—
	350,0	351,2	373,0	436,2	474,5	543,6	422,9	399,4	375,8	392,4	392,4
II. Nog uitstaande aanvangsdebetsaldi toegekend voor het boekjaar eindigende 30-6-51.											
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie	44,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zweden	21,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verenigd-Koninkrijk	150,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	215,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Door Denemarken verschuldigde goudstorting die werd verdaagd kracht. het besluit van 30-6-1952	—	1,9	2,6	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. Bijzonder aan Turkije verstrekt kred. (19-9-50)	—	—	3,4	—	—	—	—	—	—	—	—
V. Aan verdragsl. part. verstrekte len. (19-9-1950) ¹.											
Denemarken	—	27,0	29,7	40,4	62,5	97,6	97,4	122,7 ²	106,0	98,8	98,8
Frankrijk	—	270,6	312,0	312,0	312,0	312,0	241,4	148,9	86,6	84,5	84,5
IJsland	—	1,8	1,6	1,8	3,4	5,6	4,5	4,6	5,2	5,2	5,2
Italië	—	—	—	12,0	83,9	122,3	116,9	182,7 ⁴	179,0 ⁴	181,9 ⁴	181,9 ⁴
Nederland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Noorwegen	—	—	16,5	49,7	79,8	89,2	98,6	107,3	114,2	113,8	113,8
Verenigd-Koninkrijk	—	636,0	589,6	530,3	559,4	485,4	343,4	275,9	344,3	344,9	344,9
Turkije	—	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0	30,0
Portugal	—	—	—	—	—	—	—	0,2	0,2	0,2	0,2
	—	965,4	979,4	976,2	1131,0	1142,1	932,2	872,3	865,5	859,3	859,3
VI. Leningen verstrekt aan de lidstaten als aanvangscreditsaldi, toegekend bij wijze van lening ¹											
Noorwegen	—	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0	10,0
Turkije	—	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
	—	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0
VII. Diversen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	565,3	1353,5	1393,4	1447,4	1640,5	1720,7	1390,1	1306,7	1276,3	1286,7	1286,7
PASSIVA											
I. Werkkapitaal	286,3	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6	271,6
II. Nog uitstaande aanvangscreditsaldi toegekend als schenkingen voor het boekj. eindigend 30-6-1951.											
Oostenrijk	80,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Griekenland	115,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IJsland	4,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nederland	30,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Noorwegen	50,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	279,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Van verdragsl. part. verkregen len. (19-9-50).											
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie	—	201,3	201,3	201,3	201,3	201,3	148,3	162,3	165,3	172,3	172,3
Duitsland	—	205,5	239,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0	300,0
Oostenrijk	—	—	15,1	19,3	42,0	42,0	42,0	1,0	1,0	0,5	0,5
Italië	—	123,0	94,2	—	—	—	—	—	—	—	—
Noorwegen	—	0,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nederland	—	153,1	183,7	213,0	213,0	206,7	181,2	182,8	171,4	168,7	168,7
Portugal	—	42,0	38,8	38,5	33,5	29,6	6,5	—	—	—	—
Zweden	—	141,7	133,2	121,3	136,6	104,7	40,3	9,0	13,3	10,5	10,5
Zwitserland	—	110,3	117,8	150,0	150,0	150,0	150,0	123,8	100,9	98,3	98,3
	—	977,5	1023,1	1043,4	1076,4	1034,3	868,3	778,9	751,9	750,3	750,3
IV. Van verdragsl. part. verkregen len. (19-9-50) ⁵											
Belgisch-Luxemburgse Economische Unie	—	42,6	47,1	34,7	34,8	15,7	—	—	—	—	—
Duitsland	—	—	—	38,7	160,6	303,8	197,9	233,5	230,2	242,2	242,2
Oostenrijk	—	—	—	—	13,6	30,8	2,0	—	—	—	—
Italië	—	1,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nederland	—	—	—	—	7,6	—	—	—	—	—	—
Portugal	—	9,0	—	11,5	—	—	—	—	—	—	—
Zwitserland	—	—	—	4,1	32,5	31,3	17,6	—	—	—	—
	—	53,5	47,1	89,0	249,1	381,6	217,5	233,5	230,2	242,2	242,2
V. Bijz. krediet toegest. door B.L.E.U. (19-9-50).	—	50,0	50,0	40,0	40,0	30,0	30,0	20,0	20,0	20,0	20,0
VI. Diversen	—	0,9	1,6	3,4	3,4	3,2	2,7	2,7	2,6	2,6	2,6
	565,3	1353,5	1393,4	1447,4	1640,5	1720,7	1390,1	1306,7	1276,3	1286,7	1286,7

N. B. — De rente der verstrekte of ontvangen leningen komt in bovenstaande staten voor. — ¹ De regering van de Verenigde Staten van Amerika heeft aan Noorwegen een aanvangscreditsaldo van 10 miljoen rekeneenheden en aan Turkije een aanvangscreditsaldo van 25 miljoen rekeneenheden toegekend, als lening vanwege de Unie, krachtens artikel 10 van de overeenkomst van 19 september 1950. — ² Na uitvoering der aanpassingen overeenkomstig de besluiten van de Raad der E.O.E.S. van 30 juni 1952. — ³ Inbegrepen een krediet van 5,7 miljoen rekeneenheden, aan Denemarken toegestaan ingevolge artikel 13(a) van 19 september 1950. — ⁴ Inbegrepen een krediet van 59,7 miljoen rekeneenheden (juni 1955), 56,0 miljoen rekeneenheden (december 1955) en 58,9 miljoen rekeneenheden (januari 1956), aan Italië toegestaan, ingevolge artikel 13(a) van 19 september 1950. — ⁵ Buiten quotum.

AFREKENING VAN DE POSITIE DER DEELNEMENDE LANDEN MET DE UNIE

88

1 juli 1950 tot 31 januari 1956
(miljoenen rekeneenheden)

A — BRUTO-POSITIE EN NETTO CUMULATIEVE POSITIE					B — CUMULATIEVE VERREKENINGSPOSITIE					
Lidstaten (en hun geldzones)	Bruto-positie		Interessen Netto betaald (—) of ontvangen (+) bedrag door de lidstaat	Netto cumulatieve positie op 31 januari overschot (+) of tekort (—) (b+c+d)	Cumulatieve verrekenings- positie na uitvoering der verrichtingen betreffende de maand december 1955 overschot (+) of tekort (—)	Verrichtingen over januari 1956		Cumulatieve verrekenings- positie na uitvoering der verrichtingen betreffende de maand januari 1956 overschot (+) of tekort (—) van de lidstaat (f+g+h)	Quota	« Rallonges » (betalings- faciliteiten boven credit (C) of debetquotum (D) s
	Overschotten (+)	Tekorten (—)				Wijzigingen voortvloeiend uit de bilaterale stortingen uitgevoerd voor de maand januari 1956 (gelijk aan viermaal het terugbetaalde krediet)	Verrekenings- overschot (+) of tekort (—) over januari 1956			
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
Oostenrijk	386,6	488,7	+ 2,8	— 99,4	+ 3,9	— 0,5	— 1,3	+ 2,1	168,0	—
B.L.E.U.	1.673,7	814,6	+ 28,1	+ 887,2	+ 661,2	— 6,4	+ 34,4	+ 689,1	864,0 ⁴	—
Denemarken	617,6	816,1	— 8,5	— 207,0	— 423,9	+ 12,4 ⁸	+ 8,0	— 395,1	468,0	36,4 D
Frankrijk	1.204,5	2.074,4	— 26,8	— 896,7	— 369,4	+ 8,5	— 55,5	— 416,7 ⁹	1.248,0	91,0 D
Duitsland	2.809,7	1.193,2	+ 36,4	+ 1.652,9	+ 2.120,9	+ 8,2	+ 52,4	+ 2.168,7	1.200,0	950,1 C ⁶
Griekenland	197,8	470,7	+ 0,0	— 272,9	nihil	— 4,6	nihil	nihil ⁹	108,0 ⁴	350,0 C
IJsland	7,2	33,8	— 0,4	— 27,0	— 20,6	—	nihil	nihil	36,0	—
Italië	844,5	1.390,9	— 3,9	— 550,3	— 716,1	+ 0,1	— 0,3	— 20,8	36,0	3,2 D
Nederland	1.531,4	1.112,5	+ 15,2	+ 434,2	+ 686,2	— 11,6	— 11,6	— 727,7	492,0	328,0 D ⁷
Noorwegen	469,7	739,6	— 8,5	— 278,5	— 457,2	+ 10,9	+ 10,9	+ 675,1	852,0	—
Portugal	276,8	306,0	+ 3,6	— 25,6	— 62,6	+ 1,8	+ 0,1	— 455,2	480,0	29,6 D
Zweden	857,4	795,4	+ 8,7	+ 70,8	+ 53,1	—	— 5,6	— 68,2	168,0	—
Zwitserland	892,4	580,9	+ 15,1	+ 326,7	+ 403,5	— 2,9	— 8,2	+ 41,9	624,0	—
Turkije	295,7	645,1	— 7,3	— 356,7	— 331,4	— 2,9	— 7,4	+ 393,2	600,0	250,0 C
Verenigd-Koninkrijk	2.936,7	3.539,7	— 51,9	— 655,0	— 1.377,4	—	— 3,4	— 334,8	120,0	—
TOTALEN ...	15.001,5	15.001,5	+ 109,9 — 107,3	+ 3.371,7 — 3.369,1	+ 3.928,7 — 3.758,5	+ 39,3	+ 105,8 — 103,7	+ 3.970,1 — 3.797,9		155,0 D

* Ierland is begrepen in de geldzone van het Verenigd-Koninkrijk: het Verenigd-Koninkrijk omvat, behalve zijn overzeese gebiedsdelen, tevens de niet deelnemende sterlinglanden.

¹ Het verschil tussen de netto cumulatieve positie (kolom e) en de cumulatieve verrekeningspositie (kolom i) is toe te schrijven aan de netto invloed van volgende factoren: aanwending van bestaande middelen, van aanvankelijke saldi en bijzondere middelen; bijzondere vereffeningen op 1 juli 1952 wat de B.L.E.U. en Portugal betreft; wijzigingen en betalingen bij de hernieuwing van de Unie op 1 juli 1954; wijzigingen aangebracht bij het begin der verrichtingen op 1 augustus 1955; aanvankelijke terugbetalingen door IJsland gedaan uit hoofde van de verrichtingen voor december 1954; aanvankelijke bijkomende terugbetaling door Denemarken aan de B.L.E.U. gedaan, voor de verrichtingen van juli 1955 en aan Duitsland voor de verrichtingen van november 1955; aanvankelijke terugbetaling vanwege Denemarken aan Nederland uit hoofde van de verrichtingen van januari 1956; afbetalingen uit hoofde van de aflossing tot heden, evenals de bijzondere betalingen in goud ontvangen en verricht door de Unie bij de verrichtingen van januari en december 1955; saldo der goudbedragen die door Frankrijk en Griekenland buiten hun quotum werden gestort en terugbetaalbaar zijn overeenkomstig artikel 10 bis, de eerste drie stortingen uitgevoerd ter terugbetaling van het door de B.L.E.U. aan de Unie toegekend bijzonder krediet.

² Die wijzigingen geven geen aanleiding tot goudstortingen; ze worden verricht om de cumulatieve verrekeningspositie (kolom i) te handhaven op het vierdubbele der schuld of de vordering van elk land.

³ Die cumulatieve verrekeningspositie is gelijk aan het vierdubbele van de schuld of de vordering van elk land, behoudens het volgend geval: Miljoenen rekeneenheden

Turkije: — aangewend debetquotum 120,0
— algehele betaling in goud of dollars krachtens artikel 18 (a) buiten zijn debetquotum 214,8

Daar Frankrijk en Portugal verkozen tijdelijk in goud (of in dollars) een gedeelte van hun cumulatieve tekorten te regelen, die anders door middel van kredietverlening waren geregeld geworden, belopen de werkelijk aan die twee landen toegestane kredieten dan ook slechts respectievelijk 84,5 miljoen en 0,2 miljoen rekeneenheden.

⁴ Het effectieve quotum van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie als crediteur is gelijk aan 805,3 miljoen rekeneenheden; het debetquotum van Griekenland is geblokkeerd en beschouwd als zijnde gelijk aan 0.

⁵ Die betalingsfaciliteiten kunnen voor 75 pct. aangewend worden in goud en voor 25 pct. in krediet.

⁶ Dit bedrag dat deel uitmaakt van de rallonge van Duitsland was noodzakelijk om de overschotten te dekken die het quotum van dat land bij het begin der verrichtingen van 1 augustus 1955 overtroffen.

⁷ Buiten zijn rallonge beschikt Italië over een bijzonder krediet van 50 miljoen rekeneenheden.

⁸ Krachtens een bilateraal terugbetalings- en aflossingsakkoord afgesloten tussen Denemarken en Nederland en betrekking hebbende op een totaal bedrag van 17 miljoen rekeneenheden, is Denemarken overeengekomen een aanvankelijke storting aan Nederland te verrichten van 2,18 miljoen rekeneenheden en het saldo, van juli 1954 af, over 7 jaar af te lossen. De aanvankelijke storting evenals de in januari 1956 reeds vervallen termijn afbetalingen, incl. die met betrekking tot deze maand, werden in de loop der onderhavige verrichtingen uitgevoerd en hebben aldus aanleiding gegeven tot een verbetering overeenstemmend met het vierdubbele van het bedrag dier betalingen.

⁹ De saldi der 100 % goudbetalingen door Frankrijk en Griekenland als afrekening van hun tekorten boven hun quota, welke terugvorderbaar zijn in de mate waarin elk dier landen netto cumulatieve overschotten verwezenlijkt voor de periode na 1 augustus 1955 en als afrekening van die overschotten, komen niet voor in de cumulatieve verrekeningsposities.

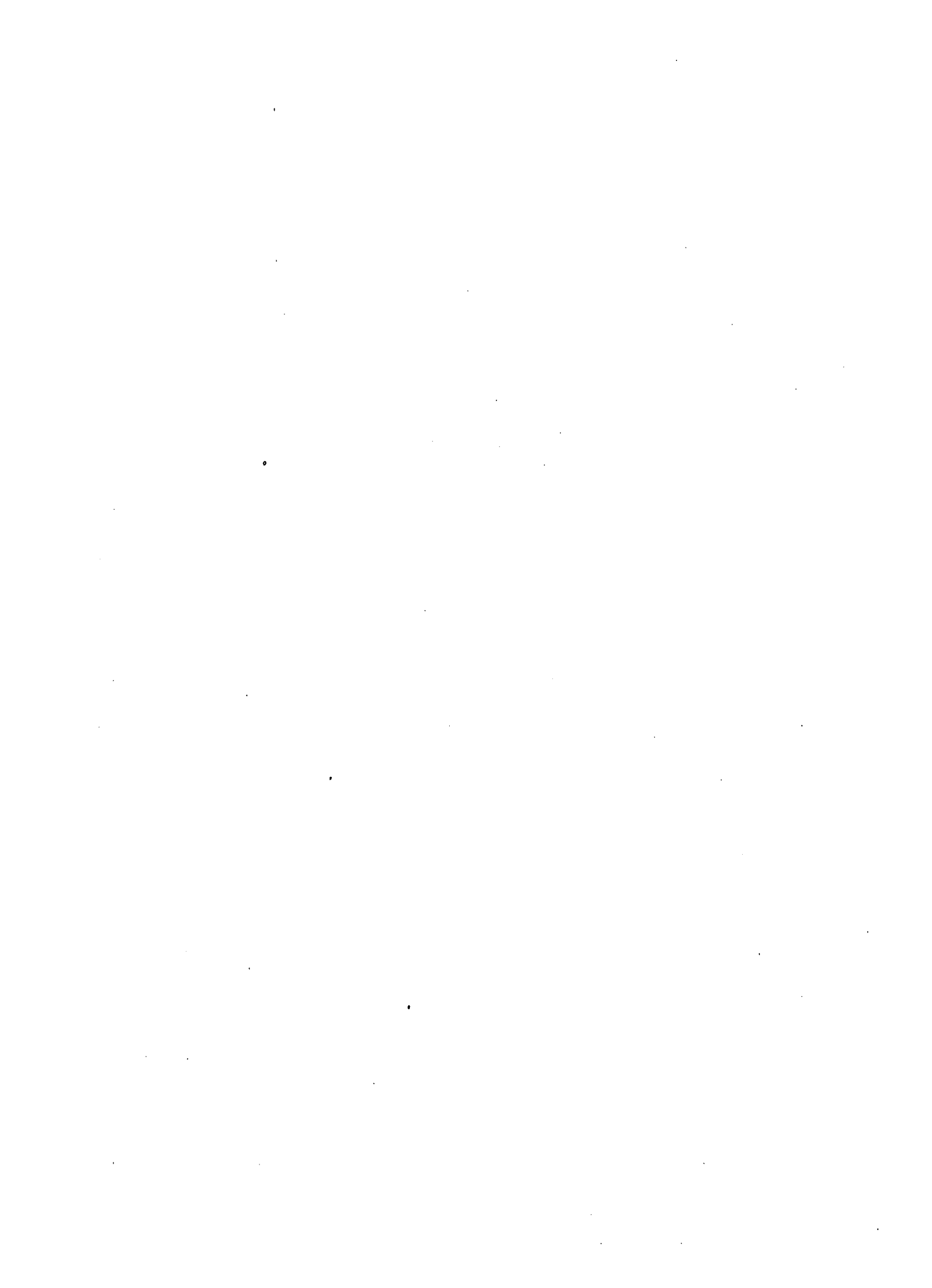
Einde januari 1956 bedroegen die saldo's: voor Frankrijk: 196,2 miljoen rekeneenheden.
voor Griekenland: 4,1 miljoen rekeneenheden.

INHOUDSTAFEL

DOORLOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(De gegevens vergezeld van het letterteken « v » zijn als voorlopig te beschouwen)

	Tab.		Tab.
GELDMARKT.		PRODUKTIE.	
I. — Rentetarief voor disconto en beleningen	2	I. — Steenkolen- en metaalproductie	55 ¹ en 55 ²
II. — Rentetarief voor bankdeposito's en tegoeden bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas	4	II. — Textielnijverheid	56 ¹
III. — Daggeld	8	III. — Diverse produkties	56 ²
IV. — Discontovoet der voornaamste circulatiebanken ...	86 ⁹	IV. — Electricische energie	58
		V. — Gas	59
EDELE METALEN.		VERBRUIK.	
Notering der edele metalen	9	I. — Verbruiksindexcijfers	
		a) Maandelijks verkoopindexcijfers : basis maandgemiddelde 1936-1938 = 100	65 ¹
VALUTAMARKT.		b) Maandelijks verkoopindexcijfers : basis maandgemiddelde 1953 = 100	65 ² en 65 ³
I. — Officiële wisselkoersen vastgesteld door de in Verrekeningskamer te Brussel vergaderde bankiers	10 ¹	II. — Tabaksverbruik	66
II. — Officiële wisselkoersen vastgesteld door de Nationale Bank van België	10 ²	III. — Slachtingen in de 12 voornaamste slachthuizen van het land	67
KAPITAALMARKT.		VERVOER.	
I. — Noteringen van enkele overheidsfondsen	14	I. — Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij van Belgische spoorwegen :	
II. — Maandindexcijfers der aandelennoteringen ter Beurze van Brussel en Antwerpen	15 ¹	a) bedrijfsontvangsten en -uitgaven	70 ¹
III. — Omzet ter Beurze van Brussel	15 ²	b) wagens aan de nijverheid geleverd	70 ²
IV. — Rendement van vast renderende waarden op de Beurs te Brussel	16	c) verkeer :	
V. — Kapitaalmissies in België en Belgisch-Kongo : Retrospectief overzicht	17 ¹	1° algemeen spoorverkeer	70 ²
Emissies van de Kongolese vennootschappen in september 1955 :		2° zware goederen	70 ³
Indeling der emissies	17 ²	A) gezamenlijk verkeer	
Groepering naar de grootte van het kapitaal ...	17 ²	B) binnenlands verkeer	
Emissies van de Belgische vennootschappen in oktober 1955 :		II. — Bedrijvigheid van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen	70 ⁴
Groepering naar de grootte van het kapitaal ...	17 ⁴	III. — Havenverkeer	
VI. — Leningen uitgegeven door de Overheid	18	a) Haven van Antwerpen	71 ¹
VII. — Bankoperaties van het Gemeentekrediet	19	b) Haven van Gent	71 ²
VIII. — Hypotheekinschrijvingen	20	IV. — Algemene beweging der binnenscheepvaart	72
RIJKSFINANCIEN.		RUITENLANDSE HANDEL.	
I. — Stand van de Staatsschuld	25 ¹	Nomenclatuur der afdelingen volgens de type-classificatie van de internationale handel (T.C.I.H.)	75
II. — Stand van het bezit aan overheidsfondsen van de Nationale Bank van België	25 ²	WERKLOOSHEID.	
III. — Overzicht van de uitvoering der begroting	25 ³	I. — Gehele en gedeeltelijke werkloosheid	81 ¹
IV. — Opbrengst van de belastingen	26	II. — Indeling der gecontroleerde werklozen per provincie	81 ²
INKOMEN EN SPAREN.		III. — Daggemiddelde der gecontroleerde werklozen	81 ³
I. — Rendement der Belgische en Kongolese vennootschappen op aandelen :		IV. — Indeling der gecontroleerde werklozen naar bedrijfstgroep	81 ⁴
Retrospectief overzicht	30 ²	BANK- EN GELDSTATISTIEKEN.	
II. — Algemene Spaar- en Lijfrentekas	31	I. — België en Belgisch-Kongo :	
a) Inlagen op particuliere spaarboekjes		Algemene staten der banken	85 ¹
b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen bij de Lijfrentekas		Nationale Bank van België :	
III. — Kwartaalindexcijfers der lonen	32	Weekstaten	85 ²
LOOP DER ZAKEN.		Centrale Bank van Belgisch-Kongo en Ruanda-Urundi :	
I. — Bedrijvigheid der Verrekeningskamers	35	Maandstaten	85 ³
Debetverrichtingen		Snelheid van de girale geldomloop in België	85 ⁵
II. — Postchèque- en giroverkeer	36	Binnenlandse geldhoeveelheid	85 ⁴
PRIJZEN.		Gezamenlijke balansen der geldscheppende instellingen	85 ⁴
a) Indexcijfers der groothandelsprijzen in België	45 ¹	Oorzaken van de veranderingen in de geldhoeveelheid	85 ⁴
b) Indexcijfers der groothandelsprijzen in België en in het buitenland	45 ²	II. — Buitenlandse emissiebanken :	
c) Indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België	46	Staten :	
		Banque de France	86 ¹
		Bank of England	86 ²
		Federal Reserve Banks	86 ³
		Nederlandsche Bank	86 ⁴
		Sveriges Riksbank	86 ⁵
		Banca d'Italia	86 ⁶
		Bank Deutscher Länder	86 ⁷
		Banque Nationale Suisse	86 ⁸
		Discontovoet van de voornaamste circulatiebanken	86 ⁹
		III. — Bank voor Internationale Betalingen, te Bazel ...	87
		IV. — Europese Betalingsunie :	
		Samenvattende tabel van de stand	88 ¹
		Afrekening van de positie der deelnemende landen	88 ²

Abonnementsprijs per jaargang } fr 250 voor België.
  } fr 300 voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgironummer 500 der Nationale Bank van België, of op de in haar boeken geopende rekening-courant onder de rubriek « Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting ».

De abonneuten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wensen te ontvangen : de Nederlandse of de Franse.

Drukkerij der
Nationale Bank van België,
Hoofdingenieur
der Technische Diensten :
Ch. AUSSEMS
Natiënsquare, 15, Brussel
